

Джеймс Клавел

Цар Плъх

Войната бе факт. Затворите Чанги и Утръм Роуд в Сингапур действително съществуват или поне съществуваха. Всичко останало, естествено, е измислица и прилика с живи или мъртви хора няма нито съм целял да има.

На онези, които бяха там
и сега ги няма.
На тези, които бяха там
и са живи и до днес.
На него. И най-вече на нея.

Чанги проблясваше като перла под необятния похлупак на тропическото небе – там, в най-източния край на остров Сингапур, кацнал на малко възвишение и заобиколен от пояс зеленина. В далечината смагдовият цвят на джунглата преливаше в синьозелената морска шир, а тя на свой ред се стояваше в безкрайността на хоризонта.

Отблизо Чанги губеше прелестта си и се превръщаше в това, което бе в действителност – отвратителен, отблъскващ затвор. Множество грозни постройки сред опалени от слънце дворове, оградени околоръст от високи стени.

Зад тези стени, зад вратите на тези постройки, етаж след етаж се редяха килиите; предвидени да поберат две хиляди затворници. В момента там – в килиите, по коридорите, във всяко възможно кътче и ъгълче – бяха натъпкани близо осем хиляди души. Повечето бяха англичани и австралийци, но имаше шепа новозеландци и канадци – останки от въоръжените сили на далекоизточната компания.

Мъжете, затворени тук бяха престъпници и тяхното престъпление бе огромно – те бяха загубили една война. И бяха останали живи.

Вратите на килиите зееха отворени и вратите на постройките зееха отворени, и огромната врата, прорязала зида, също зееше отворена, а хората можеха да влизат или излизат почти безпрепятствено. И все пак навред тегнеше клаустрофобния дъх на затвор, на клетка.

Отвъд портала извиваше път с настилка от чакъл. Стотина метра по на запад го пресичаха ограждения от бодлива тел, а зад тях бе караулното, натъпкано с въоръжения измет на ордите победители. След това пътят волно се проточваше нататък и лека-полека чезнеше в далечината, където се разстилаше град Сингапур. Но за мъжете в лагера ивицата му свършваше на стотина метра от портала.

На изток пътя продължаваше покрай стената, после извиваше на юг и отново следваше зида. От двете му страни се редяха „бараките“, както наричаха тук неугледните коптори. Те бяха съвсем еднакви – дълги по двадесет метра, със стени от палмови клони, грубо приковани към дървени подпори, и покрити с рогозки от кокосови влакна – пласт върху мухлясал пласт. Всяка година на покривите поставяха – или поне се очакваше да бъдат поставени – нови рогозки, защото слънцето, дъждът и насекомите разяждаха дървесината и я превръщаха в пихтия. За врати и прозорци служеха най-обикновени отвори в стените. Бараките имаха дълги навеси – да пазят от слънцето и дъжда – и бяха повдигнати на бетонни подпори, за да държат по-далече пороите, змиите и жабите, охлювите и плужеците, скорпионите и

стоножките, бръмбарите и буболечките, изобико всичката гад, пълзяща наоколо. В тези бараки бяха настанени офицерите.

На юг и на изток от пътя се простираха четири реда бетонни постройките, по двадесет в ред, обърнати гърбом една към друга. Там живеяха старшите офицери – майори, подполковници и полковници. После пътят отново поемаше на запад покрай стената и се натъкваше на друга купчина бараки. Тук обитаваха мъжете, за които в затвора нямаше място. В една от тези бараки, по-малки по размер от останалите, бе разположен американския контингент, състоящ се от двадесет и петима войници и сержанти.

Там, където пътят завиваше отново на север, опасал стената, се намираще едната зеленчукова градина. Другата, която осигуряваше повечето храна на лагера, се простираше още по на север, оттатък пътя, точно срещу вратата на затвора. Пътят се точеше още около двеста метра през по-малката градина и свършваше пред караулното.

Целият плувнал в жар лагер – горе-долу километър на километър бе обиколен с бодлива тел. Не представляваше никаква трудност човек да я пререже или да се промъкне под нея. Оградата бе почти неохранявана. Нямаше прожектори. Нямаше картучни гнезда. Но дори и да се озоееше човек навън, после какво? Родината бе отвъд цял един океан, отвъд хоризонта, отвъд безкрайното море на враждебната джунгла. Навън дебнеше опасност – както за тези, които тръгваха, така и за онези, които оставаха.

Годината бе хиляда деветстотин четиридесет и пета и японците бяха вече поверили грижата за реда в лагера на самите военнопленници. Те просто издаваха заповеди, а офицерите бяха длъжни да следят за спазването им. Ако лагерът не създаваше главоболия, нищо лошо не му се случваше. Да искаш храна, значеше да създаваш главоболия. Да искаш лекарства – също. Каквото и да поискаш, значеше да създаваш главоболия.

Но за мъжете, затворени тук, Чанги бе нещо много повече от затвор. Чанги бе началото – мястото, където всичко започваше отново.

КНИГА ПЪРВА

ПЪРВА ГЛАВА

– Ще го пипна аз това копеленце, та ако ще да пукна!

Лейтенант Грей изпита облекчение – най-сетне бе изрекъл с думи мисълта, която от толкова време не му даваше минутка покой. Злобата в гласа му изтръгваше сержант Мастърс от унеса. Той тъкмо си представяше бутилка ледена австралийска бира, пържола със запечено отгоре яйце, дома си в Сидни и жена си – гърдите и, аромата и... Затова не си даде труд да проследи погледа на лейтенанта. Много добре знаеше за кого от мъжете, крачещи по прашната пътека край бодливата тел, става дума. Все пак избухването на Грей го изненада. Обикновено началникът на лагерната полиция в Чанги бе ням и непроницаем като всеки англичанин.

– Не си струва труда, лейтенант – промърмори вяло Мастърс. – Японците скоро ще му видят сметката.

– Майната им на японците! – сопна се Грей. – Искам аз да го пипна и да го тикна зад ей тия решетки. А като си получи заслуженото, ще го пратя в Утръм Роуд.

– В Утръм Роуд! – изгледа го с ужас Мастърс.

– А ти къде мислиш?

– Е, разбирам, че искате да го спипате, но все пак... Не бих пожелал това на някого.

– Само там му е мястото на него! И рано или късно ще му помогна да се озове там, защото е крадец и лъжец, и мошеник, и мръсник. Долен кърлеж, който живее от нашата кръв!

Грей стана от стола и се приближи до прозореца на потъналата в зной барака. Отпъди с ръка мухите, които сякаш извираха от дъсчения под, и замижа пред отразения блясък на разпаленото обедно слънце, изгарящо спечената земя.

– Ще отмъстя за всички ни, ей богу!

„Наслука, приятелче – помисли си Мастърс. – Ако въобще някой може да спипа Царя, това си ти. Само ти го мразиш достатъчно.“ Мастърс не понасяше офицери, не понасяше и полицията в лагера. Но най-много презираше Грей, защото той се бе издигнал в чин от прост войник, пък непрекъснато се опитваше да скрие това от другите.

А Грей не бе сам в омразата си. Целият лагер мразеше Царя. Мразеха го заради мускулестото тяло, заради ясения блясък на сините му очи. В този сумрачен свят на полуживи сенки нямаше пълни и охранени, нямаше закръглени и загладени, прилично сложени или здравеняци. Тук се движеха тела, направени сякаш от опната върху кости и сухожилия кожа, а на лицата господстваха само очи. Възрастта и височината – единствено това различаваше мъжете помежду им. И всред всички тях само Царя ядеше като човек, пушеше като човек, сънуваше като човек и приличаше на човек.

– Ей, ти, ефрейтор, ела тук! – извика Грей.

Царя бе усетил присъствието му веднага щом сви иззад ъгъла на затвора, но не, защото виждаше нещо в полумрака на бараката на лагерната полиция. Просто той никога не забравяше, че Грей е човек на навика, а привичките на врага трябва добре да се познават. Затова Царя бе научил за него всичко, което един човек би могъл да знае за друг. Той се отби от пътеката и тръгна към самотната барака, изпъкнала като цирей сред язвите на неугледните постройките наоколо.

– Мен ли викате, сър? – попита Царя с любезна усмивка и козирува. Слънчевите очила скриваха презрението му.

Изправен до прозореца, Грей втренчи поглед в Царя. Острите черти на лицето му не издаваха ненавистта, станала негова същност.

– Къде си тръгнал?

– Прибирам се в бараката... сър – отговори спокойно Царя, но мозъкът му работеше напрегнато; дали не е станал провал, дали някой не е изпял нещо, какво точно знае Грей?

– Откъде имаш тая риза?

Царя бе купил ризата предния ден от един майор, който я бе пазил като очите си цели две години – за черни дни.

Накрая все пак се наложи да я продаде, за да се снабди с храна. Царя обичаше да е спретнат и добре облечен, особено, когато всички останали са в дрипи. Изпитваше удоволствие, че ризата е нова и чиста, че дългите му панталони имат идеален ръб, чорапите ухаят на сапун обувките му са току-що лъснати, а по кепето му няма ни петънце.

Стори му се смешно, че Грей е почти гол в своите къси панталони, целите в кръпки, с дървените налъми и с позеленяла от мръсотия танкистка барета.

– Купих я – каза Царя. – Преди доста време. Това поне още не е забранено, нали? Нито в лагера, нито никъде... сър.

Грей не пропусна да забележи подигравателната нотка на

последната дума.

– Добре, ефрейтор. Хайде вътре!

– Защо?

– Ей, тъй, да си побъбрим! – саркастично отвърна. Царя овладя гнева си, изкачи се по стъпалата, прекрачи прага и застана до масата.

– Сега какво... сър?

– Обърни си джобове.

– Защо?

– Прави, каквото ти се казва. Знаеш, че имам право да те претърсявам по всяко време – не успя да съдържа омразата си Грей. – Дори собственият ти командир се съгласи.

– Да, след като настояхте.

– И има защо. Обърни си джобове!

Царя се подчини с досада. В края на краищата нямаше какво да крие. Носна кърпа, гребен, портфейл, пакет фабрични цигари, табакерата, пълна с необработен явански тютюн, оризови цигарени хартийки, кибрит. Грей провери дали Царя е изпразнил всички джобове и отвори портфейла. Вътре имаше петнадесет американски и почти четиристотин сингапурски долара.

– Откъде имаш толкова пари? – рязко попита той, а потта както винаги се стичаше по челото му.

– Спечелих ги на комар... сър.

Грей престорено се засмя.

– Много ти върви нещо, а? Вече цели три години!

– Приключихте ли с проверката... сър?

– Не! Дай да ти видя часовника!

– Има го в описа...

– Казах, дай да видя часовника!

С мрачен вид Царя изхлузи от китката си еластичната каишка от неръждаема стомана и подаде часовника на Грей.

Въпреки омразата, която хранеше към Царя, Грей усети как го обзема завист. Часовникът беше водонепроницаем, противоударен, със самонавиващ се механизъм, марка „Ойстър Роял“ – най-скъпото нещо в Чанги. Ако не се смяташе златото, разбира се. Обърна го и се взря в цифрите, гравирани върху стоманения капак на гърба. После отиде до стената, откачи описа с вещите на Царя, почисти го машинално от мравките и педантично сравни номера върху листа с номера на часовника.

– Не се безпокойте, съвпада... сър – обади се Царя.

– Аз не се безпокоя. Ти би трябвало да се безпокоиш – каза Грей и

му върна часовника, който можеше да осигури на собственика си храна за цели шест месеца.

Царя го нахлузи обратно на ръката си и започна да прибира портфейла и другите вещи.

– А, да пръстенът! – сети се внезапно Грей. – Искам да го проверя и него.

Но пръстенът също беше включен в описа като „златен пръстен с печат на клана Гордън“. Отстрани имаше рисунка на печата.

– Откъде шотландски пръстен у американец? Грей му бе задавал този въпрос стотици пъти.

– Спечелих го на покер – отговори Царя.

– Забележителна памет имаш, ефрейтор – каза Грей и му го върна.

Той нито за миг не се бе съмнявал, че пръстенът и часовникът ще съвпадат с включените в описа вещи. Обискът бе просто претекст, изпитваше почти мазохистично желание да бъде близо до избраната жертва поне за миг. Отначало знаеше, че Царя няма да се предаде лесно. Мнозина се бяха опитвали да го хванат натясно, но той винаги се измъкваше сух, защото бе умен, предпазлив и много хитър.

– Как става така, че ти имаш толкова много, а ние, останалите, нямаме нищо? – рязко запита Грей, разкъсван от завист заради часовника и пръстена, заради цигарите, кибрита и парите.

– Не знам... сър. Чист късмет!

– Откъде са тези пари?

– Спечелих ги на комар... сър. Царя бе учтив. Винаги казваше „сър“ на офицерите и им козируваше – на всички – дори на англичаните и на австралийците. Но знаеше, че те долавят безграничното му презрение и към обръщението, и към козируването. „Човекът си е човек, независимо от произхода, чина или службата – така мислеше той. – Ако го уважаваш, наричаш го «сър». Ако не го уважаваш, майната му! Само скапаняците държат на тия идиотщини, затова много здраве на всичките!“ Сложи си пръстена, закопча джобовете на ризата и духна някаква прашичка от яката и.

– Свободен ли съм... сър? – попита той.

В очите на Грей проблесна гняв. Сетне погледът му се плъзна към Мастърс, който напрегнато наблюдаваше Сцената.

– Сержант, бихте ли ми дали малко вода? Мастърс уморено се запъти към манерката, откачи я от стената и му я подаде:

– Заповядайте, сър.

– Тая е вечерашна – каза Грей, макар да знаеше, че не е. – Напълни

прясна.

– Сутринта я сипах – отвърна Мастърс. После излезе навън, поклащайки глава.

Грей остави тишината да изпълни бараката, а Царя стоеше невъзмутим и чакаше. Лек ветрец прошумоля сред листата на кокосовите палми, които се извисяваха над джунглата, недалеч от оградата, и донесе мирис на дъжд. Черни облаци вече обрамчваха небето и скоро щяха да го затулят напълно. После прахта щеше да се превърне в кал, а въздухът да натегне от влага и да стане приятен за дишане.

– Една цигара... сър? – предложи Царя. Фабрична цигара Грей бе пушил за последен път преди две години. На двадесет и втория си рожден ден. Той се втренчи в пакета – да, искаше една цигара, всичките ги искаше. Сетне отвърна мрачно:

– Не, не желая да пуша от твоите цигари.

– Нямайте нищо против да запаля, нали... сър?

– Напротив, имам!

Царя го погледна право в очите и спокойно измъкна една цигара. Запали я и всмукна дълбоко дима.

– Хвърли я на секундата! – заповяда Грей.

– Веднага... сър.

Преди да се подчини, Царя дръпна от цигарата още веднъж – бавно и дълбоко. После учтивостта му внезапно изчезна.

– Не съм под ваше командване, пък и няма закон, който да казва, че не мога да пуша, когато си поискам. Аз съм американски гражданин и не съм подчинен на разни надуты англичани. Това вече ви бе обяснено веднъж. Оставете ме най-сетне на мира... сър!

– Ще ми паднеш ти в ръцете! – избухна Грей. – Все някога ще направиш грешка и аз няма да пропусна да те тикна ей там. – Той посочи с треперещ пръст грубата бамбукова килия, служеща за карцер. – Там ти е мястото на тебе.

– Не върша нищо нередно...

– Откъде тогава имаш толкова пари?

– Играя на карти. – Царя пристъпи към Грей. Все още се владееше, но бе по-ядосан от обикновено. – Даром никой нищо не ми дава. Каквото имам, то си е лично мое и съм го изкарал със собствените си ръце, а как, това вече си е моя работа.

– Докато аз съм началник на лагерната полиция, няма да е само твоя работа – сви юмруци Грей. – Сума ти лекарства изчезнаха напоследък. Може би и ти имаш пръст тук.

– А, не... Виж какво – каза нервно Царя, – аз през живота си не съм крал, и с лекарства не съм търгувал! И гледай да го запомниш това добре. По дяволите, ако не беше офицер, щях...

– Да, но съм и много искам да видя какво ще направиш! Направо умирам от любопитство! Мислиш се за кой знае какво, нали? Е, аз пък знам, че си едно нищо.

– Слушай какво ще ти кажа. Ние все някога ще се измъкнем от тоя скапан лагер и само да се лепнеш пак за мене, жестоко ще си изпатиш.

– Ще запомня! – Грей се опита да обуздае бесните удари на сърцето си. – Но помни и ти – взел съм те на мушка. Всеки късмет е до време. И твоят ще ти обърне гръб!

– Едва ли... сър!

И все пак Царя знаеше, че Грей е прав. Досега късметът не му бе изневерявал никога. Но късметът идва в резултат от много труд и внимателна подготовка, и от още нещо, а не само от рискове. Освен, ако не са добре пресметнати. Като с диаманта например. Цели четири карата! Най-сетне знаеше как да се добере до него, когато всичко стане готово. А успее ли с тоя удар, край вече на рисковете. Той ще бъде последният. Поне тук, в Чанги.

– Всеки късмет е до време! – злобно повтори Грей. – И знаеш ли защо? Защото и ти си като всички други престъпници – алчен си.

– Нямам намерение да търпя подобни приказки – избухна гневно Царя. – Ако аз съм престъпник, то...

– Престъпник си, и още как! Непрекъснато престъпваш законите.

– Кои закони? Японските ли?

– Зарежи ги ти японските закони. Аз ти говоря за лагерните. Тук черната борса е забранена. А ти само с това се занимаваш.

– Докажи го!

– Ще го докажа, като му дойде времето. Все някога ще сбъркаш. Тогава ще те видя как ще караш наравно с останалите. Ей, тук, в килията. А след това аз лично ще се погрижа да те изпратят в Утръм Роуд!

Царя усети как леден ужас прерязва сърцето и слабините му.

– Господи! – процеди през зъби той. – От копеле като тебе всичко може да се очаква!

– Ще го направя с най-голямо удоволствие – кресна Грей с пяна на устата. – Японците са твои приятели, не мои!

– Копеле мръсно, това вече... – Царя сви огромния си юмрук и пристъпи към Грей.

– Какво става тук? – чу се глас отвън. По стълбите изтрополиха

стъпки и в бараката влезе полковник Брант, дребен човечец, не повече от метър и петдесет на ръст, който вечно носеше едно бастунче в ръка, а брадата му бе подвита навътре, като на сикхите. Униформената му фуражка, цялата в кръпки от зебло, нямаше козирка, но отпред, точно по средата, като златен блестеше вензелът на полка, доста поизтънял от години усърдно лъскане.

– Нищо... нищо, сър. – Грей отпъди с ръка внезапно появилия се рояк мухи и се опита да успокои дишането си. – Просто... претърсвах ефрейтор...

– Хайде, хайде, Грей – прекъсна го Брант язвително, – чух какво каза за Утръм Роуд и японците. Можеш да го претърсваш и разпитваш, никой не оспорва това, но няма защо да го заплашваш и да го обиждаш. – той се обърна към Царя. По челото му бе избила пот. – А вие, ефрейтор, благодарете на късмета си, че няма да ви докладвам на капитан Бръф за нарушение на дисциплината. Търсите си белята с тия дрехи. Направо подлудявате хората с тях. Сам си го просите.

– Няма такова нещо, сър – отвърна Царя, външно спокоен, но вътрешно се проклрнаше, че се бе поддал на предизвикателството на Грей.

– Вижте ме мене, вижте как съм облечен – говореше, полковник Брант. – По дяволите, представяте ли си аз как се чувствам?

Царя не отговори. „Това си е твой проблем, приятелче – помисли си той. – Ти се грижиш за тебе си, аз се грижа за мене си.“ Полковникът беше само по една набедрена препаска, направена от половин саронг увита около кръста като шотландска пола. Отдолу не носеше нищо. В Чанги единствен Царя имаше бельо. Цели шест премени.

– Мислите ли, че не ви завиждам за обувките – питаше полковник Брант с раздражение, – когато самият аз трябва да се мъкна с тия проклети гадости.

Обут бе с нальми, които японците раздаваха на всички в лагера – парче дърво с платнена каишка отгоре.

– Нямам представа. Сигурно е така, сър – отвърна Царя с привидна покорност, галеща слуха на всеки офицер.

– Ами да, така е – каза полковник Брант и се обърна към Грей:

– Все пак, струва ми се, че му дължите едно извинение, Грей – не е редно да го заплашвате. Трябва да бъдем справедливи, нали така?

Той отново изтри потта от лицето си. С огромно усилие на волята Грей преглътна ругатнята, затрептяла на върха на езика му.

– Извинявам се.

Думите прозвучаха толкова тихо и троснато, че Царя едва съдържа

усмивката си.

– Така е по-добре – кимна полковник Брант. Сетне погледна Царя: – Е, сега можете да си вървите. Но ако питате мен, търсите си белята с тия дрехи. Сам сте си виновен за станалото.

– Благодаря, сър – стегнато козирува Царя. Когато отново излезе на слънце, пое свободно дъх и пак се прокле, че избухна. Господи, за малко да си метне примката на шията! Едва не удари Грей, а това би било пълна лудост. Той спря край пътеката, за да се посъвземе, запали цигара и всички наоколо, а те бяха мнозина, забелязаха цигарата и вдъхнаха аромата и.

– Бре, типът му с тип – промълви след известно мълчание полковникът, все още взрян подир Царя, и попи потта от челото си. После се обърна към Грей: – Ама и ти, лейтенант, да не си си изгубил ума! – Защо го предизвикваш така?

– Съжалявам, сър. Аз... той просто...

– Той може да е всякакъв, но един офицер и джентълмен не бива да си изпуска нервите. Не е хубаво това, не съм ли прав?

– Така е, сър. – Грей просто нямаше какво друго да каже.

Полковник Брант изсумтя, после сви устни:

– Ами да, така е. Добре, че се случих наблизко. Не може офицер да влиза в разпра с прост войник. – Той отново хвърли поглед навън – мразеше Царя, копнееше за цигарите му. Сетне каза, без да се обръща към Грей: – Ама че тип. Съвсем е недисциплиниран. Като всички американци – разюздана пасмина... Наричат офицерите си на малко име, можете ли да си представите! – Веждите му отхвъркнаха нагоре. – А офицерите пък играят на карти с редниците! Бога ми, по-зле са и от австралийците, макар че и ония са една стока... Трагедия! Не могат да се мерят с Индийския корпус, нали?

– Не, сър – едва чуто каза Грей.

Полковник Брант се извърна рязко.

– Не искам да... Е, вярно... – Той млъкна и внезапно очите му се насълзиха. После продума с отчаяние: – Защо, защо направиха това? Защо, а, Грей? Та аз..., та всички ние толкова ги обичахме.

Грей сви рамене. Ако преди малко не го беше накарал да се извини, може би щеше да му стане жал за него.

За миг полковникът постоя безмълвно, после се обърна и излезе навън. Главата му бе наведена, а по бузите му се стичаха сълзи.

Когато през четиридесет и втора година Сингапур падна, почти всички негови войници-сикхи бяха минали на страната на врага и

предадоха на японците английските си офицери. Сикхите първи станаха пазачи на военнопленническите лагери и някои от тях бяха толкова безмилостни, че бившите им офицери не виждаха бял ден. Всъщност единствено те бяха напуснали частите си масово, други дезертьори от Индийския корпус почти нямаше. Дори гурките¹, минали през мъчения и унижения, останаха верни до един. Затова полковник Брант плачеше за своите хора-войниците, заради които бе дал и живота си, войниците, заради които бавно, ден след ден, умираше сега в този лагер.

Грей го изпрати с поглед, после забеляза Царя, който все още стоеше край пътеката и пушеше.

– Връщане назад няма – или ти, или аз – тихо прошепна той. Внезапно остра болка го преряза през корема, сякаш, за да му припомни, че и тази седмица дизентерията не го е отминала и го накара да седне на скамейката. – По дяволите! – наруга Грей и болката, и полковник Брант, и себе си, че се извини.

Мастърс се върна с пълната манерка и му я подаде. Грей отпи една глътка и му благодари, после взе да крои планове как ще пипне Царя. Но гладът го разкъсваше и той остави мисълта си да блуждае. Изведнъж лек стон прониза тишината. Грей хвърли бърз поглед към Мастърс, който седеше, без да осъзнава, че е издал звук, и следеше с очи стрелкащите се по гредите на тавана гущери, заети с лов на насекоми или с любовни игри.

– Дизентерия ли имаш? – попита той.

Мастърс вяло отпъди мухите, нашарили като мозайка лицето му:

– Не, сър. От пет седмици не съм имал.

– Твоята каква е, ентерична?

– Не, слава богу, амевна. Честна дума! А пък маларията не ме е тресла вече три месеца. Като си помисли човек, голям късмет имам. Доста съм добре.

– Така е – рече Грей. После добави: – Добре изглеждаш.

Но вече знаеше, че скоро ще трябва да му търси заместник. Неусетно пак се загледа в Царя, в цигарата му, примаял от желание да запуши. Мастърс простена отново.

– Какво ти става, по дяволите? – раздразнено попита Грей.

– Нищо, сър. Нищо ми няма. Сигурно...

Но усилието да довърши изречението му се видя твърде

1. Една от народностните групи в Непал. Гурките се прославили през Втората световна война като безстрашни и себеотдадни воители. – Б. пр.

изтощително и той остави думите да се слоят с бръмченето на мухите. Тук през деня царуваха мухите, а през нощта – комарите. Нито за миг не настъпваше пълна тишина. Нито за миг. Как ли би изглеждал животът без мухи, без комари, без хора наоколо? Мастърс се опита да си спомни, но дори това усилие бе твърде голямо за него и той се отказа. Просто седеше – неподвижен, тих, замрял, едва дишаща човешка развалина. А отвътре душата му се късаше.

– Хайде, Мастърс, можеш да си вървиш – обади се Грей. – Аз ще изчакам смяната ни. Кой е дежурен днес?

Мастърс напрегна мозъка си и след миг отговори:

– Блуй, Блуй Уайт.

– Господи, Мастърс, я се стегни малко – ядоса се Грей. – Ефрейтор Уайт умря преди три седмици.

– О, извинявайте, сър – уморено каза Мастърс, – извинявайте. Сигурно ми... Май е... май трябва да е Питърсън – оня австралиеца, англичанинът, искам да кажа. Пехотинец е, струва ми се.

– Добре, върви да си вземеш обяда. И не се мотай на връщане.

– Няма, сър.

Мастърс си сложи островърхата сламена шапка, козирува и се измъкна през отвора, служещ за врата, като придърпваше с ръка парцаливите си панталони.

„Пфу, човек може да го подуши от сто метра – помисли си Грей. – Крайно време е да дадат малко сапун“ Но той знаеше, че не само Мастърс вони на пот. Всички бяха така. Не се ли изкъпеш шест пъти на ден, миризмата те обгръща като... покров. Тази дума го накара да се сети отново за Мастърс и за знака, който бе изписан на цялото му същество. Може би той самият също го усещаше, затова и не се къпеше. Какъв е смисълът?

Грей познаваше този знак. Мнозина бяха умирали пред очите му, но когато се замисли за полка си, за войната въобще, усети как горчилката в гърдите му пак започна да се надига. „Да те вземат дяволите – едва не изкрещя той, вече стана на двадесет и четири, а още си лейтенант! Ето, войната кипи навред. Всеки божи ден ваят повишения. Възможности хиляди. А аз кисна в тоя смрадлив военнопленнически лагер нищо и никакъв лейтенант. Господи, как се случи точно в Сингапур да ни прехвърлят през четиридесет и втора! Как не стигнахме там, където ни пратиха отначало! Как...“

– Стига! – заповяда си той на глас. – И ти си същата стока като Мастърс, идиот с идиот!

В лагера беше нещо съвсем нормално да си говориш сам от време на време. По-добре да излееш тревогите си в думи, твърдяха лекарите, отколкото да преглъщаш – това е пътят на лудостта. През деня обикновено не беше чак толкова зле. Човек съумяваше да не мисли за другия живот, за насладите му – яденето, жените и дома, яденето и пак яденето, жените и яденето. Страшни бяха нощите. През нощта идваха сънищата, сънища за храна и жени, сънища за твоята собствена жена. И не след дълго предпочиташ да сънуваш, вместо да си буден и ако не се овладееш, започваш да сънуваш и когато си буден, и дните преливат в нощи, а нощите в дни. Тогава ти остава само смъртта. Тиха, нежна. Лесно е да се умре. Трудното е да се живее. Освен за Царя. За него нямаше нищо трудно.

Грей все още не сваляше поглед от него. Опита се да разгадае какво говори на застаналия насреща му мъж, но двамата бяха твърде далеч. Помъчи се да разпознае другия, но не можа. По лентата му личеше, че е майор. Според японските разпоредби всички офицери бяха длъжни да носят на лявата си ръка лента със съответния чин. По всяко време. Дори и чисто голи.

Черните дъждовни облаци бързо се скупчваха на изток. Накъсани светкавици браздяха хоризонта, но слънцето още прежуриаше. Задушлив порив на вятър смете в миг праха, после го пусна пак на земята.

Грей несъзнателно замахна с бамбуковата мухоловка. Чевръсто, отдалвна доведено до съвършенство помръдване на китката и още една муха падна зашеметена на пода. Глупаво е да убиваш мухата с един удар. Осакати я по-добре! Тогава мръсницата ще страда и така ще заплати поне частица от твоето собствено страдание. Осакати я и тя ще крещи, ще крещи без звук, докато накрая дойдат мравките и другите насекоми да се сбият за още живата и плът.

Но Грей не изпита обичайното удоволствие от вида на мъчещия се мъчител. Цялото му внимание бе погълнато от Царя.

ВТОРА ГЛАВА

– Ами да! – с пресилена усмивка разказваше майорът на Царя. – А после пък бях в Ню Йорк. През трийсет и трета. Блажено време, ей! Такава прекрасна страна са това Щатите. Разправях ли ти, дето ходих в Олбъни? По онова време бях младши офицер...

– Да, сър – отвърна Царя отегчено. – Разправяли сте ми. –

Достатъчно бе любезничил, а и непрекъснато усещаше погледа на Грей върху тила си. Беше във от опасност и не се страхуваше, но искаше да избяга от тоя пек, да се скрие от този поглед. Сума ти неща имаше да върши. А и майорът, като Ян няма работа, та увърта, много му здраве. – Е, извинете, аз ще тръгвам, сър. Много ми беше приятно да си побъбрим.

– Един момент само – сепна се майор Бари и нервно се огледа наоколо, доловил любопитния взор на минаващите край тях мъже, доловил неизречения им въпрос: „Какво пък иска тоя от Царя?“. Ами не може ли да се видим някъде по-насаме?

Царя го погледна изпитателно:

– И тука сме насаме. Ако говорите тихо.

Майор Бари усети как го облива студена пот. Дни наред бе дебнал случай да срещне Царя и не биваше да изпуска такава златна възможност.

– Да, но бараката на лагерната полиция е...

– Не виждам какво общо имат тук ченгетата? Не ви разбирам, сър. – Царя винаги бе любезен с офицерите.

– Няма нужда да... Селърс каза, че можеш да ми помогнеш. На мястото на дясната си ръка майор Бари имаше само едно чуканче и все го почесваше, попипваше, мачкаше. – Може ли... дали не може да плашираш нещо за нас, за мен, искам да кажа. – Той изчака да останат съвсем сами и прошепна: – Става дума за една запалка „Ронсън“. В идеално състояние.

Изплюл веднъж камъчето, майорът усети, че му олекна. Но в същото време се чувстваше сякаш гол – да иска такава нещо от един американец, ей тъй, под открито небе, на пътеката, където непрекъснато сноват хора.

Царя се замисли за миг, после попита:

– Чия е?

– Моя – сепнато вдигна поглед майорът. – О, господи, да не мислиш, че съм я откраднал! Боже мили, никога не бих направил подобно нещо. През цялото това време я пазих, но ето на, сега се налага да я продадем. В групата всички са съгласни. – Той облиза пресъхналите си устни и отново попипа чуканчето. – Много те моля! Би ли се заел? Ти ще вземеш най-добрата цена.

– Нали знаете, че е забранено да се търгува?

– Да, но моля те... Не би ли се заел? Можеш да ми имаш доверие.

Царя се обърна с гръб към бараката и с лице към оградата, за всеки

случай, да не би Грей да умее да чете по устните.

– Ще пратя някой след кльопачката – тихо рече той. – Паролата е: „Лейтенант Олбъни каза, че сте ме викали.“ Ясно?

– Да отвърна майор Бари с разтуптяно сърце. – Кога, каза, ще го пратиш?

– След кльопачката. След храна!

– А, добре, добре.

– Вие само му дайте запалката. Като я разгледам, ще ви намеря. Паролата остава същата.

Царя чукна огънчето от цигарата си и хвърли угарката на земята. Тъкмо щеше да я настъпи, когато съзря изражението на майора.

– А, фаса ли искате?

Майор Бари се наведе щастлив и го вдигна:

– Благодаря, много благодаря! – отвори малката табакера, внимателно разкъса хартията, изсипа щипката тютюн върху изсушените чаени листа и ги разбърка. После каза с усмивка: – Не е зле да се подслади малко. Много благодаря, ще станат поне три идеални цигари.

– Довиждане, сър – козирува Царя.

– Ами... виж сега... – майор Бари не знаеше как точно да започне. – Не мислиш ли – рече той притеснено, с приглушен глас, – че някак си... да я дам на непознат, просто ей така, откъде да знам... така де, че всичко ще бъде наред.

– Първо на първо, имате парола – хладно каза Царя. – Второ – известно е, че аз държа на думата си. И трето – приемам на доверие, че не е крадена. Ако искате, можете да се откажем?

– О, не, моля те, не ме разбирай погрешно – отвърна бързо майорът. – Само питам. Просто тя е всичко, което имам – опита се отново да се усмихне той. – Благодаря! Значи след обяда. А, и колко време смяташ, че ще ти трябва даа... да се освободиш от нея?

– Веднага щом мога. Условията са както обикновено – десет процента от продажната цена за мене – отчетливо произнесе Царя.

– Разбира се. Благодаря ти и още веднъж благодаря за тютюна.

Сега, когато вече всичко бе казано, сякаш огромен камък падна от плещите на майора. „Ако имаме късмет, ще вземем шест-седемстотин долара – мислеше си той, забързан надолу по хълма. – Разпределени както трябва, ще ни стигнат за много време.“ Изобщо не си и спомни за предишния собственик на запалката, който му я беше дал на съхранение, когато преди няколко месеца влезе в лечебницата, за да не се върне никога оттам. Това бе вече минало. Сега запалката му принадлежеше.

Никой не можеше да го оспори. Затова имаше право да я продаде.

Царя знаеше, че Грей нито за секунда не бе свалил поглед от него. Приятната тръпка да върти търговия пред полицейската барака допълваше чувството му на блаженство. Доволен от себе си, той се запъти нагоре по възвишението и механично поздравяваше познатите англичани и австралийци, офицери и войници. По-важните сред тях получаваха специално внимание, останалите – дружеско кимване. Царя долавяше злобата и завистта им, но въобще не се притесняваше. Беше свикнал с това отношение, то го забавляваше и придаваше допълнителна тежест на авторитета му. Приятно му бе да го наричат Царя. Гордееше се с онова, което бе постигнал като личност и като американец. Със смелост и хитрост той бе съградил цял един свят. Сега вървеше през този свят и гледката го изпълваше със заслужено задоволство.

Той спря пред двадесет и четвърта барака, в която бяха настанени част от австралийците, и пхна глава през прозореца.

– Хей, Тинкър! Искам бръснене и маникюр.

Тинкър Бел беше дребничък, костелив мъж. По кожата му имаше кафяви петна, малките му очички бяха тъмнокафяви, а носът му вечно се белеше. Цял живот бе стригал овце, но в Чанги минаваше за най-добрия бръснар.

– Какво, да нямаш рожден ден? Оня ден ти правих маникюра.

– Значи днес ще ми го направиш пак.

Тинкър сви рамене и прекрачи през прозореца. Царя се отпусна със задоволство в стола, сложен на сянка под стряхата, а Тинкър майсторски върза чаршафа около врата му.

– Я виж тука – поднесе той един сапун под носа на Царя. – Помириши само!

– Охоо! – ухили се Царя. – Бива си го!

– И още как! Мирише на виолетки като парфюмиран. Един мой човек го свил, като ходили на работа извън лагера. Направо изпод носа на тъпите японци. Трийсетачка ми струва – удвои той цената. Ще го пазя само за тебе, ако искаш. Специално!

– Виж какво ти предлагам – докато се свърши, имаш от мен по печатка, вместо по три, за всяко бръснене.

Тинкър направи бърза сметка. С това сапунче можеше да го обръсне осем, или дори десет пъти.

– Няма да стане! Че то аз ще отида на червено.

– Метнали са те, Тинк – изсумтя Царя. – Мога да купя цяло кило от тия по петнадесет парчето.

– По дяволите! – избухна Тинкър в престорен гняв. – Да не мислиш, че те лъжа? Виж, това вече не е хубаво.

Той яростно разби на пяна ароматния сапун с топла вода. После се засмя.

– Абе ти си Царя тука!

– Ами да! Така си е! – съгласи се доволен Царя. Двамата бяха стари приятели.

– Да почвам ли? – попита Тинкър, приготвил сапунисаната четка.

– Давай!

В същия миг Царя забеляза на пътеката Текс.

– Чакай малко! Хей, Текс – провикна се той.

Текс обърна поглед към бараката, видя Царя и тръгна към него.

– Какво?

Текс бе дълъг като върлина младок с големи уши, крив нос и кротки очи. Висок, много висок.

– Ще ми направиш ли една услуга? – попита Царя тихо.

– Естествено.

Царя извади портфейла си и измъкна една десет доларова банкнота.

– Иди намери полковник Брант – оня дребничкия, дето брадата му се подвива навътре, и му дай това.

– Имаш ли представа къде е?

– Някъде около ъгъла на затвора. Днес е негов ред да гледа Грей.

– Чух, здравата сте се сдърпали – ухили се Текс.

– Ами пак ме пребърка, копелето.

– Кофти работа – сухо отбеляза Текс, почесвайки се по късо подстриганата руса глава.

– И още как – засмя се Царя. – А, и кажи на Брант друг път да не закъснява толкова, че ще го вземат дяволите. Ама да ги беше видял само! Тоя Брант бил цял артист! Накрая дори накара Грей да ми се извини. – Той се захили, после извади още една петачка.

– Кажи му, че това е за извинението.

– Добре. Това ли е всичко?

– Не.

– Царя каза паролата и му обясни къде да намери Бари, после Текс се отдалечи, а Царя се облегна назад в стола. Общо взето, денят се очертаваше доста добър.

Грей прекоси прашната пътека, изкачи се по стъпалата и влезе в шестнадесета барака. Наближаваше време за обед и коремът му се свиаше от глад. Навън вече се редеше нетърпелива опашка. Той бързо

отиде до леглото си, взе две алуминиеви канчета, чашата, лъжицата и вилицата и се присъедини към чакащите.

– Защо ги няма тия още? – уморено попита той мъжа пред себе си.

– Откъде да знам, по дяволите? – тросна му се Дейв Дейвън. Произношението му издаваше, че е възпитаник на елитно училище – Итън, Хароу или Чартърхаус. Беше висок и тънък като бамбук.

– Питам просто – обясни Грей с раздражение. Не можеше да понася Дейвън заради това произношение и произхода му.

След едновременно чакане обедът пристигна. Някакъв пленник донесе два варела и ги сложи на земята пред опашката.

Първоначално всеки варел бе съдържал по двадесет и пет литра високо октанов бензин. Сега единият беше наполовина пълен с ориз – изцеден и прозрачен. В другия имаше супа. Този път тя бе от акула, или поне една акула беше поделена, късче по късче, на десет хиляди порции. От варела се вдигаше пара и се разнасяше едва доловим аромат на риба, а тук-там плуваха парченца патладжан и зеле, всичко петдесетина килограма за десет хиляди мъже. Основната съставка обаче бяха листата – червени и зелени, но все пак засищащи, отглеждани с много грижи в зеленчуковата градина на лагера. Имаше дори и подправки – сол, къри и лют червен пипер.

Всеки пленник безмълвно пристъпваше крачка по крачка напред, претегляше на око дажбата на предния и на следващия, сравняваше ги със своята. Но сега, след три години, прекарани в лагера, готвачът не грешеше – всички порции бяха напълно еднакви.

Докато го разпределяха, оризът също изпушаше пара. Днес беше от яванския – най-хубавия в света – и всяко зрънце стоеше цяло, отделено. От ориза им се полагаше по черпак. А накрая – чаша чай.

Всеки отнасяше храната си настрана и ядеше мълчаливо, бързо, с горчива наслада. Гъриците в ориза бяха просто допълнителни калории, а червеят или мухата – нещо най-обикновено; ако ги забележеха, невъзмутимо ги изхвърляха. Най-често обаче, след първата бърза проверка дали вътре има парче риба, никой не поглеждаше повече в канчето.

Днес, след като всички си получиха дажбата, остана малко допълнително, затова извадиха списъка и първите трима, благославяйки късмета си, го разделиха. После вече за ядене нямаше нищо. Обедът приключи, а вечеря даваха чак преди залез слънце.

Макар съдържанието на варелите винаги да бе едно и също, туктам из лагера някой имаше парче кокосов орех или половин банан, късче сушена риба или грам говеждо варено, а понякога дори яйце, които

да добави към ориза си. С цяло яйце не разполагаше почти никой. Веднъж седмично, ако кокошките в лагера снасяха редовно, всеки получаваше по яйце. Този ден бе истински празник. Имаше хора, на които даваха яйца всеки ден, но никой не искаше да бъде от тях.

– Хей, момчета, я слушайте тука!

Капитан Спенс, дребен смугъл човечец със силно набраздено лице, бе застанал наред бараката, но гласът му се носеше и навън. Тази седмица беше дежурен. Той изчака всички да се съберат в бараката и обяви:

– Искат още десет души за работа в гората утре. После извади списъка си и започна да вика хората по име, като вдигаше поглед към всеки.

– Марлоу? – Отговор не последва.

– Някой да знае къде е Марлоу?

– Сигурно е отишъл при полковника – обади се Юърт.

– Кажу ми, че утре е на летището.

Спенс се закашля – напоследък астмата го мъчеше здравата. Когато спазмът премина, той продължи:

– Днес сутринта комендантът на лагера пак е говорил с японския генерал. Помолил да увеличат порцията и медицинските добавки. – Той прочисти гърлото си сред внезапно настаналата тишина. После каза с равен глас: – Както винаги, отказали са му. Дажбата си остава сто два-сет и пет грама ориз на човек дневно.

Спенс погледна към вратите, за да се увери, че двата поста са на мястото си. Сетне сниши глас и в бараката се възцари напрегнато мълчание.

– Нашите са на стотина километра от Мандалай и продължават да настъпват. Японците са си плюли на петите. В Белгия съюзниците също настъпват, но там времето е много лошо, имало снежни бури. На Източния фронт същата работа, но руснаците напъват яко и се очаква до няколко дни да вземат Краков. Янките се оправят добре в Манила. Стигнаха са до... – Той се запъна, докато си спомни името. – Май беше река Агно, в Лусон. Засега друго няма, но и това не е зле.

Олекна му. Най-сетне свърши и тоя кошмар. Всеки ден дежурните офицери се събираха и заучаваха новините наизуст, но страшното идваше после, когато се изправяше да ги повтори пред останалите – тогава го избиваше студена пот и стомахът му се свиваше. Един ден някой доносник ще го посочи с пръст и ще го съобщи на охраната, че той е от хората, които разпространяват новините, а Спенс знаеше, че няма да

издържи на мъченията и ще проговори. Или пък самите японци ще го чуят и тогава, тогава...

– Това е, момчета – заключи той и се запъти към леглото си – от напрежението чак му се повдигаше. Събу си панталона и излезе от бараката с кърпа под мишница. Навън слънцето прежурише. Имаше още два часа, преди да завали. Спенс прекоси асфалтовата пътека и зачака ред на душовете. След като съобщеше новините, изпитваше нужда да се изкъпе, иначе вонята на пот просто го задушаваше.

– Доволен ли си, друже? – попита Тинкър.

Царя огледа маникюра си – добър беше. От редуващите се горещи и студени компреси лицето му бе свежо, а лосионът ухаеше приятно.

– Бомба! – отвърна той и плати. – Благодаря, Тинк.

Надигна се от стола, сложи си кепето и кимна за довиждане на Тинкър и на полковника, който търпеливо чакаше за подстригване.

Двамата мъже го изпратиха с поглед.

Царя отново пое пъргаво нагоре по пътеката, мина покрай множеството скупчени постройки и се насочи към своята барака. Изпитваше приятен глад.

Бараката на американците бе отделена от другите, но се намираще достатъчно близо до стената на затвора, за да се възползва от следобедната им сянка, недалече от обиколната пътека, по която течеше животът на лагера, и на удобно разстояние от оградата. С други думи, разположена бе точно където трябва. Капитан Бръф, пилот на военновъздушните сили и най-старшият американски офицер, бе настоял да дадат на неговите войници отделно помещение. Повечето офицери с удоволствие биха се настанили заедно с тях – никак не им беше лесно да живеят сред чужди, – но японците бяха заповядали още първия ден офицерите да бъдат отделно. Австралийците и главно англичаните смятаха забраната за съвсем естествена.

Царя вървеше и мислите му се въртяха все около диаманта. Нямаше да е лесно да доведе до успешен край тая сделка, но точно с нея не биваше да греша. Като наближи бараката, той внезапно забеляза край пътеката един млад мъж, който седеше, подвил под себе си крака, и оживено разговаряше на малайски с един местен жител. Кожата му бе силно загоряла, а отдолу прозираха мускули. Имаше широки рамене и тесни хълбоци. Носеше само набедрена препаска, и то така, сякаш се бе родил с нея. Чертите на лицето му създаваха впечатлението, че са изсечени с длето, и макар да беше слаб като всички в лагера, в движенията

му имаше грация, а в излъчването му – жизненост. – Малаецът, дребни-чък човек с почти черна кожа, слушаше съсредоточено плавно леещия се разказ на мъжа, после се засмя, оголи потъмнелите си от бетела зъби и отговори нещо, като подсили мелодичната си реч с жест. Младият мъж също се засмя и прекъсна малаеца с поток от думи, без да забелязва втрещения в него поглед на Царя.

Царя долавяше само откъслечни изрази, знаеше езика съвсем слабо и когато му се наложеше, се оправяше на смесица от малайски, японски и развален английски. Заслушан в буйния смях на мъжа, той осъзна, че чува нещо изключително, тъй като смехът явно извираше от самото му сърце. А в Чанги това наистина бе нещо изключително рядко. Безценно.

Замислен, Царя влезе в бараката. Всички вътре вдигнаха поглед и го поздравиха приятелски. Той им отвърна небрежно. Но това си бе в реда на нещата. Дайно дремеше на леглото си – жилиав, дребен човечец с мургава кожа, черна, преждевременно прошарена коса и сякаш прикрити с було воднисти очи. Царя усети погледа му, кимна и съзря усмивката на устните. Но в очите на Дайно нямаше усмивка.

В далечния край на бараката Курт вдигна поглед от панталоните, които кърпеше, и се изплю на пода. Той бе зловец на вид мъж с остри като на плѣх жълто кафяви зъби, непрекъснато плюеше по пода и никой не можеше да го понася, защото изобщо не се къпеше. В средата на помещението Байрън Джоунс и Милър, и двамата голи, играеха безкрайната си партия шах. Когато преди две години торпилирали търговския кораб, на който служел, Милър тежал сто и тридесет килограма и бил висок близо два метра. Сега кантарът под него замираще на шестдесет килограма и кожата на корема му висеше на гънки. Той се пресегна и взе един кон, а сините му очи светнаха от задоволство. Байрън Джоунс бързо махна коня и едва сега Милър забеляза, че топът му е в опасност.

– А сега да те видя, Милър – рече Джоунс и настървено почеса тропическата екзема по крака си.

– Я върви по дяволите!

– Къде си тръгнал да се мериш с военния флот – изхили Джоунс.

– Да, ама и вас ви потопиха, нали? Уж боен кораб, ама...

– Даа – провлечено каза Джоунс и докосна превръзката на окото си.

Мислите му го върнаха към гибелта на кораба „Хюстън“, спомни си как бяха загинали приятелите му, как бе загубил окото си...

Царя прекоси бараката. Макс все така седеше до черния сандък, вързан с верига за леглото му.

– Браво, Макс – рече той. – Върви да почиваш.

Макс имаше живо лице и кафяви, неспокойни очи. Той бе роден в западните предградия на Ню Йорк и още от най-ранно детство бе научил уроците на живота.

Царя извади табакерата и му подаде щипка необработен тютюн.

– Благодаря! – зарадва се Макс. – А, щях да забравя: Лий каза да ти предам, че прането е готово. Той отиде за кльопачката ти – нали сме втора смяна, та ме помоли да ти кажа.

– Благодаря.

Царя извади пакета цигари „Куа“ и в бараката мигновено се възцари тишина. Преди още да бръкне за кибрит, Макс му поднесе примитивната си кремъчна запалка.

– Благодаря, Макс – каза Царя и пое дълбоко дима. После попита: – Да не би да искаш цигара?

– О, боже, благодаря! – отвърна Макс, без да обръща внимание на иронията в гласа му. – Имаш ли нужда от нещо друго?

– Ако ми потрябваш, ще те извикам.

Макс се отдалечи и седна на леглото си до вратата. Очите на мъжете не се откъсваха от цигарата, но никой не отрони дума. Тя си беше на Макс. Макс я бе заслужил. Когато им дойде реда да пазят нещата на Царя, тогава може и те да получат.

Дайно се усмихна на Макс и той му смигна в отговор. Щяха да си разделят цигарата след кльопачката. Двата винаги делеяха онова, което успяваха да намерят, да откраднат или да изкарат. Макс и Дайно се бяха обединили в група. Така бе устроен целият живот в лагера. Хората ядяха на групи, дори дишаха на групи. По двама, по трима, рядко по четирима. Сам човек не би могъл да обходи навсякъде, да намери нещо за храна, да стъкне огън, да сготви плячката и да я изяде – това просто не бе по силите на никого. Трима беше най-добре. Един да търси, един да пази и един в резерв. Когато не беше болен, третият също търсеше или пазеше. После всичко се делеше по равно – ако откраднеш кокосов орех, ако намериш банан по време на работа или свиеш нещо отнякъде. Законът, като всеки природен закон, бе прост: оцеляваш само с общи усилия. Да скриеш каквото и да било от групата, значеше да се обречеш на смърт, защото, изпъдят ли те, това се разчува. А да оцелееш сам, не бе възможно.

Единствен Царя нямаше група. Той се справяше без чужда помощ. Неговото легло стоеше в най-хубавия ъгъл на бараката, точно под прозореца и бе сложено така, че да улавя и най-слабия полъх на вятъра, а от съседния креват го делеяха цели два метра и половина. Леглото беше

хубаво – със стоманена рамка, стегнати пружини и дюшек от кокосови влакна. Покриваха го две одеала, а отдолу, до безукорната белота на кафъквата, светеха чаршафи. Над всичко това, опъната върху четири пръта, се простираше мрежа против комари без нито едно скъсано място.

Царя имаше също маса и два тапицирани стола, а отстрани на леглото бяха постлани пътеки. На малка полица зад него стояха тоалетните му принадлежности – самобръсначка, четка, сапун, ножчета, а до тях бяха подредени чиниите и чашите му, саморъчно изработеният електрически котлон и приборите за готвене и хранене. На стената в ъгъла висяха дрехите му: четири ризи, четири чифта дълги и четири чифта къси панталони. На другата полица лежаха шест чифта чорапи и долно бельо. Под леглото имаше два чифта обувки, бански чехли и съвсем нови индийски сандали.

Царя седна на единия стол и огледа дали всичко си е на мястото. Забеляза, че косъмът, който най-грижливо беше закрепил върху самобръсначката, липсваше. „Гнусни копелета – ядоса се той, – ще взема да пипна някоя зараза от тях!“ Но не каза нищо, само реши в бъдеще да я заключва.

– Здравсти – приближи да него Текс, – Зает ли си?

„Зает“ също бе парола и означаваше „готов ли си да получиш пратката“.

Царя се усмихна и кимна, а Текс предпазливо му подаде ронсъна.

– Благодаря – каза Царя. – Искаш ли и моята супа днес?

– Няма защо да питаш! – отговори Текс и се отдалечи. Царя огледа запалката, без да бърза. Беше почти нова.

Нямаше драскотини, палеше от пръв път, лъщеше от чистота. Отвори я и разгледа камъчето. От евтините бе, местно производство и доста изхабено. Той свали кутията за пури от полицата, извади отвътре едно чисто ново камъче и го смени. Натисна лостчета и запали. Нагласи внимателно пламъка и най-сетне остана доволен. Запалката не беше фалшива и като нищо щеше да донесе осемстотин-деветстотин долара.

От мястото си виждаше мъжа и малаеца. Двамата бърбеха все така оживено.

– Ей, Макс – обърна той глава към другия край на бараката.

– Какво? – озова се начаса до него Макс.

– Виждаш ли го оня там? – кимна Царя навън.

– Кой, кафявата маймуна ли?

– Не, другия. Я ми го прати!

Макс се измъкна през прозореца и прекоси пътеката.

– Ей, приятел, Царя те вика – безцеремонно прекъсна той разговора и посочи през рамо към бараката. – Каза да идеш веднага!

Мъжът изгледа смаяно Макс, проследи накъде сочи пръстът му, после отново впери очи в самия него.

– Мене ли? – попита той в недоумение.

– Да, тебе – нетърпеливо отвърна Макс.

– Защо?

– Откъде да знам?

Мъжът се намръщи и чертите на лицето му станаха по-сурови. Замисли се за миг, после се обърна към малаеца и каза:

– Вие, шап – отвърна малаецът и се приготви да чака. След това добави на малайски: – Пази се, туан. И нека бог да е с теб.

– Недей да се тревожиш, приятелю! Все пак, благодаря ти за загрижеността – усмихна се мъжът. После се изправи и тръгна след Макс към бараката.

– Викал си ме – каза той, когато застана пред Царя.

– Здравсти! – рече Царя с усмивка. Забеляза, че очите на мъжа са някак предпазливи. Това му хареса, предпазливи очи рядко се срещаха в Чанги.

– Сядай.

Той кимна и Макс се отдалечи, без да го подканят повече. Онези, които бяха по-наблизо, също се преместиха в другия край на бараката, за да ги оставят насаме.

– Седни де, седни – подкани любезно Царя.

– Благодаря!

– Цигара?

При вида на предложения пакет „Куа“ очите на мъжа се разшириха. Той се поколеба за миг, после взе една. Царя поднесе огънче с ронсъна и забеляза, че удивлението в очите му нарасна още повече, но мъжът се опита да го прикрие и дръпна дълбоко от цигарата.

– Бива си я! – отбеляза той с блаженство. – Благодаря!

– Как се казваш?

– Марлоу, Питър Марлоу. – После добави шеговито: – А ти?

Царя се засмя и си помисли: „Добре, този тип има чувство за хумор и не е мазник. Трябва да го имам предвид.“

– Англичанин ли си? – попита той.

– Да.

До този момент Царя не бе забелязал Питър Марлоу, но в това нямаше нищо чудно при десет хиляди почти еднакви лица. Той мълчаливо

изучаваше мъжа и студентите сини очи му отвърщаха със същото.

– „Куа“ са най-добрите цигари тука – каза накрая Царя. – Естествено, пред „Кемъл“ не важат. Друго си е американската цигара – нищо не може да се мери с нея. Опитвал ли си ги някога?

– Да – отговори Питър Марлоу, – но ми се сториха малко сухи. Аз харесвам най-много „Голд флейк“. Въпрос на вкус – добави той любезно.

Отново настъпи мълчание. Докато чакаше да чуе за какво го викат, Питър Марлоу си помисли, че Царя все пак му се нрави, независимо от името, с което се ползваше, най-вече заради веселото пламъче, проблясващо в очите му.

– Много хубаво говориш езика – отбеляза Царя и кимна с глава към малаеца, който търпеливо чакаше навън.

– Да, горе-долу.

Царя с мъка сподави една ругатня по адрес на пословичната английска игра на скромност.

– Тука ли го научи? – спокойно попита той.

– Не, на Ява. – Питър Марлоу млъкна и се огледа наоколо. – Добре си се уредил.

– Обичам удобствата. Как намираш стола?

– Не е лош. – В очите на Питър проблесна лека изненада.

– Цяла осемдесетачка дадох за него – гордо заяви Царя. – Още миналата година.

Питър Марлоу го стрелна с поглед да види дали не се шегува – кой говори за пари ей така, без повод, – но откри на лицето му само доволство и нескрита гордост. „Невероятно – помисли си той. – Да споделяш такива работи с непознат човек...“ После, за да прикрие смущението си, каза:

– Много е удобен.

– Трябва да си приготвя нещо за кльопане. Ще хапнеш ли с мене?

– Току-що... обядвах – несигурно отвърна Питър Марлоу.

– Не вярвам да си преял. Искаш ли едно яйце?

Сега вече Питър Марлоу не можа да прикрие изумлението си и очите му се разшириха. Царя се усмихна. Струваше си да го покани на обед, пък дори само за да види подобно изражение на лицето му. Той коленичи до черния сандък и внимателно го отключи.

Питър Марлоу втренич смаян поглед в съдържанието му: пет-шест яйца, пакетче кафе на зърна, няколко буркана гула малака – сладкото лакомство на Ориента, банани, половин килограм малайски тютюн,

десетина пакета „Куа“, пълен буркан ориз, втори с качанг иджу, олио и още множество деликатеси, увити в бананови листа. От години не бе виждал такива съкровища.

Царя извади олиото и две яйца, после пак заключи сандъка. Когато погледна Питър Марлоу, видя, че очите му отново са станали предпазливи, а лицето – непроницаемо.

– Как го искаш яйцето? Пържено ли?

– Мисля, че все пак ще е по-добре да откажа – с усилие изрече Питър Марлоу. – Никои не раздава яйца току-тъй, нали?

Царя се засмя. Усмивката му беше добра и стопли Марлоу.

– Не се притеснявай! Ще го минем по фонда „Да протегнем ръка на съюзниците отвъд океана“, заем-наем.

Сянка на раздразнение пробягна по лицето на англичанина и мускулите на челюстта му се стегнаха.

– Сега пък какво има? – бързо попита Царя.

– Нищо – отвърна Питър Марлоу след секунда мълчание. Не можеше да откъсне поглед от яйцето – по лагерната дажба щеше да получи яйце след шест дни. – Ако не те затруднявам прекалено много, бих го предпочел пържено.

– Ей сегичка! – рече Царя. Разбра, че сгреша някъде, защото раздразнението на Питър Марлоу не бе престорено. „Странни хора са това чужденците – помисли си той. – Никога не знаеш как ще реагират.“ Сложи електрическия котлон на масата и го включи. После разговорчиво отбеляза:

– Хубаво нещо, а?

– Да.

– Макс ми го направи – обясни Царя и кимна през рамо.

Питър Марлоу обърна глава към другия край на бараката.

Почувствал, че го гледат, Макс вдигна очи и попита:

– Трябвам ли ти нещо?

– Не – отвърна Царя. – Просто му обяснявам за котлона.

– Как е, работи ли?

– Иска ли питане!

Питър Марлоу стана, подаде глава през прозореца и извика на малайски:

– Моля те, не чакай, Сюлейман. Ще се видим утре.

– Добре, туан. Остани с мир!

– С мир върви и ти!

Питър Марлоу се усмихна и се върна на мястото си, а Сюлейман се

отдалечи.

Царя сръчно счупи яйцата и ги пусна в горещия тиган. Жълтъкът имаше наситено златист цвят, а белтъкът изсъска във врялото олио и започна да се втвърдява. Изведнъж цвъртенето сякаш изпълни цялата барака, изпълни ума и сърцата на обитателите и ги накара да преглътнат измъчено. Но никой не продума, никой не помръдна. Единствено Текс се надигна с мъка и излезе навън.

Мъжете, които вървяха по пътеката, също усетиха аромата и омразата им към Царя пламна с нова сила. После уханието се понесе надолу по склона и стигна до бараката на лагерната полиция. И Грей, и Масгърс веднага разбраха откъде иде.

Грей почувствува, че му се повдига, и стана от мястото си. Искаше да излезе да се поразходи из лагера, да избяга от този аромат. После размисли и се върна.

– Хайде, сержанте – рече той, – ела да се отбием в американската барака. Сега му е времето да проверя информацията на Селгърс.

– Както кажеш – съгласи се Масгърс. Ароматът на пържени яйца го подлудяваше. – Копелето му мръсно, можеше поне да готви преди храна, а не точно когато сме яли и вечерята е след пет часа.

– Американците са втора смяна. Още не са обядвали.

В бараката на американците мъжете гледаха да убият някак време-то си. Дайно се опитваше да заспи, Курт пак се зае да кърпи нещо, играта на покер се поднови, а Милър и Байрн Джоунс подхванаха отново безконечната си партия шах. Но цвъртенето развали удоволствието от неочаквано дошлата кента, Курт си убоде пръста и се разпусва невъздържано, дрямката на Дайно все не идваше, а Байрн Джоунс смаян видя как Милър му взема царицата с една нищо и никаква скапана пешка.

– Боже господи! Кога най-сетне ще завали? – със свито гърло, неопределено кому рече Байрн Джоунс.

Никой не отвърна. Всички чуваха единствено съскането и цвъртенето на олиото.

Царя съсредоточено наблюдаваше тигана. Обичаше да казва, че никой не може да пържи яйца по-добре от него, защото за тая работа била необходима известна артистичност, трябвало да се пипа чевръсто, но не припряно. За миг вдигна очи и се усмихна на Питър Марлоу, ала погледът на англичанина не се откъсваше от яйцата.

– По дяволите – промълви той и думите прозвучаха като благословия, а не като ругатня, – колко хубаво мирише! Царя бе поласкан.

– Чакай да вадиш като станат готови. Тогава ще разбереш какво се

казва пържено яйце.

Той грижливо поръси яйцата с пипер, после им сипа сол.

– Обичаш ли да готвиш?

– Да – отвърна Питър Марлоу и не можа да познае собствения си глас. – В моята група обикновено аз готвя.

– Как предпочиташ да ти викат – Пит или Питър? Този път Марлоу успя да скрие изненадата си. Само изпитани, верни приятели се наричат един друг с малко име – как иначе ще знаеш кой ти е приятел и кой просто познат? Той се вгледа в Царя, но откри в лицето му само доброжелателство, затова, пряко себе си, отвърна:

– Питър.

– Откъде си? Къде си живял?

„Въпроси, въпроси... – помисли си Питър Марлоу. – Още малко и ще пита дали съм женен и колко имам в банката.“ Приел бе поканата на Царя единствено от любопитство и вече започваше да съжалява, но великолепието на цвъртящите яйца го правеше необикновено търпелив.

– От Портчестър – отговори той. – Едно малко градче на южното крайбрежие. В Хемпшир.

– Женен ли си, Питър?

– А ти?

– Не.

Царя щеше да продължи с въпросите, но яйцата вече бяха готови. Той дръпна тигана от котлона и кимна на Питър Марлоу:

– Чиниите са зад теб. – После добави не без гордост: – Я виж тука!

Яйцата изглеждаха наистина разкошно и Питър Марлоу наградил Царя с най-големия комплимент, на който е способен един англичанин.

– Не са лоши. Никак не са лоши дори – рече той с равен глас, а лицето му остана напълно безизразно, за да подсили още повече ефекта от думите.

– Какви ги дрънкаш, копелдак с копелдак! – избухна Царя. – Кога друг път си виждал такива страхотни яйца?

Питър Марлоу го изгледа втрещен, а в бараката настъпи мъртва тишина. Внезапно изсвирване ги изтръгна от вцепенението. Макс светкавично застана на пост до вратата, а Дайно и Милър скочиха на крака и се втурнаха към Царя. Дватама изблъскаха леглото му в ъгъла, вдигнаха пътеките и ги изтикаха под дюшека. После дръпнаха съседните легла по-наблизо, така че както всеки друг в Чанги Царя разполагаше с метър и деветдесет. В този момент на прага застана лейтенант Грей, На една крачка зад него притеснено стърчеше сержант Мастърс.

Американците впериха очи в Грей и след кратко, но многозначително забавяне, станаха. Грей също пренебрежително изчака малко по-дълго от обикновеното, преди да козирува небрежно и да им даде „свободно“.

– Стани! – изсъска Царя. – Ще те вземе на мушка. Стани!

От дълъг опит знаеше, че на Грей вече му кипи отвътре – за пръв път очите му не бяха приковани в него, а пронизваха Питър Марлоу, и то с такъв поглед, че Царя трепна.

Без да бърза Грей прекоси бараката и се спря пред Марлоу. Сетне извърна глава и дълго остана неподвижен, впил очи в яйцата. Накрая измери с поглед Царя и отново се обърна към Питър Марлоу.

– Ти какво седиш като че си у дома, а, Марлоу? Питър Марлоу извади табакера и посипа малко тютюн върху лист ратан. Сви цигарата и я поднесе към устните си. Продължителността на мълчанието му бе плесник за Грей.

– Един англичанин навсякъде е у дома си, приятелю – спокойно отговори Питър.

– Къде ти е лентата?

– На колана.

– Трябва да ти е на ръката. Такава е заповедта.

– Чия заповед – на скапаните японци? – отвърна Питър Марлоу.

– Лагерна заповед – рече Грей.

Един американец би доловил в гласовете на двамата само леко раздразнение, толкова спокоен бе тонът им, но и Грей, и Питър Марлоу знаеха истината – помежду им бе обявена война. Питър Марлоу мразеше японците, а в неговите очи Грей олицетворяваше именно тях, защото следеше за спазването на лагерните разпоредби, а те бяха японски разпоредби. И бе безпощаден към нарушителите. Но между двамата гореше друга, по-дълбока омраза – вродената омраза на хора от различни класи. Питър Марлоу знаеше, че Грей го презира заради произхода и образованието му – Привилегии, които Грей жадуваше повече от всичко на света и които никога нямаше да получи.

– Сложи я! – Началникът на полицията имаше право да изисква това.

Питър Марлоу сви рамене, измъкна лентата и я нахлузи на лявата си ръка. На нея бе отбелязан чинът му – лейтенант от Кралските военновъздушни сили.

Очите на Царя се разшириха. „Господи – помисли си той, – офицер! А аз за малко щях да го помоля за...“

– Много се извинявам, че ви прекъсвам обяда – говореше Грей, – но чух, че някой си е загубил нещо.

– И какво толкова е загубил?

– О, божичко! – едва не извика Царя. – Запалката! О, господи! – крещеше страхът му. – Отърви се от тая проклета запалка!

– Какво има, ефрейтор? – попита Грей, забелязал перличките пот върху лицето му.

– Ама, че жегга, а? – с мъка продума Царя. Усещаше как колосаната му риза омеква от потта. Разбра, че е хлътнал в клопката и сега Грей просто си играе с него. Подвоуми се за миг дали да не пробва да избяга, но между него и прозореца седеше Питър Марлоу и Грей лесно можеше да го хване. А и да побегне, би означавало да се признае за виновен. Чу, че Грей говори нещо, и сърцето му спря да бие.

– Какво казахте, сър? – И този път „сър“ не бе обида. Царя бе вперил поглед в Грей и не вярваше на ушите си.

– Полковник Селърс събщи, че са му откраднали златен пръстен! – злобно повтори Грей.

За миг Царя се почувства като замаян. „Явно не знае за запалката! Само дето ми се разтрепериха мартинките! Значи всичката дандания била заради идиотския пръстен на полковника! Селърс му го бе дал да го пласира преди три седмици и сделката му донесе доста солидна сумичка. Та Селърс събщил, че са му откраднали пръстена, а! Бре, лъжецът му с лъжец!“

– Ама че кофти късмет – каза Царя с нотка на смях в гласа. – Значи откраднат! Можеш ли да си представиш?

– Аз си представям – грубо рече Грей. – Ти представяш ли си?

Царя не отговори, но му идеше да се засмее. „Слава богу, не е запалката! Отървах се и тоя път!“

– Познаваш ли полковник Селърс? – попита Грей.

– Малко, сър. Играли сме един-два пъти на бридж. – Вече бе напълно спокоен.

– Показвал ли ти е някога пръстена? – не се предаваше Грей.

Царя преся най-внимателно паметта си. Полковник Селърс му бе показвал пръстена два пъти: веднъж, когато го помоли да го продаде, и втори път, когато отидоха да го претеглят.

– О, не, сър – отвърна той невинно. Знаеше, че е в безопасност. Свидетели нямаше.

– Сигурен ли си, че никога не си го виждал?

– Напълно, сър.

Изведнъж на Грей му омръзна тази безсмислена игра на нерви, пък и при вида на яйцата му прилошаваше. Чувстваше, че би направил всичко, абсолютно всичко, за да ги опита.

– Грей, имаш ли огънче, приятелю? – попита Питър Марлоу. Не беше взел със себе си примитивната яванска запалка, а му се пушеше. Страшно му се пушеше. Отвращението, което изпитваше към Грей, пресушаваше устата му.

– Не.

– „Запали си сам“ – ядосано си помисли Грей и вече си тръгваше, когато чу Питър Марлоу да казва:

– Услужи ми с ронсъна, ако обичаш!

Грей бавно се извърна. Питър Марлоу се усмихваше на Царя. За част от секундата думите увиснаха във въздуха. После изведнъж се посипаха като гръм и в най-отдалеченото ъгълче. Поразен, търсейки начин да спечели време, Царя започна да рови за кибрит.

– В левия ти джоб е – подсети го Питър Марлоу.

Царя пое дълбоко дъх, умря и се роди отново. Никой в бараката не смееше да диша. Само миг още и с Царя бе свършено. Пред очите им. Щяха да го заловят, да го отведат и затворят – пред собствените им очи! Това бе просто невъзможно. И все пак пред тях стояха Грей и Царя, и човекът, който предаде Царя и го положи като агнец върху жертвеника на Грей. Някои от мъжете бяха ужасени, други тържествуваха, трети му съчувстваха, а Дайно се ядоса: „По дяволите, утре беше мой ред да му пазя нещата!“

– Хайде, запали цигарата! – подкани го Грей. Гладът му бе изчезнал и на негово място трептеше само една пареща топлинка. В описа на вещите запалка нямаше.

Царя извади ронсъна и го щракна пред цигарата на Питър Марлоу. Пламъкът, от който щеше да лумне кладата под краката му, бе спокоен и ярък.

– Благодаря – усмихна се Питър Марлоу и тогава осъзна какво бе направил.

– Такаа! – проточи Грей, пресегна се и взе запалката. И тази единствена дума прозвуча тържествено, окончателно и зловещо.

Царя не каза нищо. Какво ли можеше и да каже. Стоеше и чакаше. Сега, когато го бяха пипнали, вече не изпитваше страх, само проклинаше собствената си глупост. Човек, който губи играта заради собствената си глупост, няма право да бъде наричан мъж. Няма право да бъде Цар, защото Цар е винаги най-силният. Непобедим не само заради силата, а

заради хитростта, късмета и силата, взети заедно.

– Откъде го имаш това, ефрейтор? – въпросът на Грей бе като нежна милувка.

Стомахът на Питър Марлоу се преобърна, умът му заработи трескаво и внезапно той се обади:

– Моя е. – Знаеше, че думите му звучат невероятно, затова бързо добави: – Играхме на покер и той я спечели. Точно преди обед.

Всички в бараката го изгледаха втрещени.

– Какво? – попита Грей.

– Изгубих я на покер – повтори Питър Марлоу. – Аз имах кента и... Кажи му ти как стана! – рече той изведнъж, за да го изпробва.

Царя още не можеше да се съвземе напълно, но рефлексите му бяха отлични. Устата му се отвори и той обясни:

– Играехме стад. Аз имах фул и...

– Какви бяха картите?

– Три аса и две двойки – намеси се Питър Марлоу без колебание. „Какъв е пък тоя стад, по дяволите?“ – питаше се той.

Въпреки великолепното си самообладание, Царя трепна. Канеше се да каже три попа и две дами. Знаеше, че Грей е забелязал трепването му.

– Лъжеш, Марлоу!

– Ти пък, Грей, така ли се говори на приятел? – Питър Марлоу печелеше време. „Как ли се играе това, по дяволите?“ – Страхотно беше – рече той едновременно с ужас и наслада от големия риск. – Мислех, че ми е в ръцете. Имах кента, затова си заложих запалката. Нали така? – кимна внезапно той на Царя.

– Как се играе стад, Марлоу?

Далече на хоризонта тресна гръм и Царя понечи да отговори, но Грей го спря:

– Не питам тебе – рече той заплашително.

Питър Марлоу стоеше безпомощен. Погледна към Царя и макар очите му да бяха все така овладени, Царя разбра всичко.

– Дай да му покажем – каза Питър Марлоу бързо. Царя на мига се пресегна за картите и рече без колебание:

– Всичко стана заради сляпата карта...

Грей се извърна вбесен:

– Казах, че искам Марлоу да ми обясни. Още една дума и ще те арестувам за заблуда на правосъдието.

Царя замълча. Молеше се само англичанинът да е схванал намека.

„Сляпата карта!“ Думите му се запечатаха дълбоко в съзнанието на

Питър Марлоу. И той си спомни. Сега вече можеше да се позабавлява с Грей.

– Ами покер като покер – притеснено рече той.

– Добре де, обясни как се играе! – Грей бе сигурен, че го е притиснал до стената.

Питър Марлоу впери в него хладни като стомана очи. Яйцата изстиваха.

– Какво се опитваш да докажеш, Грей? Всеки глупак знае, че се обръщат четири карти, а една остава захлупена, едната карта е сляпа.

Из бараката се разнесе въздишка. Грей разбра, че и този път Царя му се бе изплъзнал. На показанията на Питър Марлоу можеше да противопостави само голи подозрения, а дори тук, в Чанги, това не бе достатъчно.

– Така е – навъсено рече той, без да отмества поглед от Питър Марлоу. – Всеки глупак го знае. – После върна запалката на Царя. – А ти се погрижи да я включиш в описа.

– Ясно, сър – позволи си Царя да покаже частица от обзелото го облекчение.

Грей отправи поглед към Питър Марлоу и в него се четеше и обещание, и закана.

– Можеш да си доволен – защити името на колежа – рече презрително и се запъти навън. Мастърс се помъкна след него.

Питър Марлоу го изпрати с поглед до вратата. После, без да сваля очи от Грей, каза на Царя малко по-високо от необходимото:

– Дай си пак запалката – изгасна ми фасът.

Но Грей не се обърна, дори не трепна. „Добри нерви има това момче – помисли горчиво Питър Марлоу. – Добър съюзник в битка на живот и смърт. И враг, за каквото човек може само да мечтае.“ Царя седна примаял на стола сред наелектризираната тишина, а Питър Марлоу измъкна ронсъна от отпуснатата му ръка и си запали цигарата. С механично движение Царя извади пакета „Куа“, пхна една цигара в уста и остана така, безчувствено стиснал зъби. Питър Марлоу се наведе към него и щракна запалката. Царя дълго не можа да улучи пламъка. После забеляза, че ръката на Питър Марлоу също трепери. Вдигна глава и огледа бараката, мъжете стояха безмълвни като статуи, вперили очи в него. Усещаше как потта бавно изстива по гърба му.

Навън задрънчаха съдини за храна. Дайно се надигна и нетърпеливо погледна през прозореца.

– Кльопачка! – весело извика той. Мълчанието се наруши и мъжете

се изнизаха от бараката, понесли канчетата си. Питър Марлоу и Царя останаха сами.

ТРЕТА ГЛАВА

Известно време двамата седяха мълчаливо. После Питър Марлоу каза:

– Боже мой, размина ни се на косъм.

– Отгървахме кожата – съгласи се Царя след дълга пауза и отново неволно потрепера. Сетне взе портфейла си, извади две банкноти по десет долара и ги сложи на масата. – Ето, засега толкова. От днес нататък минаваш на издръжка – двайсетачка на седмица.

– Моля?

– Двайсетачка на седмица. – Царя помисли за миг и се усмихна приветливо: – Прав си, заслужаваш повече. Нека са трийсет. – После погледът му се спря върху нашивките и той добави: – Сър.

– Можеш пак да ме наричаш Питър – рече Марлоу с раздражение. – И запомни добре – не ти искам парите. – След това стана и тръгна да излиза. – И благодаря за цигарата.

– Чакай малко де! – изненадан извика Царя. – Какво те прихвана, по дяволите?

Питър Марлоу го изгледа втренчено и в очите му блесна ярост.

– За какъв ме вземаш, по дяволите? Дръж си парите и си ги заври...

– Какво пък им е на парите?

– На тях нищо. Не ми харесват обносните ти.

– Откога има нещо общо между обносните и парите?

Питър Марлоу рязко се извърна към вратата. Царя скочи и му прегради пътя.

– Една минутка – рече той и гласът му прозвуча гневно. – Искам да знам само едно: Защо ме измъкна от тая каша?

– Как защо, че то е ясно от само себе си. Аз те натопих, значи трябваше и да те измъкна сух. За какъв ме имаш?

– Не знам. Точно това се опитвам да разбера.

– Грешката беше моя. Извинявай.

– Няма за какво да се извиняваш – сопнато отвърна Царя. – Моя беше грешката. Аз се издъних. Ти нямаше никаква вина.

– Без значение е. – Лицето на Питър Марлоу изглеждаше като издялано от гранит, а от очите му лъхаше хлад. – Сигурно ме имаш за пълно

леке, щом смяташ, че ще оставя да те качат на бесилото. Но да мислиш, че ще взема пари от теб, след като аз забърках тая история – виж, това вече не бих простил никому!

– Седни за момент, моля те!

– Защо?

– Защото искам да поговоря с теб, по дяволите.

В рамката на вратата се появи Макс и нерешително спря на прага – носеше канчетата на Царя.

– Извинявай – рече той притеснено, – ето ти манджата. Искаш ли чай?

– Не. Супата я дай на Текс.

Царя взе канчето с ориза и го сложи на масата.

– Добре – каза Макс, но остана на мястото си – не беше сигурен дали Царя няма нужда от помощ, за да смели това копеле от бой.

– Изчезвай, Макс! И кажи на другите да ни оставят за малко сами.

– Дадено – отвърна Макс и бързо се отдалечи. Реши, че Царя постъпва много умно, като не иска да има свидетели как ще рендоса физиономията на офицера.

Царя отново се обърна към Питър Марлоу:

– Седни за минутка, ако обичаш. Моля те.

– Добре – съгласи се навъсено Питър Марлоу.

– Виж сега – започна търпеливо Царя, – ти ми свали примката от шията, нали? Помогна и е съвсем нормално и аз да ти помогна. Предложих ти мангизите, защото исках да благодаря. Ако не ги искаш, твоя си работа – но нямах намерение да те обиждам. Ако съм те обидил, извинявай.

– И ти извинявай – оmekна Питър Марлоу. – Лесно избухвам. Не съм те разбрал правилно.

Царя протегна ръка:

– Значи мир!

Питър Марлоу я стисна.

– Не обичаш Грей, нали? – внимателно опипа почвата Царя.

– Не.

– Защо?

Питър Марлоу сви рамене. Царя раздели ориза на око и му даде по-голямата порция.

– Хайде да хапнем.

– А ти? – попита Питър Марлоу, учуден от великодушната подялба.

– Не съм гладен. Апетитът ми се изпари. Господи, само като се сетя

– отървахме се на косъм, ей! Вече си мислех, че тоя път няма да ми се размине.

– И аз – отвърна Питър Марлоу и по лицето му се плъзна лека усмивка. – Ама голямо удоволствие беше, а?

– Какво?

– Ами... цялото това напрежение! Отдавна не съм изпитвал такова удоволствие – удоволствието да рискуваш.

– Чакай, чакай, нищо не разбирам – рече Царя. – Да не искаш да кажеш, че ти е било забавно?

– Естествено! Защо, на тебе не ти ли беше приятно? Все едно, че пилотираш изстребител. Някак си хем е страшно, хем не е. И през цялото време чувствуваш една особена лекота...

– Според мен ти просто не си наред.

– Добре де, ако не ти доставяше удоволствие, тогава защо, по дяволите, се опита да ме замотаяш с тоя покер? Аз направо изстинах.

– Не съм се опитвал да те замотая. Защо, по дяволите, да те мотая?

– За да стане по-напрегнато и да ме изпиташ.

Царя мрачно избърса потта от лицето си.

– Значи реши, че го правя нарочно?

– Разбира се и аз направих същото, като ти прехвърлих топката.

– Чакай да се разберем сега! Направил си го само за да ме изпробваш, така ли? – зяпна от учудване Царя.

– Разбира се, братле – отговори Питър Марлоу. – Не разбирам какво те изненадва?

– Боже господи! – възкликна Царя и усети, че отново го избива студена пот. – Главата му почти в торбата, а той си играе игрички! – после си пое дъх и заключи: – Ти си откачен, ей богу, направо си откачен! А като взе да се помайваш, когато ти подметнах за сляпата карта, реших, че ни е спукана работата.

– И Грей така си мислеше, но аз просто го разигравах. Накрая претупах нещата само защото яйцата изстиваха. А на човек не му се случва да опита такива яйца всеки ден, бога ми.

– Нали каза, че нищо не стрували.

– Казах, че не са лоши. – За миг Питър Марлоу замълча, после добави: – Виж сега, като кажеш, че нещо „не е лошо“, значи смяташ, че е изключително. Така правиш комплимент на човека, без да го караш да се чувства неудобно.

– Ти поне капка акъл имаш ли? Първо рискуваш живота ми, а за поинтересно слагаш и собствената си глава в торбата, после вдигаш пара

до небето, като ти предлагам малко пари, без да искам нищо в замяна, и като капак казваш, че яйцата „не са лоши“, когато смяташ, че са страхотни. Боже господи! – завърши изумен Царя. – Или аз съм идиот, или... или просто не знам!

Той погледна Питър Марлоу, видя озадаченото изражение на лице-то му и се разсмя неудържимо. Питър Марлоу също се разсмя и скоро двамата се заливаха от смях.

Макс надникна в бараката, а останалите американци се скупчиха зад него.

– Какво го е прихванало, за бога? – не повярва на очите си Макс. – А аз си мислех, че вече му е сменил фасона от бой.

– Света Богородице! – учуди се Дайно. – За малко да го спипат Царя заради тоя тип, а той се хили, та ще се пукне.

– Нищо не разбирам. – Стомахът на Макс му играеше номера още, откакто бе чул предупредителното изсвирване, че идва Грей.

Царя вдигна глава и забеляза втренчените погледи на мъжете отвън. Той измъкна полупълния пакет цигари и каза:

– Ей, Макс, я ги раздай на момчетата! Ще празнуваме!

– Страшен си! – взе пакета Макс. – Ей, ама размина ти се на косъм, а? Толкова се радваме!

Царя огледа ухилените лица. Някои усмивки бяха искрени и той ги запомни. Други бяха фалшиви, но тях той си ги знаеше. Всички се присъединиха към благодарностите, после излязоха от бараката и Макс разпредели помежду им съкровището.

– Това е от шока. Няма начин от шока е. Също като при избухване на граната – тихо каза той. – Ей сегичка ще му откъсне главата на това английско копеле.

Откъм бараката долетя нов взрив от смях и Макс сви рамене:

– Чалнал се е явно. И нищо чудно...

– Хайде да ядем, за бога – каза накрая Питър Марлоу, като все още се държеше за корема. – Ако не хапна сега, скоро и залък няма да мога да сложа в уста.

Този път те наистина седнаха да обядват, но от време на време се заливаха в нови пристъп смях. Питър Марлоу отбеляза със съжаление, че яйцата са изстинали, но веселото настроение на двамата ги стопляше и ги правеше превъзходни.

– Май че са малко безсолни, а? – добави той със сериозен тон, което му струваше върховно усилие.

– Да, прав си. Мислех, че съм сложил достатъчно – намръщи се

Царя, но когато се обърна за солта, забеляза искрящия смях в очите на Питър Марлоу. – Какво пак те прихвана? – попита той и без да иска, започна да се смее.

– Не виждаш ли, че се майтапя? Вие, американците, май нямате чувство за хумор, а?

– Я върви по дяволите! И престани да се хилиш, за бога! Когато приключиха с яйцата, Царя сложи да се вари кафе и потърси цигарите си. После се сети, че ги раздаде, и посегна да отключи черния сандък.

– Опитай от моя – предложи му табакерата си Питър Марлоу.

– А, не, не го понасям тоя боклук. Съсипва ми гърлото.

– Нищо де, опитай. Обработен е. Научих рецептата на остров Ява.

Царя колебливо пое табакерата. Тютюнът беше от най-обикновен треволяк, но имаше не сламено жълт, а тъмно златист цвят, изглеждаше сочен и добре ферментирал, не миришеше на мухъл, а ухаеше със сладникаво упойващия аромат на истинския тютюн. Той извади оризови цигарени хартийки, взе смайващо едра щипка тютюн и сви дебела цигара, после откъсна стърчащите краища и небрежно хвърли излишъка на пода.

„Боже господи – помисли си Питър Марлоу, – предложих му да го опита, а не да го вземе всичкия. – Знаеше, че би трябвало да събере пръснатия по пода тютюн и да го сложи обратно в табакерата, но не го стори, – Има неща, които човек просто не може да си позволи“ – реши той.

Царя щракна запалката и при вида и двамата отново се засмяха. Запали цигарата и дръпна с недоверие веднъж, и още веднъж. После пое дълбоко дима.

– Направо е страхотен – каза той изумен. – Е, не е чак като моите „Куа“, но е страхотен. – След това се поправи: – Искам да кажа, не е лош.

– Никак не е лош – засмя се Питър Марлоу.

– Как го правиш, по дяволите?

– Търговска тайна.

Внезапно Царя осъзна, че държи в ръцете си златна мина.

– Обработката сигурно е много сложна, а? – опипа той почвата.

– Ами, съвсем проста работа. Първо накисваш суровия тютюн в чай, след това го изстискваш, поръсваш го с малко захар, размачкваш го, докато я поеме, и накрая го загръвяш леко в тиган на тих огън. Бърка се непрекъснато, иначе се разваля. Просто трябва да внимаваш да не стане много сух, но да не е и много влажен.

Царя се изненада, че Питър Марлоу му откри технологията, без първо да се спазари. „Сигурно само ме подмамва – каза си той. – Не може да е толкова лесно, инак щяха да го правят. Пък и вероятно е наясно, че аз съм единственият, който може да уреди производството на едро.“

– Това ли е всичко? – усмихна се Царя.

– Да, нищо особено, както виждаш.

Царя вече предвкушаваше печалбата от преуспяващата търговия. И при това съвсем законна.

– В твоята барака сигурно всички правят тютюна така?

– Не, само аз – поклати глава Питър Марлоу. – За моята група. От месеци ги въртя другите, давам им какви ли не рецепти, но досега не са разбрали точно как става.

По лицето на Царя се разля широка усмивка:

– Значи ти единствен знаеш начина?

– Ами, глупости! – отвърна Питър Марлоу и Царя усети как сърце-то му се свива. – Рецептата е местна. Из цяла Ява така го правят.

– Тука в лагера няма други, така ли? – оживи се Царя.

– Не знам. Никога не съм се замислял.

Царя остави димът бавно да се източи през ноздрите му, но в същото време мозъкът му трескаво работеше. „Даа – мислеше си той, – днес наистина ми върви.“

– Видж какво, Питър, ще ти направя едно делово предложение. Ти ми показваш как точно го приготвяш, а аз ти плащам... – той се поколеба – десет процента.

– Моля?

– Добре де – двадесет и пет.

– Двадесет и пет?

– Ясно. – Царя изгледа Питър Марлоу с нарастващо уважение. – Бива си те – добър търговец си. Аз поемам работата по доставката – ще купуваме на едро. Трябва да устроим нещо като фабрика. Ти надзира-ваш производството, аз следя пласмента. – Той протегна ръка. – Ставаме партньори и делим по равно – петдесет на петдесет. Така съгласен ли си?

Питър Марлоу изгледа подадената му ръка. После впери очи в лицето на Царя.

– Не, не става! – решително отсече той.

– По дяволите! – избухна Царя. – Това е възможно най-справедливото предложение. Какво искаш още? Аз давам мангизите, аз уреждам... – Внезапна мисъл го накара да млъкне. – Питър – рече той след

малко, като се мъчеше да скрие обидата си, – никой няма да разбере, че сме партньори. Ти просто ми покажи как се прави, а аз ще имам грижата да получаваш своя дял. Можеш да ми имаш доверие.

– Знам – отвърна Питър Марлоу.

– Значи ще делим по равно – просия отново лицето на Царя.

– А, виж, това не.

– Боже господи! – ядоса се Царя, като видя, че губи играта.

Но сделката бе завладяла ума му и той се овладя. А колкото повече мислеше за нея... Накрая се озърна наоколо да види дали някой не ги подслушва, сниши глас и пресипнало рече:

– Шейсет на четирийсет. Не съм предлагал такива условия на никого през живота си. Шейсет на четирийсет, какво ще кажеш?

– Не.

– Как не? – избухна Царя слисан. – Нали и аз трябва да изкарам нещо. Какво, по дяволите, искаш за тая рецепта? Да не искаш пари на ръка?

– Нищо не искам – отвърна Питър Марлоу.

– Как така нищо? – отпусна се Царя изтощен на мястото си.

Питър Марлоу го изгледа озадачен. После рече колебливо:

– Да ти кажа право, просто не разбирам защо толкова се плашиш за такива работи. Тая обработка не съм я измислил аз, та да я продавам. Това е стара местна рецепта. Не мога да искам да ми плащаш за нея. Нямам право. И не би било редно. Пък и... – Той замълча за миг, после бързо предложи: – Да ти кажа ли как се прави? Още сега?

– Чакай малко! Значи не искаш нищо от мен, но ще ми покажеш как се прави? И то след като ти предложих да делим шейсет на четирийсет? След като ти казах, че от това мога да изкарам сума ти пари?

Питър Марлоу кимна.

– Ти си луд – безпомощно сви рамене Царя. – Нещо не е на ред тук. Нищичко не разбирам!

– Няма нищо за разбиране – усмихна се едва забележимо Питър Марлоу. – Приеми, че съм слънчасал.

Царя дълго го изучава с поглед. Сетне каза:

– Ще ми отговориш ли честно на един въпрос?

– Да, разбира се.

– Правиш го, защото знаеш кой съм, нали?

Думите сякаш увиснаха в горещия следобеден въздух.

– Не – наруши тишината Питър Марлоу.

И помежду им се възцари истината.

Час по-късно Питър Марлоу следеше как Текс приготвя втората порция тютюн. Този път Текс вършеше всичко сам, а Царя се въртеше наоколо като стара квачка.

– Сигурен ли си, че захарта е точно, колкото трябва? – загрижено попита той Питър Марлоу.

– Съвсем точно е!

– И колко време му трябва още?

– Според теб колко, а Текс?

Текс се усмихна на Питър Марлоу и се потегна в цялата си сто и деветдесет сантиметрова дължина:

– Пет-шест минути, там някъде. Питър Марлоу се надигна.

– Къде е едното място? Клозетът де?

– Кенефът ли? Ей, там отзад – посочи Царя и добави: – Не може ли да почакаш, докато Текс свърши? Искам да съм сигурен, че е разбрал всичко.

– Той се справя чудесно – рече Питър Марлоу и излезе. Върна се, когато Текс вече сваляше тигана от огъня.

– Ето виж – каза той и напрегнато зачака Питър Марлоу да провери дали е преценил добре времето.

– Идеално – одобри Питър Марлоу, след като огледа обработения тютюн.

Царя развълнувано сви цигара в оризова хартийка. Текс и Питър Марлоу сториха същото. Запаляха ги с ронсъна и се засмяха доволно. После, докато всеки вдъхваше аромата на тютюна, настъпи тишина.

– Не е лош – каза Царя сдържано.

– Какви ги плещиш, по дяволите! – ядоса се Текс. – Направо е стрехотен!

Питър Марлоу и Царя избухнаха в смях, а когато обясниха на Текс причината, той също се разсмя.

– Трябва да му сложим име – замислено рече Царя. – А, сетих се. Какво ще кажете да го кръстим „Три царя“. Единият е царят на военно-въздушните сили, вторият е цар Тексас, а третият съм аз.

– Не е зле – съгласи се Текс.

– Утре отваряме фабриката.

Текс тъжно поклати глава:

– Утре съм на работа извън лагера.

– Майната му! Ще кажа на Дайно да те замести.

– Не, аз сам ще го помоля. – Преди да излезе, Текс се усмихна на Питър Марлоу. – Радвам се, че се запознахме, сър.

– Зарежи го това „сър“! – рече Питър Марлоу.

– Съгласен. И още веднъж благодаря!

Питър Марлоу го изпрати с поглед.

– Странно – тихо каза той на Царя. – Отдавна не съм виждал толкова усмихнати лица.

– А защо пък да не се смеем. Можеше да сме къде-къде по-зле. Тебе над камилата ли те свалиха?

– Хималаите ли имаш предвид? По маршрута Калкута-Чунцин?

– Да – отвърна Царя и кимна с глава към тигана: – Напълни си табакерата.

– С най-голямо удоволствие.

– Щом закъсаш, идвай да си вземаш.

– Благодаря, ще се възползвам от поканата. Искаше му се да запали нова цигара, но реши, че ще му дойде много. Изпушеше ли още една, гладът щеше да го мъчи повече. По-добре да търпи. Погледна през прозореца и си обеща, че няма да пуши, докато сянката на навеса не се премести поне с десет сантиметра.

– Мене изобщо не ме свалиха. Хвъркалото... самолетът ми де, беше засегнат при една бомбардировка на Ява и после не можах да излети. Гадна история! – добави той след малко и се опита да прикрие горчивината в гласа си.

– Е, не е чак толкова страшно – рече Царя. – Можеше и ти да си в него. Нали си жив, това е важното. На какво летеше?

– На „Хърикейн“, едноместен изстребител. Но повечето време летях на „Спитфайър“.

– Чувал съм, но никога не съм ги виждал. Разправят, че на германците направо им прилошавало от тях.

– Да – отвърна тъжно Питър Марлоу. – Поне в началото.

– Ти да не би да си участвал в битката за Великобритания? – изненадано попита Царя.

– Да. Станах пилот през четирийсета. Тъкмо навреме.

– На колко години беше тогава?

– На деветнадесет.

– Ами! Като те гледам така, мислех, че си поне на трийсет и осем.

– Я върви на майната си! – изсмя се Питър Марлоу. – Ти на колко си?

– На двайсет и пет. Направо да пукнеш от яд – рече Царя. – Най-хубавите ми годинки отлитат, а аз стоя под ключ в тоя скапан затвор.

– Е, чак пък да стоиш под ключ! Пък и като те гледам, добре си

живееш.

– Добре-зле, ама сме зад телени огради, нали? Колко време още ще киснем тука според тебе?

– Германците вече си плюха на петите. Войната трябва скоро да свърши.

– Наистина ли мислиш така?

Питър Марлоу сви рамене. „Бъди нащрек! – каза си той. – Никога не е зле да бъдеш нащрек.“ – Да, така ми се струва. Но може да са само слухове.

– А нашата война тука?

Въпросът бе зададен от приятел, затова Питър Марлоу отговори искрено:

– Според мен нашата няма да свърши никога. Естествено, рано или късно ще бием японците, в това вече съм сигурен. Но за нас тука в лагера няма надежда да се измъкнем.

– Защо?

– Ами защото японците няма да се предадат. Следователно ще се наложи да стъпим на тяхна територия. А тогава нас ще ни избият до крак. Ако преди това не ни довършат болестите и епидемиите.

Защо пък ще ни избиват, по дяволите?

– За да печелят време например. Тръгне ли да се затяга примката около Япония, те ще гледат да се свият като охлюв в черупката си. Какво ще си губят времето с няколко хиляди пленници. За японците животът съвсем няма онази стойност, която има за нас. А и това, че нашите войски са на тяхна земя, ще ги направи още по-жестоки. – Гласът му бе съвсем спокоен и равен. – Мисля, че на нас ни е спукана работата. Естествено, надявам се да не съм прав, но според мен това ни чака.

– Розово бъдеще, няма що! – мрачно отбеляза Царя, а когато Питър Марлоу се изсмя, продължи: – Какво се хилиш, по дяволите? Все ще намериш да се хилиш, когато най не трябва.

– Извинявай, навик.

– Я ела да излезем навън. Тия мухи взеха да стават досадни. Ей, Макс – провикна се Царя, – що не пораздигнеш малко тука?

Макс се приближи и започна да чисти, а Царя и Питър Марлоу се измъкнаха през прозореца. Точно отпред имаше брезентов навес, а под него – масичка и пейка. Царя седна на пейката, а Питър Марлоу подвиг крака и се настани на земята по местен обичай.

– Да ме убиеш, не мога да седна така – рече Царя.

– Много е удобно. Свикнах, докато бях на Ява.

– Откъде го знаеш малайския така добре?

– Живях известно време на село.

– Кога?

– През четирийсет и втора. След капитулацията.

Царя търпеливо го изчака да продължи, но подробности не последваха. Той почака още малко, после попита:

– Как така си живял на Ява след капитулацията, като по това време всички вече бяхме в лагера за военнопленници?

Питър Марлоу се разсмя на глас:

– Тя, историята, не е нищо особено. Просто не ми се нравеше перспективата да отида в лагер. Всъщност, след като прекратихме военните действия, се изгубих в джунглата и случайно попаднах в онова село. Смилиха се хората над мен и... Живях там около половин година.

– И как беше?

– Страхотно. Всички бяха много дружелюбни. Приеха ме като свой. Обличах се като тях, дори си потъмних кожата – макар че това си беше пълна глупост, защото ръстът и очите ме издаваха, – работех на оризищата...

– Работеше на оризищата? Ти сам?

– Бях единственият европейец, ако това имаш предвид – отвърна Питър Марлоу след кратко мълчание.

Погледът му се зарея над лагера. Слънцето нажежаваше праха, вятърът го вдигаше и завърташе. Вихрушките му напомняха за нея. Отвърна очи на изток, към буреносния хоризонт. Но тя бе част и от небето. Вятърът се усили и огъна върховете на кокосовите палми. Но тя бе част и от вятъра, и от палмите, и от далечните облаци.

Питър Марлоу откъсна мислите си от нея и проследи с очи корееца часоци, който тътреше крака край оградата, плувнал в пот от смазващата горещина. Униформата му беше дрипава и мръсна, кепето – смачкано като физиономията му, а пушката висеше килната на рамото.

Той отново вдигна очи към небето и огледа простора. Това бе единственият начин да се освободи от чувството, че се намира в клетка – клетка, изпълнена до пръсване с мъже, преливаща от мъжка миризма, мъжка мръсотия и мъжка глъч. „Без жената мъжът е просто нелепа шага“ – безпомощно си помисли Питър Марлоу, докато сърцето му кървеше под палещото слънце.

– Питър, я виж!

Царя зяпаше към склона с отворена уста. Питър Марлоу проследи неговия поглед и сърцето му се сви – по пътеката към тях слизаше Шон.

– О, господи!

Идеше му да се вмъкне през прозореца обратно в бараката и да се скрие, но така само щеше да привлече вниманието върху себе си, затова зачака мрачно, притаил дъх. Може би все пак Шон нямаше да го забележи, тъй като бе потънал в разговор с майор Родрик и лейтенант Франк Париш. Тримата вървяха, свели глави един към друг, и разпалено обсъждаха нещо, но Шон случайно отгемисти поглед, забеляза Питър Марлоу. Родрик и Франк се заковаха на място със замряло сърце, но скриха тревогата си.

– Здравсти, Питър! – провикна се Родрик – висок, спретнат мъж с дълбоко изсечени черти, толкова висок и спретнат, колкото Франк Париш бе висок и раздърпан.

– Здравсти, Род! – отвърна Питър Марлоу.

– Един момент! – извини се тихо Шон на Родрик и се упъти към Питър Марлоу и Царя. Първоначалното му сепване бе минало и той се усмихна приветливо.

Питър Марлоу почувствува как целият настръхва. Изправи се на крака. Усещаше, че Царя го пронизва с поглед.

– Здравсти, Питър! – приближи Шон.

– Здравей, Шон!

– Много си отслабнал, Питър.

– Нищо чудно. Не съм единственият. Иначе съм добре, благодаря.

– Отдавна не съм те виждал. Защо не се отбиеш в театъра някой ден? Винаги има по нещо допълнително, пък и нали ме знаеш – аз не ям кой знае колко. – Шон се усмихна с надежда.

– Ще намина някой път – отвърна Питър Марлоу, пламнал от смущение.

– Знам, че няма да дойдеш, но ако все пак се решиш, винаги си добре дошъл – тъжно рече Шон и след кратко мълчание добави: – Вече изобщо не се обаждаш.

– Нали виждаш как е тук, Шон? Ти непрекъснато си зает с представления, а пък аз или съм на работа извън лагера, или гледам да свърша това-онова.

Шон също носеше саронг, но за разлика от този на Питър Марлоу – поотъркан и обезцветен от дългата употреба – саронгът на Шон бе нов, бял, избродиран по края със синьо и сребърно. Шон носеше и малайски елек до над кръста, с къси ръкави и тясно скроен, за да очертава гърдите. Царя впери очарован поглед в полуотвореното деколте. Шон усети погледа му, усмихна се леко, прибра един разрошен от вятъра кичур и

започна да го върти около пръста си, докато Царя не отмести очи. Шон се засмя вътрешно.

– Май... става доста горещо, а? – притеснено рече Царя.

– Да, наистина – учтиво отвърна Шон, свеж и лъхач ведрина както винаги, въпреки жегата.

Настъпи мълчание.

– О, извинявай – наруши тишината Питър Марлоу, като видя, че Шон гледа към Царя и търпеливо чака. – Забравих да те...

– Боже мой, Питър! – засмя се Шон. Какво ти става? Отлично знам кой е приятелят ти, макар че никога не са ни запознавали. – Той протегна ръка: – Много ми е приятно. За мен е голяма чест да се запозная с един цар!

– Благодаря – отвърна Царя и едва докосна подадената му ръка, която изглеждаше почти детска пред неговата. – Ще... ще запалите ли една цигара?

– Благодаря, не пуша. Но ако не възразявате, ще взема една, дори две, ако нямате нищо против? – Шон кимна с глава към пътеката: – Род и Франк пушат и с удоволствие ще запалят по цигара.

– Ама разбира се – рече Царя, – заповядайте!

– Благодаря! Много мило от ваша страна.

Царя усети топлината на усмивката му и изненадан се чу да казва:

– Бяхте чудесен в „Отело“.

– Благодаря – отвърна поласкан Шон. – А „Хамлет“ харесахте ли?

– Да. При това не бих казал, че си падам по Шекспир.

– Това наистина е похвала – засмя се Шон. – Сега правим нова пиеса, Франк я написа специално за лагера и сигурно ще има голям успех.

– Ако е нещо по-обикновено, ще е най-добре – поотпусна се малко Царя. – И вие ще сте страхотен.

– Радвам се, че мислите така. – Шон изгледа Питър Марлоу и очите му заблестяха още по-силно. – Но Питър като че ли не е на същото мнение.

– О, стига, Шон! – не издържа Питър Марлоу. Царя го погледна учудено, а Шон само се усмихна, но под усмивката му прозираше гняв.

– Питър не одобрява начина ми на живот.

– Стига, Шон! – рече Питър Марлоу рязко.

– Какво „стига“? – избухна Шон. – Ти презираш обратните – нали така им викаш на педерастите! Каза ми направо в очите. Не съм забравил!

– Нито пък аз!

– Е, това поне е нещо! Но аз не искам да ме презират, най-малко пък ти.

– Казах, стига! Нито времето, нито мястото са подходящи за подобен спор. Говорили сме за тия неща и всичко това си го казвал вече. Съжалявам, че стана така. Не исках да те обидя.

– Знам, но все пак ме мразиш, нали? Кажи ми защо?

– Не те мразя.

– Тогава защо ме избягваш?

– Така е по-добре. За бога, Шон, остави ме на мира!

Шон го изгледа изпитателно и изведнъж – така внезапно, както бе пламнал – гневът му се изпари.

– Извинявай, Питър. Може би си прав. Грешката е в мен. Просто понякога се чувствам самотен и ми се иска да си поговорим. – Той протегна ръка и я сложи на рамото му:

– Извинявай! Искам да бъдем пак приятели, това е всичко.

Питър Марлоу не отвърна нищо. Шон също замълча, после каза:

– Е, май трябва да тръгвам вече.

– Шон – извика Родрик от пътеката, – закъсняваме!

– Идвам.

Шон постоя още миг, като не откъсваше поглед от Питър Марлоу, после въздъхна и подаде ръка на Царя:

– Много се радвам, че се запознахме. И моля да ме извините за станалото.

Царя отново усети докосването на дланта му.

– Драго ми беше – рече той.

Шон замълча нерешително. Очите му гледаха тъжно и изпитателно.

– Вие приятел ли сте на Питър? – попита той накрая.

– Ами... да, мисля, че да – запъна се Царя и му се стори, че думите прокълтяха над целия лагер.

– Не е ли странно как една дума може да означава толкова много и различни неща? Но ако наистина сте му приятел, не го увличайте по лош път, моля ви. Около вас дебнат толкова опасности и се страхувам, че Питър може да пострада. А той ми е особено скъп.

– О, няма, в никакъв случай.

Царя почувства, че коленете му омекват, а гръбнакът му става на пихтия. Очарованието на Шон го правеше безсилен – никога през живота си не бе виждал такава усмивка.

– Представленията са най-хубавото нещо в лагера – едва изрече той. – Дори само заради тях си струва да живее човек. А от всичко най-

хубавото сте вие.

– Благодаря – каза Шон и се обърна към Питър Марлоу. – Да, наистина си струва да се живее заради тях. Карат ме да се чувствам щастлив. Обичам това, което правя. За такова нещо наистина си струва да се живее, нали, Питър?

– Да – глухо отвърна Питър Марлоу. – Радвам се, че отново си щастлив.

Шон се усмихна за последен път, после бързо се извърна и се отдалечи.

Царя се отпусна на пейката.

– Ще се побъркам, ей богу!

Питър Марлоу седна, извади табакерата си и сви цигара.

– Ако не го знае човек какъв е, направо ще се закълне, пред него стои жена – изумен каза Царя. – И то красавица.

Питър Марлоу мрачно кимна.

– И не е като другите сбъркани – продължи Царя, – няма нищо общо с тях, ама нищичко! В него има нещо, което... – Той спря, за да намери точната дума, после продължи безпомощно: – Не знам как да го нарека... Той е... той си е направо жена, по дяволите! Помниш ли го, като игра Дездемона. Божичко, как изглеждаше в оная нощница! Да пукна, ако на всички в Чанги не им щръкнаха. Нищо чудно някой да се съблазни. И аз се изкушавам, пък и всички. Ако кажеш, че на тебе не ти действа, няма да ти повярвам.

Той впери очи в Питър Марлоу изпитателно.

– Какво ме гледаш така? – избухна Питър. – Да не мислиш, че и аз съм като него?

– Не – спокойно отвърна Царя. – Пък и все ми е едно. Стига да ми кажеш.

– Е, сега ти казвам – не съм.

– Ама иначе точно така изглеждаше – ухили се Царя.

– Влюбените се скарали!

– Я върви по дяволите!

След малко Царя предпазливо запита:

– Отдавна ли познаваш Шон?

– Летяхме в една ескадрила – позабави се с отговора Питър Марлоу. – Беше най-младият и се случи така, че аз го наглеждах. Станахме добри приятели. – Той чукна огънчето от цигарата и прибра остатъка от тютюна в табакерата.

– Всъщност Шон ми беше най-добрият приятел. Отличен пилот е –

свали три японски самолета над Ява.

Той погледна Царя и очите им се срещнаха.

– Бях много привързан към него.

– А навремето пак ли беше... пак ли беше такъв?

– Не.

– Е, то е ясно, че не се обличал като жена, но все трябва да си е личало, че е сбъркан.

– Шон не беше сбъркан. Беше просто едно много хубаво и приятно момче. Нищо женствено нямаше в него, само една такава особена жаловитост...

– Виждал ли си го някога без дрехи?

– Не.

– Това съвпада. Никой не го е виждал гол. Нито дори полугол. Какво се е случило между вас? – попита Царя.

– Веднъж едва не го убих.

Внезапно двамата млъкнаха и се ослушаха напрегнато. Във въздуха се носеше някаква лека въздишка, тиха като полъх. Царя огледа внимателно околността, но не забеляза нищо особено. Все пак той се надигна и влезе през прозореца в бараката. Питър Марлоу го последва. Вътре мъжете също се ослушаха.

Царя предпазливо надникна към ъгъла на затвора. Всичко изглеждаше напълно спокойно. Пленниците продължаваха да се мотаят нагоре-надолу.

– Как ти се струва? – полугласно запита Царя.

– Не знам – съсредоточено отвърна Питър Марлоу.

Около затвора все така сновяха мъже, но сега в походката им като че ли се долавяше почти незабележимо забързване.

– Охо, я вижте там! – прошепна Текс.

Изад ъгъла на затвора се появи капитан Бръф и се запъти нагоре по склона към тях. След него изскочиха и други офицери и се запътиха към близките войнишки бараки.

– Лошо ни се пише – кисело отбеляза Текс.

– Сигурно пак ще тършуват – предположи Макс. Само след миг Царя бе клекнал до черния сандък и го отключваше.

– Ще ти се обадя по-късно – сбогува се набързо Питър Марлоу.

– Дръж това! – хвърли му пакет цигари Царя – намини довечера, ако искаш.

Питър Марлоу изскочи от бараката и хукна надолу по склона. Царя изрови трите часовника, които бе скрил в кафето на зърна, и се изправи.

Колебанието му трая само миг. После стъпи на стола и ги напъха в сламения покрив. Всички видяха новото му скривалище, но сега това нямаше значение. Когато капитан Бръф се появи на прага, Царя вече бе успял да заключи сандъка.

– Хайде, приятелчета, всички въл!

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Докато си пробиваше път през потния рояк хора, скупчени на асфалтовата пътека, Питър Марлоу мислеше единствено за манерката и отчаяно се опитваше да си спомни дали сутринта я беше напълнил, но паметта му изневеряваше.

Изтича нагоре по стъпалата, които водеха към неговата барака, но тя бе вече празна и един мърляв корейски войник пазеше на входа. Питър Марлоу знаеше, че няма да му позволят да влезе, затова се обърна, мушна се под навеса, мина отстрани и хукна към задната врата. Когато пазачът го забеляза, той вече стоеше до леглото си и държеше в ръка манерката. Кореецът изпсува вяло, отиде до него и му направи знак да остави манерката, но Питър козирува почитателно и каза на малайски, който повечето войници от охраната разбираха:

– Моите почитания, сър. Може би ще се наложи да чакаме дълго, затова много ви моля, нека си взема манерката – имам дизентерия.

Докато обясняваше, той разклати манерката. Пълна беше.

Войникът я издърпа от пръстите му и подозрително я подуши, сетне изля малко вода на пода, накрая му я тикна обратно в ръцете, наруга го и посочи строените отвън мъже. Питър Марлоу се поклонил, отмалаял от облекчение, и хукна към останалите.

– Къде се губиш, по дяволите, Питър? – попита го Спенс с безпокойство, което дизентерията му изостряше още повече.

– Няма значение, нали съм вече тук. – Манерката бе в ръцете му и Питър Марлоу се чувстваше на седмото небе.

– Какво се мотаеш, я по-добре строй хората – подразни той Спенс.

– Разкарай ми се от главата. Хайде, момчета, подравнете се!

Спенс преброи мъжете.

– Къде е Боунс? – попита той.

– В лечебницата – отговори Юърт. – Постъпи след закуска. Аз лично го заведох.

– Защо, по дяволите, не ми каза по-рано?

– Защото цял ден работих в градината! Какво си се зайл с мене!

– А ти какво си се разпенил?

Но Питър Марлоу не чуваше ругатните, разговорите, слуховете. Молеше се само полковникът и Мак също да са си взели манерките.

Като провери хората, капитан Спенс се отдалечи по пътеката, отиде до полковник Селърс, който отговаряше за четири бараки, и му рапортува:

– Точно шестдесет и трима в болница, двадесет и двама на работа.

– Добре, Спенс.

Като получи сведенията за четирите бараки, Селърс ги обобщи и рапортува на полковник Смедли-Тейлър, който отговаряше за десет бараки. Полковник Смедли-Тейлър рапортува на висшестоящия офицер, той на свой ред рапортува на по-висшестоящия и тази процедура се повтори из целия лагер – вътре и вън от затвора, – докато накрая пълният сбор стигна до коменданта на лагера. Комендантът събра броя на хората в лагера с броя на хората в лечебницата и броя на хората, изпратени на работа, и рапортува на капитан Йошима, японския преводач. В отговор Йошима наруга коменданта, защото по списък пленниците били с един повече.

Последва цял час на агонизираща паника, докато накрая откриха липсващия сред числото на погребаните. Главният лекар, полковник д-р Рофър, наруга помощника си, полковник д-р Кенеди, който се опита да обясни, че е трудно всеки миг да се знае бройката до последния човек, но полковник Рофър отново го наруга и каза, че на него това му е работата. После Рофър с гузен вид отиде при Йошима и учтиво се опита да му обясни, че липсващата бройка е намерена, но е трудно във всеки един момент да се държи сметка на хората до последния човек. Йошима наруга коменданта на лагера за немарливостта и каза, че това му влиза в задълженията и щом не може една проста сметка да направи точно, сигурно е време друг да поеме командването на лагера. Докато нагоре-надолу по йерархичната стълба се сипеха гневни закани, корейската охрана претърсваше бараките, и то преди всичко офицерските бараки. Радиото-връзката с външния свят, надеждата на пленниците – вероятно бе там. Искаха да го намерят, както бяха намерили и другото преди пет месеца. Но войниците, подобно на строените мъже отвън, се задушаваша от жегата и правеха обиска съвсем през пръсти.

Пленниците се обливаха в пот и ругаеха. Неколцина припаднаха. Дизентерийните се точеха един след друг към тоалетните. Тежко болните клечаха или лежаха там, където бяха строени, и се оставяха на

парещите пристъпи на болката. Здравите не усещаха смрадта. Смрадта беше нещо нормално, дизентерията бе нещо нормално и чакането също.

След три часа обискът приключи. Разпуснаха пленниците и те се помъкнаха към сянката на бараките, строполяваха се на леглата си без дъх или се отправяха към душовете и чакаха водната струя да отнесе със себе си болката, която пулсираше в главите им.

Питър Марлоу излезе изпод душа, уви саронга около кръста си и тръгна към бетонната постройка, където бяха приятелите му.

– Puki mahlu – ухили се Мак, като го видя.

Майор Маккой бе як, дребен шотландец със стегната войнишка стойка. Двадесет и петте години, прекарани сред малайските джунгли, в съюз с алкохола, комара и треската бяха набраздили лицето му.

– Mahlu senderis – отвърна Питър Марлоу и седна на земята с щастливо изражение.

Тази малайска ругатня винаги му доставяше удоволствие. Тя нямаше точен превод, макар първата дума да означаваше пет буквен женски орган, а „mahlu“ – срамежлив.

– Абе, идиоти, вие не можете ли да говорите като хората? – сопна им се полковник Ларкин.

Той лежеше на дюшек, сложен направо върху пода, и едва си пое-маше дъх от горещината, а главата му тегнеше от наскоро прекараната малария.

– Учиш го, учиш го, ама тая дебела глава прихваща ли? Нищо няма да излезе от него, нищо! – каза Мак и смигна на Питър Марлоу.

– Спор няма, друже – рече Питър Марлоу с австралийско произношение, подражавайки на Ларкин.

– Кой дявол ме караше да се хвана с вас двамата! – мрачно изпъшка Ларкин. – Можете ли да ми обясните?

– Хвана се, защото си мързелив, нали, Питър? – ухили се Мак. – Все ние вършим работата, а той пръста си не помръдва. Пък отгоре на това се преструваше, че не можел да се вдигне от леглото, понеже го била пипнала маларията.

– Puki mahlu! – изруга полковникът. – Я по-добре ми донесете малко вода.

– Слушам, сър. На секундата, сър! – каза Питър Марлоу и му подаде манерката си.

Като я видя, Ларкин се усмихна въпреки болката и тихо попита:

– Всичко наред ли е, момчето ми?

– Да. Ама да знаете как се уплаших отначало!

– И ние с Мак.

Ларкин отпи и внимателно му върна манерката.

– Как се чувстваш? – попита Питър Марлоу разтревожен от вида на полковника.

– Бомба! – отвърна Ларкин. – Да имаше бутилка бира, утре щях да съм на крака!

– Добре, че поне надви треската – кимна Питър Марлоу и с престорена небрежност извади пакета цигари.

– Боже господи! – възкликнаха в един глас Мак и Ларкин.

Питър Марлоу отвори пакета и им даде по цигара.

– Подарък от дядо Мраз – тайнствено обяви той.

– По дяволите, откъде го имаш, Питър?

– Чакай да дръпнем по веднъж, преди да чуем лошата новина – кисело се обади Мак. – Най-вероятно ни е продал леглата.

Питър Марлоу им разказа за срещата си с Царя и за Грей, а приятелите му слушаха с нарастващо изумление. Когато стигна до случката с обработката на тютюна и спомена за процентите, Мак не издържа и го прекъсна:

– Шейсет на четирийсет! – доволно възкликна той. – Ама това е направо страхотно – шейсет на четирийсет!

– Просто да не повярваш! – изтълкува погрешно възторга му Питър Марлоу. – И то за какво? Защото му показах как да го обработва. Той като че ли доста се учуди, че не искам нищо в замяна.

– Значи издаде рецептата? – изгледа го Мак втрещено.

– Разбира се! Не виждам какво те притеснява.

– И защо направи тая глупост?

– Какво, да не искаш да се забърквам в сделки? Нашият род никога не се занимавал с търговия – отвърна Питър Марлоу с такъв тон, сякаш обясняваше на дете. – Просто така са тръгнали нещата, братле.

– Боже господи, отваря ти се прекрасен случай да изкараш малко пари и ти го отхвърляш най-високомерно! Не ти ли е ясно, че щом Царя е в основата на операцията, можеше да спечелиш такава сумичка, че да си осигуриш двойни порции до второто пришествие. Защо, по дяволите, не си затряя, пък да дойдеш да ми кажеш на мен и да ме оставиш...

– Какви ги плещиш, Мак? – прекъсна го остро Ларкин. – Правилно е постъпило момчето: За него е по-добре да не влиза в сделки с Царя.

– Ама...

– Няма „ама“! – отсече Ларкин.

Мак утихна мигновено – не можеше да си прости, че е избухнал.

- Не се сърди, Питър! Просто се пошегувах – засмя се той нервно.
- Наистина ли, Мак? Ама че работа – смутено рече Питър Марлоу.
- Май сбърках нещо, а? Не бих искал да ви лиша от...
- Не се тревожи, момчето ми! Аз просто така, на майтап... Хайде, кажи какво друго стана?

Питър Марлоу продължи разказа си и през цялото време се питаше дали е постъпил правилно. Мак бе най-добрият му приятел, винаги постъпваше разумно, никога не избухваше. Накрая им предаде разговора с Шон и когато свърши, почувства, че му олеква. Сетне побърза да излезе, защото беше негов ред да нахрани кокошките.

Щом той се отдалечи, Мак се обърна към Ларкин:

- Извинявай! Не трябваше да се впрягам толкова!
- Не се притеснявай, друже. Той още лети в облаците и представите му за живота са малко странни... Но нищо не се знае. Може би все пак Царя ще ни бъде от полза.
- Може би – отвърна Мак замислено.

Питър Марлоу носеше в ръце алуминиево канче със ситно нарязани листа. Той подмина тоалетните и стигна до курниците за лагерните кокошки. Те бяха най-различни – имаше големи, имаше и малки; множество курници за по една мършава кокошка и един огромен курник за сто и тридесет, които принадлежаха на целия лагер и чиито яйца се разпределяха между всички. Останалите бяха собственост на отделни групи или съдружия от групи, обединили стопанствата си. Единствено Царя притежаваше няколко кокошки съвсем сам.

Курника на тяхната група го бе построил Мак. Имаха три кокошки – цялото им земно богатство. Ларкин ги бе купил преди седем месеца, когато тримата продадоха последната ценна вещ, която притежаваха – златната халка на Ларкин. На полковника никак не му се искаше да се раздели с нея, но Мак бе болен, Питър Марлоу имаше дизентерия, а две седмици по-рано отново бяха намалили порциите. Така че Ларкин се видя принуден да я продаде, но не използва посредничеството на Царя, а на един от своите австралийци – Тимсън Дребния. С получените пари купиха четири кокошки от Китайския търговец, на когото японците разрешаваха да търгува с лагера, а също и две консерви сардина, две кутии кондензирано мляко и половин литър палмово олио с оранжев цвят.

Кокошките бяха здрави и снасяха редовно. Не след дълго обаче едната умря и те я изядоха, а костите събраха и ги свариха с дреболиите, краката, главата и една зелена папая, която Мак бе откраднал при едно излизане на работа извън лагера. Цяла седмица и тримата се чувстваха

силни и свежи.

Ларкин бе отворил едната кутия кондензирано мляко веднага щом я купи. Хапваха по лъжичка всеки ден, докато се свърши. Не рискуваха нищо, защото кондензираното мляко не се разваляше от горещината. Когато вече нямаше какво да изгребват с лъжицата, сипаха вода, кипнаха кутията на огъня и изпиха отварата. Течността бе много вкусна.

Двете консерви риба и втората кутия кондензирано мляко бяха оставени като неприкосновен запас. За съвсем черни дни. Държаха ги в скривалище, което един от тях непрекъснато пазеше.

Преди да отключи курника, Питър Марлоу се огледа, за да се увери, че никой няма да забележи как се освобождава резето. После бързо отвори вратата и видя двете яйца.

– Спокойно, Ноня – рече той на най-едрата кокошка. – Теб няма да те закачам.

Ноня мътеше седем яйца в полога. Решението да се лишат от тези яйца им бе струвало невероятни усилия на волята, но ако имаха късмет и се излюпеха седем пилета, а тези пилета оцелееха и станеха кокошки и петли, богатството им щеше да е наистина огромно. Тогава биха могли да си позволят една квачка да мъти непрекъснато. И никога вече нямаше да ги заплашва опасността да попаднат в Шесто отделение.

В Шесто отделение лежаха слепите – мъжете, останали без зрение от болестта бери-бери.

В лагера всяка храна, съдържаща витамини, имаше магическа сила срещу вечно тегнещата заплаха, а яйцата бяха огромен извор на здраве, често пъти единственият. Разбира се, комендантът на лагера непрекъснато молеше японците, ругаше и настояваше за още яйца, но дажбата си оставаше неизменна – по едно яйце на човек веднъж седмично. Наистина някои получаваха по едно яйце всеки ден, но стигнаха ли дотам, обикновено вече бе твърде късно. Затова кокошките денонощно се охраняваха от офицер. Затова да се посегне на пиле, от общите или чуждо, бе повече от престъпление. Веднъж хванаха един военнопленник с удушена кокошка в ръка и го пребиха до смърт. Лагерните власти оправдаха убийството.

Питър Марлоу стоеше пред курника и с възхищение гледаше кокошките на Царя. Бяха седем, охранени и огромни в сравнение с останалите, а сред тях се разхождаше петелът – гордостта на лагера. Наричаха го Залез. От семето му се излюпваха прекрасни синове и дъщери и всеки можеше да го използва за разплод срещу определена цена: най-хубавото пиле от потомството. Дори кокошките на Царя бяха неприкосновени и

се охраняваха като всички останали.

Питър Марлоу видя как Залез настигна една кокошка, сграбчи я с нокти и и се качи. Когато най-сетне я пусна, тя се отърси от праха, разтича се наоколо, разкудкудяка се и здраво накълва една друга кокошка. Той се ненавиждаше, че стои така и ги гледа. Отново проявяваше слабост. После щеше да си мисли за Няй и слабините щяха да го болят. Върна се при своя курник, провери дали е заключил добре и си тръгна, внимателно понесъл двете яйца към бетонната постройка.

– Охо, днес май ни върви, а, Питър! – засмя се Мак. Питър Марлоу извади цигарите и ги раздели на три купчинки.

– За останалите ще теглим жребий – каза той.

– Вземи ги ти, Питър – предложи Ларкин.

– Не, ще теглим жребий. Малка карта губи. Мак изгуби и отбеляза с престорен гняв:

– Ама ръчички имам!

Разкъсаха внимателно цигарите, изсипаха тютюна в табакерите и го смесиха с обработените листа, които имаха. После разделиха всичко на четири, сложиха трите четвърти в друга кутия и я дадоха на Ларкин да я пази. Да имаш толкова много тютюн наведнъж, беше живо изкушение.

Внезапно небето се раздра и започна потопът.

Питър Марлоу свали саронга си, сгъна го грижливо и го сложи върху леглото на Мак.

– Питър, внимавай с Царя! – загрижено го предупреди Ларкин. – С него шега не бива.

– Не се безпокой – отвърна Питър Марлоу и излезе навън под дъжда.

След миг Мак и Ларкин също се присъединиха към голите мъже, отдала се блажено на небесния порой. Телата им посрещаха с радост тежките удари на капките, дробовете поемаха хладния въздух, очите доволно просветваха. Дъждът отмиваше вонята на Чанги.

ПЕТА ГЛАВА

Когато пороят отмина, мъжете седнаха и зачакаха да дойде време за вечеря, а гърдите им с наслада вкуса краткотрайната прохлада. От стрехите на бараките капеше вода и се стичаше в канавките, а прахът се бе превърнал в кал. Слънцето отново гордо светеше в ярката синева на небето.

– Слава богу! – с благодарност промълви Ларкин. – Това вече е нещо друго.

– Аха – съгласи се Мак. Седеше под навеса на бетонната постройка, но умът му бе другаде, далеч на север, на каучуковата плантация в Кеда. – и жегата си има хубавите страни – кара те да цениш прохладата – промълви той. – Също като треската.

– Малайзия е отвратителна, дъждът е отвратителен, жегата е отвратителна и маларията, и гадините, и мухите са отвратителни – рече Ларкин.

– Само по време на война, приятелче – смигна Мак на Питър. – Само в тоя скапан лагер, нали, момчето ми?

Питър Марлоу се засмя. Беше им разказал почти всичко за своето селце, а онова, което бе премълчал, Мак го знаеше от личен опит, защото бе прекарал целия си съзнателен живот в този край на света и го обичаше толкова, колкото Ларкин го мразеше.

– Така казват – отвърна той и всички се усмихнаха. Не говореха много. Всичко бе вече разказано и преразказано – всичко, което биха искали да споделят. Затова просто търпеливо чакаха. Когато вечерята дойде, наредиха се всеки на своята опашка, после се върнаха в бараката. Изядоха бързо супата. Питър Марлоу включи саморъчно направения котлон и изпържи едното яйце. Сипаха трите порции ориз в канчето, той сложи отгоре яйцето и го поръси с малко сол и пипер. Разбърка го, така че жълтъкът и белтъкът да се смесят равномерно с ориза, след това го разделиха по равно и тримата с наслаждение го изядоха. Като свършиха, Ларкин събра съдовете и ги изми – негов ред беше. После всички отново седнаха пред бараката да чакат вечерната проверка.

Питър Марлоу лениво следеше с поглед минаващите по пътеката мъже, отдаден на приятното усещане за ситост, когато забеляза Грей. Той се приближи, застана пред Ларкин и уставно козирува:

– Добър вечер, полковник.

– Добър вечер, Грей. Сега пък какво има? – въздъхна Ларкин.

Щом Грей го навестяваше, пак го чакаха неприятности. Грей измери с поглед Питър Марлоу и двамата му приятели почувстваха взаимната им ненавист.

– Полковник Смедли-Тейлър ме помоли да ви предам, сър, че двама от вашите се сбиха – обясни Грей. – Някой си ефрейтор Таунсенд и редник Гърбъл. Арестувах ги и сега са при мен в карцера.

– Добре, лейтенант – мрачно отвърна Ларкин. – Освободете ги и им кажете да ми се представят тук след проверка. Аз ще се занимавам с тях! –

Той замълча за миг, после попита: – За какво са се били, знаете ли?

– Не, сър. Сигурно пак са играли на ези-тура.

„Ама че занимание! – помисли си Грей. – Слагаш две монети на една летва, хвърляш ги във въздуха и се обзалагаш как ще паднат – и двете на ези, и двете на тура или едната на ези, а другата на тура.“

– Нищо чудно – изсумтя Ларкин.

– Защо не им забраните да играят? Всеки път стават...

– Да забраня ези-тура? – прекъсна го изумен Ларкин. – Ами че те ще решат, че не съм с всичкия си. Никой няма да се подчини на такава идиотска заповед, и то с пълно основание. Хазартът е в кръвта на австралийците, трябваше да сте го разбрали вече. Така поне се занимават с нещо. Пък и не е лошо да се посбият от време на време. – Той се понадигна и разкърши рамене, за да прогони треската. – За австралийците хазартът е необходим като въздуха. Ама че всеки от нас у дома оставя по нещичко на зелената маса. И аз самият не се отказвам от една игра на ези тура понякога! – завърши полковникът с нескрито раздражение.

– Тъй вярно, сър – отвърна Грей.

Виждал бе Ларкин и другите австралийски офицери да се ровят из праха наравно с подчинените си, да се паят и да ругаят като най-прости редници. Нищо чудно, че дисциплината в лагера бе лоша.

– Кажете на полковник Смедли-Тейлър, че аз ще се заема с тях, хубавичко ще се заема, бога ми!

– Жалко за запалката на Марлоу, а, сър? – подметна Грей и впи очи в Ларкин.

Спокойният поглед на Ларкин внезапно стана леден:

– Глупава история, нали? Трябвало е да бъде по-внимателен.

– И аз така смятам, сър – отвърна Грей след многозначителна пауза.

„Какво пък – помисли си той, – струваше си да пробвам. А Ларкин и Марлоу могат да вървят по дяволите и двамата! Времето работи за мен.“ Тъкмо се канеше да козирува и да се отдалечи, когато едно страхотно хрумване го закова на място. Той овладя обзелото го вълнение и небрежно подхвърли:

– А между другото, сър, носи се слух, че някой от австралийците имал пръстен с диамант. – Грей изчака изречението да се вреже в съзнанието им, после добави: – Не знаете ли случайно нещо?

Очите на Ларкин лежах дълбоко под рошавите вежди. Преди да отговори, той хвърли съсредоточен поглед към Мак.

– Чух нещо такова, но доколкото знам, не е никой от моите хора. Защо?

– Просто питам, сър – отвърна Грей с мрачна усмивка.

– Сигурно ви е ясно, че такъв пръстен е като бомба със закъснител и за собственика, пък и за много други. Затова ще е най-добре да стои под ключ.

– Нищо подобно, приятелю – намеси се Питър Марлоу и в думите му прозвуча едва загатната ирония. – Ако този пръстен наистина съществува, в което се съмнявам, точно това не бива да се прави. Ако всеки знае къде е, доста хора ще искат да си опитат късмета, пък и японците ще го задигнат още щом чуят за него.

– И аз така смятам – замислено рече Мак.

– Най-добре е да си стои там, където е – на нияния земя – заключи Ларкин. – М без това сигурно е само слух.

– Дано – каза Грей, вече напълно убеден, че предположението му е било основателно. – Но слухът е доста настойчив.

– Не е никой от моите хора. – Умът на Ларкин работеше трескаво. Грей като че ли знаеше нещо. Кой можеше да е? Кой?

– Е, ако чуете нещо, сър, обадете ми се. – Грей стрелна презрителен поглед към Питър Марлоу и добави: – Аз обичам да пресичам злото от корен.

Той козирува на Ларкин, кимна на Мак и се отдалечи. В бараката се възцари напрегната тишина.

– Странно защо отвори дума за пръстена? – въпросително погледна Ларкин към Мак.

– И аз това се чудя – отвърна той. – Видя ли как му светеха очичките?

– Спор няма! – каза Ларкин, а бръчките на лицето му изглеждаха по-дълбоки от друг път. – Грей е прав за едно: тоя диамант може да струва кръвта на много хора.

– Слухове, полковник, празни слухове – рече Питър Марлоу. – Никой не може да опази таква нещо толкова време. Просто не е възможно.

– Дано си прав – намръщи се Ларкин. – Само се моля да не е у някой от нашите.

Мак се протегна. Болеше го главата и вече усещаше първите признаци на треската. „Е, има поне още три дни, докато ме раздруса“ – помисли си той без капка тревога. Толкова отдавна боледуваше от малария, че пристъпите бяха станали част от живота му. Нещо като дишането. Напоследък го налитаха веднъж на два месеца. Спомни си, че през четиридесет и втора лекарите го бяха посъветвали да се пенсионира.

Удари ли те веднъж маларията в далака, хайде, потегляй за дома, човече, за дома, в Шотландия, на хлад и си купи малка ферма край Килин с изглед към величавото езеро Лох Тай. Тогава може и да оживееш.

– Аха – уморено каза Мак, почувствал изведнъж тежестта на петдесетте си години. После изрече на глас онова, което всички мислеха: – Ама ако го имамхе тоя дяволски камък, щяхме да дочакаме края на пъклото, хич без да ни е грижа за по-нататък. Въобще без да ни е грижа.

Ларкин сви цигара, запали я и всмукна дълбоко дима. Подаде я на Мак, той дръпна и я подаде на Питър Марлоу. Когато я изпушиха, полковникът тръсна огънчето и сложи остатъка от тютюна в табакерата си.

– Ще се поразходя – наруши той мълчанието.

– Salamat – рече Питър Марлоу с усмивка. – „Върви в мир.“

– Salamat – отвърна Ларкин и се отдалечи под лъчите на вечерното слънце.

Докато вървеше нагоре по склона към полицейската барака, Грей кипеше от възбуда. Трябваше да отпразнува успеха и затова бе решил веднага щом освободи австралийците, да си свие цигара – втора за този ден, макар че имаше от яванския треволяк едва за две-три цигари, а до заплатата оставаше още цяла седмица. Той се изкачи по стъпалата и кимна на сержант Мастърс:

– Пусни ги!

Мастърс отмести тежкото резе от вратата на бамбуковата килия, а двамата мъже мрачно се приближиха към Грей и застанаха мирно.

– След проверка да се явите при полковник Ларкин! Мъжете козируваха и си тръгнаха.

– Само главоболия си имаме с тия проклетници! – отбеляза Грей.

После седна и извади табакерата и хартийките си. Този месец бе проявил особено разточителство: купи цяла страница от една Библия, това беше най-идеалната хартия за гари. Макар да не бе вярващ, все пак му се струваше, че е богохулство да си правиш цигари от Светото писание. Прочете текста на листчето, което се канеше да използва: „Отиде си Сатаната от лицето Господне и порази Йова с люта проказа от ходилата на нозете му до самото му теме. Взе Йов едно чирепче да се чеше с него, и седеше на бунището във от града. И рече му неговата Жена...“ „Жена! Как пък все на тая дума ще попадна, по дяволите!“ – изруга наум Грей и обърна листчето.

Първото изречение от другата страна беше: „Защо не съм умрял, когато съм се раждал и не съм издъхнал, когато излизал от утробата?“

Един камък профуча през прозореца, удари се в стената и

изтрополи на пода. Грей целият подскочи. Около камъка увито парче вестник. Той го повдигна, спусна се към прозореца и погледна навън, но наоколо нямаше жива душа. На бялото поле бе написано:

Предлагам ти сделка. Имаш го Царя в кърпа вързан, стига да съм сигурен, че ще си затваряш очите, като търгувам по малко на негово място и че ще го прибереш на топло. Ако си съгласен, излез пред бараката с камък в лявата ръка. После разкарай другото ченге. Разпратят, че си честно ченге, затова ще ти се доверя.

– Какво пише, сър? – попита Мастърс, вперил влажните си очи в бележката.

Грей смачка листчето в шепа.

– Пак ни натякват, че сме се престравали пред японците – отвърна той дрезгаво.

– Мръсни копелета! – каза Мастърс и отиде до прозореца. – Те какво си мислят? Ако не налагаме дисциплина, тези идиоти ще се хванат за гушите като диви зверове.

– Така е – рече Грей. Бележката пареше като въглен ръката му. „Ако предложението се окаже стабилно – помисли си той, – ще си уредя сметките с Царя.“ Не му беше лесно да вземе решение. Съгласеше ли се веднъж, после трябваше да спазва обещанието си, защото неговата дума беше закон. Минаваше за „честно ченге“ и се гордееше с това. Знаеше, че би направил всичко, за да прати Царя зад решетките, беше готов дори да си затвори очите за някое и друго нарушение. Чудеше се кой ли от американците е доносникът, Царя го мразеха всички, но кой би станал Юда? Кой би поел риска да понесе последствията, ако го разкрият? Който и да бе той, нямаше да е по-опасен от Царя.

Грей излезе пред бараката с камък в лявата ръка и изпитателно огледа мъжете, които минаваха по пътеката, но никой не се издаде с жест или с дума. Той хвърли камъка и освободи Мастърс. После седна на стола и зачака. Вече се бе отегчил, когато втори камък иззвистя през прозореца. Този път бележката гласеше:

Проверявай консервената кутия в канавката до шестнадесета барака. Два пъти дневно – сутрин и след проверка. Там ще е тайникът. Довечера Царя ще прави сделка с Турасан.

ШЕСТА ГЛАВА

През нощта Ларкин дълго лежа буден под мрежата против комари, сериозно разтревожен от разговора с ефрейтор Таунзенд и редник Гърбъл. Двамата се бяха явили при него след проверка.

– Ще ми кажете ли защо се сбихте, по дяволите? – отново и отново им задаваше той въпроса и всеки път двамата отговаряха с половин уста: „Скарахме се на ези-тура.“

– Искам да ми кажете истината – кипна полковникът. – Не се опитвайте да ме метнете. Знам, че сте приятели. Ще ми отговорите ли защо се сбихте?

Но двамата мъже не откъсваха поглед от земята. Ларкин ги разпита и поотделно, ала всеки от тях отговаряше навъсено: „Играхме на ези-тура!“

– Е, добре, идиоти такива – сръза ги полковникът накрая. – Давам ви последна възможност. Ако и тоя път ме излъжете, ще ви изхвърля и двамата от частта. И повече не искам да чуя за вас!

– Господи, сър, няма да направите такова нещо – ужаси се Гърбъл.

– Давам ви трийсет секунди – каза полковникът със зловещ глас и това не беше гола заплаха. Двамата мъже също разбраха, че не е гола заплаха. Знаеха, че думата на Ларкин е закон за полка, защото той бе като баща на войниците. Изхвърлеше ли ги, всичките им приятели щяха да ги зарежат, а без приятели смъртта им бе сигурна.

Ларкин почака една минута. Сетне рече:

– Добре тогава. Утре...

– Аз ще ви кажа, сър – не издържа Гърбъл. – Тоя негодник ме обвини, че крада от храната на другарите си. Викаше, че съм откраднал...

– И така си беше, копеле мръсно!

Единствено командата „мирно“, процедена от Ларкин през зъби, ги спря да не се нахвърлят един върху друг.

Ефрейтор Таунзенд пръв получи правото да разкаже какво бе станало:

– Тоя месец е мой ред да дежуря в кухнята. Днес трябваше да готвим за сто осемдесет и осем души...

– Кой отсъства? – попита Ларкин.

– Били Дохани, сър. Днес следобед постъпи в лечебницата.

– Така.

– Та значи, сто осемдесет и осем души по сто дваайсет и пет грама

ориз на ден прави общо дваисет и три килограма и половина. Винаги ходя лично до Склада, но взимам и още някой. Ориза го теглят пред мен, а после го нося аз, за да съм сигурен, че си получавате точно дела. И днеска бях там, като го мереха, ама после ме сви дрисъкът, затова помолих Гърбъл да го занесе до кухнята. Той ми е най-добрият приятел и мислех, че мога да му имам доверие...

– Не съм вземал нито зрънце, глупако! Ей на, честен кръст...

– Като се върнах в кухнята, оризът беше по-малко! – изкрещя Таунзенд. – Липсваха повече от двеста грама. Това са порциите на двама души.

– Знам, но не съм ги...

– Теглилките са точни, нали! Проверих ги пред очите ти, дявол те взел!

Ларкин отиде с тях да повери отново теглилките. Точни бяха. В същото време нямаше съмнение, че от склада е било изнесено полагащото се количество ориз – подполковник Джоунс винаги мереше порциите пред всички. Оставаше само един възможен отговор.

– За мен, Гърбъл, ти вече не се числиш в полка – рече Ларкин. – Все едно, че не съществуаш.

Гърбъл се отдалечи замаян в мрака, а Ларкин предупреди Таунзенд:

– Никому ни дума, ясно?

– Кълна се, сър – каза Таунзенд. – Нашите ще го разкъсат, ако разберат. Ама си го заслужава! Не им казах само защото ми беше най-добрият приятел. – Внезапно очите му се насълзиха: – Кълна се, сър. Заедно постъпихме в армията, заедно бяхме с вас при Дюнкерк, а после и в Близкия изток, да го вземат дяволите, и в Малайзия. Толкова отдавна го познавам, че главата си бих заложил...

Докато отново премисляше всичко в безсънния здрач, Ларкин потърпна. „Как може човек да направи такова нещо?“ – безпомощно се питаше той. – Как? И то точно Гърбъл, когото познаваше от години, който дори бе работил при него в Сидни. Той затвори очи и се опита да забрави случката. Изпълни дълга си, а дългът му изискваше да защити мнозинството. Остави се мислите му да го отнесат при Бети, жена му, заета да приготвя пържола със запечено отгоре яйце, в къщата му с изглед към залива, при малката му дъщеричка, към щастливия живот, който му предстоеше. Но кога ли? След колко време?

Тихо, като крадец, Грей се изкачи в мрака по стълбите на шестнадесета барака и се упъти към леглото си. Събу си панталоните, мушна се

под мрежата против комари и се изтегна гол на дюшека, напълно доволен от себе си. Само преди минута бе видял Турасан от корейската охрана да се помъква към американската барака и да се шмугва под брезентовия навес; видял бе също как Царя крадешком изскача през прозореца и изчезва след него. Миг по-късно Грей се измъкна от прикритието си и си тръгна. Този път само проверяваше сведенията на доносника, рано беше да стяга примката. Сега вече можеше да подготви удара спокойно – източникът явно бе сигурен.

Грей се размърда и се почеса по крака. Пръстите му почти машинално напипаха дървеницата и я смачкаха. Той чу как тя се пукна и до носа му достигна тежката сладка миризма на кръв – неговата собствена кръв.

Около мрежата остро звънтяха облаци комари и Грей знаеше, че неизбежно ще намерят пролука. За разлика от повечето офицери той не се бе съгласил да сложат втори етаж върху леглото му, защото не можеше да свикне с мисълта, че над или под него ще спи друг човек. Мрежите против комари висяха на тел, опъната по цялата дължина на бараката, така че дори в съня си мъжете бяха свързани. Когато някой се обърнеше или подръпнеше мрежата, за да я пхне по-навътре под плувналия във влага дюшек, всички мрежи потрепваха и никой не забравяше, че е ограден отвсякъде.

Грей смачка поредната дървеница, но мислите му бяха съвсем другаде. Тази нощ го изпълваше щастие – заради доносника, заради клетвата, че ще пипне Царя, заради диамантения пръстен, заради Марлоу. Повече от доволен беше – взелът се разплиташе.

„Съвсем просто“ – реши той за сетен път. – Ларкин знае у кого е диамантът, а Царя е единственият човек в лагера, който може да го продаде. Само неговите връзки са достатъчно сигурни. Естествено, Ларкин не би отишъл лично при Царя, затова праща Марлоу. Марлоу ще е посредникът. Леглото му се разтресе, когато подгонен от дизентерията, Джони Хопкинс се блъсна в него на път за клозета.

– Отваряй си очите, за бога! – ядоса се Грей.

– Извинявай! – каза Джони и пипнешком се отправи към вратата.

Десетина минути по-късно Джони се върна търтейки крака. Няколко сънени ругатни го сподириха. Докато стигне до леглото си, вече трябваше да тича обратно. Този път Грей не усети раздвижването, защото цялото му съзнание бе насочено към разгадаването на вероятния ход на противника.

Питър Марлоу седеше на твърдите стъпала пред шестнадесета

барака под безлунното небе и сетивата му напрегнато претърсваха тъмнината. От мястото си виждаше и двете пътеки – тази, който разсичаше лагера по средата и другата, която обикаляше край стените на затвора. Както японската и корейската охрана, така и пленниците използваша двете. Питър Марлоу бе северния пост. На другите стълби в срещуположния край на бараката, също така съсредоточен, седеше лейтенант Кокс, вперил очи в тъмнината, за да не пропусне дори най-малката опасност. На изток и запад постове нямаше, защото до шестнадесета барака се стигаше само от север и юг.

Наоколо се носеха шумовете на мъртвешкия сън – стонове, странни смехове, хъркане, хлипане, сподавени викове, – примесени с мекия шепот на онези, които все още не можеха да заспят. Хубава прохладна нощ лежеше над лагера. Всичко бе наред.

Изведнъж Питър Марлоу се напрегна като хрътка, надушила дивеч, и още преди очите му да различат в тъмнината корееца, вече бе подал предупредителния сигнал.

Погълнат от заниманието си, Дейв Дейвън не чу първото подсвиркване. Вторият, по-тревожен сигнал обаче го изтръгна от унеса. Той отговори, измъкна иглите и се отпусна на леглото, затаил дъх.

Часовият крачеше лениво из лагера с пушка на рамо и не забелязаше нито Питър, нито останалите. Но усети погледите им и ускори крачка, изпитал внезапно желание да се скрие от тяхната омраза.

Измина почти цяла вечност, преди Кокс да сигнализира, че наоколо отново е чисто. Питър Марлоу се отпусна успокоен. Но сетивата му неспирно опипваха нощта.

В далечния ъгъл на бараката Дейв пое дъх. После внимателно се надигна под гъстата мрежа и с безкрайно търпение отново свърза двете игли към краищата на проводника, по който течеше ток. Мина доста време, преди да успее да ги пхне в дупчиците върху двадесетсантиметровата греда, която поддържаше леглата. Докато търсеше другите две игли, свързани със слушалката, по брадичката му изби пот и закапа по гредата. След дълго, изтощително опипване попадна на съответните отверстия и пхна целите игли в гредата. Слушалката изпука и оживя: „... и нашите сили напредват бързо през джунглата край Мандалай. Това бяха новините. Слушате радио Калкута. Ето отново най-важното накратко: В Белгия американски и британски сили изтласкват врага в централния сектор към Сен Юбер при силни снежни бури. В Полша, също при тежки виелици, съветските войски се приближиха на двадесет километра от Краков. Във Филипините в настъплението към Манила,

американските сили са направили предимство на река Агно. През деня американски самолети Б-29 бомбардираха Формоса, без да понесат никакви загуби. В Бирма победоносните английски и индийски войски стигнаха на тридесет мили от Мандалай. Следващият бюлетин ще бъде в шест часа местно време...“ Дейвън се прокашля леко и усети как кабелът потрепна и увисна свободно, когато на съседното легло Спенс измъкна двете игли от контакта. Дейвън бързо издърпа своите четири игли и ги прибра в несесера си. Изтри с ръка избилата по лицето му пот и почеса ухапванията от дървениците. После откачи жиците от слушалката, внимателно затегна изводите и я пхна в специалното джобче на бандажа си. Закопча се, сви на две жицата, наниза я през гайките на панталона си и я върза на възел. Намери парцала и избърса ръцете си, а после грижливо натрупа прах върху едва забележимите дупчици в гредата, за да ги запуши, така че да не остане никаква следа.

Отпусна се за миг на леглото да събере сили и се почеса. Като се успокои, измъкна се изпод мрежата и скочи на пода. По това време на нощта никога не си правеше труд да си слага крака, затова взе само патериците и тихо се помъкна към вратата. Отмина без всякакъв знак леглото на Спенс. Такова бе правилото. Предпазливостта никога не е излишна.

Патериците проскърцваха, дърво се триеше о дърво и за кой ли път Дейвън се сети за крака си. Напоследък липсата му не го измъчваше толкова, макар чукачето да болеше зверски. Лекарите бяха казали, че скоро ще трябва да го режат пак. Минал бе вече два пъти през този ад: веднъж при истинската операция под коляното през четиридесет и втора, когато досами него избухна мина, и втори път, когато рязаха коляното без упойка. Споменът го накара да стисне зъби и той се закле, че никога няма да даде отново да го режат. Но този път – последния, нямаше да е толкова зле – в Чанги имаше обезболяващи. Пък и щеше да е за последно. После вече нямаше какво да режат.

– О, здрасти – каза той, когато едва не се спъна в Питър на стълбите. – Не те видях.

– Здравсти, Дейв.

– Хубава нощ, нали? – Дейв внимателно се смъкна по стъпалата. – Мехурът ми пак се обажда.

Питър се усмихна. Това означаваше, че новините са добри. Ако кажеше: „Аз съм, отивам да пусна една вода“, значи нищо особено не се е случило по света. „Стомахът ми ще ме умори тази нощ“ означаваше, че някъде нещата вървят зле. А „Дръж ми патерицата за малко“

означаваше голяма победа.

Макар че на сутринта Питър Марлоу щеше да чуе подробно новините от Спенс и да ги разпространи по другите бараки, приятно му беше да разбере нещичко още от вечерта. Той остана на мястото си, загледан как Дейвън се тътри към тоалетните, изпълнен със симпатия и уважение към него.

Дейвън спря и скърцането на патериците му заглъхна. Клекалото бе направено от изкривено парче ламарина. Той гледаше как урината му лъкатуши към ниския край, после скача от ръждивия улей в големия варел и образува нечиста пяна по повърхността. Спомни си, че скоро ще събират варелите. И този ще го вземат, а сетне, заедно с другите, ще го отнесат в градините. Там ще смесят съдържанието му с вода и после най-грижливо, чаша по чаша, ще излеят сместа в корените на растенията, обожавани и зорко пазени от мъжете, които отглеждаха храната на лагера. Този тор ще направи още по-свежи зеленчуците. Дейв мразеше зеленчуци, но те бяха храна, а човек трябваше да се храни. Лек ветрец изстуди потта по гърба му и донесе аромата на морето, от което ги делиха три мили, три светлинни години.

Радиото работеше идеално и той бе доволен от себе си. Спомни си как съвсем внимателно беше изрязал тънка тресчица от гредата, а после издълба отдолу петнадесетсантиметрова дупка. Как извърши всичко това съвсем тайно. Как отидоха цели пет месеца, докато вгради радиото – работеше през нощта и в ранни зори, а спеше през деня. Как капачката прилепваше така плътно, че когато се натрупа по ръбовете и прах, очертанията не се забелязваха дори и при най-внимателен оглед. И как дупчиците за иглите също ставаха невидими, когато в тях имаше прах.

Мисълта, че той, Дейв Дейвън, пръв в лагера чува новините, го караше да се чувства горд. И изключителен. Независимо че нямаше крак. Именно той един ще чуе, че войната е свършила. Не само войната в Европа, но и тяхната – в Тихия океан. Чрез него лагерът бе свързан със света и той знаеше, че ужасът, потта и страданието му не са били напразни. Само той, Спенс, Кокс, Питър Марлоу и двама английски полковници знаеха къде точно е радиото. Това бе разумно, защото колкото по-малко са посветените, толкова по-малка е опасността. Опасност, разбира се, пак съществуваше. Винаги имаше дебнещи очи, на които не можеш да се довериш. Винаги имаше опасност някой да стане доносник или неволно да се изпусне.

Когато Дейвън се върна, Питър Марлоу вече си беше легнал. Кокс все още стоеше на южните стъпала, но това бе съвсем нормално, защото

по правило Двамата постови не биваше да се прибират едновременно. Отрязаният му крак го засърбя ужасно, но той знаеше, че не може да се почеше, тъй като усещането идваше не от чуканчето, а от липсващото стъпало. Той се покатери на леглото си, затвори очи и си каза молитвата. Винаги се молеше, преди да заспи. Тогава не го измъчваше онзи сън, не го навестяваше яркият спомен за добрия стар Том Котън, австралиеца, когото хванаха с другото радио и отведеха под стража в Утръм Роуд. А той вървеше, дръзко килнал шапка на една страна и дрезгаво пееше „Танцувай, Матилда“ и вместо припев крещеше: „Мамка им на японците.“ Но в съня на Дейвън конвоят не водеше Томи Котън. На негово място пристъпяше той самият и ужасът му нямаше край.

„О, господи – въздъхна дълбоко в себе си Дейвън, – дай, ми покоя на твоята смелост. Толкова ме е страх...“

Царя бе погълнат от любимото си занимание – броеше пачка чисто нови банкноти, печалба от сделката. Турасан учтиво държеше фенерчето си така, че грижливо засенченият му лъч да пада върху масата. Двамата бяха в „кабинета“, както го наричаше Царя, точно до американската барака. Нощем от брезентовия навес до самата земя се спускаше още една завеса и закриваше масата и пейката от любопитни погледи. По заповед на японците – а следователно и на лагерната управа – на охраната бе забранено да търгува с пленниците.

Царя бе надянал на лицето си изражението „пак ме излъгаха“ и мрачно броеше банкнотите.

– Добре – въздъхна той накрая, когато установи, че кореецът наистина му е дал петстотин долара. – *Ichi bon*.

Турасан кимна. Беше дребен, набит човечец с плоско и кръгло като месечина лице, лъснал два реда златни зъби. Пушката му стоеше небрежно подпряна на стената зад тях. Той взе автоматичната писалка „Паркер“ и отново внимателно я разгледа. Белият фирмен знак беше на лице, а перото бе златно. Турасан приближи писалката до светлината и я огледа, за да се увери още веднъж, че на перото е изгравирано 14 карата.

– *Ichi bon* – изсумтя накрая кореецът и пое въздух през зъби. Той също бе приел изражението „пак ме излъгаха“ и криеше задоволството си. За такава писалка без никакви затруднения щеше да измъкне поне хиляда японски долара от китайците в Сингапур.

– Ти си дяволски *Ichi bon* търговец – унило рече Царя. – Следващата седмица може би *Ichi bon* часовник. Но ако няма пари, няма часовник. Трябва и аз да изкарам нещо.

– Това много нещо. – Турасан посочи с глава купчинката банкноти.
– Часовник скоро?

– Може би.

Турасан извади цигарите си. Царя взе една и изчака кореецът да му подаде огънче. После Турасан засмука въздух през зъби за последен път и лъсна пак златната си усмивка. Нарамн пушката си, поклони се и изчезна в тъмнината.

Захапал цигарата, Царя сияеше. „Добра работа свършихме – мислеше си той. – Петдесет долара за писалката, сто и петдесет за оня, дето подправи фирмения знак и гравира перото, и триста печалба.“ Цветът на перото щеше да избелее най-много за седмица, но за това хич не го беше грижа. Знаеше, че дотогава Турасан ще я е продал на някой китаец.

Царя се прекрачи през прозореца обратно в бараката.

– Благодаря ти, Макс. Можеш да си лягаш – каза той тихо, защото почти всички вече спяха, и извади две десет доларови банкноти: – Едната е за тебе, а другата за Дайно.

Обикновено не плащаше толкова много за толкова кратка работа, но тази вечер преливаше от щедрост.

– Страшен си! – благодари Макс. После изскочи навън, каза на Дайно, че е свободен, и му даде десетте долара.

Царя сложи кафеника на горещия котлон. Съблече се, окачи панталоните си над леглото и пхна ризата, бельото и чорапите в торбата за мръсни дрехи. Сложи си чиста, избелена от слънцето набедрена препаска и се мушна под мрежата.

Докато чакаше да заври водата, отново прехвърли през ума си какво бе свършил от сутринта. Първо ронсъна. Успял бе да свали първоначалната цена на петстотин и петдесет долара, от които десет процента, или значи петдесет и пет долара, по правило оставаха за него като комисион, а после капитан Бръф включи запалката в описа на вещите му като „спечелена на покер“. След време щеше да вземе за нея с лекота поне девет стотака, така че сделката си я биваше. „Както вървят нещата – реши той, – най си е добре колкото може повече мангизи да са в стока!“ Второ – сложил бе началото на търговията с обработения тютюн. Всичко вървеше според очакванията му – американците до един се бяха съгласили да му помагат в продажбата, а връзките му сред австралийците и англичаните се изложиха. Но това също влизаше в сметките. Вече бе уредил да купи десет килограма суров японски тютюн от Ли – китаец, който въртеше магазина в лагера, – и то с добра отстъпка. Австралийците бяха решили, че могат да отделят една от печките в кухнята за по

един час на ден, така че цялото количество да се приготвя наведнъж под надзора на Текс. Всички щяха да работят на процент и затова единственият му разход бе покупката на суровината. Скоро обработеният тютюн ще бъде готов и американците ще почнат да го продават. Ако нещата вървяха по план, печалбата му нямаше да падне под сто процента. И това си беше напълно справедливо. След като потръгнеше работата с тютюна, вече спокойно можеше да се захване и с диаманта...

Клокоченето на врящата вода прекъсна размислите му. Царя се измъкна изпод мрежата и отключи черния сандък. После сложи три препълнени лъжички кафе във водата и добави щипка сол. Щом гъстата течност се надигна, той я свали от котлона, за да не изкипи. После сипа студена вода, да падне утайката, сложи пълна лъжичка захар в чашата и си наля кафе.

Ароматът се разнесе из бараката и постави на изпитание онези, които все още бяха будни.

– Ох, божичко! – неволно изпъшка Макс.

– Какво има, Макс? – попита Царя. – Не можеш ли да заспиш?

– Не, сума ти неща ми се въртят? из главата. Като си помисля що пари ще цунем от тоя тютюнец...

Текс се размърда неспокойно, завладян от уханието.

– Тоя мирис ми напомня за сондата.

– Откъде-накъде пък за сондата? – учуди се Царя.

– На сондата е най-хубаво сутрин. След дългата нощна смяна на кулата, както си изпотен, сядаш с приятелчетата призори, а чайникът още пуска пара. Кафето е горещо и дими и хем е сладко, хем е малко горчиво. А ти си пиеш и гледаш през лабиринта от сонди как слънцето изгрява над Тексас. – Последва дълга въздишка. – Това се казва живот.

– Никога не съм бил в Тексас – рече Царя. – Къде ли не съм ходил, но в Тексас не съм бил.

– Рай е там, рай!

– Искаш ли кафе?

– Как да не искам! – Текс бе вече до него с чаша в ръка. Царя си наля втори път. После сипа на Текс половин чаша.

– Макс?

Макс също получи половин чаша кафе, бързо го изгълта и прибра кафеника с утайката.

– Ще го измия сутринта – рече той.

– Добре. Лека нощ, момчета!

Царя се пхна под мрежата, натика я здраво под дюшека и изпъгна.

След това се отпусна блажено между чаршафите. Макс сипа вода на утайката и я остави до леглото си да кисне. Царя го видя и се досети, че Макс ще я свари повторно за закуска. Той лично не понасяше два пъти варено кафе – ставаше прекалено горчиво, но момчетата го харесваха. „Щом иска да го вари пак, добре“ – рече си Царя с благосклонна усмивка. Поначало не обичаше разточителството.

Той затвори очи и отново се замисли за диаманта. След като най-сетне бе открил не само у кого е, но и средство да го получи, ето, че за късмет попадна на Питър Марлоу и веднага му хрумна как да уреди цялата невероятно сложна сделка.

„Опознаеш ли веднъж човека – доволно разсъждаваше Царя, – разбереш ли къде му е ахилесовата пета, научаваш как да го използваш, как да го впрегнеш да работи за тебе.“ Да, предчувствието, което го бе завладяло, когато видя за първи път Питър Марлоу да бърби с малаец, седнал в праха край пътеката, не го бе излъгало. Предчувствието никога не го лъжеше.

Царя отново си спомни разговора с Питър Марлоу след вечерна проверка и усети как го обзема треската на нетърпението.

– В тая скапана дупка никога нищо не се случва – невинно бе подметнал той, докато двамата седяха пред бараката под безлунното небе.

– Така е – съгласи се Питър Марлоу. – Ужасна скука. Всички дни до болка си приличат. Просто да полудееш.

Царя кимна. Смачка един комар. После каза:

– Познавам един, дето си създава разни развлечения. А има ли за него, защо да няма и за други?

– И какво прави?

– Излиза през оградата. И то нощем.

– Боже мой! Ами че той направо не е с всичкия си. Явно си търси белята.

Царя забеляза пламъчето в очите му, но си замълча.

– Защо го прави? – попита след малко Питър Марлоу.

– Ей, тъй, заради тръпката.

– Искаш да кажеш просто за удоволствие.

Царя кимна.

Англичанинът леко подсвирна, сетне каза:

– Не бих имал смелост да го направя.

– Понякога ходи до селото.

Питър Марлоу се загледа отвъд телената ограда и си представи селото, за което всички в Чанги знаеха, че се намира на три мили от

лагера. Веднъж бе отишъл в килията на най-горния етаж на затвора и се бе вдигнал на ръце до мъничкия зарешетен прозорец. Далеч наоколо се простираше джунглата, а зад нея, на самия бряг, се гушеше селцето. В морето се виждаха рибарски лодки и множество вражески военни кораби, пръснати като островчета върху стъклената повърхност на залива. Той дълго остана така – увиснал на решетките и загледан навън, замаян от близостта на морето, – докато накрая ръцете му отмахляха. Реши, че ще си почине малко, а после пак ще погледне през прозореца. Но не погледна. Болката бе твърде силна. Цял живот беше живял край морето и без него се чувстваше загубен. Сега то отново бе наблизко, но си оставаше все така недосегаемо.

– Доста е опасно да се довериш на толкова хора – отбеляза Питър Марлоу.

– Зависи дали ги познаваш.

– Е, да, вярно е. Тоя човек наистина ли ходи в селото?

– Така разправя.

– Дори Сюлейман не би се решил на подобно нещо.

– Кой?

– Сюлейман. Малаецът, с когото говорех днес следобед.

– Като че беше преди година – каза Царя.

– И на мен така ми се струва.

– Какво търси човек като Сюлейман в тая дупка, по дяволите? Защо не е духнал след края на войната?

– Хванали го на Ява. Събирал каучук в плантацията на Мак. Мак е единият от моята група. Та частта на Мак, Малайския полк, ги прехвърлили от Сингапур на Ява. Като свършила войната, Сюлейман трябвало да остане с другите пленници.

– Глупости, можел е да хлътне сред навалищата. Такива като него с лопата да ги ринеш там.

– Местните биха го разпознали на секундата и най-вероятно са щели да го предадат.

– Ами тия приказки за взаимопомощта... това де, „Азия за азиатците“ и тям подобни?

– Празни лозунги и нищо повече. Яванците също не спечелиха кой знае какво от цялата работа. Не се ли подчиняваха, и за тях нямаше прошка.

– Не те разбирам.

– През четирийсет и втора есента попаднах в един лагер край Бендунг – обясни Питър Марлоу. – Намираще се в планинската част на Ява,

насред острова. По това време при нас имаше много индонезийци и немалко яванци – все от холандската армия. Естествено, пленничеството тежеше най-много на яванците, защото повечето от тях бяха от Бандунг, а жените и децата им живееха отвъд телената ограда. Беше им станало навик да прескачат до къщи за през нощта, а преди изгрев се прибираха. Лагерът не се охраняваше кой знае колко, затова не им беше трудно. За нас, европейците, обаче излизането криеше много опасности, защото яванците веднага те предаваха на японците и човек направо си отиваше. Един ден японците разпространиха заповед, че когото хванат извън лагера, ще бъде разстрелян. Естествено, яванците решиха, че това не се отнася за тях – бяха им казали, че след седмица-две, тъй или иначе, ще ги пуснат. Една сутрин хванаха седмина. На другия ден ни строиха навън – до последния човек. Изправиха яванците до стената и ги разстреляха. Ей тъй, пред очите ни. Погребяха седемте трупа с военни почести – там, където паднаха. После японците направиха градинка около гробовете: засадиха цветя, сложиха бяла ограда околоръст и надпис на малайски, японски и английски: „Те умряха за родината си“.

– Шегуваш ли се?

– Говоря ти сериозно. Най-смешното беше, че на гроба японците поставиха почетен караул. И от този ден нататък всеки японски часови, всеки офицер, който минаваше покрай „могилата“, отдаваше чест. Абсолютно всеки. А в същото време, зададеш ли се най-прост японски войник, военнопленниците бяха длъжни да станат и да се поклонят. Забавиш ли се само миг, получаваш приклад по главата.

– Вижда ми се безсмислено... Това с градинката и козируването де.

– На теб може, но не и на тях. Такова е азиатското мислене. За тях това е напълно естествено.

– Как не. Напълно естествено!

– Затова не ги обичам – замислено продължи Питър Марлоу. – Страхувам се от тях, защото човек не може да ги разбере. Никога не си сигурен как ще реагира, никога.

– Не ги чаткам аз тия работи. Но иначе знаят цената на парата и в повечето случаи можеш да им имаш доверие.

– Виж, от това пък аз не разбирам – засмя се Питър Марлоу. – А, и още една случка, която видях със собствените си очи. В друг лагер на Ява – там все ни местеха, не беше като тука – но пак близо до Бандунг. Имаше там един от охраната – японец, но минаваше за по-свестен, защото не налиташе на бой за щяло и нещяло като другите. Та тоя японец – ние му викахме Слънчо, понеже винаги се усмихваше – много

обичаше кучета и като обикаляше из лагера, около него все се въртяха по пет-шест паса. Любимката му беше една овчарка. Един ден тя роди кученца – най-сладките същества, които можеш да си представиш, и Слънчо място не можеше да си намери от радост, дресираще кученцата, галеше ги и си играеше с тях. Като проходиха, направи им каишки от канап и непрекъснато ги водеше със себе си из лагера. Веднъж пак бе помъкнал нанякъде кученцата, ама едно от тях все гледаше да приседне – нали ги знаеш палетата, бързо се уморяват. Слънчо го потъртри малко по земята, след това го дръпна по-рязко. Кучето изквича, но се запъна на място. – Питър Марлоу замълча и си сви цигара. После продължи: – Тогава оня хвана здраво канапа и започна да върти палето над главата си. Завъртя го десетина пъти и все се смееше, сякаш бе измислил страхотна шега. Когато квичашото куче набра инерция, Слънчо го завъртя още веднъж и пусна канапа. Палето отхвърча най-малко на двадесетина метра във въздуха и като падна на спечената земя, се пръсна като зрял домат.

– Мръсно копеле!

Питър Марлоу изчака малко и продължи:

– Слънчо отиде до палето, разгледа го и избухна в сълзи. Един от нашите взе лопата и зарови останките, а японецът през цялото време си скубеше косите от мъка. Като изравниха гробчето, оня си избърса сълзите, даде на пленника пакет цигари, руга го известно време, смуши го ядосан с приклада в слабините, после се поклони пред гроба, поклони се на този, когото удари, и се отдалечи с другите кучета засмян и щастлив.

Царя бавно поклати глава:

– Може просто да е бил луд. Сифилистик.

– Не, в ред си беше. Японците се държат като деца, но имат духа и силата на мъже. Просто гледат на света с очите на дете. За нас тяхната гледна точка е неясна... и неестествена.

– Разправят, че било доста кофти на Ява след капитулацията – каза Царя, колкото да продължи разговора, защото му бе трябвал почти час, за да предразположи Питър Марлоу към по-голяма откровеност.

– Да, в известен смисъл. Макар че тогава в Сингапур имаше над стохилядна наша армия и японците трябваше да внимават. Командването все още действуваше, а някои части бяха съвсем непокътнати. Японците влагаха всичките си сили в настъплението към Австралия и не се интересуваха много-много от нас. Гледаха само да не им създаваме главоболия и да поддържахме реда в лагерите. Така беше и на Суматра, и на Ява за известно време. Искаха да атакуват и да завземат Австралия, а

после щяха да ни изпратят всичките на работа там като роби.

– Глупости!

– Съвсем сериозно! Каза ми го един техен офицер, като ме хванаха. Но когато офанзивата им беше спряна още в Нова Гвинея, започнаха да си разчистват сметките. На Ява пленниците бяхме сравнително малко и ония знаеха, че могат да си позволяват всякакви грубости. Заявиха ни, че ние, офицерите, сме изгубили военната си чест, щом сме се оставили да ни пленят, затова нямало да ни смятат за военнопленници. Остригаха ни и ни забраниха да носим офицерски отличителни знаци. После малко по малко ни оставиха пак да „станем“ офицери, макар че не ни позволиха отново да си пуснем коси. – Питър Марлоу се усмихна и попита: – А ти как попадна тук?

– Обичайната идиотия. Бях в една група за строеж на самолетни писти във Филипините и трябваше да се измитаме оттам светкавично. Първият кораб, който ни попадна, беше за тук и ние се качихме. Мислехме, че в Сингапур ще сме на сигурно място. Докато пристигнем, японците вече бяха превзели Джохор. Настана една паника, не е за разправяне, и всички се натовариха на последния кораб. Аз обаче реших, че рискът е прекалено голям и останах. Кораба го потопиха в открито море. Оказах се по-хитър и ето ме тук, седя си жив и здрав. Само глупациите се оставят да ги убият.

– Аз лично не бих проявил благоразумието да остана, след като имам възможност да замина – каза Питър Марлоу.

– Човек трябва да си пази кожата, Питър. На другите не им пука.

Питър Марлоу дълго мисли върху думите му. В нощта се носеха откъслечи от разговори, чуваха се гневни гласове, шепот, кръжаха вечните облаци комари, някъде отдалеч долиташе печалният зов на корабните сирени. Откромени на фона на тъмното небе, палмите про шумоляваха. Мъртъв клон се откърши от короната на едно дърво и се строполи върху храсталака отдолу.

Питър Марлоу пръв наруши мълчанието:

– Тоя твой приятел... наистина ли ходи до селото?

Царя го погледна в очите.

– Искаш ли да дойдеш, като отивам другия път? – тихо попита той.

Питър Марлоу леко се усмихна:

– Да.

С внезапна сила край ухото на Царя забръмча комар. Той скочи, напипа фенерчето и огледа мрежата. Не след дълго комарът кацна. Царя

ловко го смачка. После внимателно провери мрежата и като се убеди, че няма дупки, отново си легна. След миг всички мисли го напуснаха. Сънят дойде бързо и леко.

Питър Марлоу лежеше буден на леглото и от време на време почесваше нахапаното си от дървеници тяло. Думите на Царя бяха съживили миналото. Спомни си кораба, който преди години го бе докарал заедно с Мак и Ларкин от Ява...

Японците бяха наредили на коменданта на Бандунг, един от многото лагери в Ява, да осигури хиляда души работна ръка. Отначало щяха да ги пратят за две седмици в един съседен лагер и да им отпуснат двойни дажби храна, дори цигари. Едва след това трябваше да ги прехвърлят на другото място, където условията за работа били добри.

Много от хората сами пожелаха да отидат заради двете седмици в междинния лагер. На някои просто наредиха. Тях тримата ги записа като доброволци Мак.

– Нищо не се знае, братлета – защити се той, когато Ларкин и Питър го наругаха. – Ако се доберем до някое островче, все нещо ще измислим – двамата с Питър знаем езика. Пък и по-лошо от тука няма да е.

Така че накрая предпочетоха неизвестното зло пред известното.

Щяха да пътуват с малък търговски параход. На кея около мостчето бе струпана многобройна охрана, сред която се виждаха и двама японци в бели дрехи и с бели маски на лицето. На гърбовете им висяха големи контейнери, свързани с тънък маркуч към пневматичните пръскачки, които държаха в ръцете си. Задачата им бе да обеззаразяват всички пленници и вещите им, за да не попаднат явански болести на чистия кораб.

В средата на гъмжащия от плъхове и въшки и вонящ на изпражнения тесен трюм имаше неголямо празно пространство с размери шест на шест метра. На стените околоръст, от пода до тавана, бяха закрепени пет дъсчени койки дълбоки три метра и с един метър разстояние помежду им.

Един японски сержант им показа как да седат на койките с кръстосани крака: петима един зад друг, до тях други петима, до тях още пет. Докато се заемат всички места. Когато се надигнаха отчаяни гласове на протест, сержантът заяви, че японските войници пътуват по същия начин, а щом условията са добри за славната японска армия, значи така ще седи и бялата измет. Дулото на насочения пистолет захвърли първите

петима, зинали от ужас, в клаустрофобния мрак, а несекващият прилив на хора в трюма принуди следващите да избягат от блъсканицата върху койките. После те на свой ред биваха избутвани от прииждащите отзад и сядаха – коляно до коляно, хълбок до хълбок, рамо до рамо. Онези, за които не достигна място на койките – около сто души, – стояха зашеметени в нищожния квадрат със страни шест на шест метра и благославяха късмета си, че все пак не са на койките. Товарният люк още не беше пуснат и слънцето успяваше да проникне в трюма.

Сержантът поведе втората група, в която бяха Мак, Ларкин и Питър, към средния трюм и скоро той започна да се пълни по същия начин. Щом влезе в запарения търбух на кораба, Мак изхриптя и припадна. Питър Марлоу и Ларкин го прихванаха и с ругатни и юмурици си запроби- ваха път сред тълпата обратно към палубата. Един часови се опита да ги върне назад, но Питър Марлоу се разкрещя, после взе да моли, сочейки разкривеното лице на Мак. Часовият сви рамене, кимна с глава към носа и ги остави да минат. С блъскане и ругатни Ларкин и Питър освободиха малко място и сложиха Мак да легне.

– Какво ще правим сега? – попита Питър Марлоу.

– Ще се опитам да намеря лекар – каза Ларкин. Мак го сграбчи за ръката:

– Полковник! – Едва-едва отвори очи той и бързо прошепна: – Нищо ми няма. Просто трябваше да се измъкнем някак си оттам. За бога, въртете се загрижено около мен и не се плашете, ако започна да буйствам.

И тъй двамата се суетяха около Мак, а той крещеше в несвят, мятане се и повръщаше водата, която се опитваха да му наляят през стиснатите зъби. Пристъпът утихна едва когато корабът потегли.

По това време дори и палубата бе претъпкана с хора до такава степен, че нямаше достатъчно място, за да седнат всички. Все пак, тъй като постоянно се точеха опашки за нещо – за вода, за ориз, за тоалетните, – всеки успяваше да поседне за малко.

Същата нощ буря подмята кораба цели шест часа. Пленниците в трюма се стараеха да не повръщаха един върху друг, а хората на палубата – да се запазят от потоците вода. На сутринта времето се оправи и до обед слънцето нажежи небосклона. Някой падна зад борда. Пленниците и охраната дълго гледаха от палубата как човекът се дави сред разпенената диря на кораба. След тази случка вече никой не падна зад борда.

На втория ден трима души намериха покой в морето. Няколко японски войници дадоха залп с пушките си, колкото да спазят военния

ритуал. Погребението не продължи дълго – опашките чакаха.

Пътуването трая четири дена и пет нощи. За Мак, Ларкин и Питър Марлоу то не донесе нищо особено.

Питър Марлоу лежеше на прогизналия от пот дюшек и копнееше за сън. Но мислите му препускаха необуздано и се лутаха между ужасите на миналото и страховете на бъдещето. Изгаряха го спомени, които бе най-добре да забрави. Поне засега, поне докато е сам. Спомени за нея.

Зората вече бе докоснала хоризонта, когато той най-сетне заспа. Но дори сънят не му донесе облекчение.

СЕДМА ГЛАВА

Дните монотонно следваха един подир друг и всеки ден приличаше на предходния.

Една нощ Царя потърси Мастърс в лагерната лечебница и го намери да лежи на вмирисаното легло пред бараката, вперил празен поглед в стената.

– Здравсти, Мастърс – каза Царя, след като се убеди, че никой не ги подслушва. – Как се чувстваш?

Мастърс го изгледа продължително, без да го познае.

– Аз ли?

– Ти, ами.

– Не знам – промърмори Мастърс след малко и от устата му се процеди слюнка.

Царя извади табакерата си и напълни с тютюн празната кутия за цигари, оставена на масата до леглото.

– Мастърс – рече той, – благодаря ти за онова нещо.

– За кое нещо?

– Дето ми каза какво си прочел на парчето вестник. Дойдох просто да ти благодаря и да ти дам малко тютюн.

Мастърс напрегна паметта си.

– А, това ли? Не е честно да се дебнем един друг. Кофти човек, полицейски копой!

И умря.

Доктор Кенеди се приближи и с безразличие придърпа грубото одеяло над главата му.

– Приятел ли ти е? – попита той Царя и го изгледа с ледени очи иззад рунтавите си вежди.

– Зависи от гледната точка, сър – учтиво отвърна Царя, после взе тютюна и го сипа обратно в табакерата си – на Мастърс вече не му трябваше.

– Отърва се – каза лекарят. – Поне няма да го боли.

– И така може да се каже, полковник. От какво умря.

– От малодушие.

Лекарят подтисна прозявката си. Зъбите му бяха мръсни и пожълтели, косата провиснала и мазна, а ръцете – розови и безупречно чисти.

– Липсваше му воля за живот, значи.

– И така може да се каже – смръщи се лекарят. – Ти обаче няма да умреш от това.

– Никога, ей богу...

– А тебе какво те прави толкова несломим? – попита доктор Кенеди и в гласа му прозвуча омразата, която изпитваше към това огромно тяло, излъчващо здраве и сила.

– Не ви разбирам... сър.

– Защо на тебе все ти е добре, а на другите – не.

– Ами просто имам късмет – отвърна Царя и понечи да си тръгне, но полковникът го дръпна за ризата.

– Не може да е само късмет, не може. Ти сигурно си дяволът, пратен да ни изкушава. Ти си вампир, мошеник и крадец...

– Вижте какво, никога през живота си не съм крал, нито съм лъгал и няма да търпя такива приказки.

– Тогава кажи как го правиш? Как? Това искам да знам. Не разбираш ли? Ти си отговорът за всички нас. Какъв си – светец или изверг, само това искам да знам.

– Вие не сте с всичкия си – издърпа ръката си Царя.

– Единствено ти можеш да ни помогнеш...

– Помогнете си сами. Аз се грижа за себе си, вие се грижете за вас си. – После изведнъж забеляза, че бялата престилка виси като на закачалка над хлътналия гръден кош на доктор Кенеди и му подаде от пакета цигари: – Ето запалете. Успокоява нервите... сър.

Завъртя се на пети и се отдалечи, потръпвайки. Мразеше болниците, мразеше вонята им, болестите, безсилието на лекарите.

Царя презираше слабите. „Ама и тоя доктор, като го гледам така, май скоро ще опъне петалата – мислеше си той. – Луди като него не изкарват дълго. Също като Мастърс, горкият! Макар че Мастърс не беше за съжаление – просто си беше слаб и не ставаше за нищо. Светът е джунгла – оцеляват силните, а слабите трябва да умрат. Или ти, или

другият. То така и трябва. Друг начин няма.“ Доктор Кенеди не откъсваше поглед от цигарите и благославяше късмета си. Запаля една и сладкият аромат на никотина се разля по цялото му тяло. После отиде в отделението при Джони Карстеърс, капитан от първи танков полк, който скоро щеше да се раздели с живота.

– Вземи – подаде му той цигарата.

– Ами вие, доктор Кенеди?

– Аз не пуша.

– Блазе ви.

Джони дръпна веднъж, закашля се и изхрани кръв. Напънът сви червата му и от тях бликна рядка кръв – отдавна не можеше да се задържа.

– Докторе – помоли той, – сложете ми ботушите, моля ви. Трябва да стана.

Кенеди се огледа уморено, без да става от ръба на леглото. Наоколо не се виждаше добре, защото нощем внимателно затулваха светлината и в отделението цареше полумрак.

– Няма никакви ботуши – рече той и впери късогледите си очи в Джони.

– Е, какво да се прави...

– Какви бяха ботушите ти?

Няколко сълзи преляха и се търкулнаха по бузите на Джони:

– Толкова се грижех за тях. Само те ми бяха останали.

– Искаш ли още една цигара?

– Не, още не съм свършил тая – отвърна Джони и безсилно се отпусна в подгизналото легло. – Все пак жалко за ботушите.

Доктор Кенеди въздъхна, свали си обувките, които отдавна бяха останали без връзки, и му ги нахлузи.

– Аз имам други – излъга той, стъпи бос на пода и се изправи – болеше го гърбът.

Джони размърда пръстите на краката си, за да се наслади на усещането от допира до грубата кожа. Опита се да погледне обувките, но не му достигнаха сили.

– Умирам – рече той.

– Да – отвърна полковникът. Навремето – имало ли бе някога такова време наистина? – в такива моменти изваждаше на бял свят цялата си лекарска етика. Но сега нямаше смисъл.

– Всичко е нахалост, нали докторе? Двайсет и две години и после нищо. От нищото пак в нищото.

Лек полъх на вятъра предизвести близостта на утрото.

– Благодаря за обувките – рече Джони. – Винаги се заричах, че обувки ще имам. Човек трябва да има обувки.

И издъхна.

Доктор Кенеди свали обувките от краката му и отново си ги нахлузи.

– Санитар! – провикна се той, като видя един на площадката.

– Да, сър – отзова се бодро Стивън и се запъти към него с ведро изпращения в ръка.

– Повикай да го отнесат. А, да, и вземете също леглото на сержант Мастърс.

– Няма да смогна с всичко, сър – каза Стивън и остави ведрото на пода. – Трябва да занеса три подлоги на номер десет, двайсет и три и четирийсет и седем. Пък и бедният полковник Хътън хич не е добре. Трябва да му сменя превръзката. – Стивън хвърли поглед към леглото и поклати глава: – Трупове, навсякъде трупове.

– Такава ни е работата, Стивън. След като не можем да направим нищо друго за тях, длъжни сме поне да ги погребем. И колкото по-скоро свършим тая работа, толкова по-добре.

– Така е. Горките момчета!

Стивън въздъхна и кокетно попи потта от челото си с чиста кърпичка. После прибра кърпичката в джоба на бялата си престилка, вдигна ведрото, олюля се под тежестта му и излезе. Когато по-късно се върна със санитарите, те сложиха трупа на носилката и го изнесоха. Стивън смени единственото одеало. След минута пристигна друга носилка и в леглото бе настанен нов пациент.

Доктор Кенеди механично премери пулса му.

– Треската ще избие утре – каза той, – обикновена малария.

– Ясно, докторе – свенливо вдигна поглед Стивън. – Да му дам ли хинин?

– Естествено, че ще му дадеш хинин!

– Извинете, полковник – засегна се Стивън и тръсна глава. – Просто питам. Нали само докторите могат да предписват лекарства.

– Добре, дай му хинин и, за бога, престани да се държиш като жена, дявол да го вземе.

Стивън настръхна и се обърна към пациента, а гривните му издрънкаха.

– Не е справедливо да се отнасяте така с мен, когато правя за болните всичко, което е по силите ми.

Доктор Кенеди щеше да се нахвърли върху него, но точно в този момент в отделението влезе доктор Прудом.

– Добър вечер, полковник.

– Добър вечер! – с благодарност поздрави доктор Кенеди, осъзнавайки, че е глупаво да се заяжда със Стивън. – Всичко наред ли е?

– Да. Може ли да поговорим за малко?

– Разбира се.

Прудом бе дребничък ведър човек с изпъкнали като на гълъб гърди и пожълтели от дългогодишната работа с химикали ръце. Гласът му беше дълбок и мек.

– За днес имаме два апандисита. Единият току-що пристигна в спешното.

– Добре. Ще мина да ги видя, преди да си тръгна.

– Искате ли да оперирате?

Прудом хвърли поглед към далечния край на помещението, където Стивън държеше леген пред един болен, който повръщаше.

– Да, предпочитам да се занимавам с нещо – отвърна Кенеди и също впери очи в тъмния ъгъл. Мътната светлина на електрическата крушка очертаваше стройните крака на Стивън, а тесните къси панталони се бяха впили в хълбоците му.

Усетил погледите им, Стивън се извърна и се усмихна.

– Добър вечер, доктор Прудом.

– Здравсти, Стивън – меко отвърна Прудом и Кенеди с изумление установи, че той все още не откъсва поглед от Стивън.

Прудом се обърна към него и забеляза изумлението и презрението му.

– А, между другото, направих аутопсията на оня, дето го намериха в дупката. Умрял е от задушаване – каза той, за да заглади положението.

– Като извадиш човек, заврян с главата надолу в дупката на клозета, най-вероятно е да е умрял от задушаване.

– Прав сте, докторе – рече Прудом и добави небрежно:

– В смъртния акт написах самоубийство в упомоначено състояние.

– Идентифицирахте ли трупа?

– Да, да, вчера следобед. Бил от австралийците, някой си редник Гърбъл.

Доктор Кенеди прокара ръце по лицето си.

– Никога не бих се самоубил по такъв ужасен начин.

Прудом кимна и отново извърна поглед към Стивън.

– Естествено, може и да са го натикали в дупката насила.

– Имаше ли някакви следи по тялото?

– Не.

Доктор Кенеди направи усилие да не обръща внимание на странния начин, по който Прудом гледаше Стивън.

– Убийство или самоубийство, все едно – направо е ужасно. Ужасно! Сигурно никога няма да разберем точно как е станало.

– Още вчера, веднага щом го идентифицираха беше проведено негласно разследване. Доколкото разбрах, преди няколко дни го хванали, че краде от дажбите на другите австралийци.

– Това изяснява нещата.

– Каквото и да е станало, заслужил си го е, така мисля аз.

– Може би си прав.

Доктор Кенеди искаше разговорът да продължи още, защото се чувстваше самотен, но знаеше, че в момента Прудом се интересува единствено от Стивън.

– Е – рече той, – аз ще ида да наобиколя болните. Ще дойдете ли с мен?

– Не мога, трябва да подготвя пациентите за операция. Като излизах от отделението, доктор Кенеди зърна с крайчеца на окото си, че Стивън мина близо до Прудом и лекарят скришом го погали. Чу как Стивън се засмя и открито отвърна на интимната милувка. Безсрамието на двамата го изпълни с гняв. Знаеше, че би трябвало да се върне и да им заповяда да престанат, а после да ги даде на военен съд, но нямаше сили за нищо, затова просто се отдалечи от вратата на бараката.

Нощта бе тъмна и безжизнена, въздухът не потрепваше, а луната приличаше на гигантски прожектор, блеснал от свода на небето. По пътеката все още бродеха хора, но наоколо цареше пълна тишина. С приетаен дъх лагерът очакваше идването на деня.

Кенеди вдигна поглед към звездите и се опита да изтръгне от тях отговора на вечния си въпрос: „Кога, кога най-сетне ще свърши този кошмар, господи?“ Но отговор все не идваше.

Питър Марлоу клечеше в офицерската тоалетна и се наслаждаваше на първите утринни отблясъци и на удоволствието да се облекчава с пълен стомах. Първото му се случваше често, второто – рядко.

Винаги избираше най-задния ред дупки, отчасти защото все още му беше неприятно да ходи по нужда на открито, отчасти защото мразеше да има някой зад гърба и отчасти защото му беше забавно да гледа

другите.

Дупките бяха дълбоки седем метра и половина, имаха диаметър шестдесет сантиметра и помежду им оставаше разстояние от два метра – общо двадесет реда по тридесет дупки, всяка снабдена с дървено клекало и подвижен капак. В центъра като трон се издигаше обикновен седящ клозет. Той бе привилегия на полковниците. Останалите трябваше да клечат над дупката. Прикритие нямаше – всичко се вършеше на показ.

Самотен и величествен на трона седеше полковник Самсън. Чисто гол, ако се изключеше островърхата му сламена шапка. Носеше я винаги, освен в случаите, когато си бръснеше главата, когато я масажираше или мажеше с кокосово масло и други най-странни балсами, за да му поникне отново коса. Беше хванал някаква неизвестна болест и един ден цялата му коса окапа заедно с миглите и веждите. Тялото му обаче си остана космато като на горила. Тук-таме, колкото се може по-далеч един от друг, клечаха още няколко мъже. Всеки от тях държеше манерка с ръка и непрекъснато пъдеше с ръце роящите мухи.

За кой ли път, откакто бе в лагера, Питър Марлоу си помисли, че клекналият по нужда гол мъж е най-отвратителната гледка на този свят. А може би и най-трогателната.

Наоколо все още се носеше само едва доловимо предчувствие за приближаващия ден – една просветляваща омара, златни пръсти, разгръщащи синьото кадифе на небето. От земята лъхаше прохлада, защото през нощта бе валило, и вятърът бе свеж и ухаеше на солено море и жасмин.

„Да – помисли със задоволство Питър Марлоу, – хубав ден ще бъде.“ После наклони манерката и ловко се изми с ръка. За тази работа винаги използваше лявата ръка. Дясната бе за хранене. Малайците никога не казваха лява и дясна ръка, наричаха ги просто „мръсната ръка“ и „хранещата ръка“. В лагера всички се миеха, защото хартията бе твърде ценна. Всички освен Царя. Той имаше истинска тоалетна хартия. Веднъж му даде и на него, но Питър Марлоу я подели с полковника и Мак, защото от нея ставаха чудесни цигари. Изправи се, завърза саронга и пое обратно към бараката. Наближаваше времето за закуска. Както винаги тя щеше да се състои от оризова каша и слаб чай, но днес имаха и един кокосов орех – подарък от Царя.

През няколко дни, откакто познаваше Царя, помежду им се бе породило странно приятелство. Поддържаха го отчасти храната и тютюнът, отчасти помощта – Царя бе излекувал екземата по глезените на Мак

със „Салварзан“. За два дни се бе справил с язвите, които гнояха от две години. Питър Марлоу осъзнаваше, че макар приятелите му да приемаха с радост богатството и помощта на Царя, всъщност те го харесваха най-вече заради личните му качества. Той излъчваше сила и увереност и застанал до него, човек се чувстваше по-добре и по-силен, сякаш черпеше жизненост от магията, който обгръщаше Царя.

– Тоя мъж е жив дявол! – неволно каза на глас Питър Марлоу.

Като се върна в шестнадесета барака, повечето офицери все още спяха или се излежаваха в очакване на закуската. Той измъкна кокосовия орех изпод възглавницата, после взе стъргалката и малайския нож, излезе навън и седна на една пейка. С умел удар разцепи ореха на две идеални половини и млякото изтече в канчето. След това внимателно остърга едната половина и късчетата бяло месо се смесиха с млякото. Втората половина настърга в отделно канче, сложи сърцевината в парче ситна мрежа и грижливо изстиска гъстия сладък сок. Този ден беше ред на Мак да го сипе в оризовата си каша.

Помисли си каква отлична храна е сърцевината на кокосовия орех – богата на белтъчини и без никакъв вкус. И все пак сложиш ли само парченце чесън, цялата ухае на чесън, добавиш ли късче сардела – цялата се превръща в сардела и дава аромат на сума ти порции ориз.

Внезапно страшно му се прияде от ореха. Беше така прегладнял, че не долови стъпките на приближаваща лагерна охрана. Усети присъствието им едва когато войниците се изправиха на прага и всички в бараката скочиха на крака.

Гласът на Йошима, японския офицер, разкъса тишината:

– Тук има радио.

ОСМА ГЛАВА

Йошима изчака няколко минути, но никой не проговори. Запали цигара и съскането на клечката изтрещя като гръм в тишината.

Първата мисъл на Дейв Дейвън бе: „Господи, кой мръсник ни е издал, кой се е изпуснал? Питър Марлоу? Кокс? Спенс? Полковниците?“ После го обзе ужас, но ужас, примесен с неочаквано облекчение – най-сетне частъ бе ударил.

Същия страх задуши и Питър Марлоу. „Кой ли ни е натопил? Кокс? Полковниците? Та дори и Мак и Ларкин не знаят за радиото! Боже мили, Утръм Роуд!“ Кокс се вцепени. Подпря се на леглото вперил поглед

в дръпнатите очи насреща, и с последни сили се удържа да не се строполи.

За реда в шестнадесета барака отговаряше подполковник Селърс и когато прекрачи прага и с адютанта си, капитан Форест, той едва не се подмокри от ужас. Отпуснатото му лице бе зачервено и потно.

– Добро утро, капитан Йошима – козирува Селърс.

– Не е добро. Тук има радио, а това е забранено със заповед на японската имперска армия.

Йошима бе дребен, слаб и изключително спретнат. От широкия му колан висеше самурайски меч, а високите му ботуши лъщяха като огледало.

– Не знам нищо такова. Не... нищо – ужасено измънка Селърс. После разтрепераният му пръст посочи Дейвън: – Ти там, знаеш ли нещо?

– Не, сър.

Селърс се извърна към другите военнопленници:

– Къде е радиото?

Мълчание.

– Къде е радиото? – истерично изкрещя той. – Питам, къде е радиото? Заповядвам ви незабавно да го предадете. Знаете, че всички тук сме длъжни да се подчиняваме на разпорежданията на имперската армия.

Мълчание.

– Ще ви пратя до един на военен съд! – извика той и гушата му се разтресе. – Там ще си получите заслуженото. Ти как се казваш?

– Лейтенант Марлоу, сър.

– Къде е радиото?

– Не знам, сър.

Изведнъж погледът му падна върху Грей.

– Грей, нали ти си шеф на полицията в лагера. Ако тук има радио, за това си отговорен само ти и никой друг. Трябваше да докладваш на коменданта. Ще те пратя на военен съд и ще се погрижа това да влезе в досието ти.

– Не знам нищо за никакво радио, сър.

– А би трябвало да знаеш, по дяволите! – изрева Селърс с разкривено, мораво на цвят лице. После с тежки стъпки се приближи до леглата на петимата американски офицери. – Бръф, ти какво знаеш за това?

– Нищо! И не забравяйте – „капитан Бръф“, полковник!

– Не ви вярвам! Тия каши все вие, американците, ги забърквате. Разпасана сган – това сте вие, от...

– Няма да позволя да ми дрънкате тия идиотщини!

– Не ми дръжте такъв език. Застанете мирно и се обръщайте към мен със „сър“.

– Аз съм най-старшият американски офицер тук и нямам намерение да понасям обиди от вас или от когото и да било. Доколкото знам, у американците радио няма. Не знам въобще да има радио в бараката. Но дори и да имаше, никога не бих ви казал... полковник!

Селърс се обърна и отново застана по средата на бараката.

– Тогава ще обискираме. Всички да застанат до леглата си! Мирно! И господ да е помощ на онзи, у когото го намеря. Аз лично ще се погрижа да получи най-тежкото наказание. Заради вас, свине размирни...

– Млъкни, Селърс!

Всички застинаха. В бараката влезе полковник Смедли-Тейлър.

– Тук има радио и аз се мъча...

– Млък!

Изразителното лице на Смедли-Тейлър изглеждаше по-сурово от обикновено. Той се приближи до Йошима, който бе наблюдавал Селърс със смайване и презрение.

– Какво има, капитане? – попита полковникът, но всъщност вече знаеше отговора.

– В бараката има радио – каза Йошима и добави с присилена усмивка: – Според Женевската конвенция на военнопленниците се...

– Познавам разпоредбите не по-зле от вас – прекъсна го Смедли-Тейлър, като се опитваше да не поглежда към двадесетсантиметровата греда. – Ако мислите, че тук има радио, моля, направете обиск. Ако пък знаете къде е, вземете го и да приключваме. Днес имам доста работа.

– Вашата работа е да следите за изпълнението на законите.

– Моята работа е да следя за изпълнението на цивилизованите закони. Ако ще се позоваваме на закони, тогава спазвайте ги и вие. Дайте ни храната и медикаментите, които ни се полагат.

– Някой ден ще прехвърлите границата, полковник!

– Някой ден ще си отида от тоя свят. И то най-вероятно от апоплектичен удар, докато се опитвам да изложя на хората си нелепите разпоредби на откачени администратори.

– Ще докладвам на генерал Шима за вашата наглост.

– Моля, сторете го. И го попитайте също кой разпoredи всеки пленник да лови по двайсет мухи дневно, а после аз лично да ги събирам, броя и нося във вашия щаб.

– Нали именно вие, офицерите, непрекъснато се оплаквате, че

дизентерията взимала много жертви. Мухите разнасят дизентерията...

– Няма нужда да ми напомняте за мухите и за жертвите на дизентерията – грубо отвърна Смедли-Тейлър. – Дайте ни необходимите препарати, разрешете ни да се грижим за хигиената на околността и скоро целия остров ще бъде очистен от болести.

– На пленниците не им се разрешава...

– Истината е, че вашите войници измират от дизентерия, сред вас самите се шири малария. Преди да дойдете тук, в Сингапур малария нямаше.

– Може и така да е. Но все пак ви победихме – въпреки че бяхте много повече от нас – и ви пленихме с хиляди. Никой мъж с чувство за чест не би се оставил да попадне в плен. За нас всички вие сте животни и не заслужавате друго отношение.

– Доколкото знам, немало японци са взети в плен в Тихия океан.

– Откъде имате тези сведения?

– Слухове, капитан Йошима, просто слухове. Нали знаете, пълзят навсякъде. Сигурно не са верни. И сигурно не е вярно, че японската флота е разбита, че американците са бомбардирани Япония, че са завладели Гуадалканал, Гуам, Рабаул и Окинава и сега се готвят да ви атакуват на ваша територия.

– Лъжа! – Ръката на Йошима се стрелна към самурайския меч и го издърпа леко от ножницата. – Лъжа! Японската имперска армия печели войната и скоро ще завладее Австралия и Америка. Нова Гвинея е в наши ръце и една японска флотилия в момента е близо до Сидни.

– Несъмнено!

Смедли-Тейлър обърна гръб на Йошима и изгледа хората в бараката. Восъчнобели лица бяха вперили очи в него.

– Излезте вън, ако обичате – тихо каза той. Заповедта му бе изпълнена без звук.

Когато бараката се опразни, полковникът отново се обърна към Йошима:

– Моля, започнете обиска.

– А ако намеря радиото?

– Това е божа работа!

Смедли-Тейлър внезапно усети тежестта на всичките си петдесет и четири години и потръпна от отговорността на бремето, паднало върху плещите му. Макар да служеше с радост и с радост да изпълняваше дълга си в това трудно време, сега му предстоеше да открие предателя. И щом го открие, да го накаже. Този човек трябваше да умре, както щеше

да умре Дейвън, ако намереха радиото. „Дано не намерят радиото – отчаяно се молеше той. – Без него всички просто ще загубим разсъдъка си. Боже, ако наистина те има, помогни ни! Моля те!“ Но поне в едно Йошима бе прав и Смедли-Тейлър знаеше това. Трябваше да намери у себе си смелост и да умре като воин – още тогава, на бойното поле или при отстъплението. Вместо това той бе останал жив и сега го разяждаше проказата на спомените, спомените за алчността, жаждата за власт и грешките, опустошили Изтока и причинили смъртта на стотици хиляди.

„И все пак – мислеше си полковникът, – ако бях загинал, какво щеше да се случи с Мейзи, милата, със сина ми Джон от пехотата и с Пърси – другия ми син, авиатора, с Труди – станала толкова млада съпруга, после майка и накрая вдовица, какво щеше да се случи с тях? Нямахме да ги видя никога повече, никога нямахме да ги прегърна, да почувствам отново уютата на дома си.“

– Божа работа! – повтори полковникът, но както и той самият, думите му бяха уморени и пропити с тъга.

Йошима даде някакви разпореждания на четиримата войници. Те отместиха най-крайните легла и разчистиха известно пространство, а после издърпаха там кревата на Дейвън. Йошима отиде в ъгъла и започна да оглежда гредите, сламата и грубите дъски на покрива. Претърсваше всичко съвсем внимателно, но Смедли-Тейлър, изведнъж разбра, че японецът прави това просто, за да го изпита, а всъщност скривалището му е известно. Спомни си онази нощ преди толкова много месеци, когато неколцина офицери бяха дошли при него за съвет.

– Решавайте сами! – казал им бе той. – Хванат ли ви отърване няма. Аз с нищо не мога да ви помогна – с нищичко.

После бе помолил Дейвън и Кокс да останат за малко и спокойно им заръча:

– Ако открийт радиото, опитайте се да не замесвате другите. Поне за известно време. Като ви притиснат, кажете, че аз съм ви разрешил, аз съм ви заповядал да го направите.

После ги отпрати, благослови ги наум и им пожела късмет.

Но ето, че късметът им бе изневерил.

С нетърпение очакваше мига, когато Йошима най-сетне ще стигне до гредата, вече не можеше да понася агонията на тази игра на котка и мишка. Долавяше как отчаянието на мъжете отвън нараства с всяка изминала минута, но не можеше да направи нищо, освен да чака.

Накрая Йошима също се умори от играта. Вонята в бараката го отвращаваше. Доближи се до леглото и го претърси надве-натри. После се

зае да изучава двадесетсантиметровата греда, но не откри прорезите. Огледа я намръщен по-отблизо, а в същото време дългите му чувствителни пръсти опипваха дървото. Пак не ги намери. За миг си помисли, че сведенията му са неверни. Но това бе малко вероятно, защото доносникът още не си беше получил парите. Гневно заповяда нещо на единия от корейците и той откачи щика си и му го подаде с дръжката напред.

Йошима чукна тук-там по гредата и се послуша къде ще прокънти на кухо. Аха, ето! Почука отново. Същият звук. Въпреки всичко пак не намери прореза. Яростно заби щика в дървото. Този пък капачето се отдели.

– Нали ви казах!

Горд беше, че откри радиото. Генералът сигурно щеше да остане доволен. Може би за награда най-сетне ще го изпрати на фронта, защото духът на войника в него гледаше с погнуса на задълженията тук – да плаща на доносници и да се разправя с тези животни.

Смедли-Тейлър пристъпи напред, обзет от възхищение към изобретателя на скривалището и търпението на човека, който го беше направил. „Трябва да предложи Дейвн за повишение – помисли си той. – Направил е нещо далеч отвъд повелята на дълга. Но за какво повишение може да става дума сега?“

– Чии са тези легла? – попита Йошима. Смедли-Тейлър сви рамене и когато научи отговора, също като японца се направи на изненадан.

Йошима изрази съжаление, искрено съжаление, че Дейвн е останал инвалид.

– Искате ли цигара? – извади той пакет „Куа“.

– Благодаря. – Дейвн взе цигара и прие предложеното му огънче, но не усети аромата на тютюна.

– Как се казвате? – учтиво попита Йошима.

– Дейвн, капитан от пехотата.

– Как изгубихте крака си, капитане?

– Ами... попаднах на мина. В Джохор, на север от дигата.

– Вие ли направихте радиото?

– Да.

– Аз заповядах на капитан Дейвн да го направи – преодоля страха си Смедли-Тейлър. – Отговорността е изцяло моя. Той просто изпълняваше заповедите ми.

Йошима погледна Дейвн и попита:

– Вярно ли е?

– Не.

– Кой друг знае за радиото?

– Никой. Сам го измислих и сам го направих. Съвсем сам.

– Моля, седнете, капитан Дейвън – каза Йошима. После презрително по сочи с глава Кокс, който хлипаше вцепенен от ужас. – Този как се казва?

– Капитан Кокс.

– Вижте го само. Отвратително!

Дейвън дръпна от цигарата и отвърна:

– И мене ме е страх.

– Да, но вие се владеете. Вие сте смел.

– Ами, страхувам се повече и от него.

Дейвън закуцука тромаво, отиде до Кокс и с мъка седна до него.

– Успокой се, приятелю – тихо рече той и сложи ръка на рамото му, – успокой се. – После вдигна поглед към Йошима: – При Дюнкерк Кокс получи орден за храброст, а още не беше навършил двайсетте. Но сега е друг човек. Вие го докарахте дотук за три години, гадове мръсни.

Йошима сподави желанието си да удари Дейвън. Когато пред него стоеше истински мъж, па макар и враг, той спазваше ритуалите на честта. Обърна се към Смедли-Тейлър и му заповяда да доведе шестимата души, които спяха най-близо до Дейвън, а после се разпореди останалиите да маршируват под стража до второ нареждане.

Скоро шестимата се изправиха пред Йошима. От тях само Спенс знаеше за радиото, но като всички други, и той отрече.

– Вземете си завивките и ме последвайте – заповяда Йошима.

Когато Дейвън се пресегна за патерицата си, той му помогна да се изправи.

– Благодаря – рече Дейвън.

– Искате ли цигара?

– Не, благодаря!

– За мен ще е чест да приемете пакета – настоя Йошима.

Дейвън сви рамене и го взе. После отиде с мъка до ъгъла и се пресегна за желязната протеза.

Йошима рязко заповяда нещо на един от корейците и той я вдигна и помогна на Дейвън да стане.

Докато си слагаше протезата, пръстите му дори не трепнаха. След това се изправи, взе патериците и за миг се взря в тях. Сетне ги захвърли в ъгъла. Замъкна се с усилие до леглото и погледна радиото.

– Много съм горд с него – рече той, козирува на Смедли-Тейлър и излезе.

Малката колона се проточи сред безмълвието на лагера. Най-отпред вървеше Йошима и съобразяваше крачката си с тежката походка на Дейвн. До него беше Смедли-Тейлър, а отзад ги следваше Кокс, който вече не правеше никакво усилие да скрие сълзите си. Двама души от охраната бяха останали с военнопленниците от шестнадесета барака и стояха с тях единадесет часа.

После Смедли-Тейлър се върна. Върнаха се и другите шестима. Не се върнаха само Дейвн и Кокс. Тях ги затвориха в караулното и на другия ден ги чакаше Утръм Роуд.

Мъжете от шестнадесета барака също бяха освободени.

От слънцето главата на Питър Марлоу щеше да се пръсне от болка. С последни сили той се прибра в бараката и щом взе душ, Ларкин и Мак разтриха слепоочията му и го нахраниха. Като свършиха, Ларкин излезе и седна край асфалтовата пътека. Питър Марлоу се настани на прага пред вратата и се загледа навън.

На хоризонта вече се разстиляше нощта. Над Чанги тегнеше самотата и мъжете, крачещи насам-натам, изглеждаха по-унили от всякога.

Мак се прозя.

– Аз май ще се оттеглям, момчето ми. Легни си рано и ти.

– Добре.

Мак опъна мрежата против комари и я натика под дюшека. Уви един парцал около главата си, измъкна манерката на Питър Марлоу от калъфа и отвори фалшивото дъно. Свали обвивката и дъното от манерката на Ларкин, после и от своята и внимателно ги сложи една върху друга. Всяка от тях съдържаха сложна плетеница от кондензатори, лампи и жички. От най-горната манерка той грижливо издърпа куплунг с шест крачета и сръчно го съедини с гнездото в средната манерка. От нея пък измъкна куплунг с четири крачета и го пъкна в съответното гнездо на третата манерка. Когато свърши, ръцете и коленете му трепереха от умора. През цялото време бе работил в крайно неудобна поза – подпрян на лакът, за да прикрива манерките с тяло – и при почти пълна тъмнина.

Нощта заля небето и тишината наоколо стана още по-тягостна. Комарите започнаха да хапят с настървение. Като сглоби манерките, Мак изпъна за секунда гръб избърса потните си ръце. После измъкна слушалката, скрита в първата манерка и провери дали е свързана добре. Захранващия кабел също бе в горната манерка. Разви го и внимателно го опипа, за да се увери, че иглите все още са запоени към краищата. Избърса потта си и бързо провери отново всички връзки. С гордост си

мислеше, че радиото е все така непокътнато и ново, както преди две години, когато го сглоби скришом на Ява, охраняван непрекъснато от Ларкин и Питър Марлоу. Беше му посветил шест месеца от живота си – първо да го измисли, после да осъществи плана. От манерката можеше да се използва само долната половина – в горната трябваше да има вода, затова се наложи не само да смести радиото в три миниатюрни блока, но и да ги сложи в непромокаеми кутии, които после запои към манерките. Тримата пазеха радиото вече година и половина и ето, че най-сетне денят бе дошъл.

Мак застана на колене и мушна двете игли в жиците, които захранваха лампата на тавана. След това се прокашля. Питър Марлоу стана и се огледа наоколо. Отиде бързо до рампата, отви крушката и включи осветлението. После отново седна на прага и впи очи в мрака. Когато се увери, че Ларкин все още пази от другата страна на бараката, даде уречения сигнал. Мак усили звука и напрегна слух. Изминаха секунди, след това минути. Внезапно Мак простена. Питър Марлоу се извърна и с ужас прошепна:

– Какво има?

Мак подаде глава изпод мрежата, бял като платно.

– Не бачка, момчето ми – каза той. – Не бачка, Е мамичката му!

КНИГА ВТОРА

ДЕВЕТА ГЛАВА

Шест дни по-късно Макс приклеши един плъх в ъгъла на американската барака.

– Бре, копелето! – учуди се Царя. – Никога не съм виждал такова огромно чудовище!

– Боже господи! – ахна и Питър Марлоу. – Внимавай да не ти отгризе ръката.

Всички се струпаха около плъха. Стиснал метла от бамбук, Макс тържествуваше. Текс държеше бейзболна бухалка, а Питър Марлоу – втората метла. Другите се бяха въоръжили с тояги и ножове. Само Царя бе с голи ръце, но затова пък не откъсваше поглед от плъха и бе готов всеки момент да отскочи. Когато Макс извика, Царя седеше в своя ъгъл и разговаряше с Марлоу. Като го чува, двамата скочиха заедно с останалите американци. Беше сутрин, малко след закуска.

– Внимание! – извика Царя, предугади, че плъхът ще се опита да избяга на свобода.

Макс замахна с всичка сила, но не улучи. Друга метла го удари отсрани и го обърна по гръб. Плъхът обаче се извъртя на мига, втурна се обратно в ъгъла и се обърна към тях, като съскаше и плюеше, оголил острите си зъби.

– Ох – въздъхна Царя, – за малко да избяга, проклетникът.

Плъхът бе космат и поне тридесет сантиметра дълъг. Опашката му се точеше още толкова зад него – дебела колкото мъжки палец в основната си и съвсем гладка. Малките му мънистени оченца се стрелкаха насам-натам и търсеха път за бягство. Козината му беше кафява и мазна. Главата завършваше с източена остра муцуна, тясна уста и големи, много големи резци. Тежеше не по-малко от килограм и в целия му вид имаше нещо злобно и особено жестоко.

Задъхан от борбата, Макс не откъсваше очи от него.

– Бога ми, не понасям плъхове – изплю се той. – Не мога да ги гледам. Хайде да го убием. Пригответе се!

– Чакай малко, Макс – намеси се Царя. – Няма защо да бързаме. Вече не може да се измъкне. Искам да го видя какво ще прави.

– Какво ще прави! Ще хукне пак да бяга, какво – отвърна Макс.

– А ние пак ще го спрем. Защо да бързаме? – Царя погледна плъха и се ухили. – Загубен си, момчето ми. Свърши се твоята.

Сякаш разбрал думите му, плъхът се втурна към Царя, оголил зъби. Само бясната лавина от удари и крясъци го накара да се върне в ъгъла.

– Тоя мръсник, ако те докопа, като нищо те разкъсва – каза Царя. – Не знаех, че са толкова бързи.

– Хрумна ми нещо – обади се Текс. – Хайде да го хванем.

– И за какво ни е?

– Ами може да си го гледаме за талисман. Пък, ако няма какво да правим, може да го пускаме и да го гоним.

– Ей, Текс, страхотна идея! – въодушеви се Дайно. – Нали едно време са правили така, само че с лисици.

– Глупости! – прекъсна го Царя. – По-добре да го убием. Защо ще го мъчим животното? Какво като е плъх – нищо лошо не ви е направил.

– Да, ама плъховете са гад. Няма място за тях на земята.

– Защо да няма място? – отвърна Царя. – Ако не бяха те... ами че те чистят от боклуци, също като микробите. Без тях целият свят да се е превърнал досега в бунисце.

– Дрън-дрън! – обади се Текс. – Плъховете съсипват реколтата. Като го гледам какъв е охранен, нищо чудно точно той да е прегризал чувала с ориз. Я му виж търбуха.

– Ами да! – злобно потвърди Макс. – Една нощ откъгнаха петнайсет килограма.

Плъхът отново се втурна напред, разкъса кръга от хора и хукна из бараката. Само по чудо успяха пак да го притиснат в ъгъла и да го обкръжат.

– Я най-добре да го очистим. Следващия път ще вземе да ни се изплъзне – каза Царя и всички се приготвиха за нападение. После изведнъж го осени страхотна мисъл и той извика: – Чакайте, чакайте малко!

– Сега пък какво има?

– Хрумна ми нещо – рече Царя и добави: – Текс, я донеси едно одеяло. И по-бързичко!

Текс се втурна към леглото си и грабна одеялото.

– Хайде сега дай другия край на Макс и хванете плъха.

– Какво?

– Искам го жив. Хайде, стига си се мотал! – изкомандва Царя.

– С единственото ми одеяло! Да не си полудял?

– Ще ти дам друго. Ти само го хвани.

Всички бяха вперили пълни с недоумение погледи в Царя. После

Текс сви рамене. Дватама с Макс разпънаха одеялото и дебнешком запристъпваха към ъгъла. Останалите се приготвиха да пресекат с метлите пътя на плъха, ако понечи да се измъкне отстрани. Внезапно Макс и Текс скочиха върху животното. То се заплете в гънките на плата и започна яростно да го къса със зъби и нокти, но въпреки суматохата Макс бързо се окопоти и сви одеялото на гърчеща се топка. Мъжете крещяха възбудено.

– Тихо – нареди Царя. – Макс, ти го дръж. И гледай да не избяга. Текс, включи котлона. Ще прием кафе.

– Какво си намислил пак? – попита Питър Марлоу.

– Прекалено е готино, че да ви го кажа току-тъй. Първо ще прием кафе.

Когато кафето бе готово, Царя се изправи на крака.

– Слушайте сега, момчета! Плъх си имаме, нали?

– Е, и? – изрази Милър всеобщото недоумение.

– А храна нямаме, нали?

– Да, но...

– Боже мой – изуми се Питър Марлоу, – да не ни предлагаш да го изядем?

– Как можа да си го помислиш? – възмути се Царя. После по лицето му се разля ангелска усмивка. – Ние че няма да го ядем, няма. Но има много други, които с радост биха купили някоя мръвка.

– От плъх? – Единственото око на Байрън Джоунс изхвъркна от орбитата си.

– Ти май не си с всичкия! Кой ще ти купи месо от плъх, а? Да не са луди! – не се сдържа Милър.

– Естествено, никой няма да купи, ако знае, че е от плъх. Но ако не знае? Царя изчака думите му да направят необходимото впечатление, после благо продължи: – Ако си държим езика зад зъбите? Месо като месо. Ще кажем, че е заешко...

– В Малайзия зайци няма, приятелю – обади се Питър Марлоу.

– Измисли тогава някое друго животно, но да е горе-долу толкова голямо.

– Ами може да кажем, че е от катерица – предложи Питър Марлоу след известен размисъл. – Или не, сетих се! – рече той със светнало лице. – Точно така, ще кажем, че е от сърна.

– Глупости, сърната е много по-голяма – обади се Макс, който все още стискаше гърчещото се одеяло. – Навремето убих една в Алигените...

– Нямам предвид обикновените сърни. Става дума за *Rusa ticus*. Те са съвсем дребни, на височина стигат до двацет сантиметра и тежат някъде около килограм. Горедолу колкото плъхът. Тук в Малайзия ги смятат за голям деликатес. – Той се засмя. – В превод *Rusa ticus* означава „сърна-мишка“.

– Страшен си, приятелче! – доволно потри ръце Царя и се огледа победоносно. – Значи ще казваме, че продаваме бут от сърна-мишка. И това ще си бъде самата истина.

Всички се засмяха.

– Добре де, позабавлявахме се! Хайде сега да го убием и да вземем бутото – не се стърпя Макс. – Всеки момент ще се измъкне, гадината му с гадина. А може и да ме ухапе!

– Единия плъх вече го имаме – продължи Царя, без да му обръща внимание. – Остава само да разберем мъжки ли е или женски. После намираме един от другия пол, слагаме ги заедно и готово, бизнесът потръгва.

– Какъв бизнес? – не разбра Текс.

– С месо, естествено – отвърна Царя и гордо огледа мъжете около себе си. – Днес, приятели, ние влизаме в скотовъдния бизнес – отваряме ферма за плъхове. С мангизите ще си купуваме пилета, а глупациите, нека нагъват *Rusa ticus*. Ако си държите езика зад зъбите, всичко ще бъде наред.

В бараката се възцари пълна тишина. После Текс плахо се обади:

– А къде ще сложим плъховете?

– В противовъздушното скривалище, естествено.

– Ами ако има бомбардировка? Скривалището може да ни потрѣбва.

– Ще заградим един ъгъл, колкото за тях. – Очите на Царя светеха: – Помислете си само, петдесетина такива гадинки за продан всяка седмица! Ами че това е златна мина. Нали ги знаете, плодът се като луди...

– На колко време точно? – попита Милър, почесвайки се разсеяно.

– Не знам. Някой знае ли? – Царя почака малко, но всички поклатиха глава. – Добре де, няма ли откъде да научим нещо за плъховете?

– Сетих се! – обади се Питър Марлоу – Ще отидем на занятията на Вексли.

– Къде?

– На занятията на Вексли. Той нали преподава ботаника, зоология и такива неща. Ще го питаме него.

Всички се спогледаха, после изведнъж избухнаха в радостни

възгласи. Макс едва не изпусна беснеещото одеяло и на мига го засипа дъжд от викове: „Пази златото, левак такъв!“ – „Стискай здраво, за бога!“ – „Внимавай, Макс!“

– Не се тревожете, държа го! – успокои, Макс духовете и се обърна към Питър Марлоу: – Абе офицер си, ама те бива. Значи тръгваме на училище.

– Не си познал. Ти оставаш тук – отсече Царя. – Имаш работа да вършиш.

– Каква работа?

– Ами да хванеш още един плъх. За чифтосването. Сведенията ще доставим аз и Питър. Хайде на работа!

Текс и Байрън Джоунс се заеха да подготвят скривалището. То бе точно под бараката, дълбоко един и осемдесет, широко един и двадесет и дълго девет метра.

– Идеално е! – зарадва се Текс. – Има място за хиляди от тия гадини.

Само за няколко минути пригодиха удобна врата. Текс отиде да открадне телена мрежа, а Байрън Джоунс тръгна ухилен да търси дървен материал. Спомни си, че е виждал няколко хубави дъски, които уж бяха на едни англичани, но те не ги пазеха много-много, и докато Текс се върне, рамката вече бе готова. С пирони се снабди от покрива на бараката, а чук си имаха взет „на заем“ от един разсеян механик в гаража още преди месеци, заедно с няколко гаечни ключа, отверки и куп други полезни неща.

Щом сложиха вратата, Текс повика Царя.

– Добре – каза той, като я огледа. – Много добре.

– Да си кажа право, изобщо не разбирам как действате толкова бързо! – учуди се Питър Марлоу.

– Ами щом имаш да правиш нещо, хващаш се и го правиш. Друг начин няма.

Царя прати Текс да извика Макс.

Макс пропъзля при тях под бараката и предпазливо пусна плъха в ограденото място. Щом стъпи на земята, той бясно се хвърли да търси изход, дръпна се в един ъгъл и злобно засъска насреща им.

– Бива си го юначагата! – ухили се Царя.

– Ей, знаете ли, трябва да го кръстим някак – сети се Текс.

– Няма нищо по-просто – ще го наречем Адам.

– Ами ако е женски?

– Тогава ще е Ева – отсече Царя и се измъкна изпод бараката. –

Хайде, Питър, давай да тръгваме.

Докато открият мястото, часът на майора от авиацията Вексли вече бе започнал.

– Какво има? – изненада се той, като забеляза, че Царя и един офицер стоят на пек пред бараката и го наблюдават.

– Ами точно си мислим – смутено започна Питър Марлоу – дали... не може да... да се присъединим към класа ви. Ако, разбира се, не прекъсваме работата – добави бързо той.

– Искате да се присъедините към класа, така ли? – не повярва на ушите си Вексли.

Той бе невзрачен, едноок човечец с лице като опънат пергамент, цялото нашарено с петна и белези от пламъците, в които бе изгорял последният му бомбардировач. Часовете му посещаваха само четирима души, все идиоти, които въобще не се интересуваха от биология. Вексли съзнаваше, че продължава занятията просто от нерешителност – по-лесно беше да се прави, че всичко е наред, отколкото да се откаже. Отначало се бе въодушевил истински от работата, но напоследък го тласкаше единствено инерцията. Знаеше, че ако прекрати занятията, няма да има за какво да живее.

Преди време бяха създали цял университет в лагера – Университета Чанги. Имаше и редовни занятия – всичко по заповед на командването. „Така е по-добре за войската – бяха казали генералите. – Нека се занимават с нещо. Накарайте ги да се самоусъвършенстват. Намерете им работа, дори насила, ако трябва, тогава ще ви е мирна главата!“ В университета се четяха лекции по какво ли не – чужди езици, изкуствознание, инженерство... Сред хилядите пленници в първите месеци имаше поне по един специалист от всяка област.

„Приобшете се към мъдростта на света! Дават ви се изключителни възможности! Пред вас се откриват широки хоризонти! Получете нова професия! Подгответе се за утопията, която ще се възцари, щом проклетата война свърши и всичко си дойде по местата!“ Университетът бе уреден по атински образец – без класни стаи. Учителят просто си намираще някое сенчесто място и събира студентите наоколо си.

Но пленниците в Чанги бяха съвсем обикновени хора, затова не си даваха много труд, а все се канеха: „От утре вече тръгвам.“ Част от тях наистина отиваха на две-три занятия, но като откриеха, че не е леко да се учи, решаваха да пропуснат някой и друг час, после още няколко, докато накрая и те започваха да се заричат: „От утре тръгвам редовно. От утре започвам да се подготвям за онова, което искам да бъда след

войната. Няма време за губене. От утре вече тръгвам.“ Но в Чанги, както навсякъде, съществуваше само днес.

– Сериозно ли искате да се присъедините към моя клас? – попита с недоумение Вексли.

– Да, стига да не ви пречим на работата, сър – отвърна любезно Царя.

Все още озадачен, Вексли се надигна и им направи място да седнат на сянка.

„Какво щастие! Ново попълнение! И то не кой да е, а Царя! Боже мой, какъв късмет! Царя да посещава моя курс! А може да има и цигари...“

– За мен е удоволствие, момчето ми, истинско удоволствие! – сърдечно раздруса той ръката на Царя. – Името ми е Вексли, майор от авиацията!

– Драго ми е да се запознаем, сър!

– Лейтенант Марлоу! – представи се Питър, здрависа се с майора и седна.

Вексли нервно ги изчака да се настанят, разсеяно натисна с палец външната страна на китката си и преброи наум колко секунди са необходими на вдлъбнатината да изчезне. „Пелаграта си има своите добри страни“ – помисли си той. А тази мисъл му напомни за китовете и изпъкналото му око светна.

– Днес смятах да поговорим за китовете. Какво знаете за китовете... Ооо! – възкликна той, когато Царя извади пакет „Куа“ и му предложи цигара, а после почерпи и останалите.

Четиримата присъстващи запалиха и се сместиха да освободят още място за Царя и Питър Марлоу. Почудиха се какво ли търси тук Царя, но всъщност отговорът изобщо не ги интересуваше. Важното беше, че ги почерпи с цигари – истински купешки цигари...

Вексли подхвана отново темата. Той обичаше китовете. Обожаваше ги.

– Китовете несъмнено са най-висшата жива форма, към която се е стремяла природата. – Вексли остана много доволен от тембъра на гласа си, но забеляза, че Царя се намръщи. – Искате да питате нещо ли? – поинтересува се загрижено той.

– Ами да. Това за китовете е много интересно, но може ли да кажете нещо за плъховете?

– Моля? – учтиво попита Вексли.

– Това, дето разказвате за китовете, е много интересно, сър –

повтори Царя. – Но си мислех дали плъховете...

– Какво плъховете?

– Ами чудех се дали не знаете нещо за тях – обясни Царя. Чакаше го доста работа и нямаше намерение да си губи времето на вятъра.

– Той иска да попита дали след като китовете приличат толкова много на хората, не е същото и при плъховете? – намеси се Питър Марлоу.

– А, гризачите са съвсем различни. – Вексли поклати с отвращение глава и добави: – Докато китовете...

– Какво им е различното?

– Гризачите ги предавам пролетния семестър – раздразнено отговори Вексли. – Неприятни същества. Нищо интересно няма в тях, нищичко. Затова пък да вземем например жълто кореместия кит – бързо започна той. – Виж, той е нещо друго – гигантът сред китовете. Повече от тридесет метра на дължина, а теглото му стига до сто и петдесет тона. Най-голямото живо същество на земята – и сега, и в древността... Също и най-силното. А пък половият му живот – продължи той, защото знаеше, че сведения от този род винаги държат класа буден, – половият му живот е истинско чудо. Мъжкият започва ухажването, като изпуска огромни струи вода и бие с опашка по водата близо до женската, която търпеливо го чака на повърхността на океана. После се гмурна дълбоко, засилва се и отново изскача нагоре – грамаден, огромен, гигантски. След това се сгромолясва обратно, а опашката му непрекъснато удря повърхността с оглушителен трясък и разбива водата на пяна. – Той многозначително снижи глас. – После се понася към женската и започва да я гали с гръдните плавници...

Позабравил нетърпението си, дори Царя се заслуша с интерес.

– Изведнъж обаче китът прекъсва ухажването и отново се гмурка – оставил женската задъхана на повърхността, за да не се върне може би никога повече: – Вексли замълча, за да подсили ефекта на думите. – Но не, той не я напуска. Изчезва в дълбините на океана за около час, събира сили и после се стрелва пак нагоре, изскача над водата и пада обратно с гръмотевичен трясък сред огромен фонтан от пръски. Завърта се около самката, притиска я здраво с двете си перки и се наслаждава на любовта и до изнемога.

Вексли също бе изтощен до изнемога от величавата картина на съвкупляващите се гиганти. „Ах, колко щастлив би бил човек да види това, да присъства на този спектакъл и той – едно нищо и никакво дребосъче!“ Майорът си пое дъх и продължи:

– Чифтосват се някъде пред юли, когато водата е топла. При раждането си малкото тежи пет тона и е дълго около девет метра. Помислете си само! – засмя се той. – Девет метра!

Присъстващите учтиво се усмигнаха и тогава Вексли поднесе вика, който не можеше да не бъде оценен по достойнство:

– И като имате предвид колко е голямо бебето, представяте ли си пък колко му е голяма оная работа на кита, а?

На лицата отново се появиха учтивите усмивки – редовните слушатели не чуваха нищо ново.

Вексли обясни как майката се грижи за малкото цели седем месеца, как го кърми от две огромни зърна, разположени от долната и страна, съвсем отзад.

– Както несъмнено се досещате – съобщи той въодушевено, – продължителното кърмене под вода си има своите проблеми.

– А плъховете кърмят ли малките си? – не пропусна възможността да попита Царя.

– Да – нещастно отвърна майорът. – А различните китове...

Царя въздъхна отчаяно и победен, търпеливо изслуша безкрайните подробности за зъбатите и бързобитите китове, за амбрата и кашалота, за белия и синия кит, за финвала и нарвала, косатката и гренландския кит, за човковите и бутилконоси китоподобни и китовете-джуджета, за южния кит и за японския, за гладките, гърбавите и като последно – за високочелите китове. Един по един слушателите си бяха отишли и само Питър Марлоу и Царя изчакаха Вексли да свърши. Тогава Царя каза без заобикалки:

– Искам да чуя за плъховете.

– За плъховете! – изохка Вексли.

– Заповядай, запали – почерпи го великодушно Царя.

ДЕСЕТА ГЛАВА

– Ей, момчета, я слушайте сега! – извиси се гласът на Царя сред врявата. Той изчака в бараката да настъпи тишина и постове да заемат местата си и обяви: – Възникнаха някои затруднения.

– С Грей ли? – попита Макс.

– Не, с фермата – отговори Царя и се обърна към Питър Марлоу, който седеше на съседното легло. – Разкажи им ти, Питър.

– Ами – започна Питър Марлоу – както се разбира, плъховете...

– Давай от самото начало.

– Сериозно ли говориш?

– Разбира се. Кажете, каквото знаем, после всички ще мислим.

– Добре тогава! Значи, намерихме Вексли и той ни каза, цитирам: „*Rattus norvegicus*, или така нареченият норвежки плъх, познат още под името *Mus decumanus* ...“

– На какъв език приказва той? – попита Макс.

– На латински, естествено. Всеки глупак го знае – обясни Текс.

– Ама ти латински ли знаеш? – зяпна от учудване Макс.

– Не, ама тия идиотски имена винаги са на латински...

– За бога, момчета, искате ли да чуете нещо, или не искате? – прекъсна ги Царя, после кимна на Питър Марлоу да продължи.

– Та както и да е, Вексли ги описа най-подробно: те са с косматото тяло, гладка опашка, тежат до два килограма, а в тази част на света обикновено са около килограм. Сношават се индискриминативно и по всяко...

– Това пък какво значи, по дяволите?

– Значи, че мъжкият оправя женска, която му падне, без да подбира много-много – нетърпеливо обясни Царя.

– Значи като нас, а? – подметна Джоунс.

– Да, би могло да се каже... – отвърна Питър Марлоу. – Както и да е, мъжкият се сношава по всяко време на годината, а женската може да има до дванайсет поколения годишно, като всеки път ражда дванайсет до четиринайсет малки. Те се появяват на бял свят слепи и безпомощни двайсет и два дни след... – той внимателно подбра думата – контакта. Малките проглеждат към четиринайсетия ден и узряват полово за два месеца. На около две години спират да се плодят, а на три са вече стари.

– Боже мили! – доволно се обади Макс сред втрещеното безмълвие на останалите американци. – Няма да има затруднения ли! Ако малките почнат да раждат на втория месеци имат по дванайсет или, за кръгло, десет новородени, сметнете сами. Значи: ден първи – десет. На ден трийсет – още десет. На шейсетия – първите пет двойки раждат и получават петдесет. Ден деветдесети – още пет двойки раждат – и ето ти още петдесет. Ден сто и двайсети – двеста и петдесет и още петдесет, и още петдесет и заложена нова партида от двеста и петдесет. Божичко, та това прави шестстотин и петдесет за пет месеца. На следващия стават горе-долу шест хиляди и петстотин.

– Господи, та това си е направо златна мина! – възкликна Милър и се почеса настървено.

– Няма да е толкова лесно! – обади се Царя. – Преди всичко трябва да обмислим някои подробности. Първо, не можем да ги държим заедно. Те са канибали. Значи трябва да сложим мъжките отделно от женските, освен когато се чифтосват. Второ, те непрекъснато се бият помежду си. Значи, трябва да ги разделим всичките.

– Щом трябва, ще ги разделим! Какво толкова сложно има?

– Нищо, Макс – търпеливо отвърна Царя. – Но трябва да направим клетки и изобщо да подготвим нещата. Няма да е много лесно.

– Ами – рече Текс, – ще ти сковам клетки колкото искаш, няма да ни се скършат ръцете я.

– А мислите ли, че ще успеем да запазим всичко в тайна, докато работата потръгне?

– Защо да не успеем?

– А, нещо друго – сети се Царя. Доволен беше от хората си, още доволен от замисъла – точно по вкуса му: нищо не правиш, просто стоиш и чакаш. – Плъховете ядат всичко – и живо, и мърша. Абсолютно всичко! Така че проблеми по снабдяването няма.

– Но пък са мръсни гадини и ще вдигнат смрад до бога – обади се Байрън Джоунс. – Тук вони достатъчно и без плъхове под бараката. А и чума разнасят!

– Може би само определен вид плъхове я разнасят, като с комарите и маларията! – каза Дайно с надежда и черните му очи огледаха изпитателно мъжете наоколо.

– Да, вярно е, носят чума – потвърди Царя и сви рамене, – пък и су-ма ти други болести по хората. Но това нищо не значи. Сега е моментът да натрупаме състояние, а вие само за лошото мислите. Що за американци сте!

– Да, ама с чумата шега не бива. Откъде да знаем болни ли са, или не? – неспокойно запита Милър. Царя се изсмя.

– По тоя въпрос Вексли каза така, цитирам: „Бързо ще разберете. Ако са болни, ще умрете.“ Край на цитата. И с тях е като с билетата: ако ги гледаш чисто и ги храниш добре, ще имаш добра стока. Ти не се тревожи за това.

Те още дълго говориха за фермата, за възможните опасности и предимствата и всички виждаха предимствата, при условие, разбира се, че те самите няма да ядат от месото, обсъждаха проблемите, свързани с подобно начинание. После в бараката влезе Курт, стиснал в ръце друго гърчещо се одеяло.

– Хванах още един – обяви той мрачно.

– Сериозно!

– Ами да. Докато вие дрънкате, аз работя. Женски е – каза той и се изплю на пода.

– Откъде знаеш?

– Проверих. В търговския флот съм се нагледал на плъхове, та поне толкова разбирам. А другият е мъжки. И това проверих.

Всички се натъпкаха долу в скривалището да гледат как Курт ще пусне Ева в клетката. Двата плъха моментално се впиха с настървение един в друг и мъжете едва се удържаха да не се развикат от радост – първото поколение бе заченато. Избраха Курт да отговаря за него и той остана много доволен. Така поне бе сигурен, че ще си получи дела. Ще се грижи за плъховете, разбира се, как няма. Храната си е храна. Щеше да оцелее, а това беше най-важното.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

След двайсет и два дни Ева роди. В съседната клетка Адам се опита да прегризе телената мрежа, за да се добере до живата храна, и щеше да успее, ако Текс не бе забелязал дупката навреме. Ева кърмеше малките. Те бяха Каин и Авел, Грей, Алилуя, Бюла и Мейбъл, Джунт, Принсес и Малката Принсес, Голямата Мейбъл, Голямата Джунт и Голямата Бюла. С мъжките имена беше лесно. Но никой от американците не даваше да използват името на приятелката му, на сестрите или пък на майка му. Дори имената на тъщите неизбежно се оказваха имена на нечия стара любов или близка роднина. Бяха спорили три дни, докато се споразумеят за Бюла и Мейбъл.

Когато малките станаха на петнадесет дни, сложиха ги в отделни клетки. Царя, Питър Марлоу, Текс и Макс решиха Ева да си почине по обяд, а после я пуснаха отново при Адам. Сложено бе началото на втората партида.

– Да знаеш, Питър – богатството ни е в кърпа вързано – доволно отбеляза Царя, докато се измъкваша през отвора в пода на бараката.

Царя бе решил да направят отвор с капак вътре в бараката, защото честите слизания долу можеха да привлекат нечие внимание. За успеха на предприятието бе жизненоважно да запазят фермата в тайна. Дори Мак и Ларкин не знаеха за съществуването и.

– Къде са другите? – попита Питър Марлоу, докато затваряше капак. Бараката беше празна. Единствено Макс лежеше на кревата си.

– Ония нещастници ги пратиха на работа, Текс е в лечебницата, а другите излязоха да видят дали могат да свият нещо отнякъде.

– То май и аз трябва да се поразтършувам наоколо. Поне ще утрепя времето.

– Аз имам нещо по-добро за тебе – каза Царя и като сниши глас, добави: – Утре вечер отиваме в селото. – После викна: – Ей, Макс, познаваш ли майор Праути, австралиеца? От единайсета барака?

– Она дъртия ли? Естествено.

– Изобщо не е дърт. Надали има повече от четирийсет.

– За човек на моята възраст, станеш ли на четирийсет, вече си дърт като дядо господ. Имам още цели осемнайсет години, докато го стигна.

– Я го стигнеш, я не – каза Царя. – Иди при Праути. Кажу му, че аз те пращам.

– И после?

– После нищо. Просто иди и му се обади. И огледай дали Грей не се навърта наоколо, той или някой от куките му.

– Тръгвам – надигна се Макс с нежелание и ги остави насаме.

Питър Марлоу бе вперил поглед към брега на морето отвъд оградата.

– Чудех се дали не си се отказал – призна той.

– Да те взема със себе си ли?

– Да.

– Няма такова нещо. – Царя сипа кафето и му подаде една чаша. – Искаш ли да обядваш с мен?

– Не мога да разбера как го правиш, по дяволите – изсумтя Питър Марлоу. – Всички гладуват, а ти ме каниш на обед.

– Имам малко качанг иджу. – Царя отключи черния сандък, извади пакетчето дребни зелени зърна и го подаде на Питър Марлоу. – Искаш ли да го приготвиш?

Докато Питър Марлоу отиде на чешмата да го измие, Царя отвори кутия варено говеждо и внимателно изсипа съдържанието и в една чиния.

Питър Марлоу се върна. Зърната бяха идеално измити – в чистата вода не плуваха никакви шлюпки. „Добре – помисли си Царя. – Няма нужда да му повтаряш на Питър какво искаш. А и водата е точно колкото трябва – шест пъти повече от зърната.“ Той сложи алуминиевото канче на котлона и добави голяма лъжица захар и две щипки сол. После сипа и половината говеждо.

– Ти какво, да нямаш рожден ден? – попита Питър Марлоу.

– Защо?

– И иджу, и говеждо на едно ядене?

– Ти просто не знаеш как да живееш!

Ароматът на къкрещата яхния възбуди апетита на Питър Марлоу. През последните няколко седмици положението в лагера никак не беше розово. Откриването на радиото не мина безнаказано. Японският комендант на Чанги „със съжаление“ намали дажбите поради „лошата реколта“, така че скоро дори нищожните неприкосновени запаси изчезнаха. Като по чудо други наказания не последваха. Но и това бе достатъчно.

В групата на Питър Марлоу намалената дажба се отрази най-зле на Мак. Още по-страшно го засегна мълчанието на радиото в манерката.

– По дяволите! – бе изругал Мак, след като цяла седмица напразно търси повредата. – Нищо не става, момчета. Не го ли разглобя до шушка, идиотското, няма начин да разбере какво му е. Всичко изглежда съвсем наред. Без инструменти и батерия не мога, да открия повредата.

Скоро след това Ларкин успя да намери отнякъде мъничка батерия. Мак събра последни сили и отново започна да проверява частите една по една. Точно предния ден обаче, както си работеше, внезапно дъхът му секна и той потъна в маларийна кома. Питър Марлоу и Ларкин веднага го отнесоха в лечебницата. Лекарят каза, че е обикновена малария, но с далак като неговия лесно може да получи тежки усложнения.

– Какво има? – попита Царя, забелязал, че Питър внезапно се умълча.

– Мислех си за Мак.

– Какво става с него?

– Вчера го оставихме в лечебницата. Никак не е добре.

– Малария ли има?

– И да, и не.

– Какво значи пък това?

– Треската си е едно на ръка. Но това не е най-страшното. Той изпада в страховтни депресии. Безпокои се за жена си и сина си.

– На всички женени тук това им е болката.

– Да, но при Мак положението е още по-сложно – загрижено обясни Питър Марлоу. – Точно преди японците да дойдат в Сингапур, Мак качил жена си и детето на един кораб от последния конвой. После той и част от хората му тръгнали за Ява с една крайбрежна джонка. Като стигнал на острова, чуло се, че конвойят бил унищожен, а хората – избити или взети в плен. Но нищо не се знаело със сигурност – само се носели слухове. И сега той няма представа загинали ли са, живи ли са? Ако са

живи – къде са? Синът му бил още бебе – едва на четири месеца.

– Е, сега е на три години и четири месеца – отсече Царя. – Правило номер две: „Не се тревожи за работи, за които не можеш да направиш нищо.“ Той извади шишенце хинин от черния сандък, отброи двадесет таблетки и ги подаде на Питър Марлоу.

– Вземи. Това ще и види сметката на маларията.

– А за теб?

– Имам достатъчно, не се безпокой.

– Не мога да разбера защо го правиш. Даваш ни храна, лекарства, а какво получаваш от нас в замяна? Нищо! Просто не те разбирам.

– Нали си ми приятел!

– И все пак неудобно ми е да приемам толкова много неща.

– Я не се занасяй. Взимай и не му мисли повече. Царя започна да сипва яденето. Седем лъжици за него, седем за Питър Марлоу. В канчето остана още около четвърт от яхнията.

Първите три лъжици изядоха бързо, за да утолят глада си, а остатък довършиха полекичка, наслаждавайки се на превъзходния вкус.

– Искаш ли още? – попита Царя и спокойно зачака отговора. – Добре ли те познавам, Питър? Сигурен съм, че можеш да изядеш още цял тон, но няма да го направиш. Ако ще животът ти да зависи от това.

– Не, благодаря. Натъпках се до козирката. „Хубаво е да си познава човек приятелите – мислеше си Царя. – Никога не е излишно да си внимателен.“ Той си сипа още една лъжица. Не защото му се ядеше. Просто чувстваше, че трябва да го направи, заради Питър. Изяде я и сложи останалото до котлона.

– Свий ми една цигара, ако обичаш.

Царя му подаде табакерата си и стана, сипа другата половина от консервата говеждо в яхнията и я разбърка. После я раздели в две канчета, затвори ги и ги отдели настрана.

Питър Марлоу му подаде готовата цигара.

– Направи си и ти – предложи Царя.

– Благодаря.

– За бога, Питър, не чакай да те подканям. Ето, напълни си кутията.

Той взе табакерата от ръцете му и я натъпка с тютюн.

– Какво ще правиш, с „Трите царя“, щом Текс е болен – попита Питър Марлоу.

– Нищо. – Царя изпусна дима. – Там издоихме, каквото можахме. Австралийците са разбрали рецептата и ни подбиха цената.

– Лоша работа. Откъде ли са я научили?

– Нещата поначало си бяха замислени така – усмихна се Царя.

– Не те разбирам.

– Съвсем просто е – правиш удара и се измъкваш. Правиш дребни вложения за бърза печалба. Покрих си разходите още първите две седмици.

– Но нали каза, че месеци ти трябва, за да си върнеш парите?

– А, това беше номер. Пуснах го за външна употреба. Прах в очите. Така винаги можеш да вържеш, когото си поискаш. Хората все искат да вземат, без да дават. Затова трябва да ги накараш да мислят, че те ограбват, теб, че ти си тъпият, а те, клиентите, са сто пъти по-хитри. Ето ти примера с „Трите царя“. Пласьорите, първите ми клиенти, смятаха, че съм още на загуба и ако работят яко първия месец, може да станем съдружници и после да ми смучат паричките во веки веков. Мислеха, че страхотно се минавам, като им давам такъв висок процент след първия месец. Аз обаче знаех, че рецептата ще се разбере и работата няма да трае дълго.

– Откъде знаеше?

– То си е очевидно. Пък и така го бях намислил. Аз самият я издадох.

– Сериозно ли говориш?

– Ами да. Срещу някои сведения.

– Добре, това мога да го разбера. Ти си в правото си да правиш с нея каквото искаш. Но хората, които работеха, които продаваха тютюна?

– Какво хората?

– Излиза някак си, че си ги измамил. Накара ги да работят почти даром цял месец, а после дръпна чергата изпод краката им.

– А, как не. Пари при тях отидоха повече, отколкото предполагаш. Те мислеха, че съм глупак, пък аз ги надхитрих, това е. В бизнеса е така.

Той се изтегна на леглото. Наивността на приятеля му го забавляваше.

Питър Марлоу смръщи вежди, опитвайки се да разбере логиката му.

– Стане ли дума за бизнес, аз по-добре да не си отварям устата – каза той. – Чувствам се като кръгъл глупак.

– Ами, дръж се за мен и съвсем скоро ще се надлъгваш с най-печените търговци – засмя се Царя.

– Съмнявам се.

– Зает ли си довечера? Да речем, малко след здрачаване, а?

- Не, защо?
- Искаш ли да ми превеждаш?
- Естествено. С някой малаец ли ще говориш?
- Не, с кореец.
- А, с кореец! – издаде се Питър Марлоу, после бързо добави: –

Разбира се.

Царя отдавна бе забелязал отвращението му от корейците, но го приемаше съвсем спокойно. Той смяташе, че хората си имат право на собствено мнение. Стига само да не му пречат на него лично. Иначе да си мислят каквото щат.

Макс се върна и се строполи на леглото си.

– Цял час не можах да го намеря, кучия син. Накрая го открих в зеленчуковата градина. Майчице, ама и тая пикня, дето я сипват вместо тор... Наоколо смърди като харлемски бардак през август.

– То по харлемските бардаци такива като теб ходят. Остротата в гласа на Царя стресна Питър Марлоу.

Усмивката и умората на Макс моментално се изпариха.

– Боже мили, нищо лошо не исках да кажа. Просто така е думата.

– Тогаво какво намесваш Харлем? Искаш да кажеш, че вони като публичен дом, хубаво. Ама те всичките смърдят еднакво. Без разлика дали са за бели или за черни. – От гняв лицето на Царя се опъна и вкамени.

– Не се сърди. Извинявай. Нищо лошо не исках да кажа.

Макс бе забравил, че Царя се засяга, ако споменеш нещо лошо за негрите. „Боже мили – помисли си той с яд, – ами че живееш ли в Ню Йорк, той, Харлем, си е част от тебе, какво да го правиш. Пълно е с бардаци, пък и никак не е лошо да чукнеш нещо черно от време на време. Да пукна, ако разбирам защо толкова се докача за тия чернилки!“

– Нищо лошо не исках да кажа – повтори Макс, като се опитваше да не гледа към канчетата. Беше усетил аромата още по пътя към бараката. – Намерих го и му казах каквото поръча.

– Е?

– Ами... прати нещо за тебе – измънка Макс и хвърли поглед към Питър Марлоу.

– Добре де, хайде давай го!

Макс търпеливо изчака, докато Царя огледа внимателно часовника, нави пружината му и го долепи до ухото си.

– Какво има още, Макс?

– Нищо. Ако искаш, да ти измий чиниите, а?

– Може. Свърши тая работа, а после се измитай.

– Ясно.

Макс събра мръсните съдове и ги понесе безропотно към чешмата, но през цялото време си мислеше: „Дяволите да го вземат, ще му го върна аз тъпкано някой ден!“ Питър Марлоу не каза нищо. „Странен човек е Царя – заключи той наум. – Странен и див. Има характер. Хубаво е приятелите ти да са хора с характер, но това крие и своите опасности. Тръгнеш ли на трудна задача, добре е да знаеш кой лети до теб. В едно рисковано начинание, като излизането до селото, трябва да си сигурен в човека, който те прикрива отзад.“ Царя внимателно отвори часовника. Беше водонепроницаем, от неръждаема стомана.

– Аха! – промълви той. – Така си и мислех.

– Какво?

– Фалшив е. Виж.

Питър Марлоу грижливо огледа часовника.

– Струва ми се съвсем редовен.

– Редовен е. Ама не е онова, за което минава – не е „Омега“. Външната част си е добре, обаче вътре е чист боклук. Някое копеле е сменило машинарийката.

Царя завинти обратно задния капак на часовника и замислено го подхвърли в ръка.

– Ето, Питър. Точно за това ставаше дума. Човек трябва винаги да бъде нащрек. Представи си сега, че продам тоя боклук за „Омега“, а не знам, че всъщност не е. Може яко да загазя. Но щом знам предварително, всичко е наред – тогава мога да се подсигурия. Човек трябва да си отваря очите на четири. – Той се усмихна. – Дай да пийнем по още едно кафенце. Търговийката процъфтява.

Усмивката изчезна от лицето му, щом Макс се върна с измитите канчета. Той ги подреди на полицата, кимна раболепно и без да каже дума, се измъкна отново навън.

– Мръсно копеле! – изруга Царя.

Грей още не можеше да се съвземе от деня, когато Йошима намери радиото. Докато крачеше по неравната пътека към интендантската барака, той мрачно размишляваше за новите задължения, които му стовари на плещите комендантът на лагера в присъствието на Йошима, а по-късно полковник Смедли-Тейлър разшири още повече. Явно, че макар официално да бе длъжен да налага новите распоредби, всъщност трябваше да си затваря очите и нищо да не прави. „Боже господи – мислеше си

Грей, – както и да постъпвам, все не мога да им угодя.“ Усети как стомахът му се свива от болка. Спря за миг на място и изчака пристъпът да отmine. Нямаше дизентерия, просто малко разстройство. И малария нямаше. Само една по-лека, но пък и по-коварна тропическа треска, която идваше и си отиваше, когато и скимне. Измъчваше го ужасен глад, а не беше скътал нищичко за черни дни, никакъв неприкосновен запас, никакви пари. Трябваше да преживява само от дажбата, въобще без допълнително, а дажбите бяха малки, страшно малки.

„Като се измъкна оттук – мислеше си той, – никога няма да се остава гладен, ей богу. Ще ям купища яйца и тонове месо, и захар, и кафе, и чай, и риба. По цял ден ще си готвим двамата с Трина, а когато не готвим, ще правим любов.“ Любов! Каква ти любов, то беше истинска агония. Трина, мръсницата, с нейното вечно „Уморена съм“ или „Боли ме главата“, или „За бога, пак ли?“, или „Е, като нямам друг избор“, или „Добре, щом толкова настояваш“, или „Не може ли да ме оставиш на мира поне веднъж“, а всъщност съвсем не го правеха толкова често и той все се ограничаваше и толкова се измъчваше. Понякога Трина казваше с яд: „Е, хайде, добре.“ След това лампата светваше и тя гневно отиваше в банята „да се приготви“. За миг жадните чу очи зърваха отдалеч красотата на тялото и под прозрачната тъкан, после вратата се затваряше и той чакаше, чакаше, чакаше, докато накрая светлината в банята отново изгасваше и тя влезеше в стаята. Всеки път му се струваше, че минава цяла вечност, докато Трина прекоси разстоянието от вратата до леглото. Тогава виждаше единствено чистата красота под коприната и усещаше студенината в очите и, а той не можеше да я погледне и се ненавиждаше. После тя лягаше до него и скоро всичко безшумно свършваше. Трина ставаше и пак отиваше в банята да се мие, сякаш любовта му я омърсяваше. Водата дълго не спираше да тече и когато тя се върнеше, отново лъхаше на парфюм, а той отново се чувстваше незадоволен и се ненавиждаше, че прави любов с нея почти насила. И така всеки път. През шестте месеца на брака им, от които бяха прекарвали заедно само отпуската му – двадесет и един дни, – тази агония се бе повтаряла девет пъти. И тя нито веднъж не бе изпитала удоволствие.

Беше и предложил да се омъжи за него само седмица след като се запознаха. Разбираха се, срещнаха трудности, сблъскаха се с обвинения. Майка и го мразеше, защото смяташе, че взема нейната единствена дъщеря точно когато кариерата и започва. Трина беше съвсем млада, едва на осемнайсет. Родителите му го съветваха: почакай малко, войната може скоро да свърши. Ти нямаш пари, пък и тя не е от особено добро

семейство. Той се бе огледал наоколо си и изведнъж бе видял по нов начин своя дом – една грохнала съборетина, заобиколена от хиляди други грохнали съборетини сред криволичещите трамвайни релси на Стретъм – и откри, че стаите са малки и светът на родителите му е малък и еснафски, а любовта им е изкривена като релсите.

Ожениха се след месец – Грей изглеждаше прекрасно в униформата си – специално за случая бе взел под наем и сабя. Майката на Трина не присъства на брачната церемония, претупана набързо между две въздушни нападения. Лицата на родителите му изразяваха неодобрение, а целувките им бяха хладни. Трина се разплака и брачното свидетелство се намокри от сълзите и.

Същата нощ Грей разбра, че Трина не е девствена. Тя естествено се държеше така, сякаш е била, и дни наред охкаше: „О, мили, толкова ме боли, потърпи малко!“, но всъщност не беше и Грей се чувстваше обиден, защото неведнъж бе намеквала, че той е първият мъж в живота и. Направи се, че не е разбрал лъжата.

За последен път бе видял Трина шест дни преди неговата част да потегли през океана. Бяха си у дома, в апартамента, той лежеше на кревата и я гледаше как се облича.

– Знаеш ли къде ви пращат? – попита тя.

– Не – отвърна Грей.

Денят бе потискащ, караницата от снощи бе потискаща, мисълта, че отпуската му свършва днес и трябва да се разделят, го изпълваше с отчаяние.

Той се изправи, застана зад нея и плъзна ръце по стегнатата плът на гърдите и. Желаше я.

– Престани!

– Трина, не може ли...

– Не се излагай. Знаеш, че представлението започва в осем и половина.

– Има достатъчно време...

– За бога, Робин, престани! Ще ми развалиш грима!

– По дяволите гримът ти! – повиши глас той. – Утре мен няма да ме има тук!

– Няма да ми липсваш много! Толкова си груб с мене, не ме оставяш нито миг на спокойствие.

– А ти какво искаш? Лошо ли е мъжът да желае жена си?

– Стига си викал, за бога! Ще ни чуят съседите.

– Нека слушат, по дяволите! – кресна той и тръгна след нея, но тя

тръшна вратата на банята пред лицето му.

Когато отново влезе в стаята, Трина излъчваше свежест и ухаеше на одеколон. Сложила си беше сутиен и фуста, а под фустата прозираха пликчета и чорапи с тесен корсет. Тя взе вечерната рокля и започна да я облича.

– Трина – тихо започна той.

– Не.

Доближи се до нея и почувства, че колената му омекнат.

– Извинявай, че се разкрещях.

– Няма какво да ми се умилкваш.

Той се наведе да целуне раменете и, но тя се дръпна и каза намръщено:

– Пак си пил.

Изведнъж гневът му преля в ярост.

– Изпил съм само една чашка, да те вземат дяволите! – изкрещя той.

Извъртя я към себе си, разкъса роклята, смъкна сутиена и я хвърли на леглото. После бясно задърпа дрехите и, докато я съблече съвсем гола, и само разкъсаните чорапи останаха да висят около глезените и. През цялото време тя лежеше, без да помръдне и го гледаше право в очите.

– О, боже мой, Трина, обичам те – изпъшка той безпомощно и се отдръпна, отвратен от себе си за това, което бе направил, и за онова, което едва не направи.

Трина стана и събра разкъсаните дрехи. Сякаш насън той я видя как сяда пак пред огледалото и започва да си оправя грима, тананикайки си все една и съща песен, отново и отново.

После той затръшва вратата и се прибра в частта си, а на другия ден се опита да и се обади по телефона. Никой не отговори. Твърде късно бе да се върне в Лондон, макар че отчаяно се моли да го пуснат. Частта се придвижи към Гринък, за да се подготви за отплаване, и всеки ден, всяка минута от всеки ден той я търсеше по телефона, но никой не отговаряше. Не получи отговор и на отчаяните си телеграми. Сетне нощта погълна крайбрежните скали на Шотландия и в целия свят останаха само корабът и морето. И сълзите.

Грей потръпна под малайското слънце. Петнадесет хиляди километра далеч от нея. „Не е виновна тя – мислеше си той, примаял от отвращение към себе си. – Не, аз съм виновен. Много бях настойчив. Сигурно не съм наред. Трябва да ида на лекар. Сигурно ми се иска повече,

отколкото е нормално. Вината е в мен, изцяло в мен. О, Трина, любов моя!“

– Добре ли сте, Грей? – попита подполковник Джоунс.

– О, да, сър, благодаря! – Грей се окопоти и откри, че се е облегал на стената на склада. – Просто лека треска.

– Не изглеждате никак добре. Поседнете малко.

– Нищо ми няма, благодаря ви. Ще... ще пийна само малко вода.

Отиде до чешмата, свали си ризата и пъкна глава под струята. „Идиот с идиот – ругаеше се той наум, – я се вземи в ръце!“ Но мислите му неотменно се връщаха към Трина. „Довечера, довечера ще се отдам на спомена за нея – обеща си Грей. – Довечера, и утре вечер, и вдругиден. По дяволите този живот без храна, без надежда. Искам да умра. Просто искам да умра!“ Изведнъж забеляза, че нагоре по хълма, право срещу него идва Питър Марлоу. В ръцете си държеше американско войнишко канче и го крепеше най-грижливо. „Я да видим защо?“

– Марлоу! – изпречи се Грей на пътя му.

– Какво искаш пак, по дяволите?

– Какво носиш?

– Храна.

– Да не е контрабанда?

– Престани да се заяждаш с мен, Грей.

– Не се заяждам. Просто съдя за теб по приятелите ти.

– Остави ме на мира.

– Не мога, приятелю. Това ми е работата. Искам да видя. Ако обичаш.

Питър Марлоу се поколеба какво да направи. Грей беше в правото си да погледне в канчето и да го заведе при полковник Смедли-Тейлър, ако открие нещо нередно. В джоба си имаше двадесет таблетки хинин, а в лагера никому не бе разрешено да притежава личен запас от медикаменти. Ако ги открият, ще искат да обясни откъде са, после Царя ще трябва да обяснява откъде са, а и, най-важното, Мак трябваше да ги получи колкото може по-скоро. Той отвори канчето.

Яхнията разля наоколо неземеен аромат. Грей почувства, че стомахът му се преобръща, и се опита да скрие глада си. Внимателно наведе канчето, за да види дъното. Вътре нямаше нищо друго освен прелестната яхния...

– Откъде я взе?

– Дадоха ми я.

– Оня ли ти я даде?

– Да.

– Къде я носиш?

– В лечебницата.

– За кого?

– За един от американците.

– Откога лейтенантите изпълняват заповедите на ефрейтори?

– Я върви по дяволите!

– И това може да стане някой ден. Но първо ще се погрижа вие двамата да си получите заслуженото.

„Спокойно – каза си Питър Марлоу, – спокойно. Нахвърлиш ли се на Грей, лошо ти се пише.“

– Свърши ли с въпросите?

– Засега да. Но помни – Грей се приближи една крачка и уханието от канчето започна да го мъчи отново, – в списъка сте – ти и она мошеник, приятелят ти. Не съм забравил за запалката.

– Не разбирам за какво говориш? Не съм направил нищо незаконно.

– Но ще направиш, Марлоу. Продаде ли си човек душата, все някога ще трябва да плати.

– Ти нещо откачаш!

– Она мошеник, лъжец и крадец...

– Той е мой приятел, Грей. И не е мошеник, нито крадец.

– Но е лъжец.

– Всеки е лъжец. Дори и ти. Нали излъга за радиото. Човек трябва да лъже, за да оцелее. Много неща трябва да прави...

– Дори да ближе задника на един ефрейтор за манджа? Вената върху челото на Питър Марлоу се изду като малко черно змийче, но гласът му остана тих, а гневът му бе прикрит зад най-изискани обноски.

– Ах, как бих те разсипал от бой, Грей. Но е проява на лош вкус да се разправяш с хора от простолюдието. Не е честно някак си.

– Я върви по дяволите... – започна Грей, но не можа да продължи, защото яростта му се надигна в гърлото и го задави.

Питър Марлоу се вгледа в очите му и разбра, че е излязъл победител. За миг изпита удоволствие от тържеството над врага, после гневът му изведнъж се изпари, той заобиколи Грей и продължи нагоре по хълма. Не бива да проточваш битката, щом веднъж си я спечелил. Това също е проява на лош вкус.

„Заклевам се в отца и сина – беснееше Грей, – ще си платиш за това. Ще те накарам да коленичиш и да ме молиш за прошка. Но от мен прошка няма да видиш! Никога!“

Мак взе шест таблетки и сбърчи чело от усилието, когато Питър Марлоу му помогна да се надигне, за да пийне вода. Преглътна ги и се отпусна в леглото.

– Благодаря ти, Питър – прошепна той. – Това ще свърши работа. Благодаря ти, момчето ми.

Не след дълго Мак потъна в сън – лицето му гореше, далакът му бе подут до пръсване, а мозъкът му се разкъсваше от кошмарите. Видя жена си и сина си дълбоко в океанските глъбини, видя как рибите ги ръфат и ги чу да крещат от болка. Видя и себе си пак там, в дълбокото, хвърляше се срещу акулите, но ръцете му нямаха достатъчно сила и гласът му нямаше достатъчно сила, акулите късаха плътта на най-скъпите му същества и пирът им нямаше край. Акулите имаха гласове и смехът им бе смях на демони, а над него плуваха ангели и го насърчаваха: „Бързай, Мак, бързай, ако искаш да успееш!“ После вече нямаше акули, само жълтокожи мъже с щикове и златни зъби, източени като шила, наобиколили него и семейството му на дъното на морето. Щиковете им бяха огромни и заострени. „Не тях! – крещеше той. – Мен убийте, мен!“ И безпомощно наблюдаваше как убиват жена му и сина му, а сетне идваше и неговият ред и ангелите гледаха отстрани и шептяха в хор: „Бързай, Мак, бързай. Бягай, бягай, бягай надалеч оттук и ще се спасиш!“ И той избяга, въпреки че не искаше да бяга, избяга далеч от сина си и от жена си, от окървавеното море край тях. Тичаше сред кръвта и се задавяше от вкуса и но не спираше и акулите не спираха да го преследват, акулите с дръпнати очи и златни зъби-шила ръфаха плътта му с пушки и щикове и го притискаха отвсякъде. Той се съпротивяваше, молеше се, но нищо не бе в състояние да ги спре и те го обградиха. Тогава Йошима заби щика дълбоко в корема му и болката бе невъобразима, неопикуема. После Йошима измъкна щика и той усети как кръвта шурти през разкъсаната плът, през всички рани по снагата му, през самите пори на кожата, докато накрая в тленната черупка на тялото остана само душата му. И едва в този миг, едва в тази последна секунда, тя се устреми навън и се сля с кръвта на морето. Заля го огромно, блажено, необятно облекчение и той посрещна с радост смъртта.

Мак отвори очи. Одеята бяха прогизнали от пот, но треската бе преминала. И разбра, че и този път е оцелял. До леглото му седеше Питър Марлоу, а някъде зад него тъмнееше нощта.

– Здравей, момчето ми.

Думите бяха съвсем тихи и Питър Марлоу трябваше да се наведе

напред, за да ги чуе.

– Добре ли си, Мак?

– Добре съм, момчето ми. Струва си да изстрада човек такава треска, за да види колко е добре после. Сега ще поспя. Донеси ми нещо за ядене утре.

Мак затвори очи и потъна в сън. Питър Марлоу вдигна одеялото и избърса потта от човешката развалина под него.

– Откъде да взема сухи одеяла, Стивън? – запита той, щом зърна влезлия в отделението санитар.

– Не знам, сър – отговори Стивън. Често бе виждал този млад мъж. Изглеждаше доста приятен. Може би..., Но не, Лойд ще се разсърди ужасно. Някой друг път. Време колкото щеш. – Май все пак ще мога да ви помогна, сър.

Той отиде до четвъртото легло и дръпна одеялото от мъжа, който бе завит с него, после чевъръсто измъкна и долното одеяло и се върна.

– Ето – рече Стивън. – Вземете тези.

– Ами онзи човек?

– Той ли? – тъжно се усмихна санитарят. – Той вече няма нужда от тях. Горкото момче!

– О! – Питър Марлоу погледна да види кой лежи там, но лицето му бе непознато. – Благодаря! – рече той и се зае да оправя леглото.

– Момент – обади се Стивън. – Дайте на мен. Тая работа ми се удава много повече, отколкото на вас. – Той се гордееше, че може да застила леглата, без да причини болка на пациентите. – Не се безпокойте за приятеля си. Аз ще имам грижата всичко да е наред – каза Стивън и подгъна одеялото отвсякъде, като че завиваше бебе. – Ето, виждате ли!

Той погали Мак по главата, после извади кърпичка и попи няколко капчици пот от челото му.

– За два дни ще се оправя. Ако имате малко храна в повече... – Млъкна, вдигна поглед към Питър Марлоу и очите му се наляха със сълзи. – Колко съм глупав. Но не се притеснявайте, Стивън ще се погрижи за него, не се безпокойте! Днес нищо повече не можете да направите за него. Идете си и се наспете хубаво. Хайде, бъдете добро момче.

Смаян, Питър Марлоу се остави да бъде изведен навън. Стивън му се усмихна за лека нощ и влезе обратно в бараката.

Прикрит от тъмнината, Питър Марлоу се загледа как Стивън гали нечие пламнало чело и държи нечия маларична длан, пъди с милувка демоните на нощта, успокоява стоновите на спящите и оправя завивките, подава на едного вода, на другото съд да повърне и през цялото време

напява приспивна песен, тиха и нежна. Като стигна до четвърто легло, той спря до трупа. Опъна краката му, кръстоса ръцете, после свали престилката си и покри тялото. И всяко негово докосване бе като благословия. Стройната му стегната фигура и стройните му стегнати крака се белееха в мъждукащия полумрак.

– Горкото момче – прошепна той и хвърли поглед на тая гробница. – Горките момчета. О, горките ми момчета! – преляха сълзите в очите му.

Питър Марлоу потъна в нощта, задавен от състрадание, задушен от срам, че едно време Стивън му бе вдъхвал отвращение.

ДВНАДЕСЕТА ГЛАВА

Докато вървеше към американската барака, Питър Марлоу се измъчваше от угризения. Съжаляваше, че с такава готовност се бе съгласил да превежда на Царя, и в същото време го беше яд, че съжалява. „Добър приятел си, няма що! Забрави ли всичко онова, което той направи за теб?“ Но стомахът му се свиваше все повече. „Точно като пред бобен полет – помисли си. – Или не, не е точно същото. По-скоро прилича на чувството, когато са те повикали при директора в училище, другото е пак толкова болезнено, но в него се примесва и удоволствие. Като с излизането до селото. Тогава нещо кара сърцето ти да ликува – да поемаш такъв риск само заради силното преживяване, или всъщност заради храната или жената, която може би ще намериш там.“ За хиляден път се зачуди защо ли ходи Царя в селото и какво прави там. Но би било неучтиво да пита направо, а и знаеше, че ако потърпи, ще разбере. „Ето, това е едно от нещата, които харесвам у Царя. Никога не разказва нищо излишно и пази всички съображения за себе си. Само истинският мъж постъпва по този начин – доволен си мислеше Питър Марлоу. – Разкривай се по-малко, когато ти сметнеш за необходимо. Кой си, какъв си – това си е твоя работа, докато не пожелаеш да го споделиш с приятел. А един истински приятел никога не пита. Тези неща не стават насила. Както в случая с ходенето до селото. Боже господи – помисли си той, – това показва колко високо те цени, щом се разкрива пред теб до такава степен. Ей, тъй просто решава и предлага: «Искаш ли да дойдеш с мен, като ида другия път?»“ Питър Марлоу разбираше, че е лудост, лудост е да ходи до селото! Но вече може би не чак такава лудост. Сега имаше истинска важна причина – трябваше да се опита да намери резервна част

за радиото. Или радио, цяло радио. Да, това оправдаваше риска. Но в същото време знаеше, че би отишъл и просто така, защото му предложиха. И заради възможността да хапне истинска храна, да докосне истинска жена...

В сянката на една барака забеляза Царя, който разговаряше с друг, по-тъмен силует. Главите им бяха доближени, гласовете – недоловими. Двамата изглеждаха толкова погълнати от заниманието си, че той реши да ги подмине и тръгна нагоре по стъпалата на американската барака, пресичайки снопа светлина отпред.

– Питър – провикна се Царя.

Питър Марлоу спря.

– Ей, сега идвам! – Царя се обърна към другата фигура: – Най-добре изчакайте тук, майоре. Щом пристигне, ще ви дам сигнал.

– Благодаря – отвърна дребничкият мъж с дрезгав от притеснение глас.

– Вземете си малко тютюн – предложи Царя и поканата му бе приета с жадна готовност.

Майор Праути се дръпна още по-навътре в сянката, но не свали очи от Царя, докато той прекосяваше пространството пред бараката.

– Липсваше ми, приятелче – каза Царя на Питър Марлоу и го потупа дружески. – Как е Мак?

– Добре е, благодаря. – На Питър Марлоу му се искаше да се отместа от светлината. „По дяволите – изруга той наум, – докъде стигнах – срамувам се да ме видят с човека, който ми е приятел. Отвратително. Ужасно отвратително.“ Но не можа да се отърси от чувството, че погледът на майора го следи, нито да скрие трепването си, когато Царя го подкани: „Влез, няма да се бавя много. Чака ни доста работа.“

Грей мина край тайника за всеки случай, да не би да има съобщение за него в консервената кутия. И съобщение наистина имаше: *Часовникът на майор Праути. Тая нощ. Той и Марлоу.*

Грей хвърли консервата обратно в канавката също тъй небрежно, както я беше взел. После се протегна, стана и бавно се отправи към шестнадесета барака. През цялото време обаче мозъкът му работеше с бързината на мълния.

„Марлоу и Царя. Сигурно ще използват «кабинета» зад американската барака. Праути. Кой точно? Майор! Не е ли онзи от артилерията? Или австралиеца? Хайде, глупако – ядоса се Грей на себе си, – къде ти е умът. Нали толкова се гордееш, че паметта никога не ти изневерява!

А, да! Оня от единадесета барака. Нисичък австралиец. Сапър. Дали е от хората на Ларкин? Не, доколкото си спомням. Австралиец. Тогава защо не се обърне към техния черноборсаджия Тимсън Дребния? Защо чрез Царя? Може би сделката е твърде голяма за Тимсън. Или пък часовникът е краден? Да, сигурно е така. Затова Праути не използва австралийските канали. Сигурно е така!“ Грей погледна колко е часът. Направи го по навик, макар че от три години вече нямаше часовник, макар че отлично знаеше колко е часът, колко е напреднала нощта. Като всички останали пленници, той се ориентираше във времето добре, достатъчно добре. Тук, така или иначе, времето не бе от голямо значение.

„Много е рано още – помисли си Грей. – До смяната на часовите има почти цял час. А като се сменят, от бараката ще видя предишният постови да се прибира по пътеката през лагера към караулното. Човекът, когото трябва да следя, е от новата смяна. Кой ли е? Има ли някакво значение? Скоро ще стане ясно. Сега най-добре е да стоя настрана и да си отварям очите, а когато му дойде времето, потеглям. Съвсем спокойно. Просто учтиво влизам и ги прекъсвам. Достатъчно е да видя часовия с Царя и Марлоу. Или не, по-добре да ги спипам, като си предават парите. А най-добре, когато Царя дава парите на Праути. После ще докладвам на полковник Смедли-Тейлър: «Снощи бях свидетел как се извърши плащане в брой.» Не, ще кажа просто: «Видях американския ефрейтор и лейтенант Марлоу от шестнайсета барака с един корейски часови. Имам основание да смятам, че майор Праути от инженерните войски също е замесен и е набавил часовник за продан.» Това ще бъде достатъчно – разсъждаваше той доволно. – Разпоредбите са ясни и недвусмислени: «Забранява се търговията с охраната!» Хванати на местопрестъплението. Значи военен съд.

Като начало военен съд. После в карцера, в моята килийка. Без допълнително и без говежда яхния. Без трошица в повече. Там в клетката, като плъхове. Сетне ще ги пусна – озлобени, ожесточени. А озлобените хора правят грешки. И следващия път, следващия път ще ги спипа направо Йошима. Тая работа най-добре да си я вършат японците – ние няма какво да им помагаме. Но в случая може би е редно. Не, не, само някой лек намек. Нищо повече. Ще ти го върна аз на тебе, Марлоу, тъпкано ще ти го върна! Дори може би по-скоро, отколкото се надявах. И това, което ще ви се случи – на теб и на оня мошеник, – ще бъде повече от удоволствие за мене.“ Царя погледна часовника си. Девет и четири. Значи вече всеки момент ще е тук. На японците поне това им е хубавото – винаги знаеш до секундата кога какво става, защото определят ли веднъж

час за нещо, мърдане няма.

В този миг се чуха тихи стъпки. Торусуми се подаде иззад ъгъла на бараката и бързо се шмугна под брезентовия навес. Царя стана на крака и го поздрави. До него Питър Марлоу се надигна с нежелание, отвратен от себе си.

Торусуми бе доста известна личност в Чанги. Славеше се като човек опасен и своенравен. В чертите му имаше нещо запомнящо се, за разлика от пълното безличие на останалите корейци. Беше дошъл в лагера преди малко повече от година. Обичаше да измъчва пленниците – държеше ги на слънце, крещеше им, риташе ги, когато му скимне.

– Заповядай. Искаш цигара? – рече Царя с усмивка и му предложи необработен тютюн.

Торусуми гордо демонстрира златната си усмивка, подаде на Питър Марлоу пушката си и седна. Извади пакет „Куа“ и почерпи Царя. После погледна въпросително към Питър Марлоу.

– Ichi bon приятел – каза Царя.

Торусуми изсумтя, извади отново на показ златната усмивка, всмукна въздух през зъби и му предложи цигара. Питър Марлоу се колеба дали да приеме.

– Вземи я, Питър – настоя Царя.

Питър Марлоу го послуша. Кореецът седна до малката масичка.

– Кажу ми, че е добре дошъл – поръча Царя на Питър Марлоу.

– Моят приятел казва, че си добре дошъл и за него е удоволствие да те види тук.

– О, благодаря. Има ли благородният ми приятел нещо за мен?

– Пита имаш ли нещо за него.

– Предавай му думите ми точно, Питър. Не променяй нищо.

– Местното наречие не позволява да се превежда абсолютно точно.

– Добре, но гледай да е колкото може по-близо. И карай спокойно.

Царя подаде часовника. Питър Марлоу с изненада забеляза, че той е като нов – току-що полиран, с ново стъкло и в малко велурено калъфче.

– Кажу ми, че един мой познат иска да продаде часовника. Но е скъп и може би не е точно това, което му трябва.

Дори Питър Марлоу съзря алчното пламъче, което блесна в очите на корееца, когато извади часовника от калъфа. Той внимателно го поднесе до ухото си, изсумтя небрежно и го постави обратно на масата.

– Имаш ли нещо друго? – преведе отговора му Питър Марлоу. – Съжалявам, но в момента омегите не се търсят много в Сингапур.

– Говориш малайски изключително добре – учтиво добави Торусу-ми, като засмукваше въздух през зъби.

– Благодаря – отвърна с неудоволствие Питър Марлоу.

– Какво каза той, Питър?

– Просто, че говоря добре малайски, нищо друго.

– Е, тогава кажи му, че съжалявам, но това е всичко, което мога да му предложа.

Царя изчака, докато преведат думите му, после се усмихна и сви рамене. Взе часовника, прибра го обратно в калъфа, пхна го в джоба си и се надигна.

– Salamat! – рече той.

Торусуми отново оголи зъби и направи знак Царя да седне.

– Часовникът не ме интересува – започна той, – но тъй като си ми приятел и си си направил труда, бих попитал колко иска за него човекът, който притежава тази незначителна вещ?

– Три хиляди долара – отговори Царя. – Съжалявам, че е толкова много.

– Наистина много е. Притежателят сигурно не е с всичкия си. Аз съм беден човек, обикновен войник, но тъй като сме вършили работа и преди и за да ти направя услуга, ще ти предложа триста долара.

– Съжалявам, не смея да приема. Чух, че има купувачи, които биха платили и по-добра цена чрез други посредници. Съгласен съм, че си беден човек и не бива да даваш пари за такъв прост часовник. Разбира се, омегите не струват много, но от уважение към притежателя би било обидно да му се предложи по-малко, отколкото струва един второкачествен часовник.

– Вярно, така е. Може би трябва да увеличи цената, защото дори и бедният човек има достойнство, пък и за мене ще бъде достойно да се опитам да облекча нечии страдания в тези тежки времена. Четиристотин.

– Благодаря ти, че си толкова загрижен за моя познат.

Но този часовник все пак е омега и макар цената му да е паднала в сравнение с високата му стойност преди време, очевидно има и друга причина да не искаш да се споразумеем. Аз съм човек с достойнство и не мога да си позволя да мамя...

– Аз също съм човек с достойнство. Нямам желание да накърнявам твоята чест и честта на собственика на часовника. Може би ще трябва да рискувам своята собствена чест и да се опитам да убедя онези мизерни китайски търговци, с които работя, да заплатят по-разумна цена поне

веднъж в мизерния си живот. Ще се съ согласиш, сигурен съм, че петстотин долара е най-голямата сума, която един честен и достоен човек би дал за тази омега, дори при предишните цени.

– Така е, приятелю мой. Но слушай какво ще ти кажа. Може би цената на часовниците омега не е паднала. Може би мизерните китайци недостойно мамят един честен човек. Миналата седмица един от твоите корейски приятели дойде и купи от мен такъв часовник за три хиляди долара. Този го предлагам на теб, защото ценя дългата ни дружба и доверието, което сме изградили помежду си за времето, откакто работим заедно.

– Истината ли ми казваш? – Торусуми яростно се изплю на пода и Питър Марлоу се приготви за удара, който обичайно следваше подобни изблици.

Царя остана невъзмутим. „О, боже – помисли си Питър Марлоу, – железни нерви има тоя човек.“ Царя извади щипка тютюн и започна да си свива цигара. Като видя това, Торусуми спря да беснее, извади пакета „Куа“, почерпи ги и се поуспокои.

– Изумен съм, че мизерните китайски търговци, за които рискувам живота си, са били толкова нечестни. Смаян съм от това, което ти, приятелю, ми каза. Дори нещо повече, ужасен съм. Като си помисля как са се подиграли с доверието ми! Цяла година върша търговия с един и същи човек. И като си помисля само, че толкова време ме е лъгал! Той заслужава да го убия, мизерника!

– По-добре го надхитри – рече Царя.

– Как? Много бих желал моят приятел да ми каже как?

– Използвай острия си ум. Кажу ми, че разполагаш със сведения, които доказват какъв мошеник е, Кажу ми, че ако не ти дава добра цена в бъдеще – добра цена и двайсет процента отгоре, за да изкупи старата си вина, – може да подшушнеш нещо на властите. Тогава те ще го приберат, а заедно с него ще приберат жена му и децата му и ще се гаврят с тях, докато наситят желанието си.

– Безценен съвет ми даваш. Щастлив съм, че моят приятел е толкова умен. Заради ума му и заради приятелските ми чувства към него ще предложи хиляда и петстотин долара. Това са всичките пари, които имам на света, включително и малката сума, поверена ми от един мой другар, който лежи от болестта на жените в онази кочина, наречена болница, и не може да работи.

Царя се наведе и пропъди облака комари, които кръжяха около глезените му. „Виж, това вече е друго нещо, момчето ми – помисли си той.

– Чакай да видим сега – две хиляди ще са много. Хиляда и осемстотин е добре. Хиляда и петстотин също не е зле.“

– Царя те моли да почакаш – преведе Питър Марлоу. – Трябва да се посъветва с онзи нещастен човек, които иска да ти продаде толкова скъпо стоката.

Царя изскочи през прозореца и тръгна покрай бараката, като по пътя проверяваше постовите. Макс си беше на мястото, Дайно пазеше от едната страна на пътеката, а Байрън Джоунс – от другата. Откри майор Праути в сянката на съседната барака, целият потен от напрежение.

– Страшно съжалявам, сър – съкрушено прошепна Царя, – но моят човек не е навит.

Праути изтръпна. На всяка цена трябваше да продаде часовника. „Ох, боже. Пак тоя скапан късмет! – изохка той наум. – Трябва да намеря пари отнякъде, на всяка цена!“

– Нищо ли не дава?

– Едва можах да вдигна до четиристотин.

– Само четиристотин! Ами че една омега струва поне две хиляди.

– Хората преувеличават, сър. Пък и оня се съмнява, че е истинска омега.

– Той не е с всичкия си! Естествено, че е омега.

– Не знам, сър – хладно рече Царя. – Аз само ви предавам какво...

– Извинявайте, ефрейтор. Не исках да ви обидя! Тия жълти копелета до един са мошеници.

„Какво да правя сега? – питаше се Праути. – Ако не го дам чрез Царя, няма да го продам въобще, а групата има, нужда от тези пари. Пък и целият ни труд ще иде на вятъра, какво да правя?“ Той помисли малко, после рече:

– Опитайте се де го придумате някак, ефрейтор. Не мога да се съглася на по-малко от хиляда и двеста, просто нямам право.

– Добре, сър. Не вярвам да постигна нещо много, но ще опитам.

– Бъдете така добър. Разчитам на вас. Не бих приел тая нищожна цена, но страшно сме закъсали с храната. Нали знаете как е?

– Да, сър – любезно отвърна Царя. – Ще опитам, но за съжаление просто не виждам надежда да вдигне много. Казва, че китайците вече не купували часовници. Но ще направя, каквото мога.

Грей бе забелязал Торусуми да прекосява лагера и знаеше, че дългоочакваният миг е близо. Най-сетне часът удари. Той стана, намести лентата на ръкава си, нагласи фуражката и излезе от бараката. Други свидетели не бяха нужни, неговите показания щяха да са достатъчни.

Затова тръгна сам.

Сърцето му биеше учестено от приятна възбуда. Винаги беше така, когато му предстоеше да арестува някого. Прекоси редицата бараки, слезе по стъпалата и тръгна по главната алея. Това бе по-дългият, заобиколният път. Нарочно избра него, защото му бе добре известно, че Царя се огражда с постове винаги, когато урежда сделки. Но той знаеше точното им разположение. Нещо повече, открил бе пролука в това човешко минно поле.

– Грей!

Той се обърна. Към него се бе запътил полковник Самсън.

– Да, сър?

– Добре, че те срещнах! Как вървят работите?

– Всичко е наред, сър – отвърна Грей, учуден от дружеския поздрав.

Макар че нямаше търпение да продължи пътя си, на Грей му стана доста приятно. Полковник Самсън заемаше специално място в плановете му за бъдещето. Самсън бе от най-високопоставените офицери – работеше във Военното министерство – и имаше много силни връзки. Човек като него можеше да му бъде повече от полезен един ден. Самсън бе член на Генералния щаб на Далекотоизточните войски и заемаше някакъв неопределен, но важен пост – заместник-началник щаб или нещо подобно. Познаваше сума ти генерали и все разправяше как го посещавали в имението му в Дорсет, как разни благородници идвали на лов и какви увеселения и балове организираше след хайките. Човек като Самсън вероятно би могъл да му помогне в кариерата, въпреки липсата на особени заслуги. И въпреки произхода му.

– Отдавна искам да поговоря с вас, Грей – каза Самсън. – Имам една идея, която може би ще ви се стори интересна. Нали знаете, че подготвям книга за далекоизточната кампания. Разбира се – добави той шеговито, – засега това не е официалната версия, но кой знае, един ден може и да стане. Генерал Съни Уилкинсън отговаря за историческите архиви в министерството, нали знаете, и съм сигурен, че Съни ще се интересува от разказите на очевидци. Мислех си, дали не бихте искали да хвърлите един поглед на някои от фактите, свързани с вашия полк, а?

„Искам – помисли Грей. – Разбира се, че искам! Всичко бих направил за тая възможност! Но не точно сега.“

– С удоволствие, сър. Много съм поласкан, че моето мнение ви се струва интересно. Утре удобно ли ще е? След закуска.

– О, надявах се, че ще можем да поговорим сега – рече Самсън. – Е,

добре, някой друг път тогава. Аз ще ви се обадя...

Грей инстинктивно усети, че ако не говорят тази вечер, друг път просто няма да има. Самсън никога не бе проявявал особена готовност да разговаря с него. „Може би – отчаяно размишляваше той, – може би ще мога да му кажа нещо, колкото за начало, и пак ще успея да ги хвана. Понякога сделките се проточват с часове. Заслужава си да рискувам!“

– С удоволствие, сър, щом така искате. Но ще ви помоля да не се бавим много, ако нямате нищо против. Имам леко главоболие. Само десетина минути, ако нямате нищо против.

– Добре. – Полковник Самсън остана много доволен. Хвана Грей под ръка и го поведе обратно към бараката. – Знаете ли, Грей, вашият полк ми беше един от любимите. Мъжки се сражаваха момчетата. Вие бяхте в списъка на отличените при Кота Бару, нали?

– Не, сър. – „Но, за бога, заслужавах.“ – Нямаше време да се прати списъкът на проявилите се. А в полка имаше много хора достойни за награда.

И той действително мислеше така. Мнозина бяха заслужили Кръст за храброст, но при създаването се положение нямаше да получат дори ус-тна похвала.

– Не се знае, Грей – рече Самсън. – Може би след войната ще оцен-ним по достойнство много хора, които тогава сме пропуснали. – Той на-кара Грей да седне. – Та какво точно беше разположението на бойните единици, когато пристигнахте в Сингапур?

– Съжалявам, че трябва да го съобщя на моя приятел – преведе Питър Марлоу, – но мизерният собственик на този часовник просто ми се изсмя в лицето. Той каза, че най-ниската цена, която би приел, е две хи-ляди и шестстотин. Неудобно ми е даже да споменавам, но понеже си ми приятел, длъжен съм да ти кажа.

Торусуми не скри разочарованието си. С помощта на Питър Мар-лоу те дълго разговаряха за времето и за оскъдицата. Кореецът им пока-за измачкана и овехтяла снимка на жена си и трите си деца и им разказа за живота в родното му селце, намиращо се недалеч от Сеул, как си из-карвал прехраната като фермер, макар да имал университетско образо-вание, и колко ненавиждал войната. Разказа им, че и той самият мрази японците, че всички корейци мразят японските си господари.

– Корейците дори не ги допускат в японската армия! – обясни той. – Ние сме поданици от втора ръка и никой не ни пита за нищо. И най-долният японец може да ни подмята както си иска!

Говориха дълго, докато накрая Торусуми стана и си взе пушката от Питър Марлоу, който я бе държал през цялото време, зашеметен от мисълта, че е заредена и готова да сее смърт. Но какъв смисъл има да убива? А и после какво?

– Ще направя едно последно предложение на моя приятел, защото не искам да остава с празни ръце, без печалба, в тази ужасна нощ и ще го помоля да попита пак алчния собственик на този мизерен часовник. Две хиляди и сто!

– Моите уважения, но трябва да напомня на моя приятел, че мизерният собственик, който е полковник и следователно човек, свикнал да командва, каза, че няма да приеме цена, по-ниска от две хиляди и шестстотин. Знам, че ти не би желал той да ме заплуе в лицето.

– Действително. Но с най-дълбоки почитания бих те посъветвал да му дадеш поне възможността да откаже това последно предложение, направено в знак на истинско приятелство, в резултат, от което аз оставам без никаква печалба. А по този начин да му дадеш възможността да изкупи недостойната си грубост.

– Ще опитам само защото си мой приятел. Царя остави Питър Марлоу и корееца. Времето минаваше, а те чакаха. Питър Марлоу изслуша разказа на Торусуми как насила го заставили да постъпи в армията и как всъщност той не можел да понася войната.

После Царя отново се вмъкна през прозореца.

– Онзи човек е свиня, мръсник и безчестник. Заплю ме в лицето и ме заплаши, че по-скоро ще разтръби из лагера колко неспособен търговец съм и ще ме натика в затвора, но няма да се съгласи на по-малко от две хиляди и четирестотин.

Торусуми се разбесня и взе да сипе закани. Царя седеше безмълвен. „Вече не ме бива толкова! Прекалих, тоя път прекалих“ – притесни се той, а Питър Марлоу се проклрнаше наум, че се е забъркал в цялата тая история.

– Две хиляди и двеста – отсеке Торусуми. Царя безпомощно вдигна рамене.

– Кажи му, че съм съгласен – изръмжа той на Питър Марлоу. – Костелив орех излезе. Кажи му, че ще се откажа от комисионната си, за да покрия разликата. Копелето няма да приеме по-малка сума. Но какво печеля аз от тая сделка, по дяволите?

– Ти си човек от желязо – предаде Питър Марлоу от името на Царя. – Ще кажа на мизерния полковник, че ще получи колкото иска, но аз ще трябва да се откажа от комисионната си, за да покрия разликата в

цената, която ти предлагаш, и сумата, от която онзи мизерник не отсъства. Но какво печеля аз? Търговията е честно занятие, но дори между приятели и двете страни трябва да печелят.

– Понеже си ми приятел, ще добавя още сто. Тогава честта ти ще е спасена, но следващия път по-добре не се захващай с толкова алчен и долен човек.

– Благодаря ти, Торусуми, ти си по-умен от мен! Царя му връчи часовника в малкото велурено калъфче, взе парите и преброи дебетата пачка чисто нови фалшиви банкноти – бяха две хиляди и двеста и образуваха спретната купчинка. После Торусуми с усмивка му подаде още сто. Надхитрил бе Царя, а той се славеше сред охраната като отличен търговец. А омегата ще донесе пет хиляди. Е, най-малко три хиляди и петстотин. Добра печалба за една нощна стойка.

Торусуми остави отворения пакет цигари и още един неначенат като компенсация за лошата сделка. „Така или иначе – мислеше си той, – още доста ще воюваме, а търговийката носи добри пари. Ако пък войната свърши скоро, все едно, Царя е полезен съюзник.“

– Добре се справи, Питър.

– По едно време мислех, че она ще ни избие всичките.

– И аз. Разполагай се, ей сега ще се върна.

Царя намери Праути в сянката на бараката. Даде му деветстотин долара – сумата, на която отчаяният майор с нежелание се бе съгласил, и си взе комисионната – деветдесет долара.

– Закучват се нещата напоследък – каза Царя.

„Да, така е, копеле мръсно – мислеше си Праути. – Все пак осемстотин и десет не е чак толкова лоша цена за една фалшива омега.“ Засмя се наум – беше измамил Царя.

– Страшно съм разочарован, ефрейтор. Този часовник ми беше последната надежда.

„Чакай да видим – доволен пресмяташе той, – ще ни трябват още две-три седмици, докато приготвим друг. Следващия път ще го пласираме чрез Тимсън, австралиеца.“ Внезапно Праути забеляза, че към тях се приближава Грей, и потъна бързо в лабиринта от бараки, затулен в сенките, спасен. Царя скочи през един прозорец в американската барака, седна при играещите на покер мъже и изсъска на Питър Марлоу: „Вземи карти, за бога!“ Двамата души, чиито места заеха, останаха спокойно да зяпат. Царя разпредели купчината банкноти, пред всекиго по малко. После на прага застана Грей. Никой не му обърна внимание. След малко Царя вдигна уж случайно поглед и любезно поздрави:

– Добър вечер, сър.

– Добър вечер! – По лицето на Грей се стичаше пот. – Много пари имате. – „Боже мили, в живота си не съм виждал толкова много пари накуп. Защо поне част от тях не са мои?“

– Ами обичаме да залагаме, сър.

Грей потъна обратно в ношта. „Дяволите да го вземат тоя Самсън!“ Играта продължи, докато прозвуча уреченият сигнал, че наоколо е чисто. Тогава Царя събра парите и даде всекиму по десетачка. Мъжете му благодариха в хор. После връчи на Дайно по десетачка за външните постове, кимна на Питър и двамата се оттеглиха в неговия ъгъл.

– Заслужихме по чашка кафе.

Царя се чувствуваше леко уморен. Напрежението да се държиш на върха изтощава, той се изтегна на леглото, а Питър Марлоу направи кафе.

– Май не ти донесох късмет – тихо рече той.

– Защо?

– Ами тая сделка. Не беше много успешна, нали?

Царя искрено се разсмя.

– Всичко мина според плана. Ето, вземи – каза той и отброи сто и десет долара. – Дължиш ми два.

– Какво два? – Питър погледна парите. – Защо ми ги даваш?

– Това ти е комисионната.

– За какво?

– Господи, да не мислиш, че ще те карам да работиш даром. За какъв ме вземаш?

– Казах ти, че с удоволствие ще дойда. Не смятах, че трябва да получа нещо само защото превеждах.

– Ти не си наред. Сто и осем долара – това са твоите десет процента. Не го приемай като подаяние. Изкара си ги.

– Ти не си наред, не аз. Как, по дяволите, съм изкарал сто и осем долара от сделка за две хиляди и двеста, когато едва покрихме цената и печалба нямаше? Да не искаш да взема парите, които Торусуми ти даде на теб?

– Няма ли да ти влязат в работа? На теб или на групата?

– Естествено, че ще ми влязат в работа. Но не е справедливо. А и не разбирам защо точно сто и осем?

– Питър, направо не ми го побира умът как си оцелял досега? Виж, да ти обясня простичко. От сделката изкарах чиста печалба хиляда и осемдесет долара. Десет процента от тях правят сто и осем. Дадох ти сто

и десет. Дължиш ми два.

– Нищо не разбирам, по дяволите! Как изкара толкова пари, като...

– Ще ти обясня. Правило номер едно в търговията: купуваш евтино и продаваш скъпо. Ако можеш! Както стана тая вечер например.

Царя със задоволство обясни как бе надхитрил Праути. Като свърши, Питър Марлоу дълго мълча. После каза:

– Но това ми се струва... струва ми се доста нечестно.

– Няма нищо нечестно, Питър. Всяка сделка се основава на правилото, че продаваш по-скъпо, отколкото купуваш. Или отколкото ти струва стоката.

– Да, но... печалбата ти не е ли твърде голяма?

– Ами, никак. Всички знаехме, че часовникът е фалшив. Освен Торусуми, разбира се. Но ти нямаш нищо против, че го метнахме, нали? Макар че той лесно ще го пласира на някой китаец, и то с печалба.

– Да, май нямам нищо против.

– Така. А сега да вземем Праути. Часовникът, който ми пробута, беше фалшив. Може и да го е откраднал, отде да знам? Но получи ниска цена, защото не е добър търговец. Ако се беше решил да си вземе часовника и да си тръгне, тогава щях да го спра и да вдигна цената. При това той поначало искаше да ме прецака. Въобще не му пукаше, че може да ме наикисне с фалшивия часовник. Част от сделката включва условието, че аз винаги прикривам клиентите си, така че Праути няма от какво да се бои и той го знае, а аз може да загазя яко.

– Но какво ще правиш, когато Торусуми открие играта и се върне?

– Той ще се върне – внезапно се ухили Царя и бе цяло удоволствие да се види радостта му, – но скандал няма да вдигне, защото много добре му е ясно, че ще се посрами. Никога няма да посмее да признае, че съм го надхитрил. Боже, та приятелчетата му ще го скъсат от подигравки само ако се научат. Той ще се върне, това е повече от сигурно, но за да се опита да ме надхитри. – Царя запали цигара и подаде една на Питър Марлоу. – Така че – оживено продължи той – Праути получи деветстотин минус моите десет процента. Ниска, но справедлива цена, а и не забравяй – аз и ти носехме целия риск. Сега да сметнем разходите. Платих сто долара да лъснат и почистят часовника и да му сложат ново стъкло. Двайсет за Макс, който пръв научи за предстоящата продажба, по десет на четирите поста и още шейсет за тия, дето ни прикриха с покера. Общо хиляда и сто и дваайсет. Две хиляди и двеста минус хиляда сто и дваайсет прави точно хиляда и осемдесет. Десет процента са сто и осем. Съвсем просто.

Питър Марлоу поклати глава. Толкова много цифри, толкова много пари, толкова много вълнения. Поговориха известно време с някакъв кореец и ето че изведнъж притежава сто и десет, не, сто и осем долара, просто ей тъй. „Боже господи – мислеше си той с ликуващо сърце, – та това са повече от двайсет кокосови ореха или сума ти яйца. Ами Мак! Сега ще можем да му купим храна. Яйца, преди всичко яйца.“ Внезапно чу гласа на баща си, чу го така ясно, сякаш стоеше до него. И го видя – изправен и внушителен във флотската си униформа. „Слушай какво, моето момче. На този свят съществува понятието чест. Когато вършиш работа с един човек, казвай му само истината и тогава той също е длъжен да ти казва истината, иначе не би имал чест. Защиатавай другите така, както очакваш те да защитават теб. Ако видиш, че човек няма чест, не се свързвай с него, защото ще те опетни. Запомни, има хора с чест и хора без чест. Има честни пари и безчестни пари.“ „Но това не са безчестни пари – чу собствения си глас Питър Марлоу. – Царя току-що обясни. Те искаха да го измамят, а той излезе по-умен от тях.“ „Да, но е безчестно да продадеш чужда вещь и да кажеш на собственика, че е продадена за по-малко, отколкото в действителност.“ „Така е, но...“ „Няма «но», сине. Вярно е, и честта има степени, но човек защитава само едни принципи. Постъпи, както намериш за правилно. Избери си позиция в живота. За определени неща човек трябва сам да вземе решение. Знаем, понякога е необходимо да се приспособяваш към обстоятелствата.

Но, моля те, пази себе си и съвестта си, защото никой друг няма да те пази, и знай, че в даден момент едно погрешно решение може да те унищожи по-сигурно и от куршум!“ Питър Марлоу стисна парите в длан и се замисли колко са им нужни – на него, Мак и Ларкин. Сложи всичко на везните на разума и те силно се наклониха на една страна. По право парите принадлежаха на Праути и неговата група. Може би този часовник е бил последната им надежда. Може би заради тези откраднати пари Праути и групата му хора, които той въобще не познаваше, – може би те щяха да умрат. Да умрат заради алчността му! От другата страна бе Мак. Той имаше нужда от парите сега, в момента. И Ларкин също. „А и аз. Аз също, да не забравям това. – Спомни си как Царя бе казал: «Не го приемай като подаяние!» Но той бе приел много подаяния. Твърде много. – Как да постъпя, господи? Кажете ми, как да постъпя?“ Но отговор нямаше. И Питър се реши.

– Благодаря, благодаря ти много – каза той и прибра парите, но с цялото си същество усещаше как го изгарят.

– Няма нищо. Ти си ги заслужил. Твои са. Изработи си ги. Не ти ги

давам даром.

Царя ликуваше и радостта му някак естествено заглуши отвращението, което Питър Марлоу изпитваше към самия себе си.

– Давай – подкани го Царя, – трябва да отпразнуваме първата съвместна сделка. С моя ум и твоя малайски, ехе, направо ще си отживеем!

Той изпържи няколко яйца и докато ядяха, Царя му разказа как, щом разбрал, че Йошима е открил радиото, изпратил момчетата да купят още храна.

– На тоя свят човек трябва да поема рискове, моето момче. Няма друг начин. Веднага ми стана ясно, че японците ще ни направят живота още по-черен, за известно време поне. Но това важи само за тия, дето не са се подготвили предварително. Ето Текс например – нещастникът нямаше пукната пара да си купи дори едно яйце. Пък и вие с Ларкин. Ако не бях аз, Мак щеше и до сега да се мъчи, горкият човек. Естествено, аз с удоволствие ви помагам. Обичам да помагам на приятелите си. Човек трябва да помага на приятелите си, иначе всичко си губи смисъла.

– Сигурно си прав – каза Питър Марлоу.

Царя го бе засегнал с тези ужасни думи. Той не можеше да разбере, че в някои отношения американската житейска логика е толкова проста, колкото и английската. Всеки американец се гордее с умението си да печели пари. Всеки англичанин се гордее с готовността си да умре под родното знаме.

Царя се обърна към прозореца и впи очи в тъмнината навън. Питър Марлоу проследи погледа му и забеляза, че по пътеката се задава някой. Когато мъжът попадна под светлината на лампата, Питър Марлоу го позна. Беше полковник Самсън.

Самсън видя Царя и махна дружелюбно с ръка.

– Добър вечер, ефрейтор – поздрави той и продължи покрай бараката.

Царя отброи деветдесет долара и ги подаде на Питър Марлоу.

– Направи ми една услуга, Питър. Сложи още десет и ги занеси на оня човек.

– На Самсън? Полковник Самсън?

– Ами да. Ще го намериш нагоре по пътеката, до ъгъла на затвора.

– Да му дам парите, просто така? И какво да му кажа?

– Кажу ми, че са от мене.

„Боже мой – помисли си Питър Марлоу изумен, – и Самсън ли е на заплата при Царя? Не може да бъде! Не мога да го направя! Ти си ми приятел, но не мога да отида при един полковник и да му кажа: «Ето –

сто долара. Изпраща ви ги Царя.» Просто не мога!“ Царя прозря какво става в душата му. „Питър, Питър – въздъхна той наум, – ама че си дете и ти. Защо ли не те оставя да си трошиш главата.“ Но после се ядоса на себе си. Питър бе единственият човек в лагера, когото ценеше като приятел, единственият, от когото имаше нужда. Затова реши да му отвори очите за истините на живота. „Няма да ти е лесно, момчето ми, и сигурно много ще те заболи, ала аз ще ти отворя очите дори ако трябва да страдаш. Но ти ще го преживееш и ние с теб ще бъдем истински съдружници.“

– Питър – каза той, – има неща, за които трябва да ми вярваш. Аз никога няма да те предам. Докато си ми приятел, вярвай ми. Ако не искаш да ми бъдеш приятел, добре. Но аз много искам да бъдем приятели.

Питър Марлоу разбра, че отново е ударил часът на откровението. Трябваше да реши: да вземе парите и да се довери на Царя, или да ги остави и да сложи край на всичко. Животът на мъжа е вечен кръстопът. Но истинският мъж не избира само своята посока. На плещите му винаги лежи съдбата и на други хора. Съзнаваше, че ако тръгне по единия път, освен своя собствен живот рискува също и живота на Мак и на Ларкин, защото без Царя тримата бяха съвсем беззащитни. Без Царя нямаше да види селото, защото знаеше, че сам никога не би с решил да излезе от лагера.

Дори заради радиото. Ако поемеше по другия път, жертваше една традиция, разбиваше едно минало. Самсън е личност в редовната армия – човек с произход, с пост и богатство, а Питър Марлоу беше потомствен офицер и подобна постъпка никога нямаше да му бъде простена. Ако пък Самсън действително работеше за Царя, тогава всичко, на което го бяха учили, просто губеше стойност.

Питър Марлоу забеляза, сякаш се наблюдаваше отстрани, как взе парите, как излезе в нощта и тръгна по пътеката, как намери полковник Самсън и го чу да прошепва:

– Здравей! Ти си Марлоу, нали? Видя се как му подава парите.

– Царя ме помоли да предам това.

Видя как гуреливите очи на Самсън алчно светнаха. Той бързо преброи парите и ги пхна в джоба на протритите си панталони.

– Благодарни му – продължи да шепне полковникът – и му кажи, че успях да задържа Грей един час. Повече не можах. Достатъчно беше, нали?

– Горедолу достатъчно – отвърна Питър Марлоу. После се чу да казва: – Следващия път го дръж по-дълго или намери начин да ни

предупредиш, глупако!

– Не можах да го задържа повече. Кажу ми на Царя, че съжалявам, много съжалявам. Това никога няма да се повтори, честна дума! Влез ми в положението, Марлоу. Нали знаеш как става понякога. Просто не беше възможно.

– Ще му предам, че съжаляваш.

– Да, да, благодаря, много благодаря. Завиждам ти, Марлоу. Толкова си близък с Царя! Голям късмет имаш.

Питър Марлоу се върна в американската барака. Царя му благодари за услугата, той също благодари още веднъж за парите и потъна в нощта.

Седна на едно малко възвишение с лице към телената ограда. Искане му се отново да е в изтребителя, устремен към небето нагоре, нагоре, високо нагоре, където всичко е чисто и непокажено, където няма долни хора – като него самия, където животът е прост и ясен и можеш да се слееш с бога, без да се срамуваш.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Питър Марлоу лежеше на кревата си, унесен в полудрямка. Около него мъжете се пробуждаха, ставаха и отиваха по нужда, приготвяха се за работа, влизаха и излизаха от бараката. Майк вече се занимаваше с четиридесетсантиметровите си мустаци – беше се зарекъл да не ги бръсне, докато не излезе от лагера, Карстърс пак правеше сутрешните си йогистки упражнения, Фил Минт както винаги си чоплеше носа, партията бридж вече бе започнала, Рейлинс пак се разпяваше, Майнър отново свиреше гамите на дървения си ксилофон, отец Гроувър по навик се опитваше да разведриява всички наоколо си, а Томас пак ругаеше, че закуската закъснява.

Юърт, който спеше на леглото над Питър Марлоу, изпъшка, събуди се и провеси крака надолу.

– Ужасна нощ!

– Мяташе се като бесен! – отбеляза Питър Марлоу за хиляден път. Юърт винаги спеше много неспокойно.

– Извинявай – каза Юърт и трмаво скочи на пода. Всеки път казваше същото.

Неговото място не беше в Чанги, а на десет километра навътре в острова – в лагера за гражданското население, където бяха, може би все

още бяха, жена му и децата му. Японците не разрешаваха никаква обмяна на сведения между двата лагера.

– Да вземем да обгорим леглото, след като се изкъпем, а – предложи Юърт и се прозя.

Беше нисък, мургав мъж, голям чистник.

– Може.

– Просто да не повярва човек, че само преди три дни го обгаряхме. Как спа?

– Нормално.

Но след като бе приел парите, след разговора със Самсън нищо на този свят не беше нормално.

Когато двамата изнесоха леглата навън, нетърпеливата опашка за закуска вече се бе проточила. Откачиха горната пружина и измъкнаха железните тръби, които се втъкваха в специалните гнезда на долния креват. После донесоха от струпаните под бараката черупки от кокосови орехи и клони и запалиха огън около четирите крака. Докато краката на леглото се нагриваха, двамата взеха горящи клони и ги прокараха под надлъжните пречки и пружините. Не след дълго земята под креватите почерня от дървеници.

– Да ви вземат мътните! – изкрещя им Фил. – Точно преди закуска ли намерихте да се занимавате с тая работа? – Той бе вечно кисел човек с изпъкнал гръден кош и буйна, ярко рижа коса.

Не му обърнаха внимание, Фил винаги им крещеше, а те винаги обгаряха леглото преди закуска.

– Като ги гледам колко са, тия гадини направо могат да вдигнат леглото и да го понесат нанякъде – подметна Питър Марлоу.

– Едва не ме изритаха на земята нощес гнусните му твари.

Обхванат от внезапна ярост, Юърт взе да тъпче безбройните пълчища дървеници.

– По-спокойно, Юърт.

– Не мога по-спокойно. Настръхвам, като ги гледам. Щом свършиха с леглата, оставиха ги да изстинат и почистиха дюшеците. Това им отне половин час. После мрежите против комари. Още половин час.

Междувременно леглата вече бяха изстинали. Нагласиха ги едно върху друго и ги внесоха в бараката. Сетне сложиха под краката на долното четири тенекени кутии – грижливо измити и пълни с вода – и провъриха да не би ръбовете на кутиите да допират желязото.

– Какъв ден сме днес, Юърт? – разсеяно попита Питър Марлоу, докато чакаха за закуска.

– Неделя.

Питър Марлоу потръпна при спомена за онази, другата неделя.

Това се беше случило няколко седмици след като го намери японският патрул. Лежеше в болницата в Бандунг. Сутринта японците бяха наредили всички пациенти военнопленници да си вземат вещите и да се строят, защото ще ги местят в друга болница. И те се строиха в двора. Няколкостотин мъже. Останаха само висшите офицери. Говореше се, че ще ги прехвърлят във Формоза. Генералът също оставаше. Той, най-висшият офицер, кръстосваше двора и твърдеше, че общува със Светия дух. Беше все още стегнат мъж с широки рамене, а униформата му бе подгизнала от хракките на презиращите го победители.

Питър Марлоу си спомни как носеше дюшека под нажеженото небе на Бандунг, по улиците, пълни с безмълвно крещящи хора в многоцветни дрехи, как после хвърли дюшека, защото тежеше като олово, как падна, но се надигна и тръгна отново напред. После се отвориха вратите на затвора. И пак се затръшнаха. В двора имаше достатъчно място за да легне човек. Но него и неколцина други мъже отделиха в килии. От стената висяха вериги, а в земята бе издълбана малка дупка, която служеше за тоалетна, и наоколо и се виждаха изсъхнали изпражнения. Вмирисана слама покриваше пода.

В съседната килия лежеше един луд яванец, който бе убил три жени и две деца, преди холандците да успеят да го хванат. Но вече не холандците управляваха затвора. Те също бяха затворници. По цели дни и нощи лудият размахваше веригите си и крещеше.

Под вратата на Питър Марлоу имаше малък процеп. Той лежеше на сламата и гледаше краката навън, чакаше храната и слушаше как затворниците псуват и как умират, защото в затвора върлуваше холера.

Така измина цяла вечност.

После настъпи тишина и имаше чиста вода, и светът вече не надничаеше през малкия процеп, а небето се разстиляше над главата му и студена вода обливаше тялото му и отмиваше мръсотията. Той отвори очи и видя едно добродушно лице, и то бе обърнато наопаки. Сетне се появи още едно лице, но двете бяха ангелски спокойни и той реши, че е умрял.

След време разбра, че това са били Мак и Ларкин. Бяха го открили в деня, когато ги местели от затвора в друг лагер. Мислели, че и той е яванец като лудия от съседната килия, който не спирал да вие и да дрънка веригите си, защото и той крещял на малайски и приличал на местните жители...

– Хайде, Питър! – повтори Юърт. – Манджата дойде!

- А, благодаря! – каза Питър Марлоу и взе канчетата си.
- Да не ти е лошо?
- Не – отвърна той и след миг добави: – Хубаво е да си жив, нали?

След закуска из лагера плъзна мътва. По случай голямата японска победа в някаква морска битка генерал Шима щял да възстанови нормалната дажба. Комендантът казал, че една американска ударна групировка била напълно разбита и настъплението на съюзниците към Филипините е спряно. В момента японските сили се подготвяли да превземат Хавайските острови.

Слухове и контра слухове. Мнения и контра мнения.

- Чиста лъжа! Пуснали са го, за да прикрият някое ново поражение.
- Не ми се вярва! Досега никога не са ни увеличавали дажбата в чест на своите поражения.
- Не говори глупости! Увеличавали ги! Просто ни връщат обратно онова, което ни се полага поначало. Не, приятелче, мене слушай! Проклетите японци пак са ги опердашили здравата. Мене слушай!
- Откъде пък си толкоз осведомен? Да нямаш радио?
- Може и да имам, но ти си последният, на когото ще кажа.
- Между другото, какво стана с Дейвън?
- Кой Дейвън?
- Оня с радиото.
- А, да, спомням си. Не го познавах. Що за човек беше?
- Най-обикновен, така разправят. Жалко, че го хванаха.
- Ех, да ми падне тоя, дето го е издал... Обзалагам се, че бил някой от авиаторите. Или някой австралиеца. Тия копелета душите си продават за канче ориз!
- Какви ги плещиш, идиот такъв? Аз съм австралиеца.
- Е де, не се впрягай толкоз! Просто се пошегувах!
- Да ти имам идиотските шегии!
- Ей, вие там, я по-спокойно! Ама че жегии! Кой ще ми, даде една цигара?
- Вземи да опънеш веднъж.
- Бре, горчи, та се не трае!
- Листата са от папая. Сам ги варих. Не е лошо, като им свикне човек.
- Охо, я гледайте!
- Къде?
- Ей, там, на пътя. Марлоу!

– Но това той ли е! Не си го представях така! Чувах, че се мъкнел с Царя.

– Нали и аз, затова ти го показвам, идиот такъв. Целият лагер знае, че са комбина, а ти питаш като че ли си паднал от Луната.

– Напълно го разбирам тоя Марлоу! И аз бих се навил. Казват, че Царя имал пари, златни пръстени и манджа за цяла армия.

– Разправят, че е педи. Марлоу му бил новото гадже.

– Нищо чудно.

– Ами, глупости! Царя не е педи, но е долен мошеник.

– И аз мисля, че не е педи. Но е хитрец, това е сигурно. Гадно копеле.

– Педи или не, нямам нищо против да съм на мястото на Марлоу. Разправят, че ей такава пачка пари имал. Видели ги с Ларкин да купуват няколко яйца и цяло пиле.

– Ти не си наред. Никой освен Царя няма толкова пари. Те си имат свои пилета. Сигурно някое е умряло! Престани с твоите измишльотини!

– Според теб какво носи Марлоу в онова канче?

– Манджа, какво? Не е нужно да имаш висше образование, за да разбереш, че е манджа, Питър Марлоу се бе отправил към болницата.

В канчето му имаше половин пиле заедно с кълката. Двамата с Ларкин го бяха купили от полковник Фостър за шестдесет долара, малко тютюн и при условие че му отделят едно оплодено яйце от люпилото, на което Раджа, синът на Залез, скоро щеше да, стане баща чрез Ноня. Бяха решили, със съгласието на Мак, да дадат на Ноня още една възможност, да не я убиват, както заслужаваше, защото не успя да измъти нито едно пиле. „Може би вината не е в Ноня – беше казал Мак, – може би петелът на полковник Фостър не го бива за нищо и цялото му перчене, кълване и яхане върху кокошките е само прах в очите!“ Питър Марлоу мълчаливо седя до Мак, докато той унищожаваше пилето.

– Откакто се помня, не съм се чувствал толкова добре, момчето ми. Здравата се натъпках.

– Радвам се да го чуя. Изглеждаш чудесно.

Питър Марлоу му разказа откъде са парите за пилето и Мак го успокои:

– Правилно си постъпил. Оня Праути като нищо го е откраднал или пък сам го е измайсторил. Не е честно да пробутваш лоша стока. Нали знаеш, момчето ми.

– Защо тогава се чувствам така дяволски гузен? – попита Питър

Марлоу. – И ти, и Ларкин казвате, че съм постъпил правилно. Макар че Ларкин май не беше чак толкова сигурен...

– В търговията е така, момчето ми. Ларкин е счетоводител, не е истински търговец. А аз знам как стават тия работи.

– Не се изхвърляй толкова – и ти си просто един нищо и никакъв плантатор. Какво знаеш за търговията? Киснал си през всичките тия години в плантацията, и толкоз!

– Слушай ме какво ще ти кажа – наежи се Мак, – трябва да си голям търговец, за да отглеждаш каучукови дървета. Ами че аз всеки ден си имах работа с разни тамили и с китайци, а те са истински търговци. Всички трикове на занаята те са ги измислили, момчето ми!

Двамата разговаряха още дълго и Питър Марлоу бе доволен, че Мак отново се разпазва в споровете. После, почти без да усетят, те минаха на малайски и Питър Марлоу подметка небрежно:

– Нали знаеш нещото от три неща?

За по-сигурно говореше за радиото така.

Мак се огледа, за да се увери, че никой не ги подслушва.

– Разбира се. Какво се сети за него?

– Знаеш ли вече точната му болест?

– Не съвсем, но почти. Защо питаш?

– Защото едно птиченце ми прошепна, че имало лекарство, което може да изцери всякакви болести.

Лицето на Мак светна.

– Охо! Ти достави радост на един стар човек. След два дни се махам оттук. Тогава ще ме заведеш при птиченцето.

– Не, не е възможно. Само аз мога да свърша тази работа. И то бързо.

– Не искам да те излагам на опасност – замислено рече Мак.

– Птиченцето донесе надежда. Както е писано в Корана: „Без надежда човекът е по-нищожен от най-нищожните земни твари.“ – Може би е по-добре да почакаш, отколкото сам да се стремиш към смъртта.

– Бих чакал, но онова, което трябва да знам, трябва да го знам още днес.

– Защо? – бързо запита Мак на английски. – Защо до днес, Питър?

Питър Марлоу се ядоса, че все пак хлътна в капана, който толкова желаше да избегне. Ясно му беше, че ако каже на Мак за селото, той ще се поболее от тревога. Разбира се, никой не можеше да го спре насилно, но знаеше, че ако Мак и Ларкин го помолят, няма да отиде. „По дяволите, какво да правя сега?“ Тогава си спомни съвета на Царя.

– Е, днес или утре, все едно. Просто се интересувах – каза той и изигра последния си коз – най-древния номер на този свят, – стана да си ходи. – Е, хайде, Мак, до утре. Може да се отбием и довечера с Ларкин.

– Седни за малко, момчето ми. Ако нямаш работа, разбира се – спря го Мак и троснато продължи на малайски: – Истината ли говориш, като казваш, че зад думите ти не се крие нищо. Мъдростта на прадедите ми нашепва, че докато човек е млад, поема рискове, които и дяволът би подминал.

– Писано е: „Ако си лишен от опита на годините, това значи, че си лишен и от разум.“ Мак изпитателно впери очи в него. „Намислил ли е нещо? Нещо с Царя? Е – уморено реши той, – и без това вече е затънал до гуша в тая история с радиото. Нали Питър пренесе едната манерка чак от Ява!“ – Усещам, че те дебне опасност – рече той след малко.

– Мечката взема меда на дивите пчели, без да се излага на опасност. Змията ловува спокойно под камъните, защото знае къде и как. – Лицето на Питър Марлоу не трепваше. – Не се страхувай за мен, старчецо. Аз ловувам само под камъни, които познавам.

Мак кимна доволен.

– Нали знаеш моята съдина?

– Безспорно.

– Мисля, че се разболя, когато капка дъжд се промъкна през дупчица в небето и и накваси с влага едно нещо, докато накрая то изгни като повалено дърво в джунглата. Онова нещо е малко като новоизлюпено змийче, тънко като червейче, късо като хлебарка. – Мак изохка и се протегна. – Ужасно ме боли гърбът – каза той на английски. – Моля те, вдигни малко възглавницата, момчето ми.

Когато Питър Марлоу се наведе, Мак се надигна и му прошепна в ухото:

– Разделителен кондензатор. Триста микрофарада.

– Така по-добре ли е? – попита Питър Марлоу, щом Мак се отпусна назад.

– Добре е, момчето ми, много по-добре. А сега изчезвай. Всички тия глупави приказки ме умориха.

– Не се прави, че не ти е приятно, старче.

– Престани с това старче!

– Senderis! – отвърна Питър Марлоу и излезе от бараката. „Разделителен кондензатор, триста микрофарада. Какво ли е пък това микрофарада, по дяволите?“ Вятърът духаше откъм гаража и го заливаше със сладкия си дъх, натезал от миризма на бензин и масла. Питър Марлоу

приседна на тревата до пътеката и пое с удоволствие аромата. „О, боже – каза си той, – колко спомени ми носи това ухание на бензин. Госпорт, Фарнбъроу и още осем други летища, и изстребителите – «Спитфайър», «Хърикейн»... Няма да мисля за това сега, ще си мисля за радиото!“ Размърда се и зае поза „лотос“ – дясното стъпало върху лявото бедро, лявото стъпало върху дясното бедро, ръцете в скута, кокалчетата допрени, палците също допрени, а пръстите насочени към пъпа. Колко пъти бе седял по този начин! Така по-лесно мислеше, защото, щом изчезне първоначалната болка, в тялото настъпва покой и умът се извисява освободен. Седеше безмълвен и мъжете го подминаваха, почти, без да го забележат. Нищо странно нямаше в това да видиш човек с пепеливо кафява кожа и облечен в саронг да седи така под палещото обедно слънце. Абсолютно нищо странно.

„Сега поне знам какво трябва да търся. Все някак ще го намеря. В селото не може да няма радио. Малайците са като свраките – най-невероятни неща събират.“ И той се засмя, защото си спомни своето селце в Ява.

Беше го открил случайно, докато залиташе из джунглата изтощен и заблуден, по-скоро мъртъв, отколкото жив. Тичал бе дълги мили, за да се скрие колкото може по-далеч от преплетените нишки на яванските пътища. Денят бе единадесети март, а годината – хиляда деветстотин четиридесет и втора. Съюзническите войски на острова бяха капитулирали на осми март. Цели три дни се бе скитал из джунглата, изпохапан от мухи и насекоми, изподран от тръни, с полепнали по тялото пиявици, прогизнал от дъждове. Не бе видял жива душа, не бе чул човешка реч от онази утрин, когато остави зад гърба си военното летище в Бандунг. Напуснал бе ескадрилата си или по-точно жалките и останки, разделил се бе със самолета си. Но преди да избяга, предаде мъртвия си изстребител – разбит, разкъсан от бомби и куршуми – на огъня. Ако не може да направи друго, човек е длъжен поне да кремира приятеля си.

Попадна на селцето по залез слънце. Наобиколилите го яванци бяха настроени враждебно. Не му сториха никакво зло, но не криеха недоверието си. Стояща безмълвно, вперили погледи в него, и никой не посегна да го подкрепи.

– Може ли да ми дадете малко храна и вода? – помолил бе той.

Отговор не получи.

После видя кладенеца. Отиде до него, сподирен от гневни погледи, и дълго пи. След това седна и зачака.

Селцето бе малко, добре закътано и изглеждаше доста богато.

Къщите, подредени наоколо в кръг, бяха направени от бамбук и слама и се издигаха над земята на подпори, а отдолу се ровеха прасета и кокошки. До една по-голяма къща се виждаше кошара за добитък и в нея имаше пет бивола. Очевидно селцето беше от по-заможните.

Най-накрая го отведоха в къщата на старейшината. Безмълвните мъже го последваха по стълбите, но не влязоха вътре. Седнаха пред вратата и зачакаха.

Старейшината бе много възрастен човек, кафяв и сбръчкан като орех. И недружелюбен. Домът му, като всички явански къщи, се състоеше от една-единствена стая, разделена със сламени прегради на малки помещения. Точно по средата на стаята за ядене, разговори и размисъл стоеше порцеланова тоалетна чиния със седалка и капак. Канализация нямаше и чинията заемаше най-почетно място върху тъкан килим. Пред нея, на други килим, седеше старейшината. Очите му пронизваха.

– Какво искаш, туан? – И „туан“ прозвуча като обвинение.

– Малко вода и храна, сър и ако може, да остана тук, докато се съвзема.

– Сега ме наричаш „сър“, а допреди три дни ти и другите бели ни викахте „туземци“ и не ни зачитахте за хора.

– Никога не съм ви наричал така. Аз бях тук, за да защитавам страната ви от японците.

– Те ни освободиха от натрапниците холандци! И скоро ще освободят целия Далечен изток от белите империалисти!

– Може би. Но мисля, че ще проклинате деня, в който са дошли тук!

– Махай се от моето село! Отивай при другите империалисти! Махай се, преди да съм извикал самите японци!

– Писано е: „Ако в дома ти дойде странник и потърси гостоприемство, посрещни го по достойнство, за да намериш благоволение в очите на Аллах.“ Старейшината го бе изгледал смаяно. В съгъстващия се здрач кожата му имаше тъмно орехов цвят. Носеше къс елек, шарен саронг и парче плат за украса на главата.

– Какво знаеш за Корана и словото на пророка?

– Да бъде вечно името му! – отвърна Питър Марлоу. – Коранът е преведен на английски. Много хора за дълги години са извършили това свято дело.

Той се бореше за живота си. Знаеше, че ако остане в селцето, може би ще успее да намери лодка и да стигне до Австралия. Никога не беше управлявал лодка, но си струваше да опита. Пленничеството означаваше

сигурна смърт.

– Правоверен ли си? – попита изуменият старец. Питър Марлоу се поколеба какво да отговори. Лесно можеше да се престори, че е мохамеданин. Част от обучението му включваше запознаване със свещената книга на исляма. Офицерите на негово величество често пъти служат в най-далечни земи и затова потомствените военни получават образование в много области на знанието. Сигурен бе, че ако отговори утвърдително, ще бъде спасен, защото Ява е земя на Мохамед.

– Не, не съм мюсюлманин – каза той. Силите му бяха на изчерпване. – По-точно – не зная какъв съм. Учили са ме да вярвам в бога. Баща ми все ни повтаряше, на мен и на сестрите ми, че бог има много имена. Дори християните казват, че съществува Света троица, че са различни образите господни. Без значение е как наричаме бога – Исус или Аллах, Буда, Йехова или просто Ти, защото, ако е бог, той знае, че ние сме смъртни и не можем да прозрем истината. Вярвам, че Мохамед е свят човек, пророк на бога. Мисля, че Исус също е бил свят, защото и сам Мохамед го нарича в Корана „най-невинния от пророците“. Дали Мохамед е последният пророк, не знам. Ние, човеците, не можем да бъдем сигурни за каквото и да било, свързано с бога. И все пак не вярвам, че господ е старец с дълга бяла брада, седнал на златен трон високо горе в небето. Не вярвам, както Мохамед обещава, че правоверните ще отидат в рая, където ще почиват на копринени дивани, ще пият вино и ще имат множество красиви слугини или че раят е градина, изобилстваща от зеленина, бистри потоци и плодни дръвчета. Не вярвам, че ангелите имат на гърба си крила.

Нощта заля селото. Някъде изплака бебе, но майчина милувка го приспа отново.

– Един ден ще знам със сигурност как да нарека бога. Денят, в който умра. – Тишината бе смазваща. – Мисля си: колко ще е тъжно, ако открия, че няма бог.

Старейшината му даде знак да седне.

– Можеш да останеш. Но при някои условия. Ще се закълнеш, че ще спазваш нашите закони и ще бъдеш един от нас. Ще работиш на полето и в селото като всеки мъж. Не повече и не по-малко. Ще научиш езика ни и ще говориш само на него, ще носиш нашето облекло и ще си потъмниш кожата. Ръстът ти и цветът на очите ти отдалеч ще крещат, че си чужденец, но може би цветът, дрехата и езикът ще те опазят за известно време. Може би все някак ще минеш за яванец, макар и само наполовина. Няма да докосваш нашите жени без позволение. И ще ми се

подчиняваш безпрекословно.

– Съгласен съм.

– И още нещо. Опасно е да се укрива враг от японците. Искам да знаеш, че ако се наложи да избирам между теб и своите хора, ще защита селото.

– Разбирам. Благодаря ви, сър.

– Закълни се в твоя бог – лека усмивка пробягна по лицето на стареца, – закълни се в бога, че си съгласен и ще спазваш тези условия.

– Кълна се в бога, че съм съгласен и ще ги спазвам. И докато съм тук, няма да направя нищо, което да ви навреди.

– Ти ни вредиш със самото си присъствие, синко. Дадох му да яде и пие, а после Старейшината каза:

– Отсега нататък, от тая минута, английски няма да говориш. Само на малайски. Това е единственият начин да го научиш бързо.

– Добре. Но може ли първо да попитам нещо?.

– Да.

– Защо стои тук тая тоалетна чиния? Не виждам да е свързана към някакви тръби.

– Защото ми е приятно да гледам лицата на гостите си и да долавям как си мислят: „Ама че глупава украса имат в тая къща!“ И старецът се заля от смях. И се смя, докато по бузите му потекоха сълзи. Всички в къщата избухнаха в смях, а жените му взеха да го успокояват и да го тупат по гърба, но скоро те също се заразиха от смеха му, а след тях и Питър Марлоу.

Питър Марлоу се усмихна при спомена за тази случка. „Невероятен човек беше туан Абу! Но днес няма да мисля повече за моето село, нито за приятелите си от селото, нито за Няй, дъщерята на селото, която ми позволиха да направя своя жена. Ще мисля за радиото и как да намеря кондензатора, ще се съсредоточа за онова, което ми предстои довечера.“ Отпусна сплетените си крака и търпеливо изчака кръвта отново да тръгне по жилите му. Лекият бриз все още бе напоен със сладък бензинов дъх. Понесени от същия бриз, до слуха му долитаха гласове, извисени в химн. Идваха откъм открития театър, който сега бе превърнат в англиканска църква. Миналата седмица бе католическа, по-предишната – адвентистка, а още по-предишната – някаква друга. В Чанги имаше голяма верска търпимост.

Грубите пейки сигурно бяха претъпкани с мъже. Едни отиваха там, защото вярваха, други – защото нямаха вяра. Някои отиваха просто за да правят нещо, други – защото нямаха какво да правят. Днес

литургията отслужваше отец Дринкуотър. Гласът му бе мелодичен и дълбок, преливащ от искреност. В неговите уста словото на Библията сякаш оживяваше и носеше надежда, караше те да забравяш, че Чанги те обгръща отвсякъде, че стомахът ти е празен.

„Долен лицемер!“ – с презрение си помисли Питър Марлоу, припомнил си отново деня, в който Дейв Дейвън бе прошепнал:

– Хей, Питър, я погледни там!

И той бе видял Дринкуотър да разговаря с един съсухрен сержант от английската авиация на има Блоджър. Леглото на отца се намираще на едно от най-хубавите места в шестнадесета барака – близо до вратата.

– Сигурно това е новият му ординарец – предположи Дейвън, защото старата традиция се спазваше дори в лагера.

– Какво стана с предишния?

– С Лайълс ли? Казаха ми, че е в лечебницата. Шесто отделение.

Питър Марлоу се надигна.

– С ония от пехотата Дринкуотър може да прави, каквото си ще, но с моите – не.

Той прекоси бараката и извика:

– Блоджър!

– Какво искаш, Марлоу? – попита Дринкуотър. Питър Марлоу не му обърна внимание.

– Какво правиш тук, Блоджър?

– Ами говоря си с отца, сър. Извинявайте, сър – каза той и се приближи, – не ви виждам добре.

– Лейтенант Марлоу.

– О, добър ден, сър. Аз съм новият ординарец на отца, сър.

– Махай се оттук, и преди да ставаш нечий ординарец, първо ще ме питаш мен!

– Но аз, сър...

– Марлоу, ти за какъв се мислиш? – избухна Дринкуотър. – Не можеш да му заповядваш!

– Той на теб ординарец няма да ти бъде!

– Защо?

– Защото аз казвам! Свободен си, Блоджър.

– Но, сър аз ще се грижа добре за отца, наистина, сър! Всичко ще правя...

– Откъде я имаш тая цигара?

– Виж какво, Марлоу... – започна Дринкуотър.

– Затваряй си устата! – срязва го Питър Марлоу. Всички мъже в бараката оставиха заниманията си и започнаха да ги наобикалят.

– Откъде взе цигарата, Блоджър?

– Отецът ми я даде, сър – измънка Блоджър и се дръпна назад, стреснат от гневния тон на Питър Марлоу. – Срещу едно яйце. Разбрахме се да ми дава тютюн за яйцето, дето ми се полага. Аз искам тютюн, а той нека взема яйцата.

– В това няма нищо нередно – изпъчи се Дринкуотър. – Какво лошо има, че му давам тютюн на момчето. То ме помоли. Срещу едно яйце.

– Да си минавал скоро през шесто отделение? – попита Марлоу. – Ти, ли помогна да вкарат там Лайълс, бившия ти ординарец? Вече е напълно спял.

– Аз не съм виновен. Нищо не съм му направил.

– Колко от неговите яйца изяде?

– Николко. Нито едно.

Питър Марлоу грабна една Библия и му я пхна в ръцете.

– Закълни се! Само тогава ще повярвам. Закълни се или, ей богу, ще ти видя сметката!

– Кълна се! – рече Дринкуотър с разтреперан глас.

– Мръсен лъжец! – изкрещя Дейвън. – Аз лично съм те виждал да му вземаш яйцата. Всички сме те виждали.

Питър Марлоу грабна канчето на Дринкуотър и намери вътре яйцето. Извади го и го смачка в лицето му, а черупката натика в устата му.

Дринкуотър припадна.

Питър Марлоу лисна канче вода отгоре му и той се свести.

– Бог да те благослови, Марлоу – прошепна той. – Бог да те благослови, че ми показа греха, в който бях изпаднал. – После коленичи до леглото си. – О, господи, прости на недостойния грешник. Прости греховете ми...

В този милван от слънцето неделен ден Питър Марлоу чу как Дринкуотър благослови мъжете и службата свърши. Блоджър отдавна бе пациент на шесто отделение, но дали Дринкуотър имаше пръст в това, Питър Марлоу никога нямаше да научи. Дринкуотър все така намираше отнякъде много яйца.

Стомахът му подсказа, че е време за обед.

Когато се върна в бараката, всички вече чакаха, нетърпеливо взели канчета в ръка. Допълнителното нямаше да го дадат днес. Нито пък утре, както твърдяха по-осведомените. Юърт вече бе проверил в кухнята. Дажбите си оставаха както досега. Е, щяха да се задоволят и с по-

малкото, но защо и то се бави още, по дяволите?

Грей седеше на ръба на леглото си.

– А, Марлоу – обади се той. – Тия дни ще ядеш с нас, така ли? Каква приятна изненада!

– Да, Грей, все още ям с вас. Я иди си играй на стражари и апаши другаде. Заяждай се с някой, дето не може да ти го върне!

– Няма начин, момчето ми! Хвърлил съм око на по-едра плячка.

– Дано имаш късмет.

Питър Марлоу се обърна и взе канчетата си. Отсреща няколко души играеха карти. Капитан Бръф, който ги гледаше, му смигна и прошепна:

– Ченгета! Все една стока!

– Така е.

Бръф се приближи.

– Чувам, че имаш нов приятел.

– Може и така да се каже – отвърна неопределено Питър Марлоу.

– То всеки решава за себе си. Но понякога човек трябва да внимава какво прави, за да не си изпати.

– Така ли?

– Да! Бързите приятелства са доста опасни.

– Тука си прав.

– Какво ще кажеш някой ден да изпушим по цигара и да си чуем приказката – ухили се Бръф.

– Става. Да речем, утре, а? След кльопачка... – Той неволно употреби думата на Царя, но не се поправи. Усмихна се и в отговор Бръф също се усмихна.

– Охо, манджата иде! – извика Юърт.

– Най-после – изпъшка Фил. – Искаш ли да се трапим, Питър? Твоят ориз за моята яхния?

– Не си познал!

– Просто питам!

Питър Марлоу излезе и се нареди на опашката. Ориза го сипваше Рейлинс. „Добре – помисли той. – Значи днес можем да бъдем спокойни.“ Рейлинс бе човек на средна възраст, но вече плешив. Преди войната работел като заместник-директор на Сингапурската банка и, подобно на Юърт, се числял към Малайския полк. В мирно време било истинско удоволствие да си офицер от Малайския полк. Непрекъснато се устройвали балове, играели крикет и поло. Въобще, ако човек искал да го уважават, трябвало да бъде в полка. Рейлинс отговарял за снабдяването и

неговата специалност били банкетите. Когато го мобилизирали и му дали автомат, а после му заповядали да преведе взвода си през пътя и да влезе в бой с японците, той изгледал полковника и се изсмял. Работата му била да води банкови сметки. Но смехът не помогнал и Рейлинс строил двадесетте мъже, неопитни като самия него, и ги повел с маршова стъпка по пътя. Марширували така, докато внезапно двайсетимата станали трима. Тринадесет били убити за миг из засада. Четирима били само ранени. Те лежали наред по пътя и крещели от болка. На един му била откъсната ръката и той тъпо зяпал чуканчето, събирал кръвта в единствената си шепа и се опитвал да я върне в тялото си. Друг се смеел в захлас, смеел се и натъпквал вътрешностите си обратно в зейналата дупка. Рейлинс зашеметено гледал как един японски танк приближава и картечните му бълват огън. После танкът отминал и от четиримата ранени по асфалта останали само петна. Обърнал очи към другите трима живи – сред тях бил и Юърт. Те също вперили очи в него. После хукнали през джунглата, обезумели от страх. И скоро се изгубили. Тогава той останал сам, сам в нощта, пълна с ужас, пиявици и шумове. От смъртта го спасило едно местно дете, което го намерило да бръщолевни несвързано и го завело до близкото село. Рейлинс се вмъкнал в сградата, където били затворени останките от някаква военна част. На другия ден японците разстреляли по двама от всеки десет души. Той бил сред щастливците. След време ги натоварили на един камион и ги закарали във военнопленнически лагер, където Рейлинс отново намерил своите другари. Но не могъл да забрави приятеля си Чарлс, онзи, който се опитвал да си натъпче обратно вътрешностите.

Голяма част от времето му минаваше като в мъгла и той за нищо на света не можеше да разбере защо е в този лагер, защо не си е в банката при своите подредени ясни цифри. Но в едно отношение в Чанги нямаше равен на него – успяваше да раздели какво да е количество ориз на абсолютно равни части. До последното зърно.

– А, Питър – каза Рейлинс, докато му сипваше дажба, – ти познаваше Чарлс, нали?

– Да, да, много свястно момче.

Питър Марлоу не го познаваше. Никой не го познаваше.

– Как мислиш, дали е успял да си прибере вътрешностите? – попита Рейлинс.

– О, да. Разбира се.

Питър Марлоу се отдалечи с канче в ръка, а Рейлинс се обърна към следващия:

– А, отец Гроувър! Ама че горещина е днес! Вие познавахте Чарлс, нали?

– Да – отвърна отецът, без да откъсва поглед от ориза. – Сигурен съм, че е успял, Рейлинс.

– Виж, това е добре. Радвам се да го чуя. Много е неприятно да ти излязат вътрешностите, просто ей така, изведнъж.

Умът му се зарея и го отнесе в прохладната, тъй прохладна банка. Довечера, като си тръгне, жена му ще го посрещне в спретнатата им малка къща до хиподрума. „Чакай да видя сега... Какво ще имаме за вечеря? А, да, агнешко. Мм, агнешко! И хубава студена бира. После ще си поиграя с Пенелопи, а жената ще си седи на верандата и ще шие.“

– А, здрасти – рече той радостно, когато забеляза Юърт. – Заповядай днес на вечеря у нас, момчето ми. Доведи и половинката, ако искаш.

Юърт промърмори нещо през зъби, взе си ориза и яхнията и бързо се дръпна настрана.

– Спокойно, Юърт – приближи до него Питър Марлоу.

– Я да те видя тук на мое място! Знаеш ли какво ми става? Ще го убия някой ден, ей богу!

– Не се нервирай.

– Как не се нервирай! Та те са мъртви. И жена му, и детето са мъртви. Видях ги с очите си. А моята жена и двете ми деца? Те къде са, а? Къде са? И те ли са мъртви? Толкова време мина, сигурно са мъртви. Разбираш ли, мъртви!

– В лагера за цивилни са ги...

– Откъде си толкова сигурен, по дяволите? Не можеш да знаеш със сигурност, и аз не знам, а лагерът е само на десетина километра отук. Мъртви са! О, боже мой!

Юърт седна на земята и се разплака, а оризът и яхнията му се разсипаха. Питър Марлоу събра ориза и листата, които плуваха в яхнията, и ги сипа обратно в канчето.

– Следващата седмица ще получиш писмо. А може и да ти разрешат да ги посетиш. Комендантът на лагера непрекъснато иска списъци на жените и децата на пленниците. Не се безпокой, цялото ти семейство е живо и здраво.

Хлипайки, Юърт започна да яде ориза си. Питър Марлоу го остави, взе си храната и се отправи към Ларкин.

– Здравсти, друже – посрещна го полковникът весело. – Беше ли при Мак?

– Да. Добре изглежда. Дори се впрегна, че съм му викал „старче“.

– Отърва кожата значи. – Ларкин се пресегна под леглото и извади едно канче. – Имам изненада за теб!

Отвори канчето и му показа малко парче кафява пихтиеста маса.

– Господи боже мой! Блчанг! Откъде го намери!

– Свих го, разбира се.

– Ти си гений, полковник. Странно как не го подуших. – Питър Марлоу се пресегна и си взе малко. – Ще ни стигне за няколко седмици.

Блчангът бе местен деликатес и се приготвяше лесно. В подходящо време отиваш на брега и събираш с мрежа хилядите дребни морски обитатели на крайбрежните води. Заравяш ги в застлана с водорасли яма, после ги покриваш пак с водорасли и забравяш за съществуването им. Когато след два месеца разровиш ямата, животинчетата са се разпули на воняща каша, от която можеш да получиш удар и обонянието ти излиза от строя поне за седмица. Навеждаш се и без да си поемаш дъх, изгребваш кашата. След това я изпържваш, но гледаш на всяка цена да стоиш откъм вятъра, тъй като иначе рискуваш да се задушиш. Щом истине, оформяш я на блокчета и я продаваш на баснословна цена. Преди войната по десет цента кубчето, сега – може би десет долара за бучица. Защо е деликатес ли? Защото това е чист протеин. А и най-мъничкото късче дава аромат на цяло канче ориз. Разбира се, от него лесно се хваща дизентерия, но ако е отлежал добре и ако е приготвен по правилата, а мухите още не са го оплюли, тогава всичко е наред.

Но кой обръща внимание на тия работи. В случай като този просто казваш: „Ти си гений, полковник!“, сипваш си малко в ориза и му се наслаждаваш.

– Ще занесеш едно парченце и на Мак, нали?

– Естествено. Но той сигурно ще мрънка, че не е добре опържено.

– Мак ще мрънка, ако ще да е идеално... – Ларкин спря наред изречението. – Хей, Джони – извика той на високия мъж, който минаваше покрай тях, помъкнал на връвчица проскубан помяр.

– Искаш ли малко блчанг, друже?

– Ти как мислиш?

Дадоха му малко късче, увито в бананов лист, и си поговориха за времето и за кучето му. Джон Хокинс го обичаше повече от всичко на света. Делеше храната си с него – какви ли неща само не яде едно куче! Дори спеше с него. Роувър бе верен приятел. С него човек се чувстваше някак по-спокоен.

– Искате ли да направим един бридж довечера? Аз ще доведа четвърти – предложи Хокинс.

- Тая вечер не мога – отвърна Питър Марлоу и уби една муха.
– Ще извикам Гордън от съседната барака – излезе от затруднението Ларкин.
– Чудесно. След вечеря, нали?
– Става. До довечера.
– Благодаря за блачанга – каза Хокинс и си тръгна, а Роувър щастливо джафкаше до него.
– Да пукна, ако знам как успява с една дажба да изхрани и себе си, че и това псе – каза Ларкин. – А още по-чудно ми е как все още някой не го е направил на яхния?

Питър Марлоу разбърка ориза, за да го смеси по-добре с блачанга. Изпитваше огромно желание да сподели с Ларкин тайната си. Но беше твърде опасно.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

От лагера се измъкнаха съвсем лесно. Притичаха до един по-тъмен участък от оградата – шест жици бодлива тел, – промушиха се отдолу и бързо потънаха в джунглата. Като спряха да си поемат дъх, на Питър Марлоу изведнъж му се прииска отново да седи в бараката и спокойно да разговаря с Мак или Ларкин, та дори и с Грей.

„През цялото време мечтаех да изляза – мислеше си той, – а сега, когато успях, ще се побъркам от страх.“ Обзе го странно усещане – да си във и да гледаш вътре. От мястото, където стояха, се виждаше американската барака. Деляха ги не повече от стотина метра. Нагоре-надолу крачеха пленници. Хокинс разхождаше кучето си. Часовият обикаляше по пътеката. Вечерната проверка отдавна бе минала и светлините вече гаснеха, но лагерът будуваше с безсънните.

Както всяка нощ.

– Хайде, Питър – прошепна Царя и пръв навлезе в гъсталака.

Планът им се бе оказал сполучлив. Поне дотук. Когато Питър Марлоу отиде при него, Царя вече бе готов.

– Да се свърши една работа като хората, трябва екипировка – заяви той и му показа чифт добре намазани японски обувки от мека кожа с каучукови подметки и „униформата“ – черни китайски панталони и къса фланелка.

За излизането им знаеше само Дайно. Именно той незабелязано бе занесъл двата вързопа дрехи близо до мястото, където двамата щяха да

минат оградата. Когато се върна и съобщи, че наоколо е спокойно, Питър Марлоу и Царя излязоха от бараката и казаха, че отиват да играят бридж с Ларкин и още някакъв австралиеца. Наложил се повече от половин час да чакат с изопнати от напрежение нерви, докато пътят се разчисти и им се удаде да прибягат до канавката пред оградата, да се преоблекат и да се намажат с кал лицата и ръцете си. Измина още четвърт час, преди да се открие възможност да пропълзят незабелязано до бодливата тел. Щом се промушиха отдолу и се скриха в джунглата, Дайно прибра другите им дрехи.

Нощем джунглата е ужасно място, но Питър Марлоу се чувствуваше у дома си. Всичко бе съвсем като на Ява, съвсем като в горите около неговото селце, и безпокойствието му постепенно го напусна.

Царя познаваше пътя безпогрешно. Ходил бе до селото пет пъти и сега крачеше уверено напред, но сетивата му бяха нащрек. Трябваше да се промъкнат покрай един часови. Той нямаше определен район, просто обикаляше наоколо, но Царя знаеше, че обикновено си намира някоя полянка и ляга да спи.

След безкрайните тревожни мигове, мигове, когато всяка суха съчка и листо издаваха с кръсци пътя им и всяка зелена клонка ги дърпаше назад, двамата стигнаха до пътеката. Часовият бе останал зад гърба им. Пътеката водеше към морето. И към селото. Прекосиха я и тръгнаха в широк полукръг. Над тежкия покрив от листа в безоблачното небе висеше половин луна. Светлината и бе идеална – достатъчна, за да се ориентират, и недостатъчна, за да ги забележат.

Свобода! Без телени огради, без хора. Най-сетне бе сам. Неочаквано го обзе ужас.

– Какво има, Питър? – прошепна Царя, усетил, че нещо не е наред.

– Нищо. Просто... просто толкова е странно да си навън.

– Ще свикнеш. – Царя погледна часовника си. – Остава ни още около километър. Подрали сме. Най-добре ще е да поизчакаме.

Той намери заслон под няколко паднали дървета, преплетени с лиани, и се отпусна на земята.

– Сега може да си отдъхнем тук.

Седяха и чакаха, заслушани в шумовете на джунглата: шурци, жаби, ненадеен птичи кръсък, внезапна тишина, стъпки на незнаен звяр.

– Страшно ми се пуши!

– И на мен!

– Само че не тука – отсече Царя.

Съзнанието му бе цялото нащрек – сетивата долавяха и най-

малкото движение в джунглата, а умът препускаше напред и преповтаряше схемата на сделката, която им предстоеше. Да, планът беше добър. Погледна часовника си. Голямата стрелка едва-едва пълзеше. Но това пък му даваше повече време за размисъл. Колкото по-дълго мислиш преди сделката, толкова по-добре. Не правиш грешки и печалбата е по-голяма. Хубаво нещо е печалбата! Който е измислил търговията, голям гений е бил. Купувай евтино, продавай скъпо. Работи с ума си. Поеми риск и парите почват да текат. А като имаш пари, имаш всичко. Най-вече власт.

„Измъкна ли се веднъж оттук – кроеше плановете Царя, – ще стана милионер. Такива пари ще натрупам, че подземията на форт Нокс ще изглеждат като детска спестовна касичка пред моето богатство. Ще създам огромна организация и ще се заобиколя с верни, но покорни типове. Ще намеря и няколко по-умни – тях винаги можеш да ги купиш. А сложиш ли му веднъж цената на човек, можеш да го използваш и да го подмяташ както си искаш. Това е силата, която движи света. Хората са два вида – избраници и тълпа. Аз съм от избраниците. И винаги ще бъда от тях. Свърши се вече с подритването, с подмятането от град на град. Всичко това е минало. Тогава бях още дете. Вързан бях за баща си – за човек, който прислужва в кръчми, сипва бензин, продава телефонни указатели, товари боклук или крънка подаяния, за някоя и друга бутилка. А после бълвоча ти го чистиш! Това няма да се случи никога вече. Този път други ще чистят моя бълвоч. Само да имам мангизи. «Всички хора са създадени равни и имат неотменни права!»“

– Тая страна е велика – рече той полугласно.

– Коя?

– Щатите.

– Защо?

– Само там всичко се купува, само там имаш шанс да пробиеш. Това е ужасно важно, ако не си роден богат, Питър, а тия, дето се раждат богати, са единици. Там и да си беден, стига да ти се работи, толкова възможности се отварят пред тебе, че просто да се побъркаш. А пък ако не работиш и не си помогнеш сам, тогава значи за нищо не те бива и не си никакъв американец. То и...

– Я чуй! – внезапно настръхна Питър Марлоу.

От далечината долетя тих звук на приближаващи се стъпки.

– Мъж е – прошепна Питър Марлоу и потъна още по-дълбоко в листата. – От тукашните е.

– По какво разбра?

– Носи налъми. И е стар. Тътри се краката. Заслушай се, сега се чува как диша.

След няколко секунди мъжът изникна от мрака и невъзмутимо продължи по пътеката. Наистина беше стар и носеше на рамо убито диво прасе. Двамата го проследиха с поглед, той ги отмина и се изгуби в нощта.

– Забеляза ни – угрижено рече Питър Марлоу.

– Ами, глупости!

– Да, сигурен съм. Може да е решил, че е японски патрул, но аз наблюдавах краката му – така винаги се разбира дали са те забелязали – за миг забави крачка.

– Може да е имало съчка на пътеката. Или някоя дупка.

Питър Марлоу поклати глава.

„Враг или приятел? – трескаво преценяваше Царя. – Ако е от селото, значи страшно няма. Всички знаят, че ще идвам, защото си получават дела от Чен Сан, китайския търговец. Не можах да го позная, но пък и нищо чудно – толкова мъже излизат нощем за риба. Какво да правим?“

– Ще почакаме малко, после ще разузнаем положението – каза Царя. – Ако е враг, ще отиде до селото и ще каже на старейшината. Той ще ни даде знак да се изпаряваме.

– Мислиш ли, че може да им имаме доверие?

– Аз мога, Питър. – Той се надигна. – Върви двайсетина крачки зад мен.

Селото намериха лесно. Дори прекалено лесно, с подозрение си помисли Питър Марлоу. Огледаха го от възвишението, на което се намираха. Неколцина мъже седяха под една стряха и пушеха. От време на време се чуваха грухтене на свине. Около селцето тъмнееха кокосови палми, а отвъд тях фосфоресцираше прибойт. Виждаха се няколко лодки – платната им бяха свити, а рибарските мрежи висяха неподвижно. Никакви признаци за опасност.

– Май всичко е наред – прошепна Питър Марлоу. Изведнъж Царя го смушка. Пред една от къщите стояха старейшината и старецът, когото бяха видели. Двамата бяха потънали в разговор. После далечен смях наруши покоя и старецът слезе по стълбите. Той се провикна нещо и веднага дотича една жена, взе прасето от раменете му, отнесе го до жаравата и го сложи на шиша. Още същата минута наоколо с шепи и смях се струпаха и други малайци.

– А, ето го и него! – възкликна Царя.

Нагоре по брега се изкачваше висок китаец. Зад него един от селяните прибираще платната на малка рибарска лодка. Китаецът отиде при старейшината, двамата се поздравиха тихо и седнаха в очакване.

– Добре – ухили се Царя. – Да тръгваме.

Той се надигна и като се придържаше под сянката на палмите, предпазливо заобиколи селото. Откъм гърба на къщата, в която живееше старейшината, бе подпряна висока стълба. Царя се изкатери по нея и Питър Марлоу го последва. Почти моментално чуха как някой прибра стълбата с леко проскърцване.

– Табе – усмихна се Царя, когато в стаята влязоха Чен Сан и Сутра, старейшината.

– Хубаво да види теб, туан – отвърна старейшината, като с труд търсеше английските думи. – Иска ядене, да? – Усмивката му оголи почернели от бетела зъби.

– Да, благодаря – каза Царя, а после подаде ръка на китаеца: – Как си, Чен Сан?

– Аз добре или бил... Ами то аз... – Той потърси думата и започна отначало: – Да, аз добре бил или все така. Царя посочи Питър Марлоу. – Ichi bon, приятел. Питър, кажи им нещо там, поздрави ги или нещо такова. Хайде, момчето ми, залавяй се за работа!

Той се усмихна, извади пакет цигари и почерпи всички.

– Аз и моят приятел ти благодарим за гостоприемството – включи се в разговора Питър Марлоу. – Високо ценим любезната ти покана да споделим твоята трапеза, защото знаем, че сега навсякъде цари нищета. Само змията в джунглата би отказала да приеме щедростта ти.

И Чен Сан, и старейшината се разтопиха в усмивки.

– Виж ти, виж ти! – възкликна китаецът. – Ще бъде чудесно да кажа чрез теб на моя приятел Раджа всичко, което иска да изрече моята недостойна уста. Много пъти съм имал желание да кажа нещо, за които нито аз, нито моят приятел Сутра сме способни да намерим думи. Кажи на Раджата, че той е мъдър и умен мъж, щом си е намерил толкова добър преводач.

– Казва, че го плямпам много добре малайския – весело предаде Питър Марлоу поуспокоен. – И се радва, че сега ще уредите трампата по-лесно.

– За бога, къде ти отиде английското възпитание? Какви са тия приказки – плямпам, трампа! Я говори като хората!

– Хм, а аз толкова усърдно слушах Макс – умърлуши се Питър.

– По-добре не го слушай.

– Нарече те също Раджа! Това ще ти е прякорът отсега нататък. Искам да кажа отгук нататък.

– По-сериозно, Питър!

– Я стига!

– Хайде, нямаме много време. Кажи на Чен Сан, че бързаме. А за сделката...

– Още е рано да говорим да работа, човече! – прекъсна го Питър Марлоу с изумление. – Ще ги обидиш и двамата. Първо трябва да пийнем кафе и да хапнем нещо, пък тогава ще почнем.

– Няма за кога да чакаме.

– Ако отворя дума за сделката, ще ги обидя. Страшно ще ги обидя. Слушай какво ти казвам!

Царя размисли за миг. „Е – каза си той, – щом си купил някого заради ума му, глупаво е да не го използваш, освен, ако имаш свои съображения. Точно по това си личи истинският бизнесмен, когато трябва да реши дали да вярва на предчувствието си или на нечий ум.“ Но в случая той нямаше предчувствия, затова просто кимна:

– Добре, щом така искаш.

Царя си пушеше цигарата, слушаше как Питър Марлоу разговаря с домакините и незабелязано изучаваше Чен Сан. Дрехите му бяха по-хубави от миналия път. Носеше и нов пръстен, камъкът трябва да беше сапфир, около пет карата. Стегнатото му, чисто, гладко лице имаше цвят на мед, косата му бе грижливо подстригана. Ясно, не живее зле Чен Сан. А виж, работите на Сутра не вървят добре. Саронгът му е стар, протрит по ръба. Скъпоценности няма. Миналия път имаше златен пръстен. Сега е изчезнал и следата върху пръста му почти напълно се е заличила. Значи не го е свалил нарочно, колкото за случая.

Чуваше как жените отгатък бъррят тихичко и долавяше нощния покой на селцето. Прозорецът нямаше стъкло и през него в стаята нахлуваше миризмата на печено прасе. Това вероятно означаваше, че селото действително има нужда от Чен Сан, техния посредник на черната борса за риба – по закон бяха длъжни да продават направо на японците, – и му дава прасето, за да им предложи по-добра цена. Или пък старецът, който го бе хванал, устройваше пир за приятелите си. Не, хората около огъня чакат също толкова нетърпеливо, колкото тях. Значи и те са гладни. Ясно, в Сингапур работата се затяга. Селцето би трябвало да е добре запасено с храна, напитки и всичко останало. Чен Сан надали преуспява в контрабандата с риба. Нищо чудно японците да са го взели на мушка. Нищо чудно дните му на тая земя да се преброени. В такъв случай

много е вероятно той да има повече нужда от селцето, отколкото селцето от него. И затова се издокарва пред тях – дрехи, пръстени. Нищо чудно на Сутра да му е писнало да губи толкова пари и да си търси друг черноросаджия.

– Ей, Питър – обади се той, – попитай Чен Сан как му върви търговията с риба в Сингапур.

Питър Марлоу преведе въпроса.

– Казва, че не може да се оплаче. Храната е толкова недостатъчно, че получавал възможно най-добри цени. Но казва, че японците му създавали големи главоболия. Все по-трудно ставало да се търгува. И все по-скъпо струвало да заобикаляш законите.

„Аха, хванах ли те сега натясно! – Царя ликуваше: – Значи Чен не е дошъл само заради моята сделка. Наистина го интересуват рибата и селото. Как да обърна това в моя полза? Той здравата е закъсал и не може да пренесе стоката, Сигурно японците са хванали някоя и друга лодка и са се разбеснели. Сутра не е глупав. Ако не получава пари, няма да дава стока и Чен знае това. Ако не се върти търговия, няма печалба и Сутра скоро ще отиде при друг. Работата е ясна!“ Царя разбра, че е в изгодно положение и мислено вдигна началната цена.

После донесоха яденето: печени сладки картофи, сини домати, кокосово мляко, дебели парчета свинско плувнали в мазнина, банани, папая. Царя забеляза, че няма местни деликатеси или агнешко, нито говеждо филе и сладки, които малайците толкова обичаха. Даа, нещата никак не бяха розови.

Храната поднасяше първата жена на старейшината, сбръчкана старица. Помагаше и Сулина, една от дъщерите му – гъвкава и закръглена красавица с нежна кожа с цвят на пчелен мед, ухаеща на младост и с чист саронг в тяхна чест.

– Табе, Сам – намигна и Царя.

Момичето прихна и свенливо се опита да скрие смущението си.

– Защо я наричаш Сам? – трепна Питър Марлоу.

– Защото прилича на брат ми – сухо отвърна Царя.

– Ти брат ли имаш? – Питър Марлоу го изгледа изненадан.

– Шегувам се, нямам брат.

Питър Марлоу помисли за миг, после запита:

– Тогава защо и викаш Сам?

– Дъртият не ме запозна – обясни Царя, без да гледа към момичето, – затова аз я кръстих така. Мисля, че и отива.

Сутра се досети, че двамата си казаха нещо за дъщеря му и разбра,

че е направил грешка, като я пусна при гостите. В други времена би бил доволен един от туан-туан да я хареса и да я заведе в дома си като своя любовница за година-две. Тогава тя ще се върне в селото научена как да се държи с мъже, ще донесе хубава зестра и няма да му е трудно да и намери подходящ съпруг. Така би направил по-рано. Но сега ухажването водеше единствено до необуздани срещи в храсталака, а Сутра не желаше това да се случи с дъщеря му, макар че и беше време да стане жена. Той се наведе напред и предложи на Питър Марлоу едно хубаво парче месо:

- Дали това няма да изкуши апетита ти?
- Благодаря, ще приема.
- Можеш да си вървиш, Сулина.

Питър Марлоу долови категоричността в гласа на Сутра и забеляза сянката на недоволство, преминала по лицето на момичето. Но то се поклони дълбоко и излезе. Старата жена остана да им прислужва.

„Сулина! – повтори името и Питър Марлоу, усетил отдавна забравен порив. Не е толкова красива като Ний, която бе съвършена, но е горе-долу на нейната възраст и е хубавичка. Сигурно е на четиринайсет, а вече е узряла. Господи, колко зряла изглежда!“

– Храната не ти ли се нрави? – попита Чен Сан, забелязал впечатлението, което Сулина бе направила на Питър Марлоу. Това вероятно щеше да му даде още един коз в ръцете.

– Напротив. Прекалено е хубава, защото небцето ми е отвикнало от хубава храна. – Питър Марлоу си спомни, че спазвайки добрия тон, местните хора говорят за жени само с притчи, и се обърна към Сутра: – Един мъдрец е казал, че има много видове храна – храна за стомаха, храна за окото и храна за духа. Тази вечер аз вече получих храна за стомаха. А твоите думи и думите на Чен Сан нахраниха духа ми. Заситих се. Но ето че накрая ни предложихте също и храна за окото. Как бих могъл да се отблагодаря за щедростта ти?

Бръчките по лицето на Сутра се врязаха по-дълбоко. Добре казано. Затова той се поклони и отвърна просто:

– Мъдри са думите ти. Може би след време окото ще огладнее отново. Трябва пак да си поговорим за мъдростта на предците някой път.

– Какво толкова се зарадва, Питър?

– Не съм се зарадвал, просто съм доволен от себе си. Току-що му казах, че според нас дъщеря му е много хубава.

– О, да! Истинска кукличка! Защо не я поканиш да изпие едно кафе с нас?

– Ти си откачил! – Питър Марлоу направи усилие гласът му да остане спокоен. – Тук работите не стават така – още дошъл-недошъл, и почваш да каниш момичетата на кафе. Трябва да действаш постепенно, да подготвяш почвата.

– В Америка тия глупости ги няма. Видиш ли някое маце, дето ти харесва, отиваш при нея и ако и тя те харесва, въпросът ти е уреден.

– Нямах никаква изтънченост ти.

– Може би. Но затова пък съм имал много мацки. Те се разсмяха и Чен Сан попита за какво се шегуват.

Питър Марлоу му отговори, че Царя е казал: „Трябва да отворим кантора в селото и да не си правим труда да се връщаме в лагера.“ След като си изпиха кафето, Чен Сан смени темата.

– Струва ми се, че е много рисковано да идвате от лагера през нощта. Много по-рисковано, отколкото е моето идване в селото.

„Едно на нула за нас – зарадва се Питър Марлоу. – Според източниците нрави Чен Сан сега е в по-лоша позиция – злепостави се, като започна пръв.“ Той се обърна към Царя:

– Е, Раджа, можеш да започваш. Вече спечелихме една точка.

– Така ли?

– Да, какво искаш да му кажа?

– Кажи, че му предлагам голяма сделка. Диамант – четири карата, на пръстен от платина, в идеално състояние, синьо-бял. Искам тридесет и пет хиляди долара – пет хиляди в малайски долари, останалите в японски фалшиви пари. Очите на Питър Марлоу се разшириха. Той бе обърнат към Царя, затова изненадата му остана скрита за китаеца, но Сутра я забеляза. Тъй като не участваше в сделката, а само получаваше процент като посредник, старецът се приготви да наблюдава битката. Нямахше защо да се безпокои за Чен Сан – от личен опит знаеше, че китаецът се оправя повече от добре.

Питър Марлоу преведе думите съвсем точно. Размерът на сделката щеше да заглади всеки пропуск в обноските. А и искаше да извади китаеца от равновесие. Хванат неподготвен, Чен Сан видимо се оживи и поиска да види диаманта.

– Кажи му, че не е у мен, но ще го донеса след десет дни. Кажи му, че трябва да имам парите три дни преди това, защото собственикът няма да ми го предаде, докато не получи парите.

Чен Сан знаеше, че Царя е честен търговец. Щом казва, че има такъв пръстен и ще го донесе, значи ще го донесе. Винаги е удържал на думата си. Но да му даде толкова пари накуп, и то в лагера, където Царя

е напълно недосегаем за него, това вече бе твърде рисковано.

– Кога мога да видя пръстена? – попита той.

– Кажи ми, че ако иска, може да дойде в лагера след седем дни.

„Значи трябва да дам парите, преди дори да съм видял диаманта – мислеше си Чен Сан. – Това е невъзможно и туан Раджа го знае. Лоша работа. Ако диамантът наистина е четири карата, мога да взема за него петдесет до сто хиляди долара. В края на краищата познавам китаеца, който печата парите. Но петте хиляди в малайски долари са друго нещо. Тях ще трябва да ги купувам на черно. По какъв курс? Шест за долар е прекалено малко, двайсет към едно – прекалено много.“

– Кажи на моя приятел Раджа – рече той, – че условията на тази сделка са доста особени, затова трябва да си помисля повече, отколкото нормално би мислил един делови търговец.

После отиде до прозореца и се загледа навън.

Дотегнала му бе войната, дотегнали му бяха подмолните машинации, до които един честен търговец трябваше да прибегва, за да припечели за насъщния. Мислеше си за нощта и звездите, за глупостта да се биеш и умираш за неща без никаква реална стойност. В същото време знаеше отлично, че оцеляват силните, а слабите загиват. Сети се за жена си и децата си – три дъщери и един син – и за нещата, който би искал да им купи, за да ги направи щастливи. Мислеше си също, че иска да си намери втора жена. Значи трябваше на всяка цена да осъществи тая сделка. Струваше си риска да се довери на Царя.

„Цената е добра – реши той. – Но как да се подсигурия за парите? Трябва да намеря посредник, на когото мога да се доверя. Най-добре да е някой от охраната на лагера. Той може да види пръстена и да предаде парите, ако пръстенът не е фалшив и действително е четири карата. После туан Раджа ще го донесе тук, в селото. Не е необходимо пръстенът да попада у часовия. Но как да се довери човек на тия корейци? Ще трябва да измисля нещо – например, че парите са дадени в заем на лагера от китайците в Сингапур. Не, не става, защото часовият ще види пръстена. Така че той трябва да знае всичко. И ще иска солидна сума за услугата.“ Чен Сан се обърна към Царя и забеляза, че и него го е избила пот. „Аха – помисли си китаецът, – страшно ти се иска да го продадеш, нали! Но сигурно знаеш, че и на мен страшно ми се иска да го купя. Ти и аз сме единствените, които могат да доведат тая сделка до успешен край. Ти се славиш като най-честния търговец в Чанги, а с такава огромна сума разполагам само аз.“ – Ето какво е моето предложение, туан Марлоу. Надявам се, че то ще бъде изгодно както за моя приятел Раджа,

така и за мен. Първо, договаряме се за цената. Тази, която той спомена, е твърде висока, но сега това не е най-важното. Второ, спираме се на един посредник, някой от охраната, на когото и двамата можем да се доверим. След десет дни аз ще пратя по него половината от парите. Посредникът ще огледа пръстена и ако той отговаря на описанието на собственика му, ще даде парите на моя приятел Раджа. После Раджа ще ми донесе тук пръстена. Аз ще доведа специалист да претегли камъка. Тогава ще платя останалите пари и ще го взема.

Питър Марлоу преведе думите и Царя съсредоточено го изслуша.

– Кажу ми, че съм съгласен. Но трябва да получа цялата сума. Онзи няма да го даде, докато не вземе парите.

– Кажу на моя приятел Раджа, че ще му дам чрез часовия три-четвърти от сумата, за да го улесня при преговорите със собственика.

Чен Сан знаеше, че седемдесет и пет процента със сигурност ще покрият цената, действително определена от собственика. Така Царя ще рискува само чистата печалба, защото без съмнение бе търговец, който умее да изкара комисиона от двадесет и пет процента.

Царя обаче разчиташе да сложи в джоба си поне три четвърти от сумата. Така че му оставаше широко поле за действие. Може би дори ще успее да отбие някой и друг долар от цената, която искаше собственикът – деветнайсет хиляди и петстотин. Дотук добре. Сега на главния въпрос.

– Кажу ми, че приемам. Кого предлага за посредник?

– Торусуми.

Царя поклати глава. Помисли малко, после се обърна направо към Чен Сан:

– Какво ще кажеш за Имури?

– Предай на моя приятел, че бих предпочел някой друг. Може би Кимина?

Царя подсвирна. Охо, ефрейтор! Никога не бе имал вземане-даване с него. Твърде рисковано. Трябва да е някой, когото познавам.

– Шагата сан.

Чен Сан кимна в знак на съгласие. Това бе и неговото желание, но не искаше предложението да излезе от собствената му уста. Искаше да види кого ще предложи Царя – последна проверка на честността му. Да, Шагата изглеждаше най-подходящ – не беше особено умен, но щеше да свърши работа. Пък и го познаваше от по-рано. Добре.

– Сега за цената – рече Чен Сан. – Предлагам да обсъдим този въпрос. Давам по четири хиляди фалшиви долара за карат. Общо

шестнадесет хиляди. Четири хиляди в малайски долари – курс петнадесет към едно.

Царя учтиво поклати глава, после поръча на Питър Марлоу:

– Кажи му, че няма да се занимавам с долни пазарлъци. Цената е трийсет хиляди, от тях пет в малайски долари по курс осем към едно, в дребни банкноти. Това е последната ми дума.

– Трябва да се попазарим още малко – каза Питър Марлоу. – Поискай трийсет и три, да речем, а после...

Царя поклати глава:

– Не. И като превеждаш, използвай точно „долен“. Питър Марлоу се обърна към Чен Сан с нежелание.

– Приятелят ми, казва, че няма да си губи времето с излишно пазарене. Окончателната му цена е тридесет хиляди, от които пет хиляди в малайски долари по курс осем към едно. Всички в дребни банкноти.

За негова изненада Чен Сан незабавно се съгласи. На него също не му се разправяше с пазарлъци. Цената бе справедлива, пък и долови, че Царя е непреклонен. Във всяка сделка идва момент, когато човек трябва да реши да или не. Раджата бе добър търговец.

Стиснаха си ръцете. Сутра се усмихна и извади бутилка саке. Пиха поред за здравето на всеки, докато изпразниха бутилката. После уточниха подробностите.

След десет дни Шагата трябваше да дойде в американската барака по време на нощната смяна на караула, той ще носи парите и ще огледа пръстена, преди да им ги предаде. Три дни след това Царя и Питър Марлоу ще се срещнат с Чен Сан в селото. Ако по някаква причина Шагата не може да отиде на срещата, ще ги потърси на другия ден или на по-другия. Ако Царя от своя страна не успее да се измъкне от лагера по уговореното време, Чен Сан ще го чака на следващия ден.

След като отново си размениха обичайните любезности, Чен Сан каза, че трябва да хване отлива. Той се поклони учтиво и Сутра излезе да го изпрати до брега. Недалече от лодката двамата подхванаха изисканата си караница за рибата.

Царя ликуваше:

– Успяхме, Питър! Голям удар направихме!

– Страхотен си! Като каза да му поставя въпроса ребром, викам си: тоя път изгуби, момчето ми! Те просто не постъпват така.

– Имах предчувствие – отвърна кратко Царя. После добави, дъвчейки една мръвка: – Твоите десет процента си ги имаш – от печалбата, естествено. Но ще трябва яко да бъхтиш за тях, кучи сине.

– Ще работя като вол! Просто не ми го побира умът! Ами че трийсет хиляди долара сигурно са цял куп пари!

– Огромен куп – рече Царя, увлечен от възбудата му. – Ама как само я изтряска тая цена, да ти се чуди човек!

И той, хоп, готово – съгласи се. Пет секунди разговор и хоп, ставаш богат!

– Не се пали толкова! Много работа ни чака още, преди да докараме всичко до успешен край. Сума ти неща могат да се закучат. Никога не се радвай, докато парите не са ти в джоба.

– Виж, за това не се сетих.

– Основно правило в търговията: празни приказки в банката не можеш внесе. Само сухо!

– Още не мога да повярвам: въвн сме от лагера, натъпкахме се с месо до пръсване, а бъдещето изглежда от розово по-розово. Ти си направо гений!

– Успокой топката, Питър! Нищо не се знае още – каза Царя и като се надигна, добави: – Чакай ме тук. Ще се върна след около час. Имам да свърша още една работа. Изметем ли се от селото до два часа, всичко ще е наред. Ще се вмъкнем обратно в лагера призори. Тогава е най-сигурно, защото караулите са най-скапани. Хайде. – И той изчезна надолу по стълбите.

Питър Марлоу изведнъж се почувствува самотен и усети, че го обзема страх. „Боже мой, какво е намислил? Къде отива? Ами ако закъснее? Ако не се върне? Ако в селото дойде някой японец? Ако ме остави да се оправям сам? Дали да не отида да го потърся? Ако не се приберем до сутринта, ще решат, че сме избягали, и тогава наистина ще трябва да си плюем на петите – Но къде ще идем? Може би Чен Сан ще ни помогне? Твърде опасно е! Той къде ли живее? Ще можем ли да стигнем до пристанището и да намерим лодка? Или ще е по-добре да се свържем с партизаните, за които съм чувал, че действат наоколо? Я се вземи в ръце, Марлоу! Какво си се разтреперил! Да не си бебе!“ Обуздавайки тревогата си, той зачака. После внезапно се сети за разделителния кондензатор от триста микрофарада.

– Табе, туан – усмихна се Касе на Царя.

– Табе, Касе!

– Искаш храна, да?

Той поклати глава и я притегли към себе си, а ръцете му се плъзнаха по тялото и. Тя се изправи на пръсти, за да го прегърне. Косата и –

крило от черно злато – се спускаше до кръста.

– Много време – рече тя, стоплена от докосването му.

– Много време наистина – отвърна и той. – Липсвах ли ти?

– Да – засмя се тя.

– Оня дойде ли?

Тя поклати глава.

– Не харесва аз това, туан. Опасно.

– Всичко е опасно.

Чуха се стъпки и не след дълго по вратата плъзна сянка. В следващия миг тя се отвори и в стаята влезе дребен мургав китаец. Беше по саронг и носеше индийски сандали. Усмихна се и оголи развалени почернели зъби. На гърба си имаше късо бойно мачете в ножница. Царя забеляза, че ножницата е добре смазана. Колко му е да измъкнеш едно такава мачете и да отсечеш нечия глава – замахваш, и толкоз. От пояса му стърчеше револвер.

Царя бе помолил Касе да го свърже с партизаните, действащи из Джохор, и този човек идваше като техен представител. Повечето от тях бяха обикновени бандити, които сега се биеха с японците.

– Табе. Говориш ли английски? – попита Царя и направи опит да се усмихне. Този китаец никак не му харесваше.

– Защо искаш говори с нас?

– Искам да видя дали не може да сключим една сделка.

Китаецът хвърли мазна усмивка към Касе. Тя потръпна.

– Излез, Касе – рече Царя.

Тя безшумно се провря през мънистената завеса и отиде в задната част на къщата. Китаецът я проследи с поглед.

– Ти щастлив – рече той на Царя. – Много щастлив. Тая жена може прави щастлив двама, трима вечер. Не?

– Искаш ли да правим сделка? Да или не?

– Внимавай, бели човек. Аз може кажа на японец за теб. Може кажа село крие бели пленници. Тогава те убива село.

– Така и ти ще свършиш в гроба.

Китаецът изсумтя, после клекна на пода и заплашително премести мачетето, за да му е подръка.

– Мога вземе жена сега.

„О, боже – помисли си Царя, – тоя път май сгреших.“ – Искам да ви предложа нещо, на теб и на твоите хора. Ако войната внезапно свърши или пък на японците им хрумне да си разчистят сметките с нас, пленниците, искам да ни дойдете на помощ. Измъкна ли се, плащам две хиляди

щатски долара.

- Как разбере японци убиват пленници?
- Ще разберете. Вас ви бива за тия работи.
- Как разбере ти платиш?
- Ще плати американското правителство. За това има специални награди.

– Две хиляди! Mahlu! Искаме, имаме две хиляди. Убиваме банка. Лесно.

Царя изигра коза си.

– Моят командир ме е упълномощил да ви гарантирам по две хиляди на човек за всеки спасен американец. Ако почне пукотевицата.

– Не разбира.

– Ако японците се опитат да ни изтрепят, да ни убият. Съюзниците пристигнат ли тука, японците ще се разбеснеят. А дебаркират ли в Япония, тогава ония ще почнат да си отмъщават на нас. Затова искам да се навъртате наоколо и да ни помогнете да се измъкнем.

– Колко хора?

– Трийсет.

– Много.

– Колко можете?

– Десет. Но цена пет хиляди.

– Много е. Китаецът сви рамене.

– Добре. Съгласен съм. Знаете ли лагера?

– Знаем – оголи зъби в крива усмивка китаецът.

– Нашата барака е в източния край. Една от малките. Ако се наложи да изчезваме, ще минем там през телта. Вие трябва да сте в джунглата, за да ни прикривате. Как ще разберем дали сте на позиция?

Китаецът отново сви рамене.

– Ако не, все едно умирате.

– Можете ли да дадете поне сигнал?

– Не сигнал.

„Това е лудост – каза си Царя. – Не е ясно кога ще се наложи да изчезваме и ако стане изведнъж, няма как да съобщим на партизаните навреме. Те я са там, я не са. Но като си правят сметката, че ще получат по пет бона за всеки спасен, сигурно ще си отварят очите на четири.“

– Ще хвърляте ли по едно око на лагера?

– Може командир каже да, може не.

– Кой ви е командир?

Китаецът сви рамене и зачовърка зъбите си.

– Тогава съгласни ли сте?

– Може би. – Очите му гледаха враждебно. – Свърши?

– Да. – Царя протегна ръка. – И благодаря.

Китаецът изгледа ръката му, усмихна се презрително и се отправи към вратата.

– Помни. Десет само. Други убити! И си излезе.

„Е, струва си да се опита – реши Царя. – Не може да не им трябват пари на тия копелета. А чичо Сам ще даде мангизите. Иначе защо плащаме данъци?“

– Туан, аз не харесва това – мрачно каза Касе, като се върна.

– Трябва да поема тоя риск. Ако започнат да ни избиват внезапно, може би все пак ще успеем да се измъкнем. – Той и намигна. – Струва си да се опита. Така и така ще се мре, по дяволите! Може пък да отървем кожата.

– Защо не правиш сделка за тебе сам? Защо не отиваш с него сега и не бягаш от лагер?

– Спокойно. Първо, в лагера съм на по-сигурно, отколкото при партизаните. Няма смисъл да им се доверявам, освен в краен случай. Второ, за един човек те няма да се трепят. Затова казах, че искам да спася трийсет. Но те можели да гарантират само за десет.

– Как ти избираш кои?

– Кой както се уреди, стига аз да съм един от тях.

– Командир може да не съгласи само десет.

– Ще се съгласи, ако е от щастливците.

– Мислиш японци убият пленници?

– Може би. Но хайде да не говорим повече за това, а? Тя се усмихна.

– Не говорим. Горещо ти е? Искаш душ, да?

– Да.

В единият ъгъл на къщата, отделен за баня, Царя се изми с вода от бетонния кладенец. Водата беше студена и отначало дъхът му секна за миг, а по кожата му побиха иглички.

– Касе!

Тя се показа иззад завесата с пешкир в ръка и за миг остана загледа на в него. Да, хубав мъж бе нейният туан. Силен и хубав, а цветът на кожата му бе приятен за окото. „Щастлива съм аз – мислеше тя, – щастлива съм, че имам такъв мъж. Но колко е голям той, а аз колко съм малка. Стърчи над мен цели две глави.“ И все пак тя знаеше, че му носи наслада. Не е трудно да доставиш удоволствие на един мъж. Ако си жена. И

не се срамуваш да бъдеш жена.

– Защо се усмихваш? – попита я той, като забеляза веселите пламъчета в очите и.

– О, туан, просто мисли. Ти толкова голям, аз толкова малка, а като легнем, разлика не?

Той се засмя, потуша я игриво отзад и взе пешкира.

– Има ли нещо за пиене?

– Готово е, туан!

– Какво друго е готово?

Тя се засмя и с уста, и с очи. Зъбите и бяха ослепително бели, очите – тъмнокафяви, кожата и – гладка и дъхава.

– Кой знае, туан? – отвърна тя и излезе от стаята.

„Ама страшна женичка е тая Касе – помисли си Царя, загледан след нея, и енергично взе да се бърше. – Късметлия съм.“

Сутра му бе уредил посещенията при Касе още първия път, когато той дойде в селото. Подробностите бяха напълно уточнени. След края на войната Царя трябваше да плати на Касе по двадесет американски долара за всяка нощ, която е прекарал с нея. Беше отбил няколко долара от първоначалната цена – сделката си е сделка, но за двайсетачка мацето си го биваше.

– Откъде си сигурна, че ще ти платя? – бе я попитал той.

– Не съм. Но ако не платиш, не платиш, тогава имам само удоволствие. Ако платиш, тогава имам удоволствие и пари – усмихнала се бе тя.

Той нахлузи пантофите, които Касе му бе оставила, и мина през мънистената завеса. Тя го чакаше.

Питър Марлоу все още наблюдаваше силуетите на Сутра и Чен Сан долу на брега. Чен Сан се поклонил и се качил на лодката, а Сутра му помогнала да я отгласне сред фосфоресциращите вълни. После се върнала в къщата.

– Табе! – рече Питър Марлоу.

– Искаш ли да хапнеш още нещо?

– Не, благодаря, туан Сутра.

Боже мой, колко странно! Да можеш да откажеш храна! Чувствуваше се сит, а и би било невъзпитано да яде повече. Очевидно селцето беше доста бедно и храната нямаше да им е в излишък.

– Чух, че вестите от войната са добри – започна предпазливо той.

– Така чух и аз, но нищо не се знае със сигурност. Само слухове достигат до нас.

– Жалко, че времената се промениха. Преди войната човек можеше да има радио и да чуе новините или пък да прочете вестник.

– Жалко наистина.

Сутра не даде вид да е разбрал намека. Той седна на килимчето, сви си цигара с формата на фунийка и запуши в шепа, като поемаше дима дълбоко навътре.

– Лоши неща ставали в лагера, така чухме – рече накрая той.

– Справяме се някак, туан Сутра. Но да не знаеш какво става по света, това вече наистина е лошо.

– Чуха да разправят, че в лагера имало радио, но хората, на които било, ги хванали и сега са в затвора в Утръм Роуд.

– Имаш ли вести за тях? Единият ми е приятел.

– Не, чухме само, че са ги отвели там.

– Много бих искал да науча как са.

– Знаеш затвора, знаеш как се отнасят с хората там и значи трябва да си наясно какво се е случило.

– Така е. Но човек все се надява, че някой може да се отърве.

– „Всички сме в ръцете на Аллах“ е казал пророкът.

– Да бъде вечно името му.

Сутра го изгледа. После, спокойно засмукал цигарата си, попита:

– Къде научи езика ни?

Питър Марлоу му разказа за живота си в селцето. Как бе работил на полето и бе живял като яванец, което е все едно да живееш като малаец. Обичаите са същите и езикът е същият, освен някои западни думи. Но всичко друго е еднакво. Любов, омраза, болест и думите, които мъжът казва на мъжа, и онези, които мъжът казва на жената. Важните думи са същите.

– Какво бе името на твоята жена в селцето, синко? – попита Сутра.

Допреди малко би било неучтива да пита такова нещо, но сега, когато си бяха говорили за душата и живота, за философията и Аллах, и за словото на пророка, да бъде вечно името му, сега вече не бе неучтиво да попита.

– Няй Джан.

Старецът въздъхна, спомняйки си младостта.

– И тя те обичаше много и истински.

– Да.

Питър Марлоу си я представяше съвсем ясно. Тя дойде в къщата му една вечер точно когато той се канеше да си легне. Саронгът и бе в червено и златно, а изпод него надничаха мънички сандали. На шията и

висеше нежен наниз от цветя и ароматът им изпълни стаята и целият свят. Тя бе сложила постелката си на пода и се бе поклонила ниско.

– Името ми е Няй Джан. Туан Абу, баща ми, ме избра да споделя живота ти, защото не е хубаво един мъж да бъде сам. А ти си сам вече три месеца.

Няй бе около четиринадесетгодишна, но в земите на слънцето и дъжда едно четиринадесетгодишно момиче е вече жена, с желанията на жена, и трябва да се омъжи или поне да отиде при мъжа, когото баща и е избрал за нея. Мургавата и кожа имаше матов оттенък, очите и бяха топази, ръцете и – листенца на огнена орхидея, стъпалата – дребнички и нежни. А по детски женското и тяло бе меко като коприна и изпълнено с безгрижието на колибри. Тя бе рожба на слънцето и дъжда. Носът и бе мъничък и изящен, ноздрите – деликатни. Няй бе цялата коприна, течна коприна. Стегната там, където трябваше да е стегната. Мека, където трябваше да е мека. Силна, когато трябваше да е силна. И слаба, когато трябваше да е слаба. Косата и бе гарванова, дълга – паяжинни нишки, загърнали тялото и. Питър Марлоу се бе усмихнал. Беше се опитал да скрие смущението си и да бъде като нея, свободен и безгрижен, без излишен срам. Тя бе свалила саронга си и гордо изправена пред него, каза:

– Моля се да съм достойна за теб – да те даря с щастие и да направя съня ти лек. Научи ме на всичко, което твоята жена трябва да знае, за да ти помогне да се слееш с бога.

„Да се слееш с бога.“ Колко прекрасно! – помисли си Питър Марлоу. – Колко прекрасно е да наричаш така любовта. Той вдигна поглед към Сутра.

– Да, обичахме се много и истински. Благодаря на Аллах, че живях и обичах така. Велики са пътищата на всевишния.

Един облак се разтла на небето и се сборичка с луната кой да владее нощта.

– Хубаво е да си мъж – рече Питър Марлоу.

– Измъчва ли те тази вечер липсата на онова, което си имал тогава?

– Не. Точно тази вечер не – отвърна Питър Марлоу и изгледа изпитателно стареца, благодарен за предложението му, стоплен от добротата му.

– Чуй ме, туан Сутра. Ще ти открия мислите си, защото вярвам, че като мине време, ще станем приятели. Като мине време, ти ще можеш да претеглиш приятелството ми и моето „аз“. Но войната е убиец на времето. Затова ще ти говоря като твой приятел, какъвто още не съм.

Старецът не отговори. Пушеше цигарата си и го чакаше да

продължи.

– Необходима ми е една малка част от радио. Има ли някъде в селото радио, старо макар. Може би ако е развалено, ще ми позволиш да взема една такава малка част от него?

– Известно ти е, че японците не разрешават на никого да притежава радио.

– Така е наистина, но понякога има скришни места, където се пази онова, което е забранено.

Сутра се замисли. В неговата къща имаше едно радио. Изглежда, сам Аллах бе пратил туан Марлоу, за да го освободи от тази опасна вещ. Чувствуваше, че може да му се довери, щом туан Абу му се е доверил навремето. Но ако хванат туан Марлоу с радиото в ръце във вън от лагера, неизбежно ще намесят селото. Да остави радиото в селото обаче, също бе опасно. Естествено, човек винаги може да го зарови някъде в джунглата, но досега това не бе сторено. Трябваше, но не го сториха, защото изкушението да го слушат бе прекалено голямо. Жените се изкушаваха от „танцовата музика“, пък и всеки човек се изкушаваше да знае това, което другите не знаят. Вярно е писано: „Суета, всичко е суета.“ „Подобре да върнем онова, което принадлежи на розоволиките хора, на самите тях“ – реши той. Надигна се, даде знак на Питър Марлоу и го поведе през тъмната къща. Спря пред спалнята на Сулина. Тя лежеше на кревата, саронгът се стелеше меко по тялото и, а очите и бяха мокри.

– Сулина, иди навън и пази! – заръча Сутра.

– Добре, татко.

Сулина стана от леглото, пооправи саронга и нагласи елечето си. „Пристегна го май повече, отколкото трябва – помисли си Сутра, – така че по-ясно да се очертаят овалните наченки на гърдите и. Да, ясно, време е вече да се омъжи момичето. Но за кого? Подходящи мъже в селото няма.“ Той отстъпи настрана, когато момичето се промъкна край тях със свенливо сведени очи. Но в поклащането на бедрата и нямаше нищо свенливо и Питър Марлоу също забеляза това. „Трябва да играе пръчката“ – помисли си Сутра. Но разбираше, че не бива да и се сърди. Просто тя бе едно момиче, застанало пред прага на зрелостта. Жената е създадена да изкушава, тя живее с насладата да бъде желана. „Може би трябва да те дам на англичанина. Това ще намали апетита ти. Той изглежда мъж на място.“ – Сутра въздъхна.

– Ех, да можех и аз отново да съм млад. Той извади малкото радио изпод леглото.

– Ще ти се доверя. Това радио работи, работи добре. Можеш да го

вземеш.

Питър Марлоу едва не изпусна радиото от вълнение.

– А аз какво да ти дам в замяна? Днес такава вещь е просто безценна.

– Не искам нищо. Отнеси го със себе си.

Питър Марлоу го разгледа. Захранваше се с електричество и беше в добро състояние. Задният капак бе свален и лампите блестяха на светлината на газената лампа. Имаше много кондензатори. Безумно много. Занесе го по-близо до светлината и внимателно, сантиметър по сантиметър огледа вътрешността му. От лицето му закапа пот, но накрая намери това, което му трябваше – триста микрофарада.

„Какво да правя сега? – запита се той. – Дали да извадя само кондензатора? Мак все пак не е напълно сигурен каква е повредата. По-добре да го взема цялото, та ако кондензаторът не стане на нашето радио, да имаме друго. Можем да го скрием някъде. Да, добре е да имаме едно резервно.“

– Благодаря ти, туан Сутра. Никога няма да мога да ти се отблагодаря за този подарък. И не само аз, а и хилядите пленници в Чанги.

– Моля те да не излагаш на опасност хората тук. Ако те види патрул, зарови го в джунглата. Съдбата на селото ми е в твои ръце.

– Бъди спокоен. Ако се наложи, ще дам живота си, но никой тук няма да пострада.

– Вярвам ти. Но може би все пак е глупаво да се жертваш дотам.

– Понякога ми се струва, че е по-човешко да бъдеш глупец, туан Сутра.

– Ти си по-мъдър от годините си.

Сутра му даде парче плат да увие радиото, после двамата се върнаха в голямата стая. Сулина седеше в сянката на стрехата. Като влязоха, тя се надигна.

– Да донеса ли нещо за ядене или за пиене, татко?

– Не. Отивай да лягаш.

Сулина отметна недоволно глава, но се подчини.

– Дъщеря ми заслужава камшик, така мисля аз.

– Жалко е да нараниш едно толкова нежно същество – отвърна Питър Марлоу. – Туан Абу казваше: „Бий жената поне веднъж седмично, за да ти е мирна къщата. Но не я бий много силно, за да не я ядосаш, защото тогава тя ще намери начин да отвърне на удара ти и много ще те нарани!“

– Знам тази мъдрост. Вярна е. Човек никога не може да разбере

жените.

Двамата седнаха на издигнатата площадка пред къщата и дълго разговаряха, загледани в морето. Прибоят бе лек и Питър Марлоу помоли за разрешение да поплува.

– Тук течения няма, но понякога се появяват акули – предупреди го старият малаец.

– Ще внимавам.

– Плувай в сянката около лодките. Случва се японци да обикалят насам. На три мили надолу по брега има картечно гнездо. Бъди нашрек.

– Ще внимавам.

Питър Марлоу тръгна към морето, като гледаше да се придържа в сенките. Луната се бе спуснала ниско над хоризонта. „Нямам много време“ – помисли си той. Около лодките неколцина души мъже и жени подготвиха и кърпеха мрежите, бърбеха си и се смееха, но не обърнаха внимание на Питър Марлоу. Той се съблече и влезе в морето.

Водата бе топла, но имаше и по-хладни места, както във всички източни морета, и той се опита да се задържи сред едно от тях. Чувстваше се прекрасно, сякаш отново бе онова малко момче, тръгнало да се изкъпе посред нощ в южното море, а баща му вика след него: „Не влизай много навътре, Питър! Има течения!“ Гмурна се под водата и кожата му с наслаждение пое соленото вълшебство. Щом излезе на повърхността, изпусна струйка вода като кит и заплува бавно към плитчините. После се отпусна на гръб, опиянен от свободата си. Вълните едва-едва заливаха слабините му и той изведнъж се сети, че е съвсем гол, а на двадесетина метра от него имаше хора – мъже и жени. Но това не го смути. Голотата бе част от живота в лагера. А месеците, прекарани в селцето на Ява, го бяха научили, че няма нищо срамно да си човешко същество със свои желания и нужди. Чувствената топлина на морето, играещо около него, и обилната храна подпалиха внезапен огън в слабините му. Той се обърна рязко по корем и заплува навътре в морето, за да се скрие.

След известно време се върна, стъпи на пясъчното дъно – водата стигаше до шията му – и хвърли поглед към брега и селцето. Мъжете и жените все така оправяха мрежите. Сутра седеше пред къщата и пушеше. После изведнъж малко по-встрани забеляза Сулина, облеганата на прозореца и осветена от жълтеникавите отблясъци на газената лампа, а саронгът се дилпеше полуразтворен около тялото и. Тя гледаше към морето.

Той знаеше, че Сулина гледа към него, и се запита, засрамен, дали е видяла. Двамата дълго не откъсваха очи един от друг. После тя свали

саронга си, сложи го настрана, взе чист бял пешкир и се зае да попива потта, блеснала по тялото и.

Сулина бе рожба на слънцето и на дъжда. Дългата и черна коса я скриваше почти изцяло, но тя я отметна така, че да милва гърба и, и започна да я сплита. И през цялото време гледаше към него и се усмихваше.

Тогава, внезапно, всяко трепване на водата се превърна в милувка, всеки полъх на вятъра се превърна в милувка, всяко докосване на водорасло се превърна в милувка, дарена от нежните пръсти на куртизанка.

„Аз ще те имам, Сулина. Ще те имам каквото и да ми струва това!“ Опита се да внуши на Сутра да се прибере в къщата. Сулина го гледаше. И чакаше. Нетърпелива като него самия. „Ще я имам, Сутра. И не заставай на пътя ми! Недей! Или, кълна се...“ Не видя кога Царя е приближил до сенките, нито усети как той спря изненадан, като го забеляза легнал по корем в плитчините.

– Хей, Питър! Питър!

Чул гласа му като в просъница, Питър Марлоу бавно извърна глава и видя, че Царя му прави знаци да излезе.

– Хайде, Питър, време е да изчезваме.

Изведнъж го заля споменът за лагера и телената ограда, за радиото, за диаманта, за лагера и войната, лагера, радиото и часовия, край когото трябваше да се промъкнат, а и кой знае дали ще стигнат навреме, и кой ли знае какви ще са новините, и колко ли ще се зарадва Мак на кондензатора и на изправното радио. В миг желанието му се изпари. Но остана болката.

Той стъпи на дъното и тръгна да си вземе дрехите.

– Ти си бил страхотен – рече Царя.

– Защо?

– Разхождаш се, както майка те е родила, и не ти пука. Не виждаш ли, че дъщерята на Сутра те гледа?

– Не съм първият мъж, когото вижда без дрехи, а и в това няма нищо лошо. Без желанието голотата не съществува.

– Понякога не те разбирам. Ти свян нямаш ли?

– Отдавна вече нямам.

Той бързо се облече и отиде в сянката при Царя. Болката в слабините му бе жестока.

– Радвам се, че дойде.

– Защо?

– Просто така.

– Уплаши се, че съм те забравил ли?

– Не – поклати глава Питър Марлоу. – Няма значение. Все пак благодаря.

Царя го изгледа изпитателно, после сви рамене и каза:

– Давай да се прибираме вече.

Като минаха покрай къщата на Сутра, той махна с ръка.

– Salamat.

– Почакай, Раджа. Само за минутка.

Питър Марлоу взе на бегом стъпалата и влезе вътре.

Радиото си стоеше на мястото. Пъхна го под мишница, както си беше увито в парчето плат, и на излизане се поклони на Сутра.

– Благодаря ти. Знай, че то ще е в добри ръце.

– Бог да те пази. – Сутра замълча за миг, после добави с усмивка: – Обуздай очите си, сине мой. Има храна, която виждаш, но не можеш да я вкусиш.

– Ще запомня думите ти. – Внезапно кръвта нахлу в лицето му. „Чудно нещо, дали е вярно, че някои хора умеят да четат чужди мисли?“ – Благодаря ти. Живей в мир!

– Мир и вам до следващата ни среща.

Питър Марлоу се обърна и излезе. Пътят им минаваше под прозореца на Сулина, тя все още бе там, но сега саронгът я скриваше цялата. Очите им се срещнаха и едно обещание бе дадено, прието и върнато. Тя проследи поглед двете сенки, които се запромъкваха нагоре по възвишението към джунглата и си пожела да не им се случи нищо лошо.

Сутра въздъхна, после безшумно влезе в стаята на Сулина. Тя замечтано стоеше до прозореца, метнала саронга около раменете си. Сутра държеше в ръце тънка бамбукова пръчка. Приблужи се до дъщеря си и я шибна с премерен и силен, но не много силен удар по оголените задни части.

– Това е, задето изкушаваше англичанина, без да съм ти позволил – рече той и с усилие накара гласа си да прозвучи гневно.

– Добре, татко – изхлипа тя и всяко ридание пробуждаше като нож сърцето му. Когато обаче остана сама, тя се сви блажено на леглото и с наслада остави сълзите си да текат на воля. И по тялото и се разля желанието, подкладено от милувката на бамбуковата пръчка.

На около миля от лагера двамата спряха, за да си поемат дъх. Едва тогава Царя видя малкия вързоп. През цялото време той бе вървял отпред и бе така погълнат от мисли за успеха на среднощното начинание и толкова съсредоточено внимаваше да не се натъкнат на някаква

опасност в тъмнината, че до този момент не го бе забелязал.

– Какво носиш? Още кльопачка ли? Питър Марлоу се ухили и гордо разви вързопа.

– Изненада!

Сърцето на Царя замря между два удара.

– Идиот с идиот, ти да не си полудял!

– Какво ти става? – смая се Питър Марлоу.

– Да не си се чалнал? Това ще ни навлече толкоз беди, колкото не можеш и да си представиш. Нямах право да рискуваш главите ни за едно радио. Нямах право да използваш моите връзки за твоите идиотски работи.

Вперил изпълнен с недоумение поглед в Царя, Питър Марлоу изведнъж се почувства сам сред мрака на нощта.

– Не исках да сторя нищо лошо... – каза той.

– Как можа, копеле такова! – беснееше Царя. – Тук радиото е равносилно на смърт.

– Но в лагера няма как...

– Не ме интересува лагерът. Изхвърли тая идиотщина моментално. И ще ти кажа още нещо – между нас е свършено, край! Откъде-накъде ще ме забъркваш в своите откачени истории, и то дори без да ме питаш. Заслужаваш да ти пръсна главата.

– Защо не опиташ? – ядоса се на свой ред Питър Марлоу. – Май забравяш, че наоколо се води война, а в лагера няма радио. Една от причините да дойда с теб бе, че се надявах да намеря кондензатор. А сега имам цяло радио, и то напълно изправно.

– Изхвърли го!

– За нищо на света.

Двамата застанаха лице в лице, напрегнати и непреклонни. За миг Царя бе готов да разкъса Питър Марлоу. Но той знаеше, че гневът е лош съветник и сега, съзвел се от първоначалната изненада, вече можеше да погледне с критично око и да прецени положението.

Първо, трябваше да признае, че макар поетият риск да беше твърде голям, работата бе излязла на добър край. Ако Сутра не е искал да даде на Пит радиото, можел е да се измъкне, като отрече: „Ами, откъде ще имаме такова нещо в селото.“ Значи опасност няма. Пък и всичко е станало на четири очи между Пит и Сутра, понеже Чен Сан вече си беше отишъл. Второ, едно радио, за което той знае, но което не стои в неговата барака, може да бъде изключително полезно. Така полесно ще научава накъде върви войната и ще знае кога да избяга. Добре, значи в крайна

сметка нищо лошо не е станало. Освен дето Питър е превишил правата си. От друга страна, щом се доверяваш някому и го наемаш заради ума му, дай му възможност да действа. Иначе защо са ти хора, дето само изпълняват заповеди и си налягат парцалите. А по време на сделката Питър беше направо страхотен. Като настане моментът да се бяга, той ще е един от десетимата – някой трябва да се оправя с езика. Пък и не е страхливец. Така че в крайна сметка Царя осъзна колко глупаво ще е да се нахвърля върху му, вместо да използва новосъздалото се положение като истински бизнесмен. Ама че идиотски се бе държал преди малко!

– Пит!

Забеляза предизвикателно стиснатата челюст. „Дали ще се оправя с кучия му син? Сигурно. Като го гледам така, трябва да съм с трийсет-четирийсет килограма по-тежък от него.“

– Какво?

– Извинявай, дето избухнах. Хубаво си направил, че си взел радиото.

– Какво?

– Казвам, че съжалявам. Много добре си направил.

– Не те разбирам – сви рамене в недоумение Питър Марлоу. – Първо се разбесняваш, после викаш, че съм постъпил добре.

„Стабилен е проклетникът – помисли си Царя. – Има характер.“

– Настръхвам, като чуя за радио. Няма хляб в него. – После се засмя тихо: – Не става за продан.

– Наистина ли не ми се сърдиш вече?

– Ами не. Нали сме приятели. – Той го смушка закачливо. – Хванаха ме дяволите, защото не ми каза. Не биваше да криеш от мен.

– Прав си. Извинявай. Идиотско беше от моя страна и нечестно. За нищо на света не бих искал да те излагам на опасност. Страхно съжалявам, бога ми.

– Стисни – протегна ръка Царя. – И ти извинявай, че избухнах. Но друг път ми казвай, преди да правиш нещо такова.

Питър Марлоу му стисна ръката.

– Давам ти дума.

– Добре. Вярвам ти – каза Царя и си помисли: „Слава богу, и тоя път закрепихме положението.“ – Та за какъв кондензатор разправяше?

Питър Марлоу му обясни за трите манерки.

– Значи на Мак му трябва само това?

– Каза, че така му се струва.

– А знаеш ли на мен какво ми се струва? Струва ми се, че е най-

добре да вземем само кондензатора и да зарежеш радиото. Ще го заровим тука някъде. Нищо няма да му стане. После, ако вашето не проработи, винаги можем да дойдем и да го приберем. Мак лесно ще сложи обратно кондензатора. Иначе къде ще го скриеш това радио в лагера. Да не говорим, че все ще ти се иска да го въртнеш и да слушаш, не е ли така?

– Да. – Питър Марлоу го изгледа изпитателно. – Ще дойдеш ли с мен да го вземем?

– Разбира се.

– А ти? – Ако... по някаква причина аз не мога да дойда, ти ще го вземеш ли сам? Ако Мак или Ларкин те помолят?

Царя помисли малко.

– Разбира се.

– Даваш ли дума?

– Да. – Царя леко се подсмива. – Ти май доста държиш на тая работа с мъжката дума, а, Питър?

– Че как иначе можеш да прецениш един истински приятел?

Отне му само миг, за да скъса двете жички, свързващи кондензатора с останалите части на приемника. Още минута и радиото бе увито в платното, а в земята бе изкопана малка дупка. Сложиха на дъното плосък камък, после покриха плътно радиото с шума, заравниха пак пръстта и примъкнаха отгоре един пън. За две седмици влагата на този гроб щеше да го довърши, но две седмици бе предостатъчен срок, за да се върнат и да го приберат, ако манерките не проработят.

Питър Марлоу изтри потта си. Внезапно ги бе заляла вълна топъл въздух и острият мирис на пот подлудяваше облаците насекоми, които ги връхлитаха.

– Дяволски гадини! – Той нервно вдигна поглед към нощното небе, за да се ориентира колко е часът. – Мислиш ли, че е време да тръгваме вече?

– Рано е още. Само четири и петнайсет. За нас е най-добре да се вмъкнем точно призори. Да изчакаме още десетина минути, а после ще заемем позиция и ще имаме достатъчно време. – Царя се ухили. – Когато за пръв път се чухих през телта, и на мен ми се беше свила душата. На връщане трябваше да чакам при оградата половин час и повече. Сто пъти се препотих! – Той замахна с ръка: – Мръсни гадини!

Поседяха така, заслушани в неспирния живот на джунглата. Няколко светулки открояваха бледи петна в малките канавки, издълбани от дъждовете покрай пътеката.

– Съвсем като Бродуей нощем – рече Царя.

– Гледах един филм веднъж – „Таймс Скуеър“. Някаква вестникарска измислица. Чакай да се сетя... Май беше на Кагни.

– Не си го спомням. Но Бродуей човек трябва да го види на живо. И после нощем е като бял ден. Навсякъде блестят грамадни неоновии реклами и светлини.

– Ти там ли си живял? В Ню Йорк?

– Не, само съм минавал няколко пъти. Къде ли не съм обикалял.

– Къде живееш?

Царя сви рамене.

– Баща ми не се заседява много-много на едно място.

– Какво работи?

– Труден въпрос. По малко от всичко. Повечето време пие.

– Сигурно никак не ти е лесно.

– Не е лесно за едно хлапе.

– Имаш ли други роднини?

– Майка ми умря, когато бях на три години. Братя и сестри нямам. Баща ми ме отгледа. Той не е стока, ама ме научи много неща за живота. Първо: бедността е порок. Второ: парите са всичко. Трето: няма значение как ще ги печелиш, стига да ги имаш.

– Знаеш ли, никога не съм се замислял кой знае колко за парите. Предполагам, че като си военен... тъй де, винаги получаваш заплата, закрепяш някак положението, така че парите не са ти основният проблем.

– Колко получава баща ти?

– Не знам точно. Предполагам някъде около шестстотин лири на година.

– Сериозно? Та това са само две хиляди и четиристотин долара. Че то аз като ефрейтор получавам хиляда и триста. Да пукна, ако тръгна да работя за толкова малко пари.

– Може би в Щатите е различно. Но в Англия с такава заплата се живее доста сносно. Е, колата ни е малко стара, но това не е чака толкова важно. Пък и като се пенсионираш, получаваш пенсия.

– Колко?

– Приблизително половин заплата.

– За мен това е нищо. Не мога да разбера, защо изобщо хората стават военни? Сигурно защото за нищо друго не ги бива. – Царя усети как Питър Марлоу леко настръхна. – Естествено – добави бързо той, – това не се отнася за Англия, но в Щатите е така.

– Военната кариера е добра за един мъж. Имаш достатъчно пари, пътуваш по целия свят, светският живот е приличен. Освен това един офицер винаги е уважаван в обществото. – Питър Марлоу добави почти извинително: – Нали знаеш, разни там традиции и други подобни.

– Ще останеш ли на служба след войната?

– Разбира се.

– На мен това ми се струва твърде лесно – рече Царя, като си чоплеше зъбите с някаква клечка. – Какво му е вълнуващото и какво бъдеще има в това да изпълняваш заповедите на тоя или онай идиот. На мен поне така ми се струва. Пък и, дявол го взел, парите са страшно малко. Не, Пит, ти трябва да дойдеш в Щатите. Там всеки отговаря сам за себе си. Избираш си някаква търговийка и въртиш, сучеш, гледаш да си по-добър от другите. Виж, това вече е наистина вълнуващо.

– Не е за мен работа. Аз пари не мога да правя. Много по-добре се чувствам, като върша онова, за което съм роден.

– Глупости! Само защото баща ти е военен...

– Не само заради баща ми. От хиляда седемстотин и двайсета година насам. Предава се от баща на син. Това е твърде силна традиция, за да я наруши човек.

– Доста време е! – изненада се Царя, после добави: – Аз знам само за баща ми и за неговия баща. А преди тях – нищо. Предполага се, че сме дошли от стария континент през осемдесетте години.

– От Англия ли?

– Ами, не. От Германия, струва ми се. Или от Средна Европа. Няма значение! Аз съм американец и това е важното.

– Мъжете от рода Марлоу винаги са били военни!

– Ами, само от теб зависи. Виж какво стана, откак се запознахме например. Сега те бият паричките, понеже си използваш ума. Ако поискаш, може да станеш голям бизнесмен. Езика на жълтите го говориш, нали? Аз имам нужда от твоя ум и ти плащам. Не се впрягай – по американски е така. За ум се плаща. То няма нищо общо с това, че сме приятели. Нищо общо. Ако не ти плащам, щях да съм подлец.

– Не е така. Не е нужно да ти плащат, за да помогнеш на някого.

– Много неща имаш да учиш ти още, много. Ще ми се да те взема аз тебе в Щатите и да ти отворя очите. С твоето английско произношение ще им прибереш акъла на мацките. Направо ще изпадат. Ще те сложим да продаваш дамско бельо.

– Не се излагай! – Питър се засмя заедно с него, но в смеха му имаше и лек ужас. – Все едно да искаш от мен да полетя.

– Ами че ти можеш да летиш.

– Искам да кажа – без самолет.

– Разбира се. Шегувам се. – Царя погледна часовника си. – Бавно върви времето, като чакаш.

– Понякога си мисля, че никога няма да се измъкнем от тоя скапан лагер.

– А, няма да чакаме дълго. Пък и дълго да е, какво ни пука. Ние нашата я опекохме. Това е важното. – Царя погледна пак часовника си. – Дай да се местим вече.

– Какво?

– Да тръгваме.

– Аа! – Питър Марлоу стана и рече засмян: – Впрягай, Макдъф?

– А?

– Така се казва. Все едно „да се местим“.

Щастливи, че отново са приятели, те поеха през джунглата.

Не беше трудно да прекосят пътя. Сега, след като излязоха от района на подвижния патрул, двамата свиха по една пряка пътека и се озоваха на четвърт миля от оградата. Царя водеше, спокоен и уверен. Единствено облаците светулки и комари правеха придвижването им неприятно.

– Уф, ужасни насекоми.

– Да, бе. Ако можех, всичките щях да ги очистя – отвърна шепнешком Питър Марлоу.

Изведнъж зърнаха насочения към тях щик и се заковаха на място. Японецът седеше, облегнат на едно дърво. Очите му бяха вперени в тях, а лицето му бе разтегнато в страховита усмивка. Пушката стоеше опряна на коленете му.

И двамата си помислиха едно и също. „О, боже! Утръм Род! Отидох си. Трябва да го убия!“ Царя реагира пръв. Той се хвърли върху часовия, сграбчи пушката и се претърколи настрани, после бързо се изправи, готов да стовари приклада върху главата му. Питър Марлоу посегна да впие пръсти в гърлото на часовия. Но изведнъж някакво шесто чувство се задействува в него, протегнатите му ръце се плъзнаха покрай японца и той се блъсна в дървото.

– Не го докосвай! – извика Питър Марлоу, скочи на крака, сграбчи Царя и го дръпна настрана.

Часовият не помръдна. Зловещата усмивка не слизаше от лицето му.

– Какво става, по дяволите? – втрещено попита Царя, без да сваля вдигнатата пушка.

– Изчезвай! Бързо изчезвай! – Питър Марлоу измъкна пушката от ръцете му и я хвърли до мъртвия японец. Едва сега Царя забеляза змията.

– Господи! – възкликна той с хрипящ глас и се наведе да погледне по-отблизо. Питър Марлоу го блъсна обезумял.

– Изчезвай! Тичай, за бога!

Той си плю на петите и хукна през дърветата, като кършеше храстите по пътя си. Царя се втурна след него и двамата спряха чак когато стигнаха една полянка.

– Да не си откачил? – попита намръщено Царя, като едва си поемаше дъх. – Заради една нищо и никаква змия!

– Това беше летяща змия – с усилие произнесе Питър Марлоу. – Те живеят по дърветата. Ухапе ли те, моментална смърт, момчето ми. Изкачват се на дървото, после променят формата на тялото си – стават почти плоски – и падат като по спирала точно върху жертвата си. Видях една в скута му и една под него. Със сигурност е имало и още, защото те винаги живеят на гнезда.

– Господи!

– Всъщност трябва да сме им благодарни на тия гадини. – Питър Марлоу се опита да успокои дишането си. – Оня японец беше още топъл. Да е умрял най-много преди няколко минути. Ако змиите не го бяха ухапали, щеше да ни спипа. И добре, че се скарахме, та се позабавихме малко. Отървахме тоя път кожата, на косъм ги отървахме.

– Дано не дава господ да видя втори път как някой гнусен японец е насочил срещу мен гнусния си шик посред нощ. Хайде, давай да се махаме оттука.

Двамата скоро наближиха оградата, легнаха сред хрусталака и зачакаха. Все още не можеха да прибягат оттатък, тъй като имаше твърде много хора. По всяко време на нощта нагоре-надолу из лагера сновяха сомнамбули – мъжете, за които нямаше сън.

Приятно бе да си почиват така. Коленете и на двамата трепереха и те бяха благодарни, че все още са живи.

„Боже мой, каква нощ! – мислеше си Царя. – Ако не беше Пит, сега да съм опънал петалата. Като замахвах с пушката, точно се канех да му стъпя в скута на оня японец. Кракът ми беше на една педя само. Змии. Мразя змиите. Мръсни гадини!“ И уважението му към Питър Марлоу растеше.

– За втори път ми спасяваш живота – прошепна той.

– Ти пръв стигна до пушката. Ако оня не беше мъртъв, ти щеше да

го убиеш. Аз се забавих.

– Ами, просто бях отпред. – Царя млъкна, после се ухили. – Ей, Питър, ние с тебе сме страхотна комбина. С твоята наблюдателност и с моя акъл добре ще се оправим.

Питър Марлоу избухна в смях. Опита да се овладее, но не успя и се претърколи на земята. Сподаваният му смях и сълзите, потекли по лицето му, заразиха Царя и той също взе да се превива от смях. Накрая Питър Марлоу промълви:

– Престани най-сетне.

– Ти пръв започна.

– Не бях аз.

– Ти беше. Нали ти... ти каза... ти каза... – Но не можа да продължи. Изтри сълзите си. – Видя ли го оня японец? Седеше копелето като маймуна и...

– Я погледни! – Смехът им се изпари на мига.

От другата страна на бодливата тел обикаляше Грей. Видяха го да спира пред американската барака. Видяха как се стопи в сянката, после се загледа през оградата, почти право в тяхната посока.

– Мислиш ли, че знае? – прошепна Питър Марлоу.

– Нямам представа. Но едно поне е ясно – не можем да рискуваме да влезем точно сега. Ще чакаме.

И те зачакаха. Небето започна да просветлява. Грей стоеше в сянката и наблюдаваше американската барака, после плъзна поглед наоколо. Царя знаеше, че от мястото на Грей се вижда леглото му. Значи виждаше и че е празно. Но завивките бяха отметнати и той спокойно можеше да е с другите ранобудници някъде из лагера. Никъде не е казано, че непременно трябва да си лежиш в бараката. „Хайде, Грей, махай се, по дяволите!“

– Скоро ще трябва да се промъкнем някак – рече Царя. – Става прекалено светло.

– Защо да не опитаме другаде?

– Той вижда цялата ограда, чак до ъгъла.

– Да не би да е надушил нещо? Може някой да ни е издал?

– Може. А може и да е просто случайност. – Царя нервно хапеше устни.

– Дай да отидем към тоалетните.

– Там е най-опасно.

Отново зачакаха. След малко видяха, че Грей поглежда още веднъж през оградата към тях и се отдалечава. Проследиха го с очи, докато се

скри зад стената на затвора.

– Може да е номер – рече Царя. – Ще изчакаме още една-две минути.

Небето просветляваше, сенките се размиваха и всяка секунда бе сякаш час. Край оградата нямаше никой, не се виждаше жива душа.

– Сега или никога, давай!

Хукнаха презглава напред, за секунда се промъкнаха под телта и се проснаха в канавката.

– Ти тръгвай, Раджа. Аз ще изчакам.

– Добре.

Въпреки ръста си Царя бе пъргав и светкавично стигна до бараката. Питър Марлоу се измъкна от канавката, но нещо го накара да седне на края и, вперил поглед навън през оградата. Изведнъж с крайчеца на око-то си зърна как Грей се появи иззад ъгъла и се закова на място. Разбра, че онзи моментално го забеляза.

– Марлоу!

– О, здрасти, Грей. И теб ли сън не те хваща? – попита той и се протегна.

– Откога си тук?

– От две-три минути. Уморих се от това обикаляне и поседнах за малко.

– Къде е приятелчето ти?

– Кой по-точно?

– Американецът – презрително обясни Грей.

– Не знам. Сигурно спи.

Грей се загледа в китайските дрехи, фланелката бе скъсана на раменете и мокра от пот. По корема и коленете имаше петна от кал и полепнала шума. Лицето му също бе изцапано с кал.

– Защо си толкова мръсен? И защо си толкова изпотен? Какво си правил?

– Мръсен съм, защото... няма нищо срамно да се поизмърси човек от почтен труд – каза Питър Марлоу, изправи се и поизтупа коленете и дъното на панталоните си. – Като се изкаляш малко и после се измиеш, чувстваш се два пъти по-чист. А се потя по същата причина, по която и ти. Нали ти е ясно – тропици, жега и тъй нататък.

– Какво имаш в джобовете си?

– Това, дете вечно подозираш хората с пилешкия си мозък, не значи, че всеки мъкне контрабанда. Още не са забранили да се разхождаш из лагера, ако не можеш да спиш.

– Така е – отвърна Грей, – но са забранили да се разхождаш извън лагера. Питър Марлоу го изгледа безгрижно, без въобще да се чувства безгрижно, и се опита да разбере какво, по дяволите, иска да каже Грей. Дали знае истината?

– Трябва да си луд, че да направиш такова нещо.

– Така е.

Грей го изгледа продължително изпод вежди, после се обърна и се отдалечи.

Питър Марлоу го проследи с очи, сетне пое в обратната посока, без да погледне към американската барака. Днес Мак трябваше да излезе от лечебницата. Усмихна се, като се сети какъв подарък му носи.

Озовал се в безопасност под завивките, Царя видя, че Питър Марлоу си тръгна. После съсредоточи поглед върху Грей, врага – настръхнал и зловещ под светлината на настъпващия ден, слаб като скелет, с протрити панталони и груби налъми, без риза, с офицерската лента на ръката и с износена танкистка фуражка. Един слънчев лъч падна върху вензела над козирката и за миг го превърна от проста дрънкулка в къс разтопено злато.

„Какво точно знаеш, Грей, кучи сине?“ – питаше се Царя.

КНИГА ТРЕТА

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Слънцето току-що бе изгряло. Питър Марлоу лежеше в полудрямка на кревата си.

„Сън ли бе всичко това?“ – сепна се изведнъж той. После пръстите му внимателно докоснаха парцалчето, в което бе увит кондензаторът, и разбра, че не сънува. На горното легло Юърт се размърда и с пшкане се събуди.

– Ужасна нощ – рече той и провеси крака от кревата.

Питър Марлоу си спомни, че днес тяхната група трябва да ходи на дупките. Излезе от бараката, отиде при Ларкин и го смушка.

– А, Питър, ти ли си? – каза той, като все още се бореше със съня. – Какво има?

Питър Марлоу гореше от нетърпение да му съобщи за кондензатора, но реши да изчака и Мак, затова само напомни:

– Днес е наш ред за дупките, старче.

– О, по дяволите, пак ли?

Ларкин изтегна схванатия си гръб, върза саронга и нахлузи налмиите. Двата взеха мрежата, двадесет и пет литровото варелче и поеха през лагера, който тъкмо започваше да се събужда. Отидоха при тоалетните, без да обръщат внимание на посетителите там, а и те също не се обезпокоиха. Ларкин вдигна похлупака на една дупка и Питър Марлоу бързо обра стените с мрежата. Като я измъкна навън, в нея гъмжеше от хлебарки. Изтърси я в кофата и загреба отново. Пак добър улов. Ларкин сложи обратно капака и двамата се преместиха на съседната дупка.

– Дръж здраво! – предупреди го Питър Марлоу. – Виж какво направи! Изпуснах поне стотина.

– Не се безпокой, има ги в изобилие – с отвращение каза Ларкин и хвана по-здраво варела.

Смрадта беше отвратително, но реколтата – богата. Не след дълго съдът се напълни. Най-дребната хлебарка бе поне четири сантиметра дълга. Ларкин захлупи варела и двамата се запътиха към болницата.

– Не е това представата ми за силна храна, но какво да се прави – рече Питър Марлоу.

– Наистина ли си ги ял на Ява, Питър?

– Естествено. Ти също. Само че тук, в Чанги.

– Какво? – едва не изпусна варела Ларкин.

– Нима смяташ, че ще разкрия на докторите такъв деликатес и източник на белтъчини, а за нас няма да помисля?

– Но нали се споразумяхме! – викна Ларкин. – Нали се уговорихме, ние тримата, че никой няма да готви гнусотиите, без да пита другите.

– Аз казах на Мак и той се съгласи.

– Но аз не съм, по дяволите!

– Хайде, хайде, полковник! Не стига, че ги събирахме и ги готвехме тайно, а после те слушахме да хвалиш манджите, ами сега се оплакваш. Да не мислиш, че ние не сме гнусливи.

– Може, но следващият път искам да знам. И това е заповед, по дяволите!

– Слушам, сър! – захили се Питър Марлоу.

Отнесоха варела в кухнята на лечебницата – специалната малка кухничка, където готвеха за безнадежно болните. Като се върнаха в бараката, Мак вече бе там. Кожата му имаше сиво жълт цвят, очите му бяха червени, ръцете му трепереха, но треската бе преминала. Той дори намери сили да им се усмихне.

– Радвам се, че се върна, друже – рече Ларкин и седна.

– И аз.

Питър Марлоу разсеяно извади малкото парцалче.

– А, между другото, това може да ти послужи за нещо – подметка той с нарочна небрежност.

Мак разви парцалчето без особен интерес.

– Боже господи! – извика Ларкин.

– Дяволите да те вземат, Питър! – ръцете на Мак се разтрепериха. – Какво искаш, да получи инфаркт ли?

Силно развеселен от вълнението на Мак, Питър Марлоу направи усилие и каза с безизразен глас:

– Не разбирам какво толкова се палите за тая дреболия.

После не можа да сдържи повече усмивката си и засия целият.

– Престани с идиотската си английска скромност! – Ларкин се опитваше да изглежда ядосан, но и той сияеше. – Откъде го докопа, друже?

Питър Марлоу сви рамене.

– Глупав въпрос.

– Извинявай, друже – досети се Ларкин.

Питър Марлоу не се съмняваше, че втори път няма да го питат за

това. Много по-добре беше да не научават за селцето.

Денят вече си отиваше.

Ларкин пазеше. Питър Марлоу също. Скрит под мрежата против комари, Мак свърза кондензатора. После, изгарящ от нетърпение, напъха изводите в електрическия проводник и взе мъничката слушалка. Мина цяла вечност. Под мрежата бе страшно задушно – бетонните стени и бетонният под все още задържаха топлината на изчезващото слънце. Някъде наблизко яростно бръмчеше комар. Мак изруга, но не се опита да го убие, защото внезапно в слушалката нещо изпраща. Напрегнатите му, мокри от потта пръсти изпуснаха отверката. Избърса ги, внимателно напипа винтчето за настройване на станциите и започна леко, съвсем лекичко да го върти. Пращане. Само пращане. Изведнъж чу музиката: изпълнение на Глен Милър. След малко музиката спря и говорителят съобщи:

– Вие слушате радио Калкута. Продължаваме концерта на Глен Милър с мелодията „Лунна серенада“.

През отворената врата Мак виждаше Ларкин, приседнал в сенките, а по пътеката между двата реда бетонни постройките крачеха лагерници. Идеше му да изскочи навън и се разкрещи: „Елате да чуete новините! Току-що хванах Калкута!“ Послуша още малко, после разгласи радиото, грижливо прибра манерките в сиво-зелените калъфи и небрежно ги метна на леглото. Новините бяха в десет и за да пести време, вместо в третата манерка, той пхна проводника и слушалката под дюшека.

Толкова дълго бе стоял под мрежата, че гърбът му се бе схванал и докато ставаше, той изохка – Ларкин хвърли поглед назад.

– Какво има, друже? Не можеш ли да заспиш?

– Не, момчето ми – отвърна Мак и клекна до него.

– Карай полекичка, едва що излезе от болницата. Нямаше нужда да пита дали радиото е проработило.

Очите на Мак блестяха от възбуда. Ларкин го потупа закачливо.

– Виждам, че вече си съвсем наред, старче.

– Къде е Питър? – попита Мак, макар да знаеше, че той пази някъде около душопете.

– Ей, го там. Погледни го само как си седи и блее, глупакът.

– Хей, mahlu sans – провикна се Мак.

– Питър Марлоу отдавна бе разбрал, че Мак е свършил, но чак сега стана, отиде при тях и отвърна „Mahlu senderis“, което означаваше „Върви по дяволите“. На него също нямаше нужда да му се казва за

радиото.

– Да изиграем един бридж, а? – предложи Мак.

– Кой ще е четвърти?

– Хей, Гейвин, искаш ли да направим едно каре? Майор Гейвин Рос смъкна нозе от сгъваемия стол и подпрян на патериците си, се домъкна при тях. Зарадва се на поканата – нощите винаги му тежаха най-много. „Толкова идиотско нещо е това парализата. Бил си някога мъж, а сега си нищо. Имаш крака, а не ти вършат работа и си прикован към инвалидната количка за цял живот.“ Точно преди да падне Сингапур, малко късче шрапнел го удари в главата. „Няма страшно – бяха казали лекарите. – Ще го извадим веднага щом можем да ви изпратим в добра болница с хубава апаратура. Време има достатъчно.“ Но добра болница с хубава апаратура така и не се намери и времето изтече.

– Оох – изпъшка от болка той и се помъчи да седне на циментовия под.

Мак намери една възглавница и му я подхвърли.

– Дръж, старче!

Докато той се настаняваше, Питър Марлоу отиде да вземе картите, а Ларкин разчисти пространството помежду им. Гейвин вдигна левия си крак и го сви, като преди това откачи телената пружина, привързана с единия край за върха на обувката, а с другия – за бинта точно под коляното. После премести и десния си крак, също напълно парализиран, и се облегна на възглавницата до стената.

– Така по бива – рече той и с бързи, нервни движения поглади мустака си ала кайзер Вилхелм.

– Как е главоболието? – по навик попита Ларкин.

– Можеше да е и по-зле, момчето ми – пак по навик отвърна Гейвин. – С теб ли играя?

– Не, с Питър.

– А, той все ми цака асата.

– Само веднъж го цаках – протестира Питър Марлоу.

– Да, веднъж на вечер – засмя се Мак и започна да раздава.

– Mahlu.

– Две пики – смело обяви Ларкин.

Анонсът продължи бурно и разпалено.

Късно същата нощ Ларкин почука на вратата на една от бетонните постройки.

– Да? – обади се Смедли-Тейлър и впи очи в тъмнината.

– Извинявайте, че ви безпокоя, сър.

– А, здравейте, Ларкин. Нещо лошо ли се е случило?

Винаги се случваше нещо лошо. „Какво има пак?“ – чудеше се той, докато се измъкваше от леглото.

– Не, сър. – Ларкин старателно се огледа дали няма някой наблизо. После каза тихо, но отчетливо: – Руснаците са на седемдесет километра от Берлин. Манила е освободена. Янките са дебаркирали на Корегидор и на Иво Джима.

– Сигурен ли сте?

– Да, сър.

– Кой... – Смедли-Тейлър замълча. – Не, не искам да знам нищо. Седнете, полковник – тихо рече той. – Абсолютно ли сте сигурен?

– Да, сър.

– Мога да ти кажа само едно – рече старецът с мрачен шепот, – не съм в състояние да помогна с нищо, ако ви хванат с..., ако ви хванат. – Дори не искаше да произнесе думата „радио“. – Не желая да знам нищо повече. – Сянка от усмивка прекоси каменното му лице и го смекчи. – Само ви моля да го пазите като очите си и да ми съобщавате незабавно, щом научите нещо.

– Разбира се, сър. Ние смятаме...

– Нищо не желая да знам. Само новините – Смедли-Тейлър тъжно го потупа по рамото. – Съжалявам.

– Така е по-добре, сър.

Ларкин бе доволен, че полковникът не поиска да узнае плана им. Бяха решили всеки да предава вестите само на двама души: Ларкин – на Смедли-Тейлър и на Гейвин Рос, Мак – на майор Тули и на лейтенант Бозли – и двамата негови близки приятели, а Питър на Царя и отец Доновън, католическия свещеник. Те на свой ред щяха да ги споделят с други двама, на които могат да се доверят, и така нататък. Добър план, мислеше си Ларкин. Правилно постъпи Питър, като не ни каза откъде е кондензаторът. Бива си го това момче.

Късно през нощта, когато Питър Марлоу се върна в бараката си от обичайното посещение при Царя, Юърт все още лежеше буден. Той промуши глава изпод мрежата и развълнувано прошепна:

– Питър, чу ли новините?

– Какви новини?

– Руснаците са на седемдесет километра от Берлин. Янките са дебаркирали на Иво Джима и на Корегидор.

Питър Марлоу усети как сърцето му се сви от ужас. „Боже господи, толкова ли бързо се разчу!“

– Слухове, Юърт, нищо повече!

– Не са слухове, Питър. В лагера има ново радио, чиста истина. Страхотно, нали? А, забравих най-хубавото янките са освободили Манила. Скоро ще дойдат и тука, няма начин.

– Докато не ги видя с очите си, няма да повярвам. „Може би трябваше да кажем само на Смедли-Тейлър – мислеше си Питър Марлоу, докато си лягаше. – Щом като дори и Юърт знае, положението става опасно.“ Заслуша се напрегнато в нощния пулс на лагера. Възбудата в Чанги растеше почти осезаемо. Пленниците научаваха, че отново са във връзка със света.

Застанал мирно пред вбесения генерал, Йошима чувстваше, че коленете му се подкосяват от страх.

– Тъп, некадърен глупак! – крещеше генералът. Йошима се приготви за удара, който щеше да последва и той наистина дойде – с отворена длан през лицето.

– Намери радиото или ще те разжалвам! Прехвърлянето на фронта се отменя. Свободен си!

Йошима стегнато отдаде чест и поклонът му бе израз на върховно покорство. Излезе от кабинета на генерала, благодарен, че се отърва толкова лесно. „Дяволите да ги вземат тези нагли пленници!“ В караулното той строи хората си, руга ги и ги би през лицето, докато не го заболя ръката. На свой ред сержантите биха ефрейторите, те – редниците, а редниците – корейците. Заповедта бе ясна: „Намерете радиото или...“ През следващите пет дни не се случи нищо. После охраната се развилия из лагера и направо го разсипа. Но въпреки това не намериха нищо. Доносникът им още не беше разбрал къде е радиото. Единственият резултат бе, че обявеното възстановяване на дажбите беше отменено. Лагерът отново зачака да се изнижат мъчително дългите дни, станали още по-дълги от липсата на храна. Но сега поне бяха сигурни, че ще научават новини. Не слухове, а новини. А те бяха повече от добри – войната в Европа отиваше към своя край.

И все пак над пленниците тегнеше неизвестността. Малцина само разполагаха със запаси от храна. Пък и добрите новини си имаха лоша страна. Ако войната в Европа свършеше, в района на Тихия океан щяха да се прехвърлят повече войски. След време ще последва офанзива срещу японските острови, а тя неизбежно ще доведе охраната на лагера до бяс. Изтребление! Никой не си правеше илюзии – това щеше да е участие на Чанги.

Питър Марлоу бе тръгнал към кокошарниците, а манерката се полюшваше на бедрото му. Тримата бяха решили, че ще е най-добре по възможност да не се разделят с манерките. За всеки случай, ако пак има проверка. Беше в добро настроение. Парите от сделката с часовника отдавна бяха свършили, но Царя им бе дал и тютюн като аванс за следващите. „Боже мой, какъв човек! – мислеше си той. – Ако не беше Царя, Мак, Ларкин и аз щяхме да гладуваме като останалите.“

Денят не беше така горещ. Предната нощ бе валило и прахът се бе слегнал. Наближаваше време за обяд. Като стигна до първите кокошарници, Питър Марлоу ускори крачка. Може би днес ще има някое яйце. После изведнъж спря озадачен. Близо до техния кокошарник се бе струпала неголяма тълпа – гневна, разярена тълпа. За свое учудване видя там и Грей. Пред Грей стоеше полковник Фостър – чисто гол с изключение на мръсната набедрена препаска, – подскочаше на място като луд и крещеше нечленоразделни ругатни срещу Джони Хокинс, който уплашено прегръщаше кучето си с две ръце.

– Здравсти, Макс – приближи се Питър Марлоу до птичарника на Царя. – Каква е тая връва тука?

– Здравсти, Пит – непринудено отвърна Макс, зает с едно гребло. Забеляза как Питър Марлоу инстинктивно трепна, щом чу да го наричат „Пит“. „Офицери! Държиш се с тях като човек, а те полудяват. Много им здраве!“ – Ами, Пит – повтори той натъртено, – стана едно чудо, не ти е работа. Кучето на Хокинс май се вмъкнало при кокошките на полковника и убило една.

– Ами!

– Няма да му се размине, ей богу.

Фостър крещеше:

– Искам друга кокошка и обезщетение за загубите. Проклетото животно уби едно от децата ми. Държа да го съдите за убийство.

– Вижте, полковник – обади се Грей, изваден от търпение, – това е кокошка, а не дете. Не може да съдим...

– Моите кокошки са ми деца, идиот такъв! Кокошка, дете – каква е разликата! Хокинс е мръсен убиец. Убиец, чуваш ли?

– Защо не искате да разберете, полковник? – ядосано рече Грей. Хокинс не може да ви даде друга кокошка. Каза човекът, че се извинява. Кучето се откъснало от каишката и...

– Настоявам за военен съд. Срещу убиеца Хокинс и неговия кръвожаден звяр, който уби кокошката ми и я изяде. – По устата на полковник Фостър изби пяна. – Изяде я и сега от детето ми останаха само пера.

Разярен, той внезапно се хвърли върху Хокинс с протегнати ръце, впи нокти в кучето, задържа го от прегръдките му и се разкрещя:

– Ще те убия! И теб, и твоето мръсно животно!

Хокинс се дръпна настрана и блъсна Фостър. Полковникът се строполи на земята, а Роувър изквича от страх.

– Аз вече се извиних – задавено промълви Хокинс. – Ако имах пари, с удоволствие щях да ви дам, ако искате, и десет кокошки, но нямам! Грей – отчаяно се обърна Хокинс към него, – за бога, направи нещо!

– Какво мога да направя аз, по дяволите? – Грей бе уморен и нервниран, а го измъчваше и дизентерия. – Знаеш, че нищо не мога да направя. Ще трябва да докладвам случая. Но ако питаш мене, по-добре разкарай това куче.

– Какво искаш да кажеш?

– О, боже! – избухна Грей. – Искам да кажа да го разкараш. Убий го. Ако не можеш, накарай някой друг. Но гледай до довечера да го няма в лагера.

– Кучето си е мое. Не можеш да ми заповядваш...

– Мога и още как! – Грей млъкна за миг, докато отmine спазмът в червата му. Хокинс му беше симпатичен, винаги му е бил симпатичен, но в момента това нищо не значеше. – Знаеш наредбата. Предупредих те да го държиш на каишка и по-далеч оттук. Роувър е убил и изял една кокошка. Има свидетели.

Полковник Фостър се надигна от земята. Очите му бяха пълни с черна злоба.

– Аз ще го убия – изсъска той. – Това куче трябва аз да го убия. Око за око!

Грей застана пред Фостър, който се бе приготвил за нова атака.

– Полковник Фостър, тази случка ще бъде докладвана, където трябва. На капитан Хокинс е наредено да убие кучето.

Фостър сякаш не го чуваше.

– Искам това животно. Искам да го убия. Както то уби кокошката ми. То ми принадлежи и аз сам ще го убия. – Той тръгна напред, а по устата му все още имаше пяна. – Ще го убия, защото то погуби детето ми!

Грей го спря с ръка.

– Не! С това ще се заеме Хокинс.

– Полковник Фостър – каза отчаяно Хокинс – моля ви, моля ви, приемете извиненията ми. Пощадете кучето, това повече няма да се повтори.

– Естествено, че няма – разсмя се налудничаво полковник Фостър. – Звярът ти ще умре, и то от моята ръка.

Той се хвърли напред, но Хокинс се дръпна, а Грей го сграбчи за ръката.

– Престанете или ще ви арестувам! – изкрещя Грей. – Вие офицер ли сте или какво? Оставете Хокинс на мира и се махайте оттук.

Фостър се отскубна от Грей. После се обърна към Хокинс и просъска:

– Аз ще се разплатя с теб, убицецо. Жестоко ще се разплатя!

Той отиде до кокошарника и пропъзля вътре в къщата си, в дома, който го приютяваше, където спеше и се хранеше със своите деца – пилетата.

– Съжалявам, Хокинс – повтори още веднъж Грей, – но ще трябва да го разкараш.

– Моля те, Грей – не преставаеше Хокинс, – умолявам те, отмени заповедта. Всичко съм готов да направя в замяна.

– Не мога. – Грей нямаше избор. – Знаеш, че не мога, Хокинс, приятелю. Не мога. Разкарай го. И то по-бързо.

После се обърна рязко и си тръгна.

Лицето на Хокинс бе мокро от сълзи, кучето се бе сгушило в прегръдките му. В един момент погледът на Хокинс падна върху Питър Марлоу.

– За бога, Питър, помогни ми.

– Не мога, Джони! Съжалявам, но няма как да ти помогна. Нито аз, нито пък другите.

Замаян от мъка, Хокинс огледа смълчаните мъже. Сега вече плачеше, без да крие сълзите си. Мъжете се извърнаха. Нищо не можеше да се направи. Ако виновникът беше човек, щеше да е почти същото, може би съвсем същото. Миг на страдание и после Хокинс избяга, стиснал Ровър в прегръдките си.

– Горкият човек – рече Питър Марлоу на Макс.

– Слава богу, че не е някоя от кокошките на Царя. Щеше да ми се види черен светът тогава.

Макс заключи вратичката и кимна на Питър Марлоу за сбогом. Обичаше да се грижи за кокошките. Човек все успяваше да докопа по някое яйце от време на време. А и нямаше нищо опасно – изпиваш го бързо, счупваш черупката на прах и я слагаш в храната на пилците. Чиста работа. Освен това черупките са полезни за тях. Пък и, дявол да го вземе, какво е някое и друго яйце за Царя. Щом има поне по едно на ден

за него, всичко е наред. Хубаво нещо си беше да се грижи човек за кошките, а на Макс му оставаше още цяла седмица.

По-късно същият ден, точно след обяда, Питър Марлоу си почиваше на леглото.

– Извинявайте за безпокойството, сър – каза някой съвсем наблизко.

Питър Марлоу вдигна очи и видя Дайно.

– Какво има? – попита той и огледа бараката с леко неудобство.

– Ами... може ли да говоря с вас, сър? Обръщението, както винаги, звучеше непочтително.

„Тия американци никога няма да се научат да казват «сър» като хората.“ – помисли си Питър Марлоу. Стана и последва Дайно навън. Американецът го отведе до малката площадка между бараките.

– Слушай, Пит – настойчиво започна той. – Царя иска да те види. Поръча да вземеш със себе си Ларкин и Мак.

– Какво се е случило?

– Каза само да ги вземеш и тях. Ще ви чака в затвора, петдесет и четвърта килия на четвъртия етаж след половин час.

По разпоредба на японците в затвора не пускаха офицери. За изпълнението на заповедта следеше лагерната полиция. Боже мой, ето ти пак рискове.

– Само това ли каза?

– Само това; Петдесет и четвърта килия, четвърти етаж, след половин час. Хайде, ще се видим по-късно, Пит.

„Каква ли е пък тая работа сега?“ – зачуди се Питър Марлоу и побърза да намери Ларкин и Мак.

– Ти какво мислиш, Мак?

– Ами, момчето ми – внимателно подхвана Мак, мисля, че Царя няма да ни извика току-така и тримата, ако не е нещо важно.

– А как да влезем в затвора?

– Трябва да измислим оправдание – предложи Ларкин – в случай че ни хванат. Грей положително ще разбере и ще вдигне пара. Най-добре да се вмъкнем един по един. Аз винаги мога да кажа, че отивам да видя някой от австралийците, дето са там. А ти, Мак?

– Там има няколко момчета от Малайския полк. Тръгнал съм им на гости, и толкоз. Ти, Питър?

– Познавам едни летци вътре. Ще кажа, че искам да ги посетя. – Питър Марлоу се поколеба за миг. – Да отида първо сам, за да видя каква е работата, пък после да ви извикам.

– Не. Ако не на влизане, ще те видят като излизаш, и тогава въобще

няма да те пуснат втори път. Не можеш да не се подчиниш, ако лично са ти забранили да влизаш. Не, по-добре да отидем всички. Но поотделно. – Ларкин се усмихна: – Ама мистерия, а? Чудя се, какво ли е станало?

– Дано не си създадем пак главоболия!

– О, момчето ми – обади се Мак: – Само дето си жив в тия времена, и това е главоболие. Няма да съм спокоен, ако не отида. Царя има приятели нависоко. Може да е научил нещо.

– А манерките?

Помислиха малко, после Ларкин наруши мълчанието:

– Ще ги вземем.

– Не е ли прекалено опасно? Искам да кажа, ако сме вътре в затвора и направят внезапна проверка, няма начин да ги скрием.

– Каквото има да става, ще става – каза Ларкин напълно сериозно. – Или ни е писано да ни хванат, или не.

– Хей, Питър – провикна се Юърт, като видя Питър Марлоу да излиза от бараката, – забрави си офицерската лента.

– А, благодаря. – Питър изруга наум и се върна до леглото. – Съвсем ми изхвърча от ума.

– И аз все я забравям. Ама човек трябва да внимава.

– Така е. Много ти благодаря.

Питър Марлоу се смеси с мъжете, тръгнаха по пътеката покрай оградата. Упъти се на север, зави зад ъгъла и се изправи пред портата. Смъкна бързо лентата и изведнъж се почувства гол. Струваше му се, че всички лагерници, които го подминаваха или идеха насреща му се питат: „Защо ли е без лента тоя офицер?“ Барьерата при портала бе вдигната – мъжете се връщаха от работа. Повечето от тях бяха изтощени до смърт, тъй като теглеха огромни ремаркета с пънове за лагерните кухни, измъкнати с нечовешки усилия от блатата. Спомни си, че след един ден и него го чака същото. Вече бе свикнал с почти ежедневната работа на летището. Там се изкарваше сравнително лесно. Но събирането на дърва беше друго нещо и опасностите не бяха малки. Мнозина се нараняваха, защото помощни сечива нямаше. Мнозина си чупеха крак или ръка, или си чупеха глезен. За дърва бяха длъжни да ходят всички, всички що-годе здрави – и офицери, и войници, – по веднъж или два пъти седмично, защото кухните не спираха да димят, пък и справедливо беше тези, които могат, да работят и за онези, които не могат.

Точно до портата стоеше един полицаи, а от другата страна, облегнат на стената и запалил цигара, корейският часови флегматично оглеждаше минаващите лагерници. Полицаят наблюдаваше мъжете, които се

нижеха през вратата. В ремаркетото лежеше един лагерник. Почти нямаше ден, в който да не се случи произшествие, но човек трябваше да е напълно изтощен или много болен, за да го върнат в Чанги по този начин.

Питър Марлоу се прокрадна край разсеяните часови и се присъедини към мъжете, които сновяха насам-натам по огромната бетонна площадка. Промъкна се в една от сградите на затвора, пое нагоре по железните стъпала и се запровира между леглата и постелките. Навред гъмжеше от хора – на стълбите, по коридорите в отворените килии, където четири, дори пет души живееха на пространство, предвидено за един. Усети как го обзема ужас, ужасът, че е заклещен – отгоре, отдолу, отвсякъде. Смрадта бе непоносима. Смрад на разлагащи се тела. Смрад на немити човешки тела. Смрад на отдавна затворени на едно място човешки тела. Смрад на стени – стени на затвор.

Намери петдесет и четвърта килия. Вратата бе затворена. Той я отвори и влезе. Мак и Ларкин бяха вече там.

– Ей, богу, ще пукна от тая воня.

– И аз, друже – обади се Ларкин.

И той, и Мак се обливаха в пот. Въздухът бе спарен, а бетонните стени бяха влажни от своята собствена стенна пот и покрити с плесен. Килията бе широка малко повече от два метра, дълга два метра и половина и три метра висока. В средата, зациментирано по стената, имаше легло – плътен бетонен блок с височина един метър, широк метър и метър осемдесет дълъг. На бетонното легло се издигаше бетонна възглавница. В ъгъла бе тоалетната – най-обикновена дупка на пода, съединена с канализацията. Канализацията отдавна бе задръстена. Малко под тава на имаше мъничък прозорец с решетка, но небето не се виждаше – стената беше шестдесет сантиметра дебела.

– Мак, даваме им още няколко минути и после изчезваме от тази дупка – рече Ларкин.

– Дадено, момчето ми.

– Нека поне да отворим вратата – обади се Питър Марлоу, целият плувнал в пот.

– По-добре да стои затворено, Питър. По-сигурно е – каза Ларкин неспокойно.

– Ако трябваше да живея тук, по-скоро бих умрял.

– Прав си. Слава богу, че сме отвън.

– Едно не разбирам само – посочи одеялата на бетонното легло Мак, – къде са тия, дето живеят в килията. Не може всичките да са на работа.

– И аз това се чудя. – Ларкин ставаше все по-неспокоен. – Я да се махаме оттука...

Вратата се отвори и в очертанията и се появи Царя. На лицето му грееше щастлива усмивка.

– Здравейте, момчета!

Носеше някакви пакети в ръце. Влезе и веднага се дръпна настрана. След него, също толкова натоварен, се вмъкна Текс.

– Сложи ги на леглото.

Текс остави котлона и голямата тенджерата и затвори вратата с крак. Тримата мъже ги гледаха в недоумение.

– Иди донеси вода – поръча Царя на Текс.

– Ей сега!

– Какво става? Защо си искал да ни видиш? – попита Ларкин.

Царя се засмя.

– Мисля да си уредим банкет.

– Да не искаш да кажеш, че ни извика тук само за това? Не можеше ли да свършиш тая работа при нас? – разбесня се Ларкин.

Царя само го изгледа и се ухили, после му обърна гръб и разопакова един пакет. Текс се върна и сложи тенджерата с вода на котлона.

– Слушай, Раджа, какво... – Питър Марлоу не довърши изречение-то си.

Царя изсипа почти килограм качанг иджу във водата, сетне добави сол и две препълнени лъжички захар. После се обърна, разгъна още нещо, увито в бананови листа, и го сложи пред тях.

– Мили боже!

Всички в килията замълчаха изумени.

Царя остана много доволен от предизвикания ефект.

– Казах ли ти, Текс – захили се той. – Дължиш ми един долар.

Мак се протегна и докосна месото.

– Mahlu. Истинско е. Ларкин също го пипна с ръка.

– Вече съм забравил как изглежда месото – промълви той, задавен от вълнение. – Ей богу, ти си гений, истински гений.

– Днес имам рожден ден, така че реших да го отпразнуваме. Взех и още нещо. – Царя вдигна една бутилка.

– Какво е това?

– Саке!

– Не мога да повярвам – рече Мак. – Та това е почти половин прасе. – Наведе се и помириша месото. – Боже мили, истинско е, истинско и свежо като майско утро!

Всички се засмяха.

– По-добре заключи вратата, Текс. – Царя се обърна към Питър Марлоу. – Съгласен ли си, съдружник?

Питър Марлоу все още не откъсваше поглед от месото.

– Откъде го докопа, по дяволите?

– Много е дълго за разправяне!

Царя извади нож и нарязва месото, после сръчно разчупи двата малки задни бута през ставите и ги пусна в тенджерата. Всички го гледаха като омагьосани как сложи сол и нагласи тенджерата точно в средата на котлона, после седна на бетонното легло и кръстоса крака.

– Не е зле, нали?

Дълго време никой не проговори.

Внезапно някой натисна дръжката на бравата и ги изтръгна от вцепението. Царя кимна на Текс и той отключи вратата, откряна я едва-едва, после широко я разтвори. В килията влезе Бръф. Той се огледа объркан. После забеляза котлона, приближи се и надникна в тенджерата.

– Да пукна дано!

Царя се засмя.

– Имам рожден ден. Реших да те поканя на вечеря.

– Дълбоко съм трогнат! – Бръф протегна ръка на Ларкин. – Дон Бръф, полковник.

– Казвам се Грант. Познавате ли Мак и Питър?

– Разбира се. – Бръф им се усмихна и се обърна към Текс: – Здравсти, Текс!

– Здравей, Дон.

– Настанявай се, Дон – посочи Царя леглото. – После ще се захващам за работа!

Питър Марлоу отново се учуди как така американските войници и офицери си говорят на малки имена и това изглеждаше напълно в реда на нещата, без да звучи фамилиарно, нито изкуствено. Забелязал бе също, че войниците винаги се подчиняват на Бръф, макар всички да му виеха направо Дон. Странно нещо.

– Каква работа?

Царя измъкна няколко накъсани одеяла.

– Трябва да запушим вратата.

– Какво? – не повярва на ушите си Ларкин.

– Ами да. Започне ли да ври това тука, ще ни създаде големи неприятности – обясни Царя. – Представете си само като го подушат

приятелчетата отвън. Направо ще ни разкъсат. Единствено тук можем да сготвим яхнията тайно. Ако запушим добре вратата, миризмата ще излиза главно през прозореца. Във всеки случай навън не можем да готвим.

– Ларкин е прав – тържествено заяви Мак, – ти си гений. Никога нямаше да се сетя за това. От днес нататък американците ми стават приятели! – засмя се той.

– Благодаря, Мак. Давайте сега да действаме.

Гостите взеха парчетата одеяло, напъхаха ги в пролуките на вратата и закриха шпионката. Като свършиха, Царя провери резултата.

– Добре – рече той. – А какво ще правим с прозореца? Всички вдигнаха очи към малкия къс зарешетено небе и Бръф предложи:

– Оставете го отворен, докато яденето заври. После ще затулим и него. Усетим ли, че не можем да траем повече, ще отворим за малко. – Той се огледа. – Ще пускаме ароматът да излиза от време на време като индианските димни сигнали.

– Има ли вятър навънка?

– Не обърнах внимание. Някой да е забелязал дали духа?

– Питър, я ме повдигни, момчето ми – рече Мак. Той бе най-дребният от присъстващите и Питър Марлоу го качи на раменете си. Мак надникна през решетката, напљончи пръста си и провря ръка навън.

– Побързай, Мак! Не си от пух! – подкани го Питър.

– Пробвам за вятър, глупако!

Той отново напљончи пръста си и го подаде навън. Имаше толкова съсредоточен и глупав вид, че Питър Марлоу започна да се смее, после към него се присъедини и Ларкин. Двамата се запревиваха и Мак падна от раменете му, удари си крака о бетонното легло и взе да ругае яростно:

– Виж какво ми направи крака, проклетнико! – Ожуленото бе съвсем малко, но течеше струйка кръв. – Едва не си смъкнах цялата кожа, да те вземат дяволите!

– Погледни, Питър – прихна Ларкин и се хвана за корема. – Мак имал кръв. Винаги съм мислил, че в жилите му тече каучук.

– Вървете по дяволите и двамата! Mahlu! – изруга несдържано Мак, после и на него му стана смешно, скочи, хвана Питър Марлоу и Ларкин под ръка и запя:

Тук край розовия храст,

весел танц почни със нас...

Питър Марлоу хвана Бръф, Бръф сграбчи Текс и подлудени от песента, те се завъртяха около тенджерата и Царя, който седеше с кръстосани крака на леглото.

Мак се пусна.

– Аве, Цезар. Тези, които ще ядат, те поздравяват! Всички в хор повториха поздрава и се строполиха на пода.

– Я не ми лежи на ръката, да те вземат дяволите!

– Бръф ще ме изкормиш с тоя крак, глупако – изруга Ларкин.

– Извинявай, Грант. Ох, боже, не съм се смял така от години!

– Ей, Раджа – обади се Питър Марлоу, – трябва всички да я разбъркаме за късмет.

– Моля, заповядайте – отвърна Царя. Драго му беше да ги гледа така развеселени.

Те тържествено се подредиха един зад друг и Питър Марлоу разбърка яхнията, която вече завираше. Мак взе лъжицата, разбърка веднъж яденето и отправи една нецензурна благословия. За да не остане назад, Ларкин се изправи до тенджерата и занарежда: „Ври, ври, ври, бълбукай...“

– Ти да не си мръднал? – викна Бръф. – Как може да цитираш „Макбет“!

– Защо, какво от това?

– Носи нещастие. Все едно да счупиш огледало.

– Така ли?

– Разбира се!

– Никога не съм знаел! – намръщи се Ларкин.

– Както и да е, ти и без това го сбърка – успокои го Бръф. – То е:

Плам пламти! Котел бълбукай!

Адска смес, мехури пукай!

– Да имаш да вземаш. Аз Шекспир го знам.

– Хващаш ли се на бас? На порция ориз?

– Внимавай, полковник – намеси се Мак с подозрение, защото добре познаваше страстта на Ларкин да се обзалага. – Никой не се хваща на бас току-тъй.

– Няма начин да не спечеля, Мак – отвърна Ларкин, но увереността на американеца никак не му харесваше. – Защо пък си толкова сигурен?

– Първо кажи приемаш ли, или не? – настоя Бръф. Ларкин размисли за миг. Обичаше да се обзалага, но порция ориз все пак бе твърде много.

– Не. На карти я залагам, но да пукна, ако я рискувам за Шекспир.

– Жалко – каза Бръф. – Добре щеше да ми дойде още една порция. „Макбет“, четвърто действие, първа картина, десети стих.

– Откъде пък го знаеш и с цифрите, по дяволите?

– Е, какво толкова – отвърна Бръф. – Следвах литература в Колумбийския университет, специалност журналистика и драматургия. Като излезем оттук, ще стана писател.

Мак се наведе и надникна в тенджерата.

– Завиждам ти, момчето ми. Направо е страхотно да си писател. Надали има нещо по-важно на света. Ако те бива, разбира се.

– Глупости, Мак – обади се Питър Марлоу. – Има хиляди други по-важни неща.

– Това само показва колко малко знаеш за живота.

– Бизнесът е много по-важен – намеси се Царя. – Без бизнеса светът ще загине. А без пари и стабилна икономика кой ще купува книги?

– Да вървят по дяволите и бизнесът, и икономиката – обади се Бръф. – Това са преходни неща. Мак е съвсем прав.

– Добре де, Мак, защо е толкова важно да си писател? – попита Питър Марлоу.

– Ами, момчето ми, първо, това е нещо, което винаги съм искал да правя, а не мога. Много пъти опитвах, но никога не успях да изкарам нещо докрай. Това е най-трудното – да го изкараш докрай. Но най-важното е, че писателите са единствените, които могат да направят нещо за тоя свят. Един бизнесмен не може...

– Глупости – обади се Царя, – ами Рокфелер? А Морган, Форд, Дюпон? И всички останали? Нали с техни дарения се поддържат сума ти институти, библиотеки, болници, че и изкуството. Без техните мангизи...

– Ами тия мангизи са спечелени за сметка на другите. – отсече Бръф.

– Голяма работа, че ще върнат някое милионче на тези, които са им ги изработили. Тия кръвопийци...

– Ти май си демократ? – разпали се Царя.

– Естествено. Я виж Рузвелт... Виж какво направи за страната! Измъкна я от блатото, докато ония проклети републиканци...

– Това са глупости и ти много добре го знаеш. Републиканците

нямат нищо общо. Това си е икономически цикъл.

– Да ти умра на икономическия цикъл. Републиканците...

– Ей, момчета – кротко се обади Ларкин, – хайде да оставим политиката за след яденето, а?

– Може – мрачно се съгласи Бръф. – Но тоя тука май е паднал от небето.

– Кажи, Мак, защо е толкова важно? Пак не разбирам.

– Виж сега, писателят може да изрази на хартия една мисъл или някакво мнение и ако е добър, може да повлияе на хората дори хартията да е за клозет. В днешно време само той е способен да направи такова нещо – да промени света. Един бизнесмен не може – ако няма голяма пара. И един политик не може – ако няма голям пост или власт, фермерът, и той не може, естествено. Счетоводителят, и той, нали, Ларкин?

– Къде ти!

– Само че ти говориш за пропаганда – каза Бръф. – Аз не искам да пиша пропаганда.

– А за киното ли, Дон? – попита Царя.

– Още не са купили нищо мое. Човек, докато не продаде поне един разказ, не е писател. Но киното е адски важно. Киното е най-важното пропагандно средство на всички времена – каза той и като видя, че Царя се готви да нападне, добави: – Дявол да го вземе, какво лошо има в това, че съм демократ.

– Бъдещето е на телевизията – каза Питър Марлоу, без да откъсва поглед от струйката пара, танцуваща над яхнията. – Веднъж гледах предаване на Александра Палас в Лондон. Беърд предава по една програма седмично.

– Чувал съм за телевизията – рече Бръф, – но никога не съм гледал.

– И аз не съм – кимна Царя, – но от това може да стане страхотен бизнес.

– Може, ама не и в Щатите – изсумтя Бръф. – Помисли си само какви са разстоянията! Е, за по-малките страни, като Англия например, сигурно става, но не и за държава като Щатите.

– Какво искаш да кажеш? – настръхна Питър Марлоу.

– Ами това, че ако не бяхме ние, войната никога нямаше да свърши. Така де – нашите пари, нашите оръжия, нашата помощ...

– Слушай човече, та ние се оправяхме прекрасно и сами, докато вие се сетихте да си размърдате смотаните задници. Тая война е толкова ваша, колкото и наша.

Питър Марлоу хвърли гневен поглед към Бръф и той му отвърна

със същото.

– Глупости! То защо ли не ви оставим, европейците, да се изпотрепете едни други, както сте се трепали толкова пъти досега. Добре, че ви измъкнахме преди...

И след миг вече всички се караха и ругаеха и никой не слушаше другите, а имаше собствено твърдо мнение и всеки бе прав. Царя ядосано размахваше юмрук пред Бръф, който не оставаше назад, а Питър Марлоу крещеше на Мак, когато внезапно някой взе да блъска по вратата.

Мигом настъпи тишина.

– Какво сте се разкрещели там? – чу се глас.

– Ти ли си, Грифитс?

– Ами кой друг? Да не мислиш, че е Адолф Хитлер? В карцера ли искате да ни натикат?

– Не. Извинявай.

– Я се укротете малко!

– Кой е тоя? – попита Мак.

– Грифитс. Килията е негова.

– Какво?

– Ами да. Наех я за пет часа. Три долара на час. Даром никой нищо не дава.

– Наел си килията? – повтори смаян Ларкин.

– Именно. Той Грифитс си го бива – обясни Царя. – Тук наоколо има хиляди хора, нали така? А мир и спокойствие няма, нали? Е, та той дава килията под наем на всеки, който иска да се усамоти. Вярно, че тоя коптор едва ли е идеално място за усамотение, но Грифитс върти стабилна търговийка.

– Главата си залагам, че не го е измислил той – рече Бръф.

– Е, не мога да лъжа – усмихна се Царя. – Трябва да си призная, че хрумването беше мое. Но Грифитс си докарва доста пара – той и групата му преживяват от добре по-добре.

– А ти колко получаваш?

– Десет процента.

– Ако са само десет процента, справедливо е – отсъди Бръф.

– Десет са – каза Царя. Никога не би излъгал Бръф, макар че на него въобще не му влизаше в работата колко изкарва.

Бръф се пресегна и разбърка яденето.

– Ей, момчета, завря.

Всички се струпаха около тенджерата. Вярно, яхнията наистина

вреше.

– Я по-добре да оправим прозореца. Ей, сега ще се разнесе она ми ти аромат...

Сложиха едно одеяло пред зарешетения отвор и скоро килията се изпълни с ухание. Макс, Ларкин и Текс седнаха и се облегнаха на стената, приковали поглед в тенджерата. Питър Марлоу се настани от другата страна на леглото и тъй като бе най-близо до котлона, от време на време разбъркваше яденето.

Съст тихо къкреше, малките зрънца изплуваха като новолуния на повърхността, после потъваха обратно в дълбините на тенджерата. Облак пара разнесе благоухание на истинско месо. Царя се наведе и пусна шепа местни подправки: куркума, карамфил, чесън – и ароматът стана още по-богат.

След още десет минути Царя пусна в тенджерата и зелена папая.

– Страшна е! – каза той. – Ако някой измисли как да суши папаята, цяло състояние може да натрупа. Такъв божествен вкус дава на месото!

– Малайците използват този плод открай време – отвърна Мак, но никой не го слушаше, а всъщност и той самият не се слушаше, защото наситеният, сладък дъх ги обгръщаше отвсякъде.

По гърдите, по брадичките, по краката и ръцете им се стичаше пот. Но те не усещаха нито потта, нито задухата. Разбираха, само че не сънуват, че тук, пред очите им се готви месо, и скоро, много скоро ги чака угощение.

– Откъде го намери? – попита Марлоу, без да се интересува в действителност. Просто трябваше да каже нещо, да разкъса тягостната тишина.

– Това е кучето на Хокинс – отвърна Цар а в главата му се въртеше една единствена мисъл: „О, боже, колко хубаво мирише! Божествено мирише!“

– Кучето на Хокинс ли?

– Искаш да кажеш Роувър?

– Неговото куче!

– Аз мислех, че е прасенце!

– Кучето на Хокинс?

– Боже господи!

– Искаш да кажеш, че това в тенджерата е Роувър? – смаян попита Питър Марлоу.

– Ами да – отвърна Царя. Беше му все едно, въпреки че тайната бе разкрита. – Щях да ви кажа след това, но какво толкова? Вече знаете

истината.

Всички се спогледаха втрещени.

– О, майко божия! Кучето на Хокинс! – отново възкликна Питър Марлоу.

– Виж сега, какво значение има? – взе да го убеждава Царя. – Роувър беше най-чистото куче, което съм виждал. Много по-чисто от прасе. По-чисто дори и от пиле. А месото си е месо, не е ли така!

– Така е – присъедини се бързо Мак. – Нищо лошо няма в това да ядеш куче. И китайците ги ядат. Дори ги смятат за деликатес. Честна дума.

– Може – на Бръф му се повдигаше, – но ние не сме китайци! Пък и точно кучето на Хокинс!

– Чувствам се като канибал – рече Питър Марлоу.

– Мак е прав – отсече Царя. – Нищо му няма на кучешкото месо. Виж го как мирише само.

– Мирише и още как! – обади се Ларкин от името на всички. Слюнката го задавяше и той едва говореше. – Не усещам нищо друго, освен тая миризма, и мога да ви кажа, че това е най-страхотната миризма на света. Въобще не ме интересува дали е Роувър, или не. Искам да ям, и толкоз. – Полковникът разтърка корема си с ръка. – Не знам на вас как ви е, момчета, но аз съм толкоз гладен, че ме свива стомахът. Тая миризма направо ще ме подлуди.

– На мен пък ми се повдига. Но не, защото е кучешко – каза Питър Марлоу и добави с горчивина: – Просто не искам да ям Роувър. Как ще погледна после Хокинс в очите?

– Не знам, момчето ми – отвърна Мак. – Аз ще си извърщам главата. Няма да мога да го погледна. – Ноздрите му потрепнаха и той се взря в тенджерата. – Толкова хубаво мирише!

– Естествено, ако някой не иска да яде, може да си върви – обади се Царя невъзмутимо.

Никой не мръдна. Всички се облегнаха на стената и потънаха в размисъл. Заслушани в къкренето. Упоени от прелестния аромат.

– Не е чак толкова ужасно, като си помисли човек – наруши мълчанието Ларкин по-скоро, за да убеди себе си, отколкото другите. – Към кокошките си как се привързваме. А нямаме нищо против да ги ядем. И тях, пък и яйцата им.

– Така е, момчето ми. А спомняш ли си оная котка, дето и видяхме сметката? Тогавя не ни пукаше, нали, Питър?

– Да, ама тя беше бездомна. А това е Роувър!

– Беше. Сега е просто месо.

– Вие ли пипнахте котката? – ядосано попита Бръф. – Преди около шест месеца?

– Не. Това се случи на Ява.

– А – отдъхна си Бръф. После погледът му случайно попадна на Царя и той избухна: – Как не се сетих досега? Значи ти беше, кучи сине! А ние обикаляхме четири часа като луди да я търсим.

– Не се ядосвай, Дон. Нали наши хора я докопаха. Победата беше на американска страна.

– Моите австралийци нещо се излагат – отбеляза Ларкин.

Царя взе лъжицата и докато опитваше соса, ръката му трепереше.

– Бива си го. – После побутна месото, но то все още не се отделяше от кокала. – Ще му трябва поне още час. След десет минути той отново опита яхнията.

– Май иска малко сол. Ти как мислиш, Питър?

Питър Марлоу също я опита. Хубава беше, безумно хубава.

– Малко, съвсем мъничко!

Всички подред опитаха яденето. Още щипчица сол, зрънце черен пипер, мъничко захар, стрък куркума. После седнаха да чакат, разкъсвани от най-изтънченото мъчение. От време на време сваляха одеялото от прозореца, изпускаха малко от аромата и оставяха да влезе свеж въздух. Навън бризът понесе аромата из Чанги, а вътре по коридорите на затвора уханието се промъкна през пролуките на вратата и напои въздуха.

– О, боже, Смити, подушваш ли?

– Разбира се, че подушвам. Да не би да нямам нос? Откъде идва?

– Някъде горе от караулното, оттам някъде.

– Да пукна, ако тия долни жълти копелета не готвят точно до оградата.

– Те са, мръсниците.

– Не, не са те. Май иде откъм затвора.

– Боже, я погледни тоя. Виж как души като куче, идиотът му с идиот!

– Казвам ти, от затвора иде.

– Това е от вятъра. Вятърът е оттам.

– Вятърът никога не е мирисал така. Това е месо, казвам ти. И то говеждо, залагам си живота. Говежда яхния!

– Нови мъчения измислиха, копелетата! Ама че мръсни номера!

– Може би просто си внушаваме. Казват, че човек понякога има

халюцинации за миризма.

– Как ще си внушаваме всички до един, по дяволите? Погледни хората, всички са спрели.

– Кой казва?

– Какво кой казва?

– Ти каза: „Казват, че понякога човек има халюцинации за миризма.“ Кой казва?

– О, господи, Смити. Просто така се казва.

– Добре де, но кой?

– Откъде да знам, по дяволите?

– Тогава стига си викал „казват това“, „казват онова“. Човек направо може да полудее.

Мъжете в килията – избраниците на Царя го наблюдаваха как отсипва една порция във войнишко канче и го подава на Ларкин. Погледите им се вдигнаха от канчето и се върнаха обратно върху черпака, и после върху Мак, и обратно на черпака, и после върху Бръф, и пак на черпака и после върху Текс и обратно на черпака, и после върху Питър Марлоу, и пак на черпака и най-накрая, върху чинията на Царя. Когато всички получиха порция, започнаха да се хранят и накрая остана ядене поне още за по два пъти на човек.

Просто бе болка да ядеш толкова до насита.

Зърната се бяха разварили и станали част от гъстия сос. Папаята бе направила месото невероятно крехко и то се отделяше от костите на мръвки, придобило кафеникав цвят от папаята, от подправките и боба. Сосът бе гъст, като истински сос на ирландска яхния – с капки златиста мазнина на повърхността.

Царя вдигна глава от чинията си, излъскана до блясък, и направи знак на Ларкин. Полковникът просто подаде канчето си и без излишни думи всеки получи по още една порция. Скоро и тя изчезна. После още по една, последна.

Най-сетне Царя сложи чинията настрана и въздъхна:

– Пустото му куче!

– Превъзходно беше! – обади се Ларкин.

– Ненадминато – присъедини се Питър Марлоу. – Направо бях забравил какво значи да дъвчеш. Челюстите ме болят.

Мак внимателно отгреба и последното зрънце и се оригна. Прекрасно бе да се оригнеш.

– Да ви кажа, момчета, доста съм си хапвал навремето – ростбиф в

„Симпсънс“ на Пикадили ли не щеш, райстафел в „Отел дез енд“ на Ява, но никоя манджа не може да се намаже дори на малкия пръст на тая. Никоя.

– И на мен така ми се струва – обади се Ларкин и се нагласи още по-удобно. – Дори и в най-добрите ресторанти на Сидни... Е, вярно пържолите са си пържолите, но нищо не ми се е услаждало толкоз.

Царя се оригна и ги почерпи с цигари. После отвори бутилката саке и отпи голяма глътка. Напитката бе парлива и силна, но затова пък отми тежкия вкус на месо в устата му.

– Вземи – подаде той сакето на Питър Марлоу. Пийнаха, попушиха.

– Ей, Текс, какво ще кажеш за по едно кафе – прозя се Царя.

– Не е зле да почакаме малко, преди да отворим вратата обади се Бръф, но му бе абсолютно все едно дали ще я отворят, или не стига да не го закачат. – Чувствам се разкошно!

– Така се натъпках, че направо ще се пръсна – рече Марлоу. – Не съмнено това беше най-прекрасната...

– По дяволите, Питър, всички току-що го казахме. – всички го знаем.

– Е, да, но просто не мога да се съържа.

– Как успя да докопаш кучето? – попита Бръф и с мъка потисна една прозявка.

– Макс ми разправи историята с кокошката. Изпратих Дайно да говори с Хокинс и оня да му го даде. Курт го заколи. На мен се паднаха задните бутове.

– Хокинс пък как го е дал на Дайно? – попита Питър Марлоу.

– Дайно е ветеринарен доктор.

– А, ясно.

– Глупости! – обади се Бръф. – Той е от търговския флот.

– Е, днес беше ветеринарен доктор – сви рамене Царя. – Стига сте ми портили удоволствието.

– Направо ми вземаш ума. Свалям ти шапка.

– Благодаря, Дон.

– А как го... Курт как го уби? – попита Бръф.

– Не съм питал.

– Правилно, момчето ми – намеси се Мак. – Хайде вече да не говорим за това, а?

– Умно предложение.

Питър Марлоу стана и се протегна. Сетне попита:

– Ами какво ще правим с костите?

– Ще ги измъкнем на излизане.
– Дали да не поиграем един покер? – подметна Ларкин.
– Умно предложение съгласи се на секундата Царя – Текс, ти се захвашай с кафето. Питър, ти разчисти, Грант, отвори малко вратата. Ти, Дон, можеш да събереш съдовете.

Бръф тежко се изправи.

– А ти какво ще правиш, по дяволите?
– Аз ли? – Царя вдигна вежди. – Аз ще си седя.

Всички го изгледаха. После Бръф каза:

– Ще взема да те направя един офицер, та да мога да ти разбия мутрата след това.

– Ще ти го върна тъпкано – отвърна Царя, – така че няма какво да си точиш зъбите.

Бръф изгледа останалите, сетне пак се обърна към Царя.

– Май че си прав. Като нищо ще се докарам до военен съд. – Той се изсмя. – Но няма закон, който да ми забрани да ти оберя паричките. – Той измъкна една пет доларова банкнота и посочи с глава колодата в ръцете на Царя. – По-голямо печели!

Царя разпери картите.

– Тегли!

Бръф с тържествуващ вид показва дамата. Царя огледа колодата, после измъкна една карта – вале. Бръф се ухили.

– Удвоявам.

– Дон, откажи се, докато печелиш – кротко го посъветва Царя, измъкна втора карта и я обърна – асо. – Винаги мога да ти извадя още едно асо, картите са мои!

– Защо тогава не го стори веднага, дявол те взел? – попита Бръф.

– Е, сър капитане – весело каза Царя, – би било неучтиво да ти взема парите. Най-сетне ти си нашият храбър командир.

– Върви по дяволите! – изруга Бръф и се зае да вдига чиниите и канчетата. – „Не можеш ли да победиш някого, стани му съюзник“, така знам аз.

Същата нощ, когато почти целият лагер вече бе потънал в сън, Питър Марлоу все още лежеше буден и не искаше да заспива. Стана от кревата, промъкна се през лабиринта от мрежи и излезе навън. Бръф също не спеше.

– Ей, Питър – тихо го повика той. – Ела седни тука. И ти ли не можеш да спиш?

– Просто не искам, толкова ми е хубаво; Мракът около тях бе като кадифе.

– Чудна нощ.

– Да.

– Женен ли си?

– Не – отвърна Питър Марлоу.

– Имаш късмет. Сигурен съм, че нямаше да ми е чак толкова тежко, ако не бях женен. – Бръф замълча. – Полудявам, като се замисля за нея. И дали още е там? И ако е там, какво прави? Какво прави точно сега?

– Нищо – почти несъзнателно отвърна Питър Марлоу, а Няй отново оживя в мислите му. – Не се тревожи.

Все едно да кажеш „не дишай“!

– Не, не бих я обвинил, нито нея, нето коя да е друга. Толкова дълго време ме няма. Толкова дълго. Не мога да я обвинявам.

С разтреперана ръка Бръф сви цигара от щипка изсушен чай и един от фасовете на Царя. Запаля, дръпна дълбоко, после я подаде на Питър Марлоу.

– Благодаря, Дон.

Дръпна веднъж и му я върна. Двата довършиха цигарата в мълчание, разкъсвани от копнежи. После Бръф се надигна.

– Време е да си лягам вече. Лека нощ.

– Лека нощ, Дон.

Питър Марлоу отново се загледа в нощния пейзаж и мислите му жадно отплуваха пак към Няй. Знаеше, че също като Бръф му оставаше да направи само едно, или никога нямаше да заспи.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Дойде денят на победата над Германия и пленниците в Чанги ликуваха. Но за тях 9 май бе просто още един от низа еднакви дни, който по никакъв начин не промени живота им. Храната бе същата, небето – същото, горещината – същата, болестите – същите, мухите – същите, гнетът – същият. Грей все така дебнеше и чакаше. Доносникът го беше уведомял, че диамантът скоро ще смени собственика си. Съвсем скоро. Не по-малко напрегнато чакаха Питър Марлоу и Царя. Оставаха още само четири дни.

После дойде „денят на раждането“ и Ева даде живот на още дванадесет малки. Царя и съдружниците му дълго се смяха на закодираното

название, което му дадоха – ден Р. Грей бе известен от доносника си и в деня Р обгради бараката и претърси всички за часовници или каквото там щеше да се продава в „деня на размяната“. Тъпото му ченге! Царя никак не се обезпокои от поредното доказателство, че в бараката има доносник. Същият следобед бе заченато третото поколение.

Под бараката вече имаше седемдесет клетки. Четиринадесет от тях бяха заети. Скоро щяха да се запълнят още дванадесет. Проблемът за имената беше разрешен по възможно най-простия начин: мъжките получаваха четни номера, женските – нечетни.

– Слушайте какво – каза Царя, – трябва да се приготвят още клетки.

Бяха се събрали в бараката на общо заседание. Вечерта бе прохладна и приятна. Облаци докосваха тъничкия сърп на луната.

– Ударихме на камък – обади се Текс. – Отникъде вече не можем измъкна телена мрежа. Ще трябва май да молим австралийците за помощ.

– Ами – бавно произнесе Макс, – та после направо да оставим всичко в ръцете им.

– Напоследък бойните действия в бараката на американците изцяло се пренесоха около живото злато, което енергично бликаше под тях. Четирима души вече бяха разширили изкопите под бараката в лабиринт от галерии. Сега място за клетки имаше предостатъчно, но нямаше телена мрежа. А трябваше да се достави на всяка цена, защото се задаваше пак ден Р, а скоро след това още един и после още един.

– Ако намерим десетина души, на които да се доверим, може да им дадем по една двойка и те да си направят собствено стопанство – предложи Питър Марлоу. – А ние да останем само развъдно стопанство.

– Не става, Питър! Никога няма да опазим тайната. – Царя сви цигара и това му напомни, че в последно време търговията не вървеше – цяла седмица не бе пушил купешка цигара. – Единственият изход е да включим и Тимсън в играта – добави той след миг размисъл.

– Тоя смотан австралиеца и без това ни подбива пазара – обади се Макс.

– Нямаме избор – отсеке Царя. – На нас ни трябва клетка, а само той може да свърши тая работа. Освен това мога да разчитам, че ще си държи устата затворена. Ако ни потръгне със стопанството, мангизи ще има за всички. – Той се обърна към Текс. – Иди за Тимсън.

Текс сви рамене и излезе.

– Ела да видим какво става долу, Питър – каза Царя и се отправи към капака. – Олеле, боже! – възкликна той, като видя размаха на

изкопните работи. – Ако продължим по този начин, скоро цялата скапана барака ще се срине долу и тогава къде ще се дяваме, не знам!

– Не се тревожи, шефе – гордо каза Милър, който отговаряше за изкопчиите. – Така съм изчислил нещата, че бетонните подпори да си останат непокътнати. Сега има място за хиляда и петстотин клетки. Трябва само да се намери мрежа. Можем и да удвоим бройката, ако се сдобием с достатъчно дървен материал, за да подпрем тунелите. Няма проблеми.

Царя мина по главния изкоп да огледа животните. Адам го забеляза и стръвнo се хвърли върху мрежата, готов сякаш да го разкъса на парчета.

– Радва ми се, а?

– Знае те отнякъде, негодникът – ухили се Милър.

– Може би трябва да спрем с размножаването, докато не станат клетките – предложи Питър Марлоу.

– Тимсън ще свърши работата – каза Царя. – Само неговите разбойници могат да намерят материали.

Качиха се обратно в бараката и се поизтупаха от праха. Взеха душ и се почувстваха по-добре.

– Как си, друже – поздрави Тимсън, прекоси бараката и седна при тях. – Вие, янките, какво, страх ви е да не ви вдигнат във въздуха задниците ли, що ли?

Той бе дребен, набит мъж с хлътнали очи.

– Какви ги говориш?

– Подхванали сте ги тия окопи, сякаш целите въздушни сили ще бомбардират Чанги.

– Човек трябва да е готов за всичко. – Царя отново се замисли дали да рискуват и да посветят Тимсън. – Нашите скоро ще сдрусат Сингапур. И тогава изчезваме под земята.

– Няма да ударят Чанги. Нали знаят, че сме тук. Инглизите поне знаят. Иначе, вярно, ако остане на вас, янките, не се знае къде ще паднат бомбите.

Заведоха го да огледа всичко. Той моментално схвана огромния мащаб на начинанието. И гениалността на замисъла.

– Свалям ти шапка, друже – смаян продума Тимсън, като се качиха отново в бараката. – Боже, боже! А ние си мислехме, че сте се подплашили. Ами че то тук сигурно има място за пет-шестстотин...

– Хиляда и петстотин – небрежно уточни Царя. – А този път в ден Р ще има...

– Какъв е пък тоя ден?

– Денят на раждането.

Тимсън се засмя.

– Значи това било денят Р. Сума ти време се чудехме какво значи. Ще се пукна! – И той се заля от смях. – Вие сте направо гении.

– Да си призная, идеята беше моя. – Царя се опита да прикрие гордостта си, но не успя. В края на краищата идеята наистина беше негова. – Та на сегашния ден Р ще имаме поне още деветдесет малки. А на следващия – някъде около треста.

Веждите на Тимсън отхвъркнаха почти до линията на косата му.

– Слушай сега какво ти предлагам... – Царя замълча, обмисляйки отново условията на сделката. – Вие ще ни снабдите с материал за още хиляда клетки. Ние ще закрепим бройката на хиляда, само най-добрите, вие пласирате продукцията, делим наполовина. В такава стабилна операция ще има за всички по нещо.

– А продажбата кога започваме? – незабавно попита Тимсън. Въпреки огромните възможности за печалба, нещо го гложеше отвътре.

– Ще ви дадем десет задни бута след седмица. Първо ще започнем с мъжките, а женските ще оставим. Решили сме – само задните бутове. Като потръгне работата, увеличаваме количеството.

– Защо да почваме само с десет?

– Ако пуснем още отначало повече, ще събудим подозрения. Трябва да я караме кротката.

Тимсън размисли за момент.

– Сигурни ли сте, че... месото е наред?

Сега, когато австралиецаът вече се бе обвързал с доставката, на Царя също взе да му става гадно. „Но, дявол го взел, месото си е месо, а търговията – търговия!“ – Просто предлагаме месо.

Тимсън сви устни и поклати глава.

– Хич не ми се ще да ги продавам на моите хора – рече той с погнуса. – Бога ми, не е редно някак си. Не, не, не бива. Не че аз... ама просто не е редно. Не на нашите.

– И на нашите не – кимна Питър Марлоу, не по-малко отвратен.

Тримата се спогледаха. „Така е – каза си Царя, – хич не е редно. Но нали трябва да оцелеем.“ И изведнъж го озари просветление. Лицето му си смени цвета и той процеди през зъби:

– Извикай другите! Току-що ми хрумна нещо.

Американците бързо се събраха. Седяха напрегнати и не откъсваха очи от Царя. Той се бе поуспокоил, но все още не отронваше ни дума.

Пушеше цигарата си и сякаш не ги забелязваше. Питър Марлоу и Тимсън озадачени се спогледаха. Царя стана и смачка цигарата. Атмосферата в бараката се наелектризира още повече.

– Момчета – започна той и гласът му прозвуча странно глух и изтощен, – денят Р идва след четири дни. Очакваме – Царя направи справка в таблицата, окачена на стената, – да, очакваме стопанството ни да нарасне на малко повече от сто животни. Сключих договор с нашия приятел и съдружник Тимсън. Той ще ни достави материал за хиляда клетки, така че щом дойде време да отбием малките, проблеми с настаняването няма да има. Неговите хора ще пласират продукцията. Ние ще наблегнем само на отглеждането на най-добрите породи. – Царя млъкна и впи поглед във всеки един поотделно. – Значи след седмица започваме продажбата.

Сега, когато фаталният ден бе уточнен, лицата им помръкнаха.

– Мислиш ли все пак, че е редно? – загрижено попита Макс.

– Не съм свършил още.

– За продажбата не знам – обади се Байрън Джоунс, като попипваше превръзката на окото си, – ама месото...

– Почакайте, за бога – нетърпеливо ги прекъсна Царя. – Изслушайте ме! – Всички се наведоха напред, затаили дъх, и Царя едва-чуту прошепна:

– Ще продаваме само на офицери! От майор нагоре!

– Господи боже мой! – ахна Тимсън.

– Гледай ти! – изуми се Макс.

– Какво? – остана като гръмнат Питър Марлоу.

Царя се чувстваше почти като бог.

– Само тия копелета могат да си позволят да купят месо. Вместо стока за масите, ще го направим търговия за избраници.

– А мръсниците, които могат да го купят, са точно тия, на които човек би продал такова месо! – зарадва се Питър Марлоу.

– Ти си несравним! – рече Тимсън със страхопочитание. – Гениален! Боже, лично аз знам трима гадове, дето ръката си давам да ги видя как ще си хапнат от плъха, а после да им кажа...

– Аз знам двама, на които дори няма да го продам – каза Питър Марлоу. – Направо ще им го подаря. Но тия мръсници са толкова гадни, че ще подушат себеподобните си!

Макс се надигна и се опита да надвика смеха.

– Слушайте, момчета. Чуйте! Я чуйте за малко! – Той се обърна към Царя: – Знаеш ли, че аз... аз... – толкова бе развълнуван, че едва

намираше думите – аз невинаги съм бил на твоя страна. В това няма нищо лошо. Свободни хора сме. Но това... това е толкова велико, че... – Той тържествено протегна ръка. – Искам да стисна ръката на човека, измислил такова нещо! Смятам, че ние всички трябва да стиснем ръката на един истински гений. От името на всички прости войници в света – аз се гордея с теб. Ти си наистина Цар.

Двамата с Царя си раздрусаха ръцете. Текс възторжено се поклащаше наляво-надясно.

– Селърс, Праути и Грей, разбира се. И той е в списъка...

– Той няма пари – обади се Царя.

– Нищо, ще му дадем даром – каза Макс.

– Не може. Грей не е глупак. Ще се усъмни – рече Питър Марлоу.

– А Торсен, тоя гад...

– На американските офицери не – обади се Царя, но после добави великодушно: – Е, на един-двама може.

Възгласите на одобрение бяха бързо заглушени.

– Ами австралийците?

– Остави това на мен, друже – каза Тимсън. – Вече имам предвид трийсетина клиенти.

– Ами англичаните? – попита Макс.

– И на тях няма да им простим. – Царя се чувстваше велик, властен и вдъхновен. – Голям късмет е, че гадовете, дето имат пари и възможности да си купят от месото, са тъкмо тия, дето човек би искал да ги нахрани с бут от плъх, а после да им каже какво са яли.

Точно преди да загасят осветлението, Макс нахълта през рамката на липсващата врата и прошепна на Царя:

– Един часови идва насам.

– Кой?

– Шагата.

– Добре – отвърна Царя и се опита да скрие възлението в гласа си. – Провери дали нашите постове са си по местата.

– Веднага – каза Макс и забърза по местата.

Царя се наведе към Питър Марлоу и нервно прошепна:

– Може да е станала някаква издънка. Хайде, давай да се приготвим.

Той се измъкна през прозореца и огледа дали платнения навес е добре опънат. После двамата с Питър Марлоу седнаха и зачакаха. Скоро Шагата пъкна глава под брезента и като разпозна Царя, промъкна се тихо и се настани на пейката. Подпря пушката на стената и почерпи с

цигари.

– Табе – поздрави той.

– Табе – отвърна Питър Марлоу.

– Здравсти – рече Царя. Като вземаше цигарата, ръката му трепереше.

– Имаш ли да ми предложиш нещо за продан тази вечер? – шепнешком попита Шагата.

– Пита, имаш ли да му предложиш нещо тази вечер?

– Кажу му, че нямам!

– Приятелят ми дълбоко съжалява, че тази вечер няма с какво да изкуши един човек с вкус.

– Ще има ли твоят приятел такова нещо, да речем, след три дни?

Когато Питър Марлоу преведе въпроса, Царя въздъхна с облекчение.

– Кажу му да. И кажу, че умно прави, дето проверява.

– Моят приятел смята, че в посочения ден по всяка вероятност ще разполага с нещо, което да изкуши един човек с вкус. Моят приятел добави, че според него сделката, за която говорим, ще завърши благополучно, щом има насреща си такъв предвидлив човек.

– Винаги е разумно да се постъпва по този начин, когато работата се върши в мрака на нощта. – Шагата сан засмука въздух. – Ако не дойда след три ноци, чакайте ме всяка следваща нощ. Един общ приятел ми намекна, че може би няма да успее да изпълни своята част от уговорката съвсем точно. Но ме увери, че ще направи всичко възможно да е след три ноци.

Шагата се надигна и подаде пакета цигари на Царя, направи лек поклон и мракът отново го погълна. Питър Марлоу предаде на Царя думите му.

– Идеално – усмихна се той. – Направо идеално. Ела тука утре сутринта. Трябва да обсъдим подробностите.

– Утре съм на работа на летището.

– Искаш ли да намеря някой да те замести?

Питър Марлоу се засмя и поклати глава.

– То може би ще е най-добре да отидеш – каза Царя. – В случай, че Чен Сан иска да установи връзка.

– Мислиш ли, че се е объркало нещо?

– Не. Шагата направи добре, че провери. Аз също бих проверил. Всичко върви според плана. Още една седмица и край – сделката е готова.

– Надявам се.

Питър Марлоу си спомни за селото и се помоли наум сделката да се уреди. Страхотно му се искаше да отиде пак там и ако отиде, да бъде със Сулина. Иначе щеше да загуби разсъдъка си.

– Какво става? – Царя по-скоро усети, отколкото видя потръпването му.

– Просто си мислех, че бих дал всичко, за да съм в прегръдките на Сулина – неловко обясни Питър Марлоу.

– Аха. – Царя внезапно изпита опасение, че той ще провали цялата работа.

Питър Марлоу улови погледа му и се усмихна едва забележимо.

– Не се тревожи, приятелю. Нищо неразумно няма да направя, ако това те безпокои.

– Знам – усмихна се и Царя. – Сума ти неща имаме да уреждаме още, пък и утре е представлението. Знаеш ли за какво се разправя точно?

– Знам само, че се казва „Любовен триъгълник“ и че главната роля я играе Шон. – Гласът му внезапно заглъхна.

– Как стана така, че тогава едва не си убил Шон? Досега Царя никога не го бе питал по такъв безцеремонен начин. Знаеше, че е опасно да му задава подобни интимни въпроси. Но сега инстинктивно усети, че моментът е подходящ.

– Нищо особено няма за разказване – без да се бави, отвърна Питър Марлоу, доволен от създалата се възможност. – На Ява Шон и аз бяхме в една и съща ескадрила. В деня точно преди края на войната там Шон не се върна от полет. Мислех, че са го свалили.

Преди около година обаче – на другия ден след като дойдохме тука от Ява – отидох на едно представление в лагера. Можеш да си представиш как се изненадах, когато разпознах Шон на сцената. Той играеше момиче, но това не ми се видя странно – все някой трябва да играе женските роли – и аз просто седях и гледах. Не можех да се нарадвам, че го виждам жив и здрав, не можех да се нарадвам, като го гледах как сполучливо играе ролята на момиче – как ходи, как говори, как седи. Дрехите и перуката му бяха свършени. Много ми хареса как играе, а знаех, че никога не се беше занимавал с театър. След представлението отидох зад кулисите да му се обадя. Там го чакаха и други и скоро изпитах странното усещане, че тия типове са като хората, които човек среща пред гримборните по цял свят – нали се сещаш, – разгонени скотове, виснали да чакат приятелките си. Накрая вратата на гримборната се

отвори и всички се втурнаха вътре. Аз се промъкнах последен и останах на прага. Едва, тогава осъзнах, че всичките тия мъже са събъркани. Шон беше седнал на един стол и те се струпаха около него, умилкваха се, викаха му „миличък“, прегръщаха го, обясняваха му колко „възхитителен“ е бил... Въобще държаха се с него, сякаш бе красивата звезда на представлението. А Шон... Шон се радваше! Боже мой, той действително се радваше на умилкванията им! Като разгонена кучка! После внезапно ме забеляза и, естествено, и той се изненада. Каза: „Здравей, Питър!“, но аз не намерих сили да му отговоря. Просто стоях и не можех да откъсна поглед от един от мръсните педераста, сложил ръка на коляното му. Шон беше с копринени чорапи и пликчета и носеше някакъв ефирен халат, който нарочно бе придърпал така, че кракът му над чорапа да се вижда, под халата се очертаваше бюст. Тогава изведнъж осъзнах, че всъщност не беше с перука, че тази коса си е неговата, дълга и вълниста като на момиче. После Шон помоли всички да излязат. „Питър е мой стар приятел, когото смятах за мъртъв – обясни той. – Искам да си поговоря с него. Идете си, моля ви!“ Когато те се махнаха, попитах Шон: „Какво е станало с теб, за бога? Наистина ли ти е приятно да те опипва тая измет?“ – „А какво стана с всички нас?“, отвърна Шон. После добави с разкошната си усмивка: „Толкова се радвам да те видя, Питър. Въобще не се надявах, че си жив. Седни за малко да се пооправя. За толкова много неща имаме да си говорим. С тия, дето ги пращат тук от Ява, ли дойде?“ Кимнах, все още объркан. Шон се извърна с лице към огледалото и започна да си маха грима от лицето. „Какво се случи с теб? – попита ме той. – Свалиха ли те?“ Когато започна да си чисти грима, аз някак си се поуспокоих и нещата взеха да ми изглеждат по-нормални. Помислих си, че съм се подвел като последния глупак, че всичко е било част от представлението... нали се сещаш, част от ролята. Реших, че само се е преструвал, а всъщност не му е било приятно. Затова се извиних, казах му: „Извинявай, Шон, сигурно ме мислиш за пълен идиот! Боже мой, толкова се радвам, че си жив и здрав. Бях те отписал вече.“ Обясних му какво се бе случило с мен, а после го попитах за него самия.

Шон ми разказа, че бил заклещен от четири японски изтребителя и трябвало да катапултира. Когато най-сетне се добрал до аеродрума и намерил самолета ми, от него бил останал само скелетът. Разказах му как го запалих, преди да избягам, не исках мръсните японци да поправят крилото. „О – рече той, – аз реших, че си се взривил при кацане... и че си свършил. Останах с другите в щаба в Бандунг и после всички ни изпратиха в лагер. Малко по-късно ни прехвърлиха в Батавия, а оттам тук!“

През цялото време Шон изучаваше отражението си в огледалото, кожата му бе гладка и нежна като на момиче. Внезапно изпитах чувството, че той напълно забрави за присъствието ми. Не знаех какво да правя. Изведнъж Шон се обърна към мен и ме изгледа право в очите. Лицето му имаше странен израз. Усетих, че се чувства зле и затова го попитах дали не иска да си отида. „Не, не, Питър – отвърна той. – Искам да останеш.“ И тогава взе една дамска чантичка от тоалетката, измъкна червило и започна да си рисува устните. Аз се втрещих. „Какво правиш?“ – попитах го. „Слагам си червило, Питър.“ – „Хайде стига, Шон – казах. – Стига шеги. Представлението свърши преди половин час.“ Но той не спря и когато устните му станаха идеално червени, се зае да си пудри носа, после си разреся косата и, боже мой, отново се превърна в красиво момиче. Не можех да повярвам на очите си. Все още си мислех, че той си прави някаква абсурдна шега с мен.

Шон нагласи къдриците си, отпусна се на стола, взря се в огледалото и като че ли остана абсолютно доволен от това, което видя. После забеляза в огледалото, че го наблюдавам и се засмя: „Какво става, Питър? Не си ли бил в гримьорна досега?“ – „Бил съм – отговорих. – В женска гримьорна.“ Той ме изгледа продължително. Сетне придърпа дрехата си и кръстоса крака. „Това също е женска гримьорна.“ – „О, стига Шон – започнах да се ядосвам аз. – Това съм аз, Питър Марлоу. Ние сме в Чанги, не ти ли е ясно? Представлението свърши и сега всичко си е както преди.“ – „Да – отвърна спокойно той. – Всичко си е както преди.“ Дълго време не можах да обеля ни дума. „Е – успях да изрека накрая, – няма ли да свалиш тия дрехи и да изчистиш тая гадост от лицето си?“ – „Аз харесвам тези дрехи, Питър – каза Шон, – а сега вече се и гримирам.“ Той стана, отвори един шкаф и, бога ми, шкафът бе претърпан със саронги, рокли, чорапогачи, сутиени и какво ли не. Обърна се към мен и каза невъзмутимо: „Ето, сега нося само такива дрехи. Аз съм жена.“ – „Ти си се побъркал!“ – не се сдържах аз. Шон се приближи, погледна ме и за миг ми се стори, че това наистина е жена – той изглеждаше като жена, държеше се като жена, говореше и ходеше като жена, дори ухаеше като жена. „Виж, Питър – каза Шон, – знам, че ти е трудно да го разбереш, но аз се промених. Вече не съм мъж, аз вече съм жена.“ – „Жена си толкова, колкото и аз!“ – изкрещях. Но думите ми въобще не стигнаха до него. Той продължи да стои пред мен, усмихнат като мадона, после повтори: „Аз съм жена, Питър.“ Докосна ръката ми, точно както би го направила една жена, и каза: „Моля те, дръж се с мен като с жена.“ Нещо в мен се разкъса. Сграбчих го за ръката, смъкнах дрехата от

раменете му, дръпнах сутиена с подплънки, а сетне го тикнах пред огледалото. „И ти казваш, че си жена, а? – изкрещях. – Я се погледни? Къде са ти тогава гърдите?“ Но Шон не погледна. Стоеше неподвижно с наведена глава и косата му падаше пред лицето. Халатът му висеше разкъсан и той бе гол до кръста. Страбчих го за косата и повдигнах лицето му. „Я се погледни, ненормалник проклет! – изревах аз. – Ти си мъж, за бога, и винаги ще бъдеш мъж.“ Шон не помръдна, не продума и накрая разбрах, че плаче. Тогава в стаята се втурнаха Родрик и Франк Париш и ме изтикаха настрана, а Париш загърна Шон в дрехата и го взе в прегръдките си. През цялото време Шон не спря да плаче. Франк го прегръщаше и го успокояваше: „Всичко е наред, Шон, всичко е наред.“ После ме изгледа и ми стана ясно, че е готов да ме убие. „Изчезвай оттука, копеле мръсно!“ – изсъска той.

Дори не си спомням как съм излязъл... Когато дойдох на себе си, открих, че обикалям из лагера, и постепенно започнах да разбирам, че нямам никакво право, абсолютно никакво право, да постъпвам така с един човек. Това беше пълна лудост.

Страданието бе оставило отпечатък върху лицето на Питър Марлоу.

– Върнах се в театъра. Трябваше да се опитам да се сдобря с Шон. Вратата беше заключена, но ми се стори, че го чувам вътре. Чуках, чуках, но той не отговори и не отвори вратата и аз пак кипнах, и я изкрътих. Исках да му се извиня лице в лице, а не през вратата. Той лежеше на кревата. В основата на лявата му китка имаше дълбока рана и всичко наоколо бе опръскано с кръв. Стегнах ръката с турникет и някак си успях да извикам стария доктор Кенеди и Родрик и Франк. Шон беше блед като мъртвец и не издаде ни звук, докато Кенеди зашиваше разреза от бръснача. Когато той свърши, Франк ме попита: „Сега доволен ли си, копеле мръсно?“ Не можах да продумам. Ненавиждах се. „Махай се и да не си се мяркал повече тука!“ – каза Родрик.

Тъкмо излизах от стаята, когато чух, че Шон ме вика със слаб, едва доловим шепот. Обърнах се и видях, че ме гледа – не с яд, а по-скоро със съжаление. „Извинявай, Питър – каза той. – Не си виновен ти.“ – „Прости ми, Шон! – успях да изрека аз. – Не исках да ти сторя нищо лошо.“ – „Знам – отвърна той. – Моля те, Питър, нека си останем приятели.“ После погледна към Париш и Родрик и каза: „Преди малко исках да си отида от този свят, но сега... – и се усмихна с разкошната си усмивка – толкова се радвам, че отново съм сред вас.“

Питър Марлоу бе пребледнял. По врата и гърдите му се стичаше

пот. Царя запали цигара. Питър Марлоу потръпна безпомощно, после се надигна и се отдалечи, разкъсан от угризения.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

– Хайде, по-бързо! – подкани Питър Марлоу мъжете, които стояха унило пред бараката и се прозяваха. Едва-що се зазоряваше, а закуската вече бе само спомен, който правеше всички по-раздразнителни от обикновено. Отгоре на това, чакаше ги дълъг, тежък, зноен ден на летището. Освен ако им проработеше късметът.

Говореше се, че днес едната група ще бъде изпратена в най-отдалечения край на летището, където растяха кокосовите палми. Говореше се също, че ще бъдат отсечени три дървета. А сърцевината на кокосовата палма не само се яде, но е много хранителна и се смята за голям деликатес. Наричат я „милионерско зеле“, защото заради нея се унищожават цяло дърво. Освен милионерско зеле, вероятно ще има и кокосови орехи. Повече от достатъчно за група от трийсетина души. Така че всички – и офицерите, и войниците – стояха в напрегнато очакване.

Един сержант, старши на бараката, приближи до Питър Марлоу и козирува:

– Хората са готови, сър. С мен двайсет души.

– От нас искат трийсет.

– Е, да, ама повече от двайсет на можем да дадем. Другите или са болни, или отиват за дърва. Просто няма начин.

– Добре. Хайде да тръгваме.

Сержантът подкани мъжете и те се помъкнаха без ред покрай стената на затвора към западната врата на лагера, където беше събрана групата за летището. Питър Марлоу извика сержанта и му каза да строи хората си близо до края на опашката, защото оттам имаше най-голяма вероятност да ги пратят на палмите. Като забелязаха, че офицерът им си знае работата, мъжете се пооживиха и бързо застанаха в две колони.

Всички бяха изтикали парцаливите си ризи и торби. Торбата бе абсолютна необходимост в Чанги и приемаше най-разнообразни форми. Понякога беше военна едnodневка, понякога куфар, друг път кошница или чувал, често парче плат и тояга или просто дрипа. Но всички до един носеха нещо, в което да приберат очакваната плячка. На работа извън лагера винаги падаше по нещо, ако не милионерско зеле или кокосов орех, то поне съчки за огъня, черупки от кокосов орех, банани,

орехи на маслодайната палма, ядивни корени и листа, понякога дори папая.

Повечето пленници бяха обути с нальми от дърво или автомобилна гума, някои носеха обувки с изрязано бомбе, а други имаха ботуши. Питър Марлоу беше взел ботушите на Мак. Стягаха го, но при положение, че го чакаха пет километра път и цял ден работа, все пак бяха за предпочитане пред нальмите.

Змиевидната колона от хора се проточи през портала и пое на запад. Начело на всяка група вървеше по един офицер. Най-отпред крачеха няколко корейци, а на опашката се мъкнеше един-единствен войник от охраната.

Групата на Питър Марлоу чакаше удобен момент, за да се включи в колоната. Той самият гореше от нетърпение да се разгъпче малко и хранеше надежда, че ще ги изпратят на палмите. Нагласи удобно ремъците на раницата си и оправи манерката – не онази, нея би било опасно да я носи на работа. Човек никога не знаеше кога някой от охраната ще я поиска да пийне вода.

Най-сетне дойде време да потеглят и той и хората му закрачиха към портала. Като минаваха покрай караулното, всички козируваха и набитият дребничък японски сержант се изправи на верандата и сковано отвърна на поздрава им. Питър Марлоу съобщи броя на хората си на други часови, който ги свери с предварително заявения списък.

После излязоха от лагера и тръгнаха по асфалтовия път. Той се виеше сред малки хълмчета и долинки, сетне навлизаше в една каучукова плантация. Дърветата бяха занемарени и от тях очевидно не събираха сок. „Виж, това е странно!“ – помисли си Питър Марлоу, тъй като каучукът се изкупуваше на висока цена и бе основна суровина за военната индустрия.

– Как си, Дънкан? – поздрави той капитана, чиято група го настигна. Тръгна редом с тях, но не сваляше очи от своите хора. Те вървяха малко по-напред.

– Хубаво е, че отново научаваме новините, нали? – рече Дънкан.

– Да – отвърна Питър Марлоу. – Ако е вярно.

– Май е прекалено хубаво, за да е вярно.

Питър Марлоу харесваше Дънкан. Той бе дребничък червенокос шотландец, на средна възраст, когото нищо не можеше да извади от равновесие. Винаги имаше за всекикиг усмивка и добра дума. Но днес на Питър Марлоу му се стори, че открива нещо странно в него. Само че не разбираше какво точно. Дънкан долови любопитството му и показа

новите си изкуствени челюсти.

– А, това ли било? – рече Питър Марлоу. – Чудех се защо ми изглеждаш по-различно от обикновено.

– Как ти се виждам?

– О, по-добре, отколкото съвсем без зъби.

– Ама че го каза. А аз си мислех, че никак не са лоши.

– Не мога да свикна с металните зъби. Много неестествено ми изглеждат.

– Да знаеш през какъв ад минах, докато ми извадят старите... Направо полудях!

– Слава богу, че моите са наред. Миналата година ги пломбирах, ама загубена работа. Добре си направил, че си ги махнал всичките. Колко бяха?

– Осемнайсет – едно отвърна Дънкан. – Откачих от болка! Но бяха до един развалени. Докторът разправяше, че е от водата и липсата на храна за дъвкане, така де, от ориза и липсата на калций. Но, бога ми, тия, изкуствените, са идеални. – Той щракна с ченето веднъж-дваж замислено. – Тия зъболекари много хитро ги правят. Страшно умно замислено. Вярно, малко е странно да не са ти бели зъбите. Но пък откъм удобство, момчето ми, не съм се чувствал така добре от години, та затова бели или метални, няма никакво значение. Цял живот съм страдал от зъбите си. Да вървят по дяволите сега!

Напред колоната пленници се отдръпна встрани от пътя, за да пропусне един автобус. Беше много стар, боботеше и изпускаше облаци пушек. Имаше двайсет и пет места, но вътре се бяха натъпкали поне шестдесет души – мъже, жени и деца – и още десетина висяха на пръсти отвън. Покривът му бе отрупан от клетки с кокошки, багаж и постелки. Докато астматичният автобус пъхтеше по асфалта, пътниците с любопитство зяпаха пленниците, а те от своя страна не откъсваха очи от клетките с полузадушени пилета и, се молеха проклетия му автобус да се разпадне или да се обърне в канавката. Тогава те ще помогнат да го избутат обратно на пътя и ще задигнат някое и друго пиле. Но автобусът отмина и подир него полетяха немалко ругатни.

Питър Марлоу крачеше редом с Дънкан, който не преставаше да му обяснява нещо за зъбите си и да ги открива с широката си усмивка. Но усмивката му изглеждаше направо ужасно.

Корейският войник, потътрил се апатично по пътя зад тях, изкрещя нещо на един от мъжете, който се отдели встрани от колоната, но пленникът просто смъкна панталоните си клекна бързо и се провикна. –

„дизентерия“. Кореецът сви рамене, извади цигара, запали я и спокойно зачака. Мъжът се облекчи и бързо се върна при групата си.

– Питър – тихо рече Дънкан, – прикривай ме!

Питър Марлоу се огледа. На двадесетина метра пред тях по пътеката край канавката идеха жената и детето на Дънкан. Мин Дънкан бе китайка от Сингапур и затова не я бяха пратили в лагер като жените и децата на другите пленници, а я оставиха да живее в покрайнините на града. Детето, момиченце, бе красиво като майката, височко за годините си, с лице като картинка. Веднъж седмично те „случайно“ минаваха от тук, така че Дънкан да може да ги види. Той твърдеше, че стига да ги вижда, лагерът Чанги не го плаши.

Питър Марлоу се придвижи между Дънкан и кореяца и прикри капитана така, че той да поизостане от хората си и да излезе отстрани. Колоната се точеше по пътя, но майката и детето не направиха никакъв знак. Когато Дънкан се изравни с тях, погледите им за миг срещнаха неговия. Двете забелязаха къде падна малката бележчица, но продължиха напред, като че нищо не се е случило. Дънкан ускори ход и се загуби сред тълпата мъже, но знаеше, че те са видели бележката му. Знаеше, че ще продължат нататък, докато всички пленници и цялата охрана отминат, а после ще се върнат да вземат листчето и ще го прочетат. И тази мисъл го правеше щастлив. „Обичам ви! Липсвате ми! Вие сте всичко за мен!“ пишеше на бележката. Посланието бе винаги едно и също, но винаги звучеше по новому, както за него, така и за тях, защото думите бяха написани с искрено чувство, а това бяха думи, които си струваше да се казват отново и отново, и отново. Хиляди пъти.

– Добре изглежда, нали? – попита Дънкан, като настигна Питър Марлоу.

– Чудна е. Късметлия си ти! И Мордийн ще стане голяма красавица.

– Вярно, голяма хубавица е. През септември ще навърши шест. – Радостта му помръкна и той се умълча. След малко промълви: – Как ми се иска да свърши тая война.

– Още малко остава.

– Като се ожениш, Питър, вземи си китайка. Те са най-добрите съпруги на света. – Дънкан му бе повтарял това стотици пъти. – Знам, че не е приятно хората да странят от тебе, пък и на децата не им е лесно, но ще съм щастлив да умра в ръцете и. – Той въздъхна. – Ала ти няма да ме послушаш. Ще се ожениш за някоя англичанка и ще си мислиш, че живееш. Колко жалко! А аз знам какво говоря. Опитал съм и двете.

– Може би и аз трябва да опитам, а, Дънкан? – засмя се Питър Марлоу и забърза напред при хората си. – Ще се видим пак.

– Благодаря, Питър – провикна се след него капитанът.

Вече бяха почти на летището. Недалеч отпред се виждаше охраната, която чакаше да отведе групите си по работните места. До тях бяха струпани кирки, лопати и белове. Мнозина вече се нижеха след корейските войници през полето. Питър Марлоу хвърли поглед на запад. Една група вече се отправяше към палмите. По дяволите! Той спря групата си и козирува на охраната. Забеляза, че сред тях е и Торусуми.

Кореецът позна Питър Марлоу и му се усмихна:

– Табе!

– Табе! – отвърна Питър Марлоу, притеснен от нескритото благо-разположение на кореца.

– Ще взема теб и твоите хора – каза Торусуми и посочи към инструментите.

– Благодаря ти! – отвърна Питър Марлоу и кимна на сержанта. – С него сме.

– Тоя работи в източния край – не можа да скрие яда си сержанта. – Нямаме късмет и това си е.

– Знам – с не по-малко яд отвърна Питър Марлоу и докато мъжете си избираха инструменти, каза на Торусуми: – Надявам се днес да отидем в западния край. Там е по-прохладно.

– Отиваме в източния. Знам, че е по-прохладно на запад, но мен винаги ме прашат на източния.

Питър Марлоу реши да рискува.

– Може би трябва да поискаш поне веднъж да се отнесат с теб по-справедливо.

Опасно бе да се внушава нещо на кореец или японец. Торусуми го изгледа студено, после рязко се обърна и отиде при Азуми, японския ефрейтор, който мрачно стоеше отстрани. Азуми бе известен с лошия си нрав. Питър Марлоу с напрежение наблюдаваше как Торусуми се поклони и започна бързо и насечено да обяснява нещо на японски. После почувствува погледа на Азуми върху себе си. Застанал до Питър Марлоу, сержантът също тревожно наблюдаваше сцената.

– Какво му казахте, сър?

– Казах му, че няма да е зле този път да отидем на западния край.

Сержантът трепна. Ако един офицер получише пестник по врата, подчинените му неизбежно получаваха по два.

– Доста рисковано е...

Той рязко прекъсна изречението си, когато Азуми се запъти към тях, следван на почитателно разстояние от Торусуми.

Азуми, дребен кривокрак японец, спря на пет крачки от Питър Марлоу и за около десетина секунди впи поглед в него. Питър Марлоу се приготви за плесницата. Вместо да го, удари обаче, Азуми внезапно се усмихна, оголи златните си зъби, засмука въздух и извади пакет цигари. Предложи една на Питър Марлоу и каза нещо на японски. Питър Марлоу не разбра нищо, освен, че Азуми го нарече „шоко сан“, и остана крайно учуден, защото досега никой японец не се бе обръщал към него по този начин. „Шоко“ значи офицер, „сан“ – господин, а да бъдеш наречен „господин офицер“ от дребна и злобна гадина като Азуми, бе действително голяма чест.

– Аригато – отвърна Питър Марлоу и прие поднесеното огънче. „Благодаря“ бе единствената японска дума, която знаеше. Освен, разбира се, „свободно“, „мирно“, „ходом марш“, „за почест“ и „ела тук, бял негоднико“, той се обърна към сержанта, който стоеше като втрещен до него, и му заповяда да строи хората.

– Слушам, сър – отвърна сержантът, доволен, че има повод да се отдалечи на безопасно разстояние.

Азуми излая нещо на японски, Торусуми се приближи и нареди „Hotchatore“, което означава „ходом марш“. Когато стигнаха по средата на летището и Азуми бе останал далеч назад, Торусуми се усмихна на Питър Марлоу.

– Днес ни пращат на западния край. Ще сечем дърветата.

– Ние ли? Нищо не разбирам.

– Обяснението е съвсем просто. Казах на Азуми сан, че ти си преводачът на Царя и че според мен той трябва да знае това, тъй като взема десет процента от печалбата. Така че – Торусуми сви рамене, – естествено, трябва да се подкрепяме един друг. Пък може би дори ще намерим време да си поговорим за някоя сделка днес.

С омекнали колене Питър Марлоу даде заповед на мъжете да спрат.

– Какво има, сър? – попита сержантът.

– Нищо, сержант. Чуйте всички! И не искам никакъв шум. Отиваме на палмите.

– Ей, дявол го взел, това се казва късмет!

Чуха се весели възгласи, които обаче бързо утихнаха.

Като стигнаха до трите палми, завариха там Спенс и хората му с техния пазач. Торусуми отиде при него и двамата разпалено си размениха доста любезности на корейски.

Накрая побеснелият войник все пак строи пленниците и ги отведе.

– По дяволите, защо дадох на теб дърветата, проклетнико? Ние дойдохме първи! – провикна се Спенс.

– Така е – съчувствено отвърна Питър. Не му беше трудно да се постави на негово място.

Торусуми извика Питър Марлоу, настани се на сянка под едно дърво и опря пушката си на ствола.

– Сложи пост – каза той и се прозя. – Ще те държа теб отговорен, ако някой досаден японец или кореец ме завари заспал.

– Имай ми доверие и спи спокойно – отвърна Питър Марлоу.

– Събуди ме за обяд.

– Разчитай на мен.

Питър Марлоу разположи постове на подходящи места, а после оглави бясната атака срещу палмите. Искаше да ги отсекаат и да издълбят сърцевината, преди някой да даде нова заповед.

До обяд трите дървета бяха повалени, а милионерското зеле – извадено и разпределено. Хората бяха капнали от умора и целите изпохапани от мравки, но това нямаше никакво значение, тъй като плячката бе огромна. На всеки се паднаха по два кокосови ореха и останаха още петнадесет. Питър Марлоу реши да запазят пет за Торусуми и да изядат другите десет за обед. Раздели по равно „зелето“ от двете палми, а сърцевината от третата запази за Торусуми и Азуми, в случай, че и те поискат дял. Ако корейците се откажеха, мъжете щяха да получат и нея.

Питър Марлоу седеше, опрял гръб на едно дърво, и дишаше тежко от изтощение, когато внезапно чу тревожно изсвирване. Той скочи на крака, отиде до Торусуми и го разтърси:

– Някой идва, Торусуми сан. Побързай!

Кореецът тромаво се изправи на крака и поизпъна униформата си.

– Добре. Върни се при дърветата и си давайте вид, че работите – тихо рече той.

После се отправи с небрежна походка към поляната. Като разпозна приближаващия, Торусуми си отдъхна, извика го при себе си на сянка, двамата се излегнаха, подпряха пушките си и запалиха по цигара.

– Шоко сан – провикна се Торусуми, – всичко е наред! Това е мой приятел.

Питър Марлоу се усмихна, сетне нареди:

– Сержант, пробий два от най-хубавите орехи и ги занеси на пазачите.

Не можеше да ги занесе лично, защото подобно нещо беше под

достойнството му.

Сержантът внимателно избра орехите и отрязва върховете им. Външната обвивка бе зелено-кафява на цвят, доста дебела и пореста. Бялото месо, което обвиваше дълбоко скритата ядка, бе меко и лесно можеше да се изгребе с лъжица, а млякото бе студено и сладко на вкус.

– Смит! – викна той.

– Заповядайте, сержант.

– Занеси тия орехи на мръсните корейци.

– Защо точно аз? Все мене ме карате да върша...

– Хайде, дигай си задника.

Смит, кльощав, дребничък лондончанин от предградията, се надигна, мърморейки, и изпълни заповедта.

Двамата пазачи жадно отпиха. После Торусуми извика към Питър Марлоу:

– Благодарим ти!

– Щастлив съм да ви услужа! – отвърна Питър Марлоу.

Торусуми изрови смачкан пакет цигари и го подаде на Питър Марлоу.

– Благодаря! – рече Питър Марлоу.

– Щастлив съм да ти услужа – учтиво отвърна Торусуми.

В пакета имаше седем цигари. Мъжете настояха Питър Марлоу да вземе две. Другите си ги разделиха – по една на четирима – и по общо споразумение решиха да ги изпушат след обедата.

Обедът бе ориз, рибен бульон и слаб чай. Питър Марлоу взе само ориз и му сложи мъничко блачанг. За десерт изяде своя дял от кокосовия орех. После уморено се отпусна до единия пън и зачака края на почивката.

Погледът му обходи летището. На юг се издигаше един хълм и около него пъплеха хиляди китайски наемни работници! Те всички носеха на рамене бамбукови пръти с кошници в двата края, изкачваха се на върха, пълнеха кошниците с пръст, слизаха обратно и ги изпразваха. Движението бе неспирно и хълмът сякаш видимо се стопяваше под палещото слънце.

Питър Марлоу идваше тук четири-пет пъти седмично вече близо две години. Когато за пръв път видяха района с неговите възвишения, блата и пясъци, двамата с Ларкин се изсмяха и решиха, че от това никога няма да стане летище. Та в края на краищата китайците нямаха нито трактори, нито булдозери. Но сега, две години по-късно, едната писта вече се използваше, а голямата, за бомбардировачите, бе почти готова.

Питър Марлоу се изумяваше от търпението на тези мравчици-работници и си задаваше въпроса дали има нещо, което ръцете им не биха могли да свършат, ако на помощ им дойде и модерна техника.

Очите му се затвориха и той потъна в сън.

– Юърт, къде е Марлоу? – соннато попита Грей.

– Работи на летището. Защо?

– Кажу ми да се яви при мен веднага щом се върне.

– Вие къде ще сте?

– Откъде да знам, дявол го взел! Кажу ми да ме намери! Като излизахе от бараката, Грей усети, че в червата му се надига нов спазъм, и забърза към тоалетната. Преди да преполови пътя обаче, спазъмът стана нетърпим и малко от кървавата слуз се процеди от него и подмокри още повече подложката от трева, която бе сложил в панталоните си. Измъчен и съвсем отмалял, той се облегна на една барака, докато събере сили да продължи. Знаеше, че отново е време да смени подложката – за четвърти път днес, – но му беше все едно. Така поне беше по-хигиенично, пък и се запазваха панталоните му – единствените, които имаше. Без нея просто не можеше да върви. „Отвратително! – помисли си Грей. – Като ония идиотски женски превръзки. Каква гадост! Но поне върши работа.“ Трябваше да си остане в бараката тая сутрин. Но не можеше. Как да се откаже точно сега, когато Марлоу му беше в ръцете. О, не, такова нещо не биваше да се изпуска. Искаше само да види физиономията на това долно копеле, като му кажа. Удоволствието да го спипа си струваше болката. Мръсен мухльо! А покрай Марлоу и на Царя ще му дойде нанягорно. След ден-два ще ги пипне и двамата. Защото знаеше за диаманта и знаеше, че срещата трябва да стане другата седмица. Още не е ясно кога точно, но и това ще му кажат. „Умен си – мислеше си той, – умен си, щом системата ти работи толкова добре.“ Грей отиде до бараката на лагерната полиция и поръча на сержанта да излезе навън. Смени си подложката и старателно изми ръце с надеждата, че невидимото петно ще изчезне.

Почувствувал се малко по-добре, Грей слезе по стъпалата и се запъти към интендантската барака. Днес трябваше да прави седмичната си проверка в склада за ориз и продоволствия. Храната всеки път излизаше точно защото подполковник Джоунс бе оправен и старателен човек и винаги теглеше дневните порции ориз лично и на показ. Така че всяка възможност за злоупотреба бе изключена.

Грей се възхищаваше от подполковник Джоунс. Харесваше му, че

той върши всичко сам. И работите винаги бяха наред. Завиждаше му, защото бе толкова млад – едва на трийсет и три, – а вече имаше чин подполковник. „Просто да се пукнеш от яд! – мислеше си Грей. – Той – подполковник, а ти – лейтенант. И единствената разлика е, че той е бил там, където трябва, и тогава, когато трябва. Но пък и ти добре се справяш. Имаш приятели, които ще те подкрепят, като свърши войната. Естествено, Джоунс е волнонаемен и след войната няма да остане на служба. Но Джоунс е приятел на Самсън, пък и на Смедли-Тейлър, прекия му началник, и играе бридж с коменданта на лагера. Късметлия човек. Аз също играя бридж, и то не по-зле от него, но мене не ме канят, а аз върша работа повече от всекиго тука.“ Като стигна до склада, все още теглеха дневната дажба ориз.

– Добро утро, Грей – поздрави Джоунс. – Ей сега ще дойда.

Той бе висок, хубав мъж, с добро образование и благ характер. Имаше момчешки вид, затова му викаха „хлапака подполковник“.

– Добро утро, сър.

Грей застана встрани и се загледа как представителите на отделните подразделения – по един сержант и един редник – пристъпваха към кантара. Всяка кухня изпращаше по двама души да получат дажбите, така че единият да следи другия. Подполковник Джоунс проверяваше броя на хората по списъка, който те му даваха, и отмерваше ориза. След това се подписваше на листа.

Когато свършиха и с представителите на последната кухня, интендантът, сержант Блейкли, нарами чувала с останалия ориз и го внесе в склада. Грей ги последва в бараката и разсеяно изслуша отчета на Джоунс, който с вял глас съобщи цифрите:

– Девет хиляди четиристотин осемдесет и трима офицери и редници. Раздадени хиляда сто осемдесет и пет килограма, триста седемдесет и пет грама ориз – по сто двадесет и пет грама на човек. Приблизително дванадесет чувала – той посочи с глава празните ютени торби. Грей внимателно наблюдаваше ръцете на подполковника, докато той броеше, но предварително знаеше, че ще бъдат дванайсет. После Джоунс продължи: – От един чувал липсват четиристотин грама. – В това нямаше нищо необичайно. – Остатък – четиринадесет килограма двеста двадесет и пет грама.

Подполковникът пристъпи, вдигна почти празния чувал и го сложи на кантара, който сержант Блейкли бе придърпал вътре. Сетне внимателно нареди теглилките до общо тегло четиринадесет килограма двеста двадесет и пет грама. Чувалът се вдигна и кантарът се уравни.

– Сметката е точна – усмихна се той доволен и хвърли поглед към Грей.

Всичко останало – половин теле, шестнадесет тенекии сушена риба, деветдесет килограма гула малака, шестдесет яйца, двадесет и пет килограма сол и пакети чер пипер и сухи люти чушки – също излезе абсолютно точно.

Грей подписа ведомостта. Изведнъж нов, раздиращ спазъм сви лицето му в гримаса.

– Дизентерия ли имате? – загрижено запита Джоунс.

– Само лек пристъп, сър. – Грей се огледа в полумрака, после козирува. – Благодаря, сър. Ще се видим другата седмица.

– Довиждане, лейтенант.

На излизане обаче го изненада нов спазъм и той се спъна в кантара, обърна го и теглилките се разпиляха по земята.

– Ама, че съм схванат – изруга Грей, изправи кантара и взе да опипва пода за теглилките, но Джоунс и Блейкли вече бяха коленичили и ги събираха.

– Не се притеснявайте, Грей – успокои го Джоунс, после изръмжа на Блейкли: – Колко пъти съм ти казвал да слагаш кантара в ъгъла!

Но Грей вече бе взел една килограмова теглилка. Той се взираше и не можеше да повярва на очите си. Отнесе я до вратата и я огледа на светло, за да се увери, че не се лъже. Не се лъжеше. В долната основа на желязната тежест имаше малка дупка, грижливо запълнена с глина. Той изчопли е нокът глината; лицето му беше бяло като тебешир.

– Какво има, Грей? – попита Джоунс.

– Някой е пипал тази теглилка! – думите прозвучаха като обвинение.

– Какво? Не е възможно! – Джоунс се приближи. – Я да видя.

Той огледа теглилката дълго и съсредоточено, после се усмихна.

– Не е пипана. Това е просто коригиращ отвор. Сигурно е била малко по-тежка, отколкото трябва – засмя се Джоунс неубедително. – Боже мой, как ме изплашихте!

Грей бързо отиде до останалите теглилки и взе друга. И тя имаше дупка.

– Господи, та те всичките са подправени!

– Глупости – обади се Джоунс, – това са най-обикновени коригиращи...

– Чувал съм достатъчно за тия неща – прекъсна го Грей, – за да ми е известно, че теглилките не може да имат дупки. Никакви коригиращи

отвори. Ако теглилката не е точна, просто се бракува.

Той се обърна рязко към Блейкли, който се сви до вратата.

– Ти какво знаеш за тая работа?

– Нищо, сър – ужасен отвърна Блейкли.

– По-добре си признай!

– Нищо не знам, сър, честна...

– Добре, Блейкли. Знаеш ли какво смятам да направя сега? Смятам да изляза оттука и да кажа на всеки срещнат какво сте направили, абсолютно на всеки. Смятам да им покажа тая теглилка и преди още да съм докладвал на полковник Смедли-Тейлър, вие ще бъдете разкъсани на парченца.

Грей тръгна към вратата.

– Почакайте, сър – изхлипа Блейкли. – Ще ви кажа. Не бях аз, сър. Подполковникът е. Той ме накара. Хвана ме, че съм взел малко ориз, и заплаши, че ще ме докладва, ако не му помагам...

– Млъкни, глупако! – извика Джоунс. После се обърна към Грей с по-спокоен глас: – Тоя глупак се опитва да ме натопи. Дори не съм предполагал, че...

– Не го слушайте, сър – прекъсна го Блейкли, заеквайки. – Той винаги мери ориза лично. Винаги. И държи ключа от касата, където пази теглилките. Вие сам знаете. А на всеки, който работи с теглилки, му се налага понякога да ги погледне отдолу. Колкото и добре да са замаскирани дупките, не може да не ги забележиш. А това продължава вече повече от година.

– Млък, Блейкли! – изкрещя Джоунс. – Млъкни! Тишина.

След малко Грей попита:

– Подполковник, откога се използват тези теглилки?

– Нямам представа.

– Година? Две?

– Откъде да знам, по дяволите? Дори да са подправени, аз нямам нищо общо с това.

– Ключът обаче е у вас и вие отговаряте за тях?

– Да, но това не значи, че...

– Поглеждали ли сте ги някога отдолу?

– Не, но...

– Това е малко странно, не е ли така? – настъпваше Грей.

– Не виждам нищо странно. Освен това няма да позволя да ме разпитва някакъв си...

– По-добре кажете истината. Във ваш интерес е.

– Заплашвате ли ме, лейтенант? Ще ви изпратя пред военен съд.

– Виж, за това не знам, подполковник. Аз съм тук по служба и тези теглилки са подправени, не е ли така?

– Не. Вижте сега, Грей...

– Не е ли така?

Грей вдигна теглилката до преbledнялото му лице, което сега напълно бе изгубило момчешкия си израз.

– Да, така изглежда – отвърна Джоунс. – Но това не означава, че...

– Това означава, че тук имате пръст или вие, или Блейкли. А най-вероятно и двамата. Вие единствени имате достъп до склада. Теглилки-те са по-леки и единият от вас, или и двамата, присвоява излишъка.

– Не съм аз, сър – изхленчи Блейкли. – Аз получавам само една десета от всичкия ориз...

– Лъжеш – изкрещя Джоунс.

– Не лъжа. Хиляди пъти ви казвах, че ще ни пипнат. – Той се обърна към Грей, кършейки ръце: – Моля ви, сър, моля ви, не казвайте нищо. Ония ще ни разкъсат.

– Заслужавате си го, копелета мръсни! – Грей бе доволен, че откри фалшивите теглилки. Ах, колко бе доволен!

Джоунс извади табакерата си взе да свива цигара.

– Искате ли малко тютюн? – предложи той, а момчешкото му лице бе напрегнато и разкривено в плаха усмивка.

– Не, благодаря – отвърна Грей, въпреки че от четири дни нямаше цигари и страшно му се пушеше.

– Бихме могли да се разберем – рече Джоунс; спокойствието и изисканите му обноски постепенно се възвръщаха. – Може би някой действително е пипал теглилките. Но разликата е незначителна. Аз лесно ще намеря други, точни теглилки.

– Значи признавате, че са подправени?

– Казвам само... – Джоунс прекъсна изречението си и се обърна към Блейкли: – Излезте, сержант! Чакайте навън.

Блейкли незабавно се отправи към вратата.

– Стой тука, Блейкли – спря го Грей. После хвърли поглед към Джоунс и почтително добави: – Не е нужно Блейкли да излиза, нали, сър?

Джоунс го изгледа изпитателно през дима от цигарата, сетне рече:

– Не, стените нямат уши. Добре. Ще получавате по половин килограм ориз седмично.

– Само толкоз?

– Добре, килограмм ориз и половинка сушена риба, Веднъж седмично.

– А захар? Яйца?

– Те са за лечебницата, знаете това.

Джоунс мълчеше, и Грей мълчеше. Блейкли хлипаше до вратата. Изведнъж Грей прибра теглилката в джоба си и тръгна да излиза.

– Грей, чакайте малко – Джоунс взе две яйца и му ги подаде. – Ето, ще ви давам по едно седмично заедно с другите неща. И захар ще има.

– Искате ли да ви кажа какво ще направя сега, подполковник? Ще отида при полковник Смедли-Тейлър, ще докладвам какво казахте и ще му покажа теглилките... А като дойде време за дупките, надявам се и това да стане, ще гледам да бъда там и лично ще ви натикам вътре. Но бавно, защото искам да ви чуя как ще крещите и искам да видя как умирате – малко по малко. И двамата.

После излезе от бараката и жегата във го блъсна лицето, а вътрешностите му се разкъсаха от болка. Но той направи свръхчовешко усилие и бавно пое надолу по хълма. Джоунс и Блейкли го наблюдаваха от вратата на склада. И двамата бяха обзети от ужас.

– Господи, сър, какво ще стане сега? – изохка Блейкли – Ще ни окачат на въжето...

Джоунс го блъсна обратно в бараката, затръшна вратата и злобно го удари с опакото на ръката.

– Млък!

Блейкли се свлече на пода и по лицето му потекоха сълзи. Джоунс го вдигна и го удари още веднъж.

– Не ме бийте! Нямате право да ме биете...

– Млъкни и слушай! – разтърси го Джоунс. – Слушай да те вземат дяволите! Сто пъти съм ти казвал да използваш истинските теглилки, когато Грей ще идва на проверка глупак смотан! Спри да хленчиш и слушай. Първо – ще отричаш, че сме казвали нещо. Ясно ли е? Нищо не съм предлагал на Грей, ясно ли е?

– Да, сър, но...

– Ще отричаш, и толкова, разбра ли?

– Да, сър.

– Добре. И двамата ще отричаме и ако поддържах версията докрай, ще те измъкна от тая каша.

– Наистина ли? Ще успеете ли, сър?

– Ще успеея, стига да отричаш. Второ – не знаеш нищо за теглилките. И аз нищо не знам. Ясно ли е?

– Но ние сме единствените...

– Ясно ли е?

– Да, сър.

– После – нищо друго не се е случило тук, освен дето Грей откри фалшивите теглилки, но и аз, и ти сме били изненадани не по-малко от него самия. Ясно ли е?

– Да, но...

– Сега разкажи какво се случи. Разкажи, дявол те взел! – изкрещя Джоунс, надвесен над него.

– Ами... точно привършихме проверката и тогава... тогава Грей се спъна в кантара и теглилките се разпиляха и... и видяхме, че са фалшиви. Така ли, сър?

– После какво стана?

– Ами, сър... – Блейкли се замисли за миг, сетне лицето му светна. – Грей ни попита за теглилките, но до тоя момент аз не бях забелязал, че са фалшиви... И вие също много се учудихте. После Грей си тръгна.

Джоунс му подаде малко тютюн.

– Забравяш какво каза Грей. Не си ли спомняш? Той каза: „Ако ми дадете малко ориз допълнително, по половин килограм седмично, и едно-две яйца, няма да ви докладвам.“ И тогава аз му казах да върви по дяволите и че аз сам ще докладвам за теглилките и за него също, и не бях на себе си от ярост за фалшивите теглилки. Как са попаднали тук? Коя свиня е посмяла да направи такова нещо?

Малките очички на Блейкли светнаха от възхищение.

– Да, сър, съвсем ясно си спомням. Той поиска половинка ориз и едно-две яйца. Точно както казахте.

– Тогава го запомни добре, глупако. Ако беше взел другите теглилки и си беше държал езика зад зъбите, нямаше да се забъркаме в тая каша. Гледай да не се раздрънкаш отново, защото ще прехвърля цялата отговорност върху тебе. Кой ще повярва на един сержант, ако аз заявя, че ти си виновен?

– Ще направя каквото ми заповядахте, сър. Обещавам!

– Сега въпросът е на кого ще повярват – на нас или на Грей. Така че не се безпокой. Само гледай да не си изгубиш пак ума и помни добре какво ти казах!

– Няма да забравя, сър, няма!

– Добре.

Джоунс заключи касата и вратата на бараката и се отдалечи.

„Умен е тоя Джоунс – убеждаваше сам себе си Блейкли. – Ще ни

измъкне. Сега, когато ужасът от случилото се бе попреминал, започваше да го обзема спокойствие. Да, пък и Джоунс, за да си спаси кожата, трябва да спаси и твоята. Да, Блейкли, момчето ми, хитрец си ти – държиш го в ръчичките си, ако тръгне да играе двойна игра.“

Полковник Смедли-Тейлър замислено разглеждаше теглилката.

– Удивително нещо. Просто не мога да повярвам – промълви той и изгледа строго Грей. – Сериозно ли твърдите, че подполковник Джоунс ви е предложил подкуп? И то от провизиите на лагерниците?

– Да, сър. Всичко стана точно както ви обясних. Смедли-Тейлър приседна на леглото и изтри потта си – в тясната стая бе горещо и душно.

– Не мога да повярвам – повтори той, като клатеше глава.

– Единствено те имат достъп до кантара...

– Зная. Не се съмнявам в думите ви, Грей. Просто всичко това е... как да кажа... невероятно!

Смедли-Тейлър дълго мълча и Грей търпеливо чакаше.

– Аз ще си помисля какво да направя – докато говореше, полковникът не преставаше да оглежда теглилката и малката дупка. – Но цялата тази история е... страшно опасна. Така че за нея не бива да знае никой, абсолютно никой, нали разбирате?

– Да, сър.

– Боже мой, ако се окаже истина... тези хора направо ще ги линчуват. – Смедли-Тейлър отново поклати глава. – Двама души... и подполковник Джоунс... да посегнат на лагерните дажби! И всичките теглилки до една са фалшиви, така ли?

– Да, сър.

– С колко са по-леки, как мислите?

– Не знам, но може би има към килограм на всеки четиристотин. Предполагам, че са задигали по два-три килограма ориз на ден. Да не говорим за сушената риба и яйцата. Сигурно има и други замесени – не може да няма. Как ще готвят толкова ориз и ще останат незабелязани? Сигурно и някоя кухня е в играта.

– Боже мой! – Смедли-Тейлър закричи напред-назад. – Благодаря ви, Грей, чудесна работа сте свършили. Ще се погрижа това да бъде отразено в служебното ви досие. – Той протегна ръка. – Чудесна работа наистина.

Грей раздруса здраво ръката му.

– Благодаря, сър. Съжалявам само, че не съм разбрал по-рано.

– А сега – никому ни дума! Това е заповед!

– Ясно, сър.

Той козирува и излезе. Краката му едва докосваха земята. Самият Смедли-Тейлър обеща: „Ще се погрижа това да бъде отразено в служебното ви досие!“ Нищо чудно да го повишат – пламна внезапна надежда в него. В лагера вече бяха повишили няколко души. Един чин по-горе ще е добре дошъл. Капитан Грей – добре звучи. Капитан Грей!

Следобедът се точеше непоносимо. Без работа на Питър Марлоу му бе трудно да държи хората прави, затова разпрати групички да търсят нещо за ядене и непрекъснато сменяше постовете, тъй като Торусуми отново бе заспал. Топлината бе жестока, въздухът трептеше нажежен. Всички проклинаха адския пек и се молеха час по-скоро да се свечери.

Най-сетне Торусуми се събуди, взе си пушката и тръгна да се разходи, за да пропъди дрямката. Той наруга няколко пленници, които спяха на сянка, и викна на Питър Марлоу:

– Моля те, вдигни тези свине и ги накарай да вършат нещо или поне да се правят, че вършат нещо.

Питър Марлоу се приближи до него.

– Извинявай, че ти създадохме грижи! – каза той, а после се обърна към сержанта: – Трябваше да внимаваш кога ще се събуди! Вдигни тия глупаци и вземете да копаете нещо или режете онова идиотско дърво, или кършете палмови клони, да ви вземат дяволите!

Сержантът се извини, както му беше редът, и начаса вдигна мъжете. Скоро всички усърдно се преструваха, че работят. Бяха усъвършенствали това умение до степен на истинско изкуство. Няколко черупки от кокосов орех бяха преместени от едно място на друго, отчупени бяха няколко палмови клонки, а по стволите на палмите се появиха нарезки от трион. Ако работеха с такава скорост всеки ден, скоро целият район щеше да бъде гладък и равен като тепсия.

След малко сержантът уморено докладва на Питър Марлоу:

– Всички работят като хали, сър. Повече от това – здраве му кажете.

– Добре. Още малко остана.

– Сър, бихте ли... бихте ли ми направили една услуга?

– Каква например?

– Ами... работата е такава. Вие нали... нали... – Сержантът притеснено изтри уста с някакъв парцал. Случаят бе твърде удобен, за да го пропусне. – Вижте това – извади той една писалка. – Не може ли да

попитате оня кореец дали ще я купи?

– Искаш да кажеш да му я продам? – зяпна от изумление Питър Марлоу.

– Да, сър. Ами... така де, помислих си, че като сте приятели с Царя, ще можете... сигурно ще намерите начин да...

– Забранено е да се търгува с охраната – и по наша, и по тяхна заповед.

– О, сър, можете да ми имате доверие. Нали вие с Царя...

– Какво ние с Царя?

– Нищо, сър – предпазливо отговори сержантът. Какво му стана на това? Кого се опитва да прави на глупак? – Реших просто, че може би ще ми помогнете. Не само на мен, а и на групата ми, разбира се.

Питър Марлоу погледна сержанта, погледна писалката и изведнъж му се стори странно, че толкова се бе ядосал. В края на краищата действително беше продавал разни неща за Царя или поне му бе помагал. Пък и двамата наистина бяха приятели. В това нямаше нищо лошо. Ако не беше Царя, никога нямаше да го пратят на палмите. По-скоро щеше да си намества сега изкривената челюст или най-малко бузата му още щеше да гори от плесницата на Азуми. Така че трябва да поддържа славата на Царя. Нали всъщност той осигури кокосовите орехи.

– Колко искаш за нея? Сержантът се ухили.

– Е, не е „Паркер“, но има златен писец – той отвинти капачката за доказателство, – така че сигурно струва нещо. Попитайте го колко ще даде.

– Той ще иска да знае за колко я даваш. Аз ще го попитам, но трябва ти да определиш цената.

– Ако можете да вземете за нея шейсет и пет долара, много ще се радвам.

– Струва ли толкова?

– Мисля, че да.

Писалката действително имаше златен писец, и то с печат – четиринадесет карата. Освен това, доколкото Питър Марлоу можеше да съди, беше истинска. Не като другата.

– Откъде я имаш?

– Моя е, сър. Пазех я за черни дни. Но напоследък съвсем ми причерня.

Питър Марлоу кимна. Вярваше му.

– Добре, ще видя какво мога да направя. Ти наглеждай хората и внимавай да има пост.

– Не се безпокойте, сър. Няма да шукнат.

Питър Марлоу намери Торусуми приседнал под едно ниско дърво, натежало от увилата се около ствола му лоза.

– Табе! – поздрави той.

– Табе! – Торусуми погледна часовника си и се прозя.

– Ще си тръгнем след един час. Още е рано. – Свали си кепето и изтри потта, избила по лицето и врата му. – Ама че гадна жега. Гаден остров.

– Така е – отвърна Питър Марлоу и продължи: – Един от мъжете притежава писалка, която е готов да продаде. Хрумна ми, че ти като приятел може би искаш да я купиш.

– Опита се да произнесе думите авторитетно, сякаш говореше Царя, а не самият той.

– Паркер ли е?

– Не. – Питър Марлоу извади писалката и отвъртя капачката, така че перото да блесне на слънцето. – Но писецът е златен.

Торусуми я огледа. Жалко, не беше Паркер, но пък и на летището, не би могло да се очаква кой знае каква стока. Ако беше Паркер, щеше да я продава лично Царя.

– Не струва много – рече той.

– Разбира се. Ако не искаш да се занимаваш... – И Питър Марлоу прибра писалката в джоба си.

– А, защо не. Може би така, докато се занимаваме с тази незначителна вещ, по-бързо ще мине времето. – Той сви рамене. – Не струва повече от седемдесет и пет долара.

Питър Марлоу се учуди, че началната цена е толкова висока. Сержантът явно нямаше понятие за истинската стойност. Боже, да знаех колко струва действително!

И така, двамата поседяха и се попазариха. Торусуми започна да се ядосва, но Питър Марлоу не отстъпи и накрая се споразумяха за сто и двадесет долара и пакет цигари.

Торусуми се надигна и отново се прозя.

– Време е вече да тръгваме. – После се усмихна: – Царя е добър учител. Като го видя, ще му кажа как ти се възползува от приятелството ми и ме измами в тази сделка. – Кореецът поклати глава с престорено самосъжаление. – Толкова пари за една нищо и никаква писалка! Царя направо ще ме вземе на подбив. Кажи му, моля те, че ще бъда, на пост след седем дни. Може би ще ми намери някой часовник. Истински този път.

Питър Марлоу остана доволен, че се справи успешно с първата си истинска сделка и получи не лоша цена. Но изведнъж го обзе раздвоение – ако дадеше всичките пари на сержанта, Царя щеше да побеснее. Това подкопаваше цялата система, която той така последователно бе изградил. А Торусуми със сигурност ще му спомене при следващата среща за писалката и цената. Но пък ако дадеше на сержанта само сумата, която бе поискал, и задържеше остатъка, значи го мами? Или точно това е „добра сделка“? Всъщност сержантът искаше шейсет и пет и толкова трябва да получи. А самият той дължеше на Царя сума ти пари. „Не биваше да се забъркваш в тая глупава история. Сам се оплете в мрежата си. Бедата ти, Питър, е, че се мислиш за много важен. Ако беше отказал на сержанта, сега нямаше да си блъскаш ума как да постъпиш. Каквото и да правиш – и едното, и другото, не е редно!“ Той бавно се запъти към хората си и все още се двоумеше. Сержантът вече бе строил групата и нетърпеливо отведе Питър Марлоу настрана.

– Всички са готови, сър. Проверих и инструментите. – После снижи глас: – Купи ли я?

– Да – отвърна Питър Марлоу и изведнъж решението дойде от само себе си. Той пхна ръка в джоба на ризата и подаде на сержанта шепя банкноти: – Ето ти шейсет и пет долара.

– Сър, страхотен сте! – Сержантът извади една петдоларова банкнота и му я натика в ръката. – Дълга ви още един и петдесет.

– Нищо не ми дължиш!

– Десет процента са си ваши. Такъв е редът и аз с удоволствие го спазвам. Ще ви дам още долар и половина веднага щом разваля едрите.

Питър Марлоу му пхна обратно парите.

– Няма нужда – рече той и внезапно се почувствува виновен. – Задърж ги.

– Настоявам да ги вземете – върна банкнотата сержантът.

– Виж какво, сержант...

– Добре, вземете поне тия пет. Ужасно ще ми е неудобно, сър, ако не ги вземете. Ужасно. Не знам как да ви се отблагодаря!

По целия път до лагера Питър Марлоу мълча. Чувствуваше се омърсен от огромния куп банкноти в джоба си, но същевременно съзнаваше, че дължи тези пари на Царя, и бе доволен, че ги има, защото можеше да купи нещо допълнително за групата. Сержантът го бе помолил за тази услуга единствено защото той се познаваше с Царя. При това Царя, а не сержантът му беше приятел. Когато се прибра в бараката, цялата тая жалка история все още не му излизаше от ума.

– Грей иска да му се обадиш, Питър – каза Юърт, като го видя.

– Защо?

– Не знам, момчето ми. Но изглеждаше нервиран от нещо.

Умората изведнъж изчезна и умът му заработи трескаво при новата опасност. Сигурно беше нещо във връзка с Царя. Грей нямаше да го вика за добро. „Мисли, Питър, мисли бързо! Селото? Часовникът? Диамантът? Или, о, господи, писалката! Не, това е невъзможно. Не може да е разбрал толкова скоро за нея. Да отскоча ли при Царя? Може би той знае какво става? Опасно е. Грей може точно затова да е казал на Юърт – за да ме принуди да направя грешка. Няма начин да не е знаел, че съм извън лагера. Но защо пък да тръгвам като овца към дръвника, плувнал в пот и мръсотия. Първо ще взема един душ, а после ще търся Грей. Няма да хукна още сега я!“ Когато отиде в банята, завари Джони Хокинс под един от душовете.

– Здравей, Питър – каза той.

– Здравсти, Джони. – Хокинс изглеждаше зле. Внезапно чувство на вина обагри лицето на Питър Марлоу. – Много съжалявам за...

– По-добре да не говорим за това – каза Хокинс. – Ще ми направиш услуга, ако не го споменаваш въобще.

„Дали знае – питаше се ужасен Питър Марлоу, – дали, знае, че аз съм един от тия, които го... изядоха? Дори сега... но то всъщност се бе случило едва вчера... мисълта за това му се видя отблъскваща. Все едно, че са канибали. Не, не знае! Сигурно не знае, иначе би ме убил. Ако бях на неговото място, аз бих го убил... Или пък... Кой знае? Боже господи, докъде ни докараха. Всичко, което изглежда нередно, е правилно и обратно. Как да разбереш истината? Как? Идиотски свят, обърнат с главата надолу. А шейсетте долара и пакета цигари, които спечелих... всъщност ги откраднах, или пък изкарах – кое от трите? Трябва ли да ги върна? Това също би било крайно погрешно...“

– Марлоу!

Обърна се и видя Грей, зловещо застанал отстрани на душа.

– Беше ти казано да ми се представиш веднага щом се върнеш!

– Предадох ми, че си искал да ме видиш. Реших първо да се окъпя и после щях...

– Заповядах да ми се представиш незабавно! – По лицето на Грей плъзна тънка усмивка. – Но сега това няма значение. Слагам те под арест – няма да напускаш бараката си.

В банята настъпи тишина – всички офицери наостриха уши.

– Защо?

Грей потръпна от радост, като долови внезапния ужас в гласа му.

– За неизпълнение на заповед.

– Каква заповед?

– Много добре знаеш каква! – „Така, така, поизпоти се! Гузната ти съвест ще те поизмъчи. Ако изобщо имаш съвест, в което се съмнявам.“

– След вечеря се представи на полковник Смедли-Тейлър. И се облечи като офицер, а не като някоя мръсна уличница!

Питър Марлоу затвори рязко крана на душа, намъкна саронга си и сръчно направи възела. Усещаше как любопитните погледи на другите офицери пълзят по гърба му. Умът му отчаяно се напрягаше да разбере какво става, но той се опита да скрие тревогата си. Защо да доставя удоволствие на Грей.

– Ти наистина нямаш никакво възпитание, Грей. Такъв досадник си! – каза Питър Марлоу.

– Днес научих доста за възпитанието, мръсноко – отвърна Грей. – И много се радвам, че не принадлежа към мръсната ви класа, долен мошенико. Всичките сте изнудвачи, подлещи, крадци и...

– За последен път ти казвам, Грей, затваряй си устата или ще ти я затворя аз.

Грей се помъчи да се овладее. Как му се искаше да се нахвърли срещу този високомерен мръсник, още сега, на мига. Ще го пребие, като нищо ще го пребие! Ще го смаже. Независимо от дизентерията.

– Ако някога се измъкнем оттук живи, ще те намеря и ще си уредим сметките. На всяка цена ще те намеря. Най-първо тебе.

– За мен ще е удоволствие. Но дотогава, ако чуя макар и една обидна дума от теб, ще си изпатиш здравата. – Питър Марлоу се обърна към другите офицери. – Чухте ме, нали? Предупредил съм го. Няма да позволя да ме ругае някаква си долна маймуна. – Той отново погледна към Грей. – Дръж се по-надалеч от мен.

– Не мога, защото престъпваш закона.

– Кой закон?

– Яви се при полковник Смедли-Тейлър след вечеря. А дотогава оставаш под арест в бараката.

Грей се отдалечи. Голяма част от въодушевлението му се бе изпарило. Глупаво бе да ругае Марлоу. Глупаво, а и напълно излишно.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Когато Питър Марлоу отиде пред бетонната постройка, Грей вече го чакаше.

– Ще доложа на полковника, че си тук – каза той.

– Много любезно от твоя страна.

Питър Марлоу се чувстваше неловко. Взетата назаем фуражка на военновъздушните войски го притесняваше. Притесняваше го и скъсаната, макар и чиста риза. „Саронгът е толкова по-удобно нещо – мислеше си той. – Толкова по-естествено. – И тогава се сети за утре. – Утре ще получат парите за диаманта. Утре Шагата ще ги донесе, а три дни след това – отново сме в селото. Може би Сулина... Не бъди глупак. Защо мислиш за нея? Събери си ума, скоро ще ти потрябва.“

– Хайде, Марлоу. Мирно – изкомандува Грей.

Питър Марлоу се изпъна и с маршова стъпка, както е по устава, влезе в стаята на полковника. Като минаваше покрай Грей, прошепна „Копеленце мръсно!“ и почувства, че му олеква. После застана пред полковника, козирува стегнато и срещна погледа му.

Седнал зад грубо бюро, с фуражка на главата, сложил бастунчето си върху плота, Смедли-Тейлър изгледа сурово Питър Марлоу и педантично козирува. По негово собствено мнение той поддържаше изрядна лагерна дисциплина. Всичко, което правеше, бе достойно за армията. Всичко бе както се полага.

Полковникът измери с поглед младия мъж пред себе си. Стоеше изпънат като струна. „Добре“ – рече си той, – това поне говори в негова полза. Помълча малко, както му бе навикът. Обвиняемият трябва да бъде изваден от равновесие. Накрая попита:

– Е, лейтенант от въздушните сили Марлоу, какво имате да кажете в своя защита?

– Нищо, сър. Не зная в какво съм обвинен. Полковник Смедли-Тейлър погледна изненадано Грей, после се обърна към Питър Марлоу и се смръщи.

– Може би правите толкова нарушения, че ви е трудно да си ги спомните всички. Вчера сте били в затвора. Това е забранено. Не сте си носили офицерската лента. И това е забранено.

Питър Марлоу си отдъхна. Значи само затвора. Момент – ами яденето?

– Е, бяхте ли там, или не? – рязко запита полковникът.

– Бях, сър.

– Знаехте ли, че правите двойно нарушение?

– Да, сър.

– Защо бяхте в затвора?

– Отидох да навестя едни хора.

– Виж ти! – Полковникът направи малка пауза, после повтори с ирония: – Да навестите едни хора, а?

Питър Марлоу не отвърна нищо. Изчакваше. И дочака.

– Американецът също е бил в затвора. С него ли бяхте?

– Част от времето. Това не е забранено, сър. Но що се отнася до другите две заповеди – наистина ги наруших.

– Какво кроихте там двамата?

– Нищо, сър.

– Значи, признаваш, че вие двамата кроите нещо от време на време?

Питър Марлоу страшно се ядоса, че не помисли, преди да отговори.

А знаеше, много добре знаеше, че с този умен, обигран човек трябва да внимава повече от всякога.

– Не, сър.

Очите му не се откъсваха от лицето на полковника. Но не каза нищо повече. Правило номер едно: когато си пред началство, отговаряш само „да, сър“ и „не, сър“ и казваш само истината. Свято правило бе офицерите да говорят истината, а ето че той, противно на възпитанието си, противно на всички неоспорими принципи, стои тук и говори лъжи или полуистини. Това бе ужасно нередно. А може би пък не беше?

Полковник Смедли-Тейлър отново подхвана играта, която бе довеждал до успешен край стотици пъти. За него не представляваше никаква трудност да си поиграе с някого и после да го унищожи, стига да поиска.

– Виж какво, Марлоу – рече той почти бащински, – докладвано ми е, че общуваш със съмнителни елементи. Няма да е лошо да се замислиш за положението си – и като офицер, и като джентълмен. Ето например тази връзка с американеца. Той е чиста проба черноборсаджия. Още не сме го хванали, но знаем що за човек е, а и ти сигурно също знаеш. Моят съвет е да прекъснеш връзките си с него. Не мога да ти заповядам, естествено, но те съветвам.

Питър Марлоу не отвърна нищо, но сърцето му се късаше. Полковникът говореше истината. И все пак Царя му бе приятел и този приятел го хранеше и му помагаше – на него и на групата му. И беше прекрасен човек, прекрасен. „Не, не сте прав – идеше му да отговори – и вашите

съвети въобще не ме интересуват. Аз смятам, че е добър човек. Ние сме прекарвали чудесно заедно и ни е било толкова весело.“ А в същото време му се искаше да признае за сделките, за селото, и за диаманта, и за писалката. Но си представи Царя зад решетките – предаден от него самия – и се пригответи за всичко, само и само да не допусне това.

На Смедли-Тейлър не му бе кой-знае колко трудно да усети колебанията на младежа пред себе си. Би било съвсем лесно да каже: „Почакай навън, Грей.“ И после: „Виж, моето момче, разбирам болката ти. Боже мой, та аз съм като баща на цял един полк, откакто се помня. Знаем болката ти – не искаш да предадеш приятеля си. Това е похвално. Но ти си офицер, потомствен офицер. Помисли за прадедите си, за поколенията офицери, които са служили на родината. Помисли за тях. Тук е заложена твоята чест. Ти трябва да кажеш истината, такъв е законът.“ След това ще въздъхне леко – тактика, изпробвана цял един живот – и ще добави: „Да забравим тези глупости за нарушената заповед. И аз съм влизал в затвора, и то неведнъж. Но ако искаш да ми се довериш...“ И ще остави думите да натежат с необходимата сериозност. Тогава на бял свят ще излязат тайните на Царя и той скоро ще се озове в лагерния затвор... Но всъщност имаше ли смисъл? В момента го гнетеше много по-голяма грижа – теглилките. Това заплашваше да стане бедствие с необозрими размери.

Полковник Смедли-Тейлър знаеше, че винаги може да измъкне, каквито сведения пожелае от това дете насреща си – хората бяха отворена книга за него. Знаеше, че е умен командир – как да не бъде след толкова години в армията, – и основното му правило бе да пази самочувствието на хората си, да не ги притиска, докато наистина не прекратят границата. Тогава безмилостно унищожаваше един за назидание на другите. Но в тези случаи трябва да се избере подходящият момент и подходящото престъпление, и подходящият офицер.

– Добре, Марлоу – каза той строго, – наказвам те в размер на една месечна заплата. Няма да го вписвам в досието ти и повече няма да говорим за това. Но отгук нататък да не си посмял да нарушаваш разпоредбите.

– Слушам, сър.

Питър Марлоу козирува и излезе, радостен, че разговорът е приключил. Малко оставаше да признае всичко. Полковникът бе добър и благ човек, а за справедливостта му се носеха легенди.

– Мъчи ли те съвестта, а? – попита Грей навън, забелязал избилата по лицето му пот.

Питър Марлоу не отговори. Все още бе разстроен и чувстваше огромно облекчение, че този път му се размина. Смедли-Тейлър извика отвътре:

– Грей! Може ли за момент?

– Да, сър.

Грей хвърли последен поглед към Питър Марлоу. Едномесечна заплата. Нищо работа, като се има предвид, че полковникът го държеше в ръцете си. Беше изненадан и доста ядосан, че Марлоу се измъкна толкова лесно. Но в същото време бе виждал и друг път как действа Смедли-Тейлър. Знаеше, че полковникът е упорит като булдог и си играе с хората като с пионки. Сигурно имаше нещо наум, щом бе оставил Марлоу да се отърве с толкова малко.

Грей заобиколи Питър Марлоу и отново влезе в стаята.

– Затвори вратата, Грей.

– Слушам, сър.

Когато останаха сами, Смедли-Тейлър каза:

– Говорих с подполковник Джоунс и интенданта сержант Блейкли.

– Така ли, сър! – „Това вече е друго нещо!“ – Освободих ги от постовете им, смятано от днес – съобщи полковникът, като подмяташе в ръка теглилката.

Грей се усмихна широко.

– Ясно, сър! – „Сега остава да каже за кога е насрочен военният съд и как ще го направят – дали при закрити врати? Ще ги разжалват ли? Скоро всички в лагера ще знаят, че той, Грей, е разкрил измамата, че той е ангелът им пазител, и тогава, о, боже, колко ще е хубаво тогава!“ – И с това ще смятаме въпроса за приключен – завърши полковникът.

Усмивката на Грей угасна.

– Как така?

– Ей така. Реших да приключим с този въпрос. Това важи и за вас. Всъщност ще ви повтора заповедта си: не бива да споменавате за това никому! И най-добре забравете цялата история.

Грей бе така смаян, че седна на леглото и впери поглед в полковника.

– Но вие не можете да направите това, сър! – избухна той. – Аз ги хванах на местопрестъплението – кражба от храната на лагерниците. Това е вашата и моята храна. И се опитаха да ме подкупят. Мене да подкупят! – Гласът му добиваше истерични нотки. – Господи, та аз ги хванах! Те са крадци! Заслужават да бъдат обесени и после насечени на парчета.

– Така е – мрачно кимна полковник. Смедли-Тейлър. – Но според мен при сегашните обстоятелства това е най-мъдрото решение. Грей скоочи на крака.

– Не можете да сторите такова нещо! – изкрещя той. – Не можете да ги оставите да се измъкнат невредими. Не можете!

– Кой сте вие, та ще ми казвате какво мога и какво не мога!

– Извинявайте. – Грей се мъчеше да се овладее. – Но, сър, тези хора са крадци. Аз ги залових. Донесох ви теглилката.

– Въпросът е приключен. – Гласът му бе напълно спокоен. – Няма какво да говорим повече.

Грей избухна.

– Не е приключен, по дяволите. Няма да оставя това нещо така! Докато тия копелета са се тъпкали, ние сме гладували! Ами че те заслужават да бъдат разкъсани. Настоявам...

Гласът на Смедли-Тейлър надви истерията му.

– Млъкнете, Грей! Вие не можете да настоявате за нищо. Въпросът е приключен. – Той въздъхна дълбоко, взе от бюрото лист хартия и рече: – Това е служебното ви досие.

Днес вписах нещо вътре. Ще ви го прочета: „Изказвам специална похвала на лейтенант Грей за работата му като началник на лагерната полиция. Той изпълнява задълженията си отлично. Препоръчвам да бъде повишен в чин капитан.“ – Полковникът вдигна поглед от листа. – Смятам да изпратя това на коменданта на лагера още днес и ще предложа повишението ви да се зачита от днешна дата. – Той се усмихна: – Вие, разбира се, знаете, че той има пълномощия да повишава в звание. Честито, капитан Грей. Заслужихте го! – И полковникът протегна ръка.

Но Грей не я пое. Той само го изгледа, изгледа и листа и проумя.

– Ах ти, мръсен негоднико! Ти искаш да ме купиш. Ти си също като... може би ти също си ял от оня ориз. Ах, лайно, мръсно лайно...

– Дръж си езика, нагъл простак! Застани мирно! Казах – застани мирно!

– И вие сте комбина с тях, но аз няма да оставя никой да се измъкне току-тъй – изкрещя Грей, грабна теглилката от бюрото и се дръпна към вратата. – За вас нищо не мога да докажа засега, но срещу тях имам доказателства. Тая теглилка...

– Какво и е на теглилката?

Цяла вечност мина, докато Грей се сети да я погледне отдолу. Там нямаше никаква дупка.

– Питам те какво и е на теглилката? – „Тъп глупак! – с презрение си

помисли Смедли-Тейлър, докато наблюдаваше как Грей оглежда металния цилиндър. – Какъв глупак! Мога да ги въртя на малкия си пръст такива като него.“

– Това не е теглилката, която ви дадох – успя да промълви накрая Грей. – Не е същата. Не е онази.

– Грешите. Същата е – невъзмутимо отвърна полковникът. После продължи, благ и загрижен: – Виж, Грей, ти си млад човек. Разбрах, че като свърши войната, искаш да останеш в армията, това е хубаво. На нас ни трябва способни и работливи офицери. Редовната армия дава чудесни възможности. По това спор няма. Полковник Самсън също ми е говорил колко много те цени. Както знаеш, той ми е приятел. Сигурен съм, че ще го убедя да подкрепи моята препоръка да останеш на редовна служба в армията. Ти просто си изнервен и това е разбираемо. Времената сега са ужасни. Мисля, че ще е най-добре да приключим с онзи въпрос дотук. Би било неразумно да раздухваме скандал в лагера. Крайно неразумно. Сигурен съм, че разбираш съображенията ми. – Той млъкна, изпълнен с презрение. После, точно в най-подходящия миг – беше специалист в тези неща, – допълни: – Съгласен ли си да изпратя препоръка за повишение на коменданта?

Грей бавно се обърна към листа хартия и го изгледа с ужас. Знаеше, че полковникът може да дава, може и да лишава, и както можеше да дава и лишава, така можеше и да унищожавя. Разбира се, че е победен. Напълно победен. Опита се да каже нещо, но отчаянието му бе тъй безгранично, че не успя да отрони ни дума. Затова само кимна с глава и чу Смедли-Тейлър да казва:

– Добре, можеш да смяташ, че си получил чин капитан. Сигурен съм, че моята препоръка и тази на полковник Самсън ще са достатъчни за оставането ти в армията след войната.

Грей осъзна, че излиза от стаята и поема към бараката, че освобождава дежурния полицаи, без да го е грижа, че онзи го гледа, сякаш вижда собствената си смърт. Когато остана сам, затвори вратата и седна на леглото в килията. Изведнъж отчаянието го задави и той заплака.

Разсипан.

Смазан.

Сълзи мокреха ръцете и лицето му. Духът му се мятеше в ужас, залюлян на ръба на небитието, а после се зарея в безкрайността...

Когато дойде на себе си, лежеше на носилка, прикрепяна от двама от неговите хора. Отпред куцукаше доктор Кенеди. Разбра, че умира, но му беше все едно. После видя Царя, изправен до пътеката, вперил

поглед в него. Забеляза добре лъснатите му обувки, ръба на панталоните, купешката цигара, охраненото му лице. И си спомни, че го чака още една работа. Не можеше да умре сега. Не биваше да умре, докато Царя продължава да ходи с ръб на панталоните, с лъснати обувки и с пълен корем. Нямаше право да умре, преди да го пипне с диаманта. Не, за нищо на света!

– Това раздаване е последно, че ще вземем да изпуснем представлението – каза Смедли-Тейлър.

– Нямам търпение да видя Шон – обади се Джоунс, докато нареждаше картите си. – Две кари – обяви доволен той.

– Дяволски късмет имаш – изруга Селърс. – Две пики.

– Пас.

– И на него късметът му изневерява понякога – леко се подсмихна Смедли-Тейлър. Гранитните му очи бяха приковани в Джоунс. – Днес си се държал доста глупаво.

– Просто лош късмет.

– Лошият късмет не е извинение – отвърна Смедли-Тейлър, изучавайки картите си. – Трябвало е да внимаваш. Проявил си небрежност.

– Казах, че съжалявам. Мислиш, не ми е ясно, че сглупих? Това никога няма да се повтори. Никога. Досега не съм си представял какво значи да изпаднеш в паника.

– Две без коз. – Смедли-Тейлър се усмихна на Селърс. Ще ни стигне за ровер. – После отново се обърна към Джоунс: – Дадох препоръка да те замести Самсън. Ти имаш нужда от почивка. Това ще отклони Грей от следата. А, да, сержант Донован ще бъде интендант. – Той се изсмя. – Жалко, че ще трябва да сменим системата, но нищо. Ще намираме някаква работа на Грей, когато използваме фалшивите теглилки. – Той хвърли поглед на Селърс. – Това ще е твоя грижа.

– Добре.

– А между другото глобих Марлоу една месечна заплата. Той е в твоята барака, нали?

– Да – отвърна Селърс.

– Леко му се размина, но той е добро момче, от добро семейство. Не е като тоя простак Грей. Боже господи, какво нахалство! Да си мисли, че ще го препоръчам за постоянна служба. Армията няма нужда от такава измет. Ще получи постоянна служба само през трупа ми.

– Напълно си прав – мрачно каза Селърс. – Но Марлоу е трябвало да го глобиш с тримесечна заплата. Той може да си го позволи. Она

мръсен американец е омотал в мрежите си целия лагер.

– Засега – изсумтя Смедли-Тейлър и се загледа отново в картите си, като се опита да прикрие направената грешка.

– Да не си му намерил слабото място? – внимателно попита Джоунс. После добави: – Три кари.

– Дявол те взел – изруга Селърс. – Четири пики.

– Пак.

– Шест пики – обади се Смедли-Тейлър.

– Наистина ли си му намерил цаката на американеца? – отново попита Джоунс.

Лицето на полковник Смедли-Тейлър остана безизразно. Той знаеше за пръстена с диаманта и бе чул, че сделката е направена и скоро пръстенът ще смени притежателя си. А когато парите пристигнат в лагера, да, за тогава имаше план добре подготвен план, сигурен, свой план как да ги вземе, затова той само изсумтя, усмихна се тънко и рече, без да се церемони:

– И да съм му я намерил, в никакъв случай не бих ти казал. На тебе не може да ти се има доверие.

Когато той се усмихна, всички останали се усмихнаха с облекчение.

Питър Марлоу и Ларкин се присъединиха към потока мъже, отпавили се към летния театър. Прожекторите на сцената вече бяха включени и луната грееше. Театърът събираше две хиляди души. Седалките, разположени ветрилообразно пред сцената, бяха направени от дъски, заковани върху пънове от кокосови палми. Пиесите се играеха най-малко пет пъти, така че всеки в лагера да ги гледа поне веднъж. Билетите се раздаваха чрез жребий и цените винаги бяха високи. Повечето редове бяха вече попълнени. Изключение правеха само най-предните, където обикновено седяха офицерите. Те винаги се настаняваха пред редниците и идваха по-късно. Единствено американците не спазваха това правило.

– Ей, вие двамата – провикна се Царя, искате ли да дойдете при нас? – Той седеше на едно от най-хубавите места – до средната пътека.

– С удоволствие, но нали знаеш... – неловко отвърна Питър Марлоу.

– Ясно. Е, ще се видим после.

Питър Марлоу погледна Ларкин и разбра, че и според него не е редно да не седнеш при приятелите си, щом ти се иска. В същото време обаче не беше редно и да седнеш.

– Искаш ли да останем тук, полковник? – прехвърли той топката, презирайки се за това, което правеше.

– Защо не? – отвърна Ларкин.

Седнаха, силно смутени и с ясното чувство, че се отделят от другите, че ги сподирят учудени погледи.

– Хей, полковник! – наведе се към тях Бръф, сбърчил лице в усмивка. – Ще си изпатите здравата. Нарушаване на дисциплината и тем подобни.

– Щом искам да седя тук, ще седя тук, и толкоз – отвърна Ларкин, но вече съжеляваше, че се е съгласил с такава готовност.

– Как вървят работите, Питър? – попита Царя.

– Добре, благодаря.

Питър Марлоу се опита да преодолее смущението си. Струваше му се, че всички го гледат. Още не беше казал на Царя за продажбата на писалката. Просто не беше останало време – нали го разпитва Смедли-Тейлър, пък и оная кавга с Грей...

– Добър вечер, Марлоу.

Вдигна поглед и трепна, щом видя Смедли-Тейлър. Очите на полковника бяха като кремък.

– Добър вечер, сър – отвърна той. „О, боже, само това ми липсваше!“ Когато по пътеката мина комендантът на лагера и седна най-отпред, оживлението внезапно нарасна. Светлините угаснаха. Завесата се вдигна и на сцената се появи лагерният квинтет. В средата стоеше Фил, ръководителят им.

Аплодисменти.

– Добре дошли – започна Фил. – Тази вечер ще ви представим новата пиеса на Франк Париш, озаглавена „Любовен триъгълник“. Действието се развива в Лондон, преди войната. Ролите изпълняват Франк Париш, Брод Родрик и единственият и незаменим Шон Дженисън...

Бурни овации. Подвиквания. Подсвирквания. Викове „Къде е Шон?“, „Каква война?“, „Ах, мръсницата!“, „Хайде, давайте!“, „Искаме Шон!“. Фил отмери първия такт със замах и увертюрата започна. Питър Марлоу се поуспокои малко.

И тогава стана нещо ужасно.

Изневиделица до Царя се озова Дайно и настойчиво му прошепна нещо. „Къде?“ попита Царя и Питър Марлоу го чу. А след малко: „Добре, Дайно. Бягай сега обратно в бараката.“ Царя се наведе към него.

– Трябва да изчезваме, Питър. Един човек иска да ни види.

„О, боже, мой! Шагата! Ами сега?“ – Не можем да станем току-тъй

и да излезем – притеснен отвърна Питър Марлоу.

– Защо пък не? Хванало ни е разстройство. Хайде! – Царя вече бе поел по пътеката между редовете. Сякаш гол под учудените погледи, Питър Марлоу, забърза след него.

Намериха Шагата в сянката зад сцената. Той също бе притеснен.

– Моля те, извини лошото ми възпитание, задето изпратих да те извикат внезапно, но се случи беда. Една от джонките на нашия общ приятел е била заловена и сега досадната полиция го подлага на разпит за контрабанда. – Без пушката си Шагата се чувстваше безпомощен и знаеше, че ако го хванат в лагера, когато не е в караул, ще го хвърлят в килията без прозорци за три седмици. – Помислих си, че ако разпитват нашия приятел много жестоко, той може да ни издаде.

– Лоша работа! – възкликна Царя.

С разтреперана ръка той прие предложената от Шагата цигара и тримата се дръпнаха още по-дълбоко в сянката.

– Надявам се, че ти, като човек с опит, ще имаш план как да се измъкнем – бързо продължи Шагата.

– Намерил на кого да се надява! – подметна Царя. Умът му трескаво препускаше напред-назад и даваше все един и същи отговор: „Чакай и трепери!“ – Питър, питай го дали Чен Сан е бил в лодката, когато са я заловили.

– Казва, че не.

Царя си отдъхна.

– Тогава може би Чен Сан ще успее да се измъкне! – Помисли още малко, после рече: – Единственото нещо, което можем да направим, е да изчакаме. Кажи му да не се паникьосва, ами да държи връзка по някакъв начин с Чен Сан и да разбере дали е проговорил. Ако проклетникът се изпусне, да ни прати вест.

Питър Марлоу преведе.

Шагата засмука въздух през зъби.

– Учуден съм, че вие двамата сте толкова спокойни. Аз треперя от страх, защото хванат ли ме, ще имам късмет, ако направо ме разстрелят. Ще направя както казвате. Ако ви хванат, моля ви, опитайте се да не ме намесвате. И аз ще се опитам да сторя същото. – Той рязко извърна глава при едно тихо, предупредително изсвирване. – Трябва да тръгвам. Ако всичко е наред, ще се придържаме към плана. – Шагата припряно пъкна пакета цигари в ръката на Питър Марлоу. – Не знам за вас и вашите богове, но аз непременно ще се моля на моите, дълго и горещо, за наше общо добро.

И той изчезна.

– Ами ако Чен Сан не издържи? – попита Питър Марлоу – стомахът му се бе свил на топка. – Какво ще правим тогава?

– Ще се чупим. – С разтреперани ръце Царя запали втора цигара и се подпря о стената на театъра, плътно потънал в сянката. – Все по-добре, отколкото Утръм Роуд.

Зад гърба им увертюрата заглъхна сред аплодисменти, одобрителни викове и смях. Но те не ги чуваха.

Родрик стоеше зад кулисите, вперил сърдит поглед в сценичните работници, които подреждаха декорите за пиесата, подканяше ги да побързат, хокаше ги.

– Майоре – приближи се до него Майк, – Шон пак го прихванаха бесните. Очите му ще изтекат от плач.

– О, небеса, какво се е случило пък сега? Преди малко нищо му нямаше – избухна Родрик.

– Не знам – унило отвърна Майк.

Родрик изруга още един път и хукна по стълбите. Като стигна пред гримьорната, той почука нервно на вратата.

– Шон, аз съм. Може ли да вляза?

Отвътре се чуваха сподавени ридания.

– Не! Махни се. Няма да играя. Не мога.

– Шон, не се тревожи. Ти просто си преуморен, това е всичко. Виж...

– Махни се! Остави ме на мира! – истерично изкрещя Шон отвътре. – Няма да играя!

Родрик се опита да Отвори, но вратата беше заключена. Той се втурна обратно към сцената.

– Франк!

– Какво искаш?

Плувал в пот и страшно ядосан, франк се бе покачил на стълба да поправя един прожектор, който не работеше.

– Слез долу! Трябва нещо да ти кажа...

– Не виждаш ли, че съм зает, по дяволите? Свърши го сам, каквото и да е – сонна се той. – Всичко мене чака, а аз тепърва трябва да се преобличам и още не съм си сложил грим! – франк вдигна поглед нагоре: – Пробвай другите ключове, Дънкан. Хайде, човече, побързай!

Изад завесата до Родрик достигаше все по-засилващият се хор от нетърпеливи подсвирквания. „Какво да правя сега!“ – обезумял се питаше той. Хукна обратно към гримьорната. Тогава видя Питър Марлоу и

Царя до страничния вход и изтича надолу при тях.

– Марлоу! Трябва да ми помогнеш!

– Защо, какво има?

– Шон нещо се е разкапал – едва си пое дъх Родрик. – Отказва да играе. Би ли говорил с него? Моля те! Аз нищо не мога да направя. Моля те! Говори с него. Много те моля!

– Знаеш, че...

– Няма да ти отнеме много време... – прекъсна го Родрик. Ти си последната ми надежда. Моля те! От няколко седмици се безпокоя за Шон. Ролята му е трудна дори и за жена, да не говорим... – Той спря наскре изречението, после отчаяно продължи: – Моля те, Марлоу, стравам се за него. Ще ни направиш голяма услуга.

Питър Марлоу се замисли.

– Добре.

– Не знам как да ти благодаря, приятелю!

Родрик изтри потта от челото си и се запровира сред сновящите насам-натам хора към задната частна театъра. Питър Марлоу го следваше явно притеснен. Царя вървеше зад тях разсеяно – умът му все още бе зает с въпроса къде, кога и как да стане бягството.

Спряха пред вратата в малкия коридор и Питър Марлоу почука плахо.

– Аз съм – Питър. Може ли да вляза?

Шон се надигна – сълзите браздыха грима му – и отключи вратата. Питър Марлоу колебливо влезе. Шон заключи отново.

– Питър, не мога да играя. Дойде ми до гуша. Не мога повече! – безпомощно рече той. – Не мога да се преструвам повече, не мога. Изгубен съм, разбираш ли, изгубен съм! Господ да ми е на помощ! – Той зарови лице в шепа. – Какво да правя? Не мога да търпя това нито миг повече. Аз съм едно нищо! Нищо!

– Успокой се, Шон, приятелю – каза Питър Марлоу, обзет от жалост. – Не се измъчвай. Ти си толкова необходим тук. Ако трябва да говорим искрено, ти си най-необходимият човек в лагера.

– Искам да умра.

– Това, е най-лесното.

Шон обърна лице към него.

– Погледни ме, Питър! Кой съм аз? Какво, за бога, съм аз?

Пряко волята си Питър Марлоу видя пред себе си една жена – трогателна, разкъсвана от мъка. Носеше бяла пола, обувки с високи токове, дългите и крака се очертаваха в найлоновите чорапи, блузата издаваше

закръглеността на гърдите.

– Ти си жена, Шон – рече той безпомощно. – Един господ знае как и защо, но ти си жена.

И в този миг целият ужас, самопрезрението и мъката напуснаха Шон.

– Благодаря ти, Питър – рече той. – От цялото си сърце ти благодаря.

На вратата тихо се почука.

– Остават само две минути – чу се разтревоженият глас на Франк. – Може ли да вляза?

– Секунда. – Шон отиде до тоалетката, напудри следите от сълзи по лицето си, пооправи тук-таме грима си и се огледа. – Влез, Франк.

При вида на Шон, Франк както винаги отстъпи смяян.

– Изглеждаш чудесно! – каза той. – Добре ли си?

– Да. Май нещо се изложих преди малко. Извинявай.

– Просто си преуморен – рече Франк, прикривайки тревогата си. После погледна към Питър Марлоу: – Здравей, радвам се да те видя.

– И аз.

– Хайде, пригответъ се, Франк – подсети го Шон. – Вече съм по-добре.

Франк усети как кокетната усмивка на Шон сгръ нещо дълбоко в сърцето му и по навик поде играта, която двамата с Родрик бяха започнали преди три години, но оттогава горчиво съжаляваха за това.

– Ще бъдеш прекрасна, Бети. Гордея се с теб. – Той прегърна Шон. – Хайде, представлението започва след минута. Пък и аз трябва да се приготвя. – И излезе.

– То и аз е най-добре да си ида вече на мястото – каза Питър Марлоу.

– Както искаш – отвърна Шон, но мислите му бяха съвсем другаде.

Последно оглеждане на грима и Шон вече чакаше зад кулисите да му подадат познатата реплика, завладян от неизбежната смесица от ужас и екстаз. След това пристъпи на сцената и чудото стана.

Аплодисменти, смайване, желание – всичко това се изля върху Бети, – очите я следяха как сяда и кръстосва крака, как ходи и говори, очите я докосваха, обгръщаха, опипваха. И Шон се превърна в това, което очите виждаха в него.

– Каква е тази история с „Бети“, майоре? – попита Питър Марлоу, докато той, Царя и Родрик стряха зад кулисите.

– Ами част от цялата каша – тъжно обясни Родрик. – Това е името

на героинята, която Шон играе в момента. Ние, Франк и аз, винаги го наричаме по името на героинята, която играе.

– Защо? – попита Царя.

– За да му помогнем да се превъплъти по-лесно в ролята. – Родрик хвърли поглед към сцената да види дали не идва време за неговото появяване. – Всичко започна на шега – горчиво продължи той, – а постепенно се превърна в ужасна истина. Ние създадохме тази... тази жена. Ние сме отговорни за всичко това.

– Как така? – попита Питър Марлоу.

– Ами спомняте ли си какъв ужас беше на Ява? – Родрик впери очи в Царя. – Понеже преди войната бях актьор, натовариха ме аз да организирам представления за пленниците. – Погледът му се стрелна към сцената. – Освен мен, Франк бе единственият професионалист в лагера и ние двамата започнахме да подготвяме театрален спектакъл. Като дойде време да се набира съставът, естествено, трябваша хора и за женските роли. Никой не искаше да играе жена доброволно, затова от командването определиха двама-трима насила. Един от тях бе Шон. Той страшно негодуваше, но нали знаете колко упорити могат да бъдат висшите офицери! „Все някой трябва да играе женските роли – казаха те. – Ти си съвсем млад и лесно ще минеш за момиче. Бръснеш се не повече от веднъж седмично. Какво лошо има – само обличаш женски дрехи за час-два, и толкова. Помисли си колко са необходими Представленията за духа на хората!“ Шон беснееше, ругаеше и се молеше, но нищо не помогна. Тогава дойде при мен и ме помоли да не го вземам в състава. И тъй като няма смисъл да се работи с хора, които не желаят да се занимават с нещо, опитах се да го освободя от трупата. „Вижте – подхвърлих аз на шефовете, – актьорската игра изисква голямо психическо напрежение...“ – „Глупости – казаха те. – Какво толкова трудно има в това?“ – „Ами фактът, че той играе женска роля, може да го извади от равновесие. Ако е предразположен към...“ – не отстъпвах аз. „Абсолютни глупости! Вие, театралите, все нещо ще измислите. Какво му е на сержант Дженисън? Абсурд! Нищо му няма! Толкова добър пилот. Вижте какво, майоре, край на този разговор. Ние ви нареждаме да го вземете и той получава заповед да играе!“ И така, Франк и аз се опитахме да го успокоим, но той се закле, че ще бъде най-лошата актриса на света и че ще направи всичко възможно да го изхвърлят още след първото провалено представление. Казахме му, че на нас ни е все едно. Първото представление наистина беше ужасно. Но след това той като че ли взе да свиква. За негово учудване играта дори взе да му харесва. И тогава започнахме

истинската работа. Така поне имахме с какво да се занимаваме – не мислехме за отвратителната храна и за отвратителния лагер. Учехме го как говорят жените, как ходят, как седят и пушат, как пият, как се обличат и дори как мислят. После, за да му дадем възможност да се усъвършенства, започнахме тази игра. Винаги когато бяхме в театъра, ставахме при влизането му, подавахме му стол, държахме се с него като с истинска жена. Отначало бе вълнуващо да поддържаме илюзията, да се грижим никога да не го виждат, като се съблича или облича, да се грижим дрехите му и да прикриват, и да загатват. Дори получихме специално разрешение да има отделна стая. Със собствен душ. После изведнъж вече нямаше нужда да го учим. На сцената той бе съвършена жена. След това малко по малко женското у него взе да надделява и извън сцената, само че ние не обърнахме внимание. По онова време Шон си бе пуснал доста дълга коса – перуките, които имахме, бяха боклук. После започна да носи женски дрехи непрекъснато. Една нощ някой се опита да го изнасили.

След този случай Шон едва не полудя. Опита се да задуши жената в себе си, но не можа. После се опита да се самоубие. Разбира се, случаят бе потулен. Но това не му помогна, само усложни нещата още повече и той ни прокллинаше, че сме го спасили. След няколко месеца отново направиха опит да го изнасят. Оттогава Шон изцяло се примири. „Няма какво да се боря против това – каза той. – Вие искахте да бъда жена, и ето, сега те вярват, че съм жена. Добре, тогава ще бъда жена.“ Франк и аз се опитахме да го вразумим, но той не искаше и да чуе какво му приказваме. Успокоявахме се, че това е само временно, че Шон скоро ще бъде наред. Той действително правеше много за духа на хората в лагера. Знаехме, че никога няма да намерим по-добър от него за тези роли.

Затова свихме рамене и продължихме играта. Горкият Шон! Какъв прекрасен човек е. Ако не беше той, ние с Франк отдавна да сме предали богу дух.

Шон отново се появи на сцената и в залата избухнаха аплодисменти.

– Нямаме представа какво могат да направят аплодисментите от човека – рече Родрик повече на себе си, отколкото на тях. – Аплодисментите и възхищението. Не можете да си представите, докато не го изпитате. Там отпред, на сцената. Това е един фантастичен, опияняващ, ужасен, но и прекрасен наркотик. И той непрекъснато упойваше Шон. Непрекъснато! – Родрик изтри потта от челото и ръцете си. – Наша е цялата вина. Дано господ ни прости.

В този момент дойде неговият ред и той излезе на сцената.

– Искаш ли да отидем да седнем долу? – попита Питър Марлоу.

– Не. Дай да погледаме оттука. Никога не съм бил зад кулисите, а винаги ми се е искало.

„Дали Чен Сан не си е развързал езика точно сега?“ – питаше се Царя. Знаеше, че няма смисъл да се тревожи. Опасността бе част от играта. Затова бе подготвен – както и да се извъртеше работата. Той впери очи в сцената, в Родрик, Франк и Шон. Но погледът му неизменно се връщаше към Шон. Следеше всяко негово движение, всеки жест.

Както всички останали. Опиянен.

И Шон, Франк и погледите се сляха в едно, а всепоглъщащата страст, представяна на сцената, преля от актьорите в зрителите, разкъса ги и оголи сърцата им.

Когато последното действие свърши и завесата падна, в Театъра настана пълна тишина. Зрителите мълчаха омагьосани.

– О, боже – промълви Родрик с благоговение, – това в най-големият комплимент за нас. И вие двамата напълно го заслужихте – играхте великолепно.

Завесата започна да се вдига и когато напълно откри сцената, стратхотната тишина се разкъса и се понесоха овации, последваха десет биса и отново викове, а сетне Шон се изправи сам отпред, облян от животворното обожание. Накрая, сред нестихващите ръкопляскания, Родрик и Франк се появиха още веднъж да споделят триумфа: двама творци и тяхното творение – красивата жена, която бе тяхната гордост и техният неизкупен грях.

Публиката безшумно напусна театъра. Всеки си мислеше за дома, за нея, затворен в своята самотна болка. „Какво прави тя сега? Какво ли прави точно в момента?“ Ларкин го заболя най-много. „Защо, за бога, са нарекли това момиче Бети? Защо? А моята Бети? Дали... дали би... дали не е... дали не е в чужда прегръдка сега?“

И Мак. Задушаваше се от страх за Мем. „Потънал ли е корабът? Жива ли е? А синът ми – той жив ли е? А Мем – тя дали... сега не?... Толкова време мина. Боже господи, толкова време!“

И Питър Марлоу. „Какво става с Ний, несравнимата? Моя любов, любов моя!“

И всички други.

Дори Царя. И той се питаше с кого ли е тя – недосегаемата красота, която бе зърнал още съвсем юноша. Момичето, което с напарфюмирана кърпичка пред носа бе заявило, че белите вонят по-гадно и от негрите.

Царя се усмихна презрително. „Ама и тя беше една стока!“ – помисли си той и се задълбочи в много по-сериозни проблеми.

КНИГА ЧЕТВЪРТА

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Царя и Питър Марлоу чакаха, а тревогата им растеше все повече. Шагата закъсняваше.

– Ама че гадна нощ – каза Царя с раздражение. – Потя се като свиня.

Двамата седяха до прозореца в ъгъла и Питър Марлоу гледаше как Царя реди пасианс. Душната, безлунна нощ тегнеше от напрежение. Дори вечното шумолене изпод бараката бе някак приглушено.

– Ако ще идва, да идва вече! – каза Питър Марлоу.

– Чудя се, какво ли е станало с Чен Сан? Можеше поне да прати някаква вест кучият му син.

За кой ли път Царя погледна навън към телената ограда. Непрекъснато чакаше знак от партизаните – те трябваше да са някъде наоколо, длъжни бяха. Но знак така и не идваше, никъде нищо не трепваше. Джунглата, подобно на лагера, спеше оклюмала и безмълвна.

Питър Марлоу размърда пръстите на лявата си ръка, свъси вежди от болка и я подпря по-удобно.

– Как е? – обърна глава към него Царя.

– Страшно боли, братко.

– Трябва да идеш да те прегледат.

– Записах се за утре.

– Ама и ти извади един късмет...

– Стават и такива работи, какво да се прави! Това се бе случило преди два дни, докато събираха дърва извън лагера. Както се бе напрегнал заедно с още двадесет чифта потни ръце да натоварят един пън от блатото върху ремаркетото, изведнъж останалите го изпуснаха и неговата ръка остана заклещена под дървото. Сякаш стоманени шипове се впиха в плътта му, костта едва не изхрущя под тежестта и той изрева от болка.

Минаха няколко минути, преди мъжете да успеят да повдигнат пъна и да освободят безчувствената ръка. После го сложиха да легне на земята. Кръвта му се процеждаше и се смесваше с блатната тиня, а мухите и милиони други насекоми мигом налетяха, обезумели от сладникавата миризма. Раната бе три сантиметра широка, почти петнадесет дълга и на места доста дълбока. Извадиха клечките, забити като кинжали в ръката,

промиха раната с вода, доколкото бе възможно, и я стегнаха с турникет, после с мъка наговариха пъна на ремаркетото и го помъкнаха към лагера, а той вървеше край тях, замаян от болка.

Когато стигнаха, доктор Кенеди огледа раната, намаза я обилно с йод, сложи цинков мехлем и още нещо мазно наоколо, за да не се залепи бинтът от съсирената кръв, и накрая го превърза. През цялото време Стивън го държеше за здравата ръка, а той почти губеше съвест от болка.

– Страшен късмет имаш, Марлоу! – бе отбелязал лекарят. – Няма счупване, мускулите не са засегнати, изобщо – само една разкъсана рана. Ела след ден-два да видим как върви.

В бараката се втурна Макс и Царя рязко вдигна поглед от картите.

– Лоша работа – притеснено прошепна Макс. – Грей току-що излезе от лечебницата и идва насам.

– Не го изпускайте от очи! Най-добре прати Дайно.

– Добре. – Макс хукна обратно.

– Е, Питър, какво мислиш?

– Щом Грей е излязъл оттам, значи е подушил нещо.

– Няма начин да не подуши!

– Как така?

– Ами ей-така – той има ухо в бараката.

– Не може да бъде! Сигурен ли си?

– Сигурен съм. И дори знам кой е.

Царя сложи черна четворка върху червена петица, после премести петицата върху черна шестица и освободи още едно асо.

– И кой е той?

– А, няма да ти кажа, Питър – усмихна се той сурово. – По-добре да не знаеш. Но тук има човек на Грей – в това може да бъдеш сигурен.

– Добре де, ти няма ли да направиш нещо?

– Не. Засега поне. После може да го хвърля на плъховете. – Царя се усмихна и смени темата: – Ама това със стопанството беше страшотна идея, а?

Питър Марлоу остана озадачен. Интересно, какво би направил той самият в такъв случай? Знаеше, че и Йошима има агент в лагера – същия онзи, който предаде Дейвън и още остава неоткрит, същият, който може би точно в този момент слухти за радиото в манерките. Прав бе Царя да си мълчи – така имаше по-малка вероятност да се издадат. Затова не му се обиди, че пази тайната. И все пак, струваше си да помисли кой би могъл...

– А месото... Смяташ ли, че с месото всичко ще е наред? – попита

той.

– Отде да знам – отговори Царя. – То всъщност цялата тая работа е направо отвратителна, но – и това е голямо, но – бизнесът си е бизнес. Както го нагласихме накрая, излезе направо гениално.

Питър Марлоу се засмя, забравил за болката в ръката.

– Нали знаеш – първото бутче е за мен!

– На кого ще го пробуташ? Аз познавам ли го?

– Не.

– Криеш от приятеля си, а? – засмя се Царя. – Ще разбереш, като получи стоката.

– Е, в края на краищата, нали е все месо. Щом се яде, какво толкова. Кучето как го изядохме?

– Онзи ден видях Хокинс.

– И какво?

– Нищо. И бездруго не исках да отварям дума за кучето, а и на него не му се говореше.

– Схватливо момче е той – каквото било, било! Кога най-сетне ще дойде Шагата! – Царя нервно хвърли картите на масата.

– Хей! – През прозореца надникна Текс.

– Какво има?

– Тимсън вика, че собственикът дигал пара. Колко още ще чакаме?

– Сега ще ида да го видя. – Царя прекрачи през прозореца и шепнешком заръча: – Отваряй си очите, Питър. Аз съм тука наблизо.

– Добре – отвърна Питър Марлоу, взе картите и започна да ги разбърква. Болката в ръката му прииждаше на вълни, усилваше се и отслабваше, и с всеки нов пристъп той трепваше.

Царя се запромъква през нощните сенки. Усещаше в гърба си десетките погледи, пронизващи мрака. Някои от тях бяха на неговите хора, другите – чужди и враждебни. Когато намери Тимсън, австралиеецът вече бе вир-вода от притеснение.

– Хайде, друже, няма да висим тука цяла вечност!

– Къде е той?

– Като пристигне твоят човек, ще го извикам. Нали уговорката е такава. Наблизо е.

– Ти най-добре хвърляй по едно око. Или искаш да му видят сметката, а?

– Ти си гледай своята работа, а за моята не се грижи. Пазят, го добре. – Тимсън смукна от цигарата си, после я подаде на Царя.

– Благодаря – взе я той и кимна с глава към източната стена на

затвора. – За ония знаеш ли?

– Ами как! – засмя се австралиеца. – И друга новина имам – Грей се е запътил насам. Наоколо е тъпкано с ченгета и всякакви типове. За една банда австралийци вече знам, а чувам, че и още една е надушила сделката. Но моите хора са завардили всичко плътно. Донесеш ли парите, връчваме ти диаманта.

– Ще почакаме още десет минути. Ако дотогава оня не дойде, ще се договаряме наново. Схемата остава същата, сменяме само подробностите.

– Дадено, друже. Ще се видим утре след кльопачка.

– Дано свършим още тая вечер!

Но не успяха да свършат – десетте минути минаха, без Шагата да се появи, и Царя отложи операцията.

На следващия ден Питър Марлоу се присъедини към навалицата пред лечебницата. Обедът току-що беше приключил и палещото слънце изгаряше въздуха, земята и всичко наоколо. Дори мухите бяха като замаяни. Той си намери място на сянка, отпусна се тежко в прахоляка и зачака. Болката в ръката му се засилваше.

Редът му дойде чак по здрач.

Доктор Кенеди кимна бегло и го покани да седне:

– Как си днес? – безучастно попита той.

– Не много зле, благодаря.

Лекарят се пресегна и опипа превръзката. Питър Марлоу изкрещя.

– Какво ти става, дявол те взел – ядоса се Кенеди. – Та аз едвам те докоснах!

– Не знам. Боли ужасно и при най-лек допир. Докторът му сложи термометър, пусна метронома и измери пулса. Ускорен – деветдесет. Лошо. Температурата – нормална. Това също е лошо. Повдигна ръката и помириса раната. От нея се носеше осезаем сладникав мирис. Лошо.

– Добре, сега ще махна превръзката. Дръж това. – Той подаде на Питър Марлоу парченце гума, което извади от дезинфекционния разтвор с хирургически щипки. – Захапи го. Ще те заболи малко, но няма как.

Изчака, докато Питър Марлоу намести гумата между зъбите си, после възможно най-внимателно започна да развива бинта. Но той бе станал част от раната и можеше да се отдели единствено с рязко дръпване. Доктор Кенеди обаче отдавна вече не бе така сръчен, както се предполагаше и както бе навремето. Питър Марлоу познаваше болката. А когато си запознат с нещо отблизо, знаеш какво да очакваш, знаеш

вкуса му, отсенките. Постепенно, стиснеш ли зъби, успяваш да се потопиш в болката и тогава тя не тежи, а просто те залива и става поносима. Понякога дори приятна. Но не и при тази болка.

– О, господи – изохка той през гумата. По лицето му се стичаха сълзи и дъхът му идеше на пресекулки.

– Свърших вече – успокои го доктор Кенеди с ясното съзнание, че го лъже. Нищо повече не можеше да направи в тези условия, абсолютно нищо. Естествено, в такива случаи на пациента трябва да се постави морфин, това всеки глупак го знае, но откъде тук толкова морфин. – Дай да видим сега.

Огледа внимателно отворената рана – беше подпухнала, подута и тук-таме се забелязваха жълтеникаво-морави петна. Имаше и слуз.

– Хм – промърмори замислено той, облегна се на стола, направи кобилка с пръсти, отвърна поглед от раната и се загледа пред себе си. – Така – обади се след известно време, – значи възможностите са три. – Той стана и закрачи напред-назад, привел рамене, после заговори с равен глас, сякаш четеше лекция. – При раната сега се наблюдават нови признаци. Клоистриден миозит или, с други думи, просто гангрена. Газова гангрена. Мога да я отворя и да отстраня възпалената тъкан, но това няма да помогне, защото инфекцията е дълбока. Значи трябва да изрежа част от мускулите под лакътя и тогава ръката, тъй или иначе, излиза от строя. Най-добре е да се ампутира...

– Какво!

– Да се ампутира!

Доктор Кенеди не разговаряше с пациент, той просто изнасяше лекция в стерилната зала на своя мозък.

– Предлагам гилотинна ампутация. Тогава може би ще спасим лакътната става.

– Но това е една нищо и никаква разкъсана рана – избухна отчаян Питър Марлоу. – Какво чак толкова – най-обикновена рана!

Ужасът в гласа му върна доктор Кенеди на земята и той се взря за миг в пребледнялото лице пред себе си.

– Вярно, обаче е много дълбока. Получил си отравяне на кръвта. Ако имах серум, щях да ти дам, но нямам. Ако имах сулфамиди, щях да сложа, но нямам. Мога единствено да ампутирам.

– Ти не си с всичкия си! – изкрещя Питър Марлоу. – Как така ще ампутираш заради една обикновена рана!

Ръката на лекаря се протегна като змия и щом пръстите му допряха плътта, при това точно под лакътя, Питър Марлоу извика от болка.

– Ето, виждаш ли! Това не е обикновена рана. Имаш отравяне на кръвта, което ще тръгне нагоре по ръката и ще се разпростре по целия организъм. Ако искаш да останеш жив, ще трябва да режа. Това е единственото спасение.

– Няма да позволя да ми отрежеш ръката!

– Твоя воля. Но знай, че в противен случай... – Лекарят замълча и уморено приседна. – Щом искаш да умреш, твоя работа. Сам решавай! Не мога да ти попреча. Но, за бога, момчето ми, разбери ме добре – не ти ли ампутирам ръката, с тебе е свършено.

– Няма да позволя да ме докоснеш! – Лицето на Питър Марлоу се изкриви от ярост. Усещаше, че ще убие доктора само ако посегне да го пипне. – Ти не си с всичкия си! Това е една най-обикновена рана.

– Добре, ако не ми вярваш на мене, ще попитаме и някой друг.

Кенеди извика друг лекар и той потвърди диагнозата. Едва тогава Питър Марлоу започна да осъзнава, че този кошмар не е сън – наистина имаше гангрена. „Ох, господи боже мой!“ Страхът пресуши всичките му сили и той заслуша ужасен обясненията. Гангрената се причинявала от бактерии, които се размножават в плътта и причиняват смърт. Значи ей сега, в същия този момент, в ръката му се развъжда смърт. Затова трябва да се отреже. До лакътя. И то без бавене, иначе ще трябва да се ампутира цялата. Но той не бива да се безпокои. Няма да боли. Сега поне имат достатъчно етер – не е като преди.

После се озова във от лечебницата. Ръката му – с нова превръзка – все още си беше на мястото, а бактериите в раната ставаха все повече и повече. Той закричи надолу по склона в несвяст. Беше казал на лекарите, че ще размисли. Какво да размисли? Какво имаше да размисля? Опомни се пред американската барака. Вътре бе само Царя. Всички останали бяха по местата си и очакваха идването на Шагата. Ако изобщо дойдеше.

– Какво ти става, Питър? – попита Царя и изслуша с нарастваща тревога разказа му. – Не може да бъде! – вгледа се той ужасен в ръката, опряна на масата.

– По-скоро ще пукна, отколкото да остана инвалид! – завърши Питър Марлоу и вдигна очи към Царя. Умоляващи, неприкрити, те сякаш крещяха: „Помогни ми някак, за бога. Моля те, помогни ми!“ И Царя се опита да се постави на негово място: „Ами аз, какво бих направил аз, ако това се случеше с мен? А ето сега и диаманта... Имам нужда от помощта му. Питър на всяка цена трябва да...“

– Ей! – тревожно подвикна Макс от прага. – Шагата пристига.

– Добре, Макс. Какво става с Грей?

– Скрил се е зад ъгъла. Тимсън също знае, австралийците охраняват района.

– Добре, бягай на мястото си и си отваряй очите! Кажи и на другите.

– Отивам – каза Макс и изчезна.

– Хайде, Питър, трябва да се приготвяме – подкани го Царя.

Но Питър Марлоу не беше на себе си, седеше на стола и не помръдваше.

– Питър! – разтърси го грубо Царя. – Дигай се, хайде! Чака ни работа. Дигай се! – той го дръпна да се изправи на крака.

– Какво има, за бога?

– Шагата пристигна. Трябва да уредим сделката.

– Майната и на твоята сделка! – кресна Питър Марлоу като луд. – Майната му и на диаманта! На мен ще ми режат ръката, не разбра ли!

– Не, няма!

– Прав си, че няма. По-скоро ще пукна...

Царя го удари с опакото на ръката, после му зашлеви една тежка плесница.

Питър Марлоу млъкна и разтърси глава.

– Какво те прихвана...

– Шагата пристига. Хайде!

– Шагата ли? – неразбиращо попита Питър Марлоу. Лицето му пламтеше от шамарите.

– Да, Шагата. – Царя забеляза, че очите на англичанина отново са прикрити – значи бе дошъл на себе си... – Ох, слава богу! – изпъшка той с облекчение. – Трябваше да направя нещо, Питър! Беше се разкрещял направо като луд.

– Така ли? Извинявай, голям идиот съм.

– По-добре ли си вече? Акълът ти трябва да щрака като машинка тая вечер.

– Всичко е наред.

Питър Марлоу скочи през прозореца след Царя и острата болка, която го преряза, щом докосна земята, го зарадва. „Паникьоса се ти, глупако. Ти, един Марлоу, се паникьоса като хлапе. Ама че си глупак! Трябвало да ти отрежат ръката. Е, добре! Благодарни се, че не е крак, иначе наистина ще останеш инвалид. А една ръка какво е? Нищо. Винаги можеш да си направиш изкуствена. Ами да! С кука накрая. Какво като е изкуствена. Нищо, много добре дори. Какво чак толкова?“

– Табе – поздрави Шагата и се пъкна под навеса.

– Табе – отвърнаха Царя и Питър Марлоу.

Шагата бе страшно неспокоен. Колкото повече размишляваше за сделката, толкова повече съжаляваше, че се нагърби с нея. Прекалено много пари, прекалено голям риск. Японецът душеше въздуха като хрътка.

– Усещам опасност!

– Каза: „Усещам опасност“.

– Предай му да не се безпокои, Питър. За опасността знам и съм взел мерки. Какво става с Чен Сан?

– Боговете са били благосклонни към нас и към нашия общ приятел – бързо прошепна Шагата. – Лисица е той, хитра лисица е, щом проклетата полиция го е изпуснала от клопката. – Потта се стичаше по лицето му и капеше по униформата. – Нося парите.

Царя изтръпна.

– Кажи му, стига приказки, ами да свършваме. Ей сега ще се върна със стоката.

Той намери Тимсън в сянката зад една барака.

– Готово ли е всичко?

– Готово е. – В мрака се понесе птиче изсвирване. Почти веднага се чу отговор. – Побързай, друже. Не гарантирам, че ще удържа положението още дълго.

– Добре – отвърна Царя.

След малко от тъмнината изникна строен австралиец.

– Здравсти, друже. Ефрейтор Таунзънд. Бил Таунзънд.

– Хайде да вървим.

Царя забърза обратно към навеса. Тимсън остана на пост, а хората му подсигуриха пътя за отстъпление. Долу, край ъгъла на затвора, в нетърпеливо очакване дебнеше Грей. Дайно току-що му бе прошепнал, че Шагата вече е тук. Но Грей знаеше, че преговорите няма да свършат отведнъж. Още малко, и ще удари часът на разплатата.

В бойна готовност бе и отрядът на Смедли-Тейлър. Чакаха да се извърши размяната. Тръгнеше ли Грей, потегляха и те.

Царя се шмугна под навеса. След него нервно пристъпи и Таунзънд.

– Покажи диаманта – нареди Царя.

Таунзънд разтвори парцаливата си риза и разтреперан измъкна една връв, на чийто край висеше диамантеният пръстен. Шагата го взе, насочи фенера си към камъка и го огледа внимателно – капчица ледено

сияние, увиснала на мръсен канап. Той драсна по стъклото. Камъкът изскрипя и остави следа.

– Много добре, диамантът е истински – кимна Шагата към Питър Марлоу, целият облян в пот. После извади бижутерски шублер, грижливо премери камъка и отново кимна: – Четири карата е, вярно.

– Добре. – Царя се извърна: – Почакай навън с Таунзънд.

Питър Марлоу се надигна, даде знак на ефрейтора и двамата излязоха сред нощния мрак. Отвред ги пронизваха погледи. Безброй алчни погледи.

– Ама че работа – изпъшка Таунзънд. – По-добре хич да го нямах това чудо. Такова напрежение... – Той опипа връвта, за да провери дали пръстенът си е на мястото. – Слава богу, че ще се отърва най-сетне!

Вътре Царя с притаен дъх проследи с очи как Шагата отвори паласката си, хвърли на масата дебела пачка банкноти, сетне измъкна от ризата си още една, малко по-тънка, а после още и още от страничните джобове, докато на масата се натрупаха две купчини нари от по педя всяка. Царя светкавично ги преброи, а Шагата нервно се поклони и се измъкна навън. Когато се озова отново на пътеката, с облекчение пое дъх, намести пушката си и закричи по-спокойно.

До тъгля на бараката се сблъска с Грей, отправил се почти тичешком към навеса. Грей изруга и бързо отмина нататък, без да даде ухо на потока ругатни, които избълва японецът. Но този път Шагата не се втурна, както би било редно, след мръсния военнопленник, за да налее малко възпитание в тъпата му глава. Беше доволен, че всичко мина благополучно, и нямаше търпение да се върне на поста си.

– Ченгета! – тревожно предупреди Макс през брезента.

Царя сграбчи парите и изскочи изпод навеса.

– Изчезвай! Кажи на Тимсън, че парите са у мен. Ще се разплатим тая нощ, като се поуталожат нещата – прошепна той на австралиеца.

Таунзънд се изгуби в мрака.

– Хайде, Питър!

Двамата хлътнаха в изкопа под бараката в мига, когато Грей се показа иззад тъгля.

– Хей, вие там! Не мърдайте! – изкрещя той.

– Слушам, сър – обади се уставно Макс от тъмнината и се изпречи насреща му. До него се изправи Текс и двамата прикриха бегълците.

– Не вие! – опита се да ги заобиколи Грей.

– Ама нали искахте да спрем – невинно запита Макс и отново заста на на пътя му.

Бесен, Грей ги изблъска настрана и се мушна под бараката.

Царя и Питър Марлоу вече бяха минали през окопа и излизаха от другата страна. Грей се втурна по петите им, но група мъже преградиха пътя му. Той успя само да види, че двамата се втурнаха покрай стената на затвора и наду свирката си. Пътят им в тази посока бе отрязан – от затвора чак до телената ограда беше изпълнала гъст кордон лагерната полиция.

– Давай отгук – посочи Царя.

Двамата скочиха през прозореца в австралийската барака. Вътре никой не им обърна внимание, но издутата риза на Царя не остана незабелязана. Прекосиха тичешком помещението и изскочиха навън, където неколцина австралийци го прикриха точно в мига, когато Грей стигна задъхан, до прозореца и ги зърна на прага. Той хукна да заобиколи бараката. Австралийците скриха отстъплението им.

– Накъде избягаха? – кресна Грей. – Казвайте бързо! Посрещна го хор от гласове:

– Кой, сър? Кой е избягал?

Грей ги разблъска и изскочи на открито.

– Всички са по местата, сър – дотича да му доложи един полицай.

– Добре. Те не могат да се измъкнат, а и няма да се осмелят да оставят някъде парите. Сега ще стегнем обръча. Кажи на другите.

Царя и Питър Марлоу се спуснаха бегом покрай стената на затвора, но на ъгъла спряха като заковани – на мястото, дето друга група австралийци трябваше да пресече пътя на преследвачите, чакаха полицаи. Петима.

– Да го вземат мътните! – изруга Царя.

– Сега накъде?

– Давай обратно!

Хукнаха бързо назад, а Царя през цялото време се мъчеше да разбере какво не е наред. Сетне изведнъж проумя. Четирима мъже с кърпи на лицата и дебели тояги в ръце пречиха пътя им.

– Дай тук мангизите, приятелче, да не ти се случи нещо лошо!

Царя кривна встрани, после неочаквано се хвърли напред, цапардоса единия от нападателите и ритна друг в слабините. Питър Марлоу не изоставаше. Преглътна с мъка кръсъка, надигнал се в гърдите му, когато тоягата се стовари върху болната му ръка, отби удара и измъкна тоягата от нападателя. Четвъртият си плю на петите и тъмнината го погълна.

– По дяволите! – изпъшка Царя. – Давай да се измъкваме оттука.

И те отново хукнаха. Отвсякъде ги сподиряха погледи. Всеки миг

щеше да последва ново нападение.

– Внимавай! Грей!

Втурнаха се назад, покрай една от бараките, сетне се пъкнаха отдолу и останаха там неподвижни, а сърцата им биеха до пръсване. Съвсем наблизко се носеше тропот от забързани стъпки, долитаха откъслечи от яден шепот:

– Насам, тука някъде са! Бързо! Трябва да ги пипнем преди ченгетата!

– Целият лагер е по петите ни, мамицата им мръсна! – изпсува Царя.

– Дай да заровим парите тук – предложи Питър Марлоу. Нищо друго не можеше да измисли.

– Не, много е рисковано. Ще ги намерят моментално. Ах, мамка му, всичко вървеше като по часовник! Само дето това копеле Тимсън ни сви номер. – Царя изтри потта и мръсотията от лицето си. – Хайде, готов ли си?

– Накъде?

Царя не отговори. Изпълзя безшумно изпод бараката и потъна в мрака. Прекоси пътеката, без да се оглежда, и скочи в дълбоката канавка до телената ограда. Питър Марлоу го следваше неотлъчно. Двамата пълзешком се изравниха с американската барака, спряха и седнаха да си поемат дъх. Около тях, над тях, отвред се чуваше разпален шепот.

– Какво става?

– Царя и Марлоу си плюли на петите. Носят хиляди долари!

– Давай, може да ни излезе късметът!

– Бързо по петите им!

– Парите, да пипнем парите!

Грей стоеше и чакаше по-точни сведения. Но сведения получаваше и Смедли-Тейлър. Също и Тимсън. Ала никой не знаеше нищо със сигурност. Тимсън ругаеше и насъскваше хората си да открият двамата бегълци, бързо, преди да са ги пипнали Грей или групата на Смедли-Тейлър.

– Парите трябва да дойдат при нас!

От своя страна хората на полковника изчакваха. Те следяха австралийците на Тимсън, но паниката започваше да обхваща и тях. Къде изчезнаха тия двамата? Къде да ги търсят сега?

Грей също изчакваше. Двамата пътя за бягство – в северна и в южна посока – бяха завардени. Всичко бе само въпрос на време. Ето, обръчът вече се затяга. Няма да му се изплъзнат. И парите ще са у тях, като ги

пипне. Няма да се осмелят да ги скрият. Къде ти – в тая бъркотия! Сума пари са това! Но той не подозираше какво му готви Смедли-Тейлър. Нито пък Тимсън.

– Погледни там – предпазливо надигна глава Питър Марлоу и се взря в тъмнината.

Царя присви очи. Кордонът полицаи вече бе само на петдесетина метра от тях. Обърна се на другата страна: безброй сенки кръстосваха мрака – забързани, вторачени, настървени.

– Добре се наредихме! – отчаяно изпъшка той. Тогава погледът му се спря върху телената ограда. В джунглата отвъд нея цареше мрак. От външната страна на мрежата крачеше часови. Добре, значи остава крайният вариант – всичко или нищо.

– Дръж! – Той измъкна парите и ги натика в ръцете на Марлоу. – Бягай през оградата! Аз ще те прикривам, това е последната ни надежда.

– Няма да успея! Часовият ще ме види!

– Нямаме избор!

– Не мога, няма да успея!

– Промъкваш се, заравяш ги и се връщаш обратно по същия път! Аз ще те прикривам. Друг изход нямаме, разбери!

– Она направо ще ме застреля. Ей го къде е – на две крачки! – простена Питър Марлоу. – Дай да се откажем!

Той се огледа наоколо с безумната надежда да открие друг път за бягство и при внезапното непредпазливо движение блъсна ръката си, за която беше забравил, в стената на Канавката. Изохка от болка.

– Слушай, Питър! Ако спасиш парите, аз ще ти спася ръката – по-бърза да обещае в отчаянието си Царя.

– Какво ще направиш?

– Чу ме! Тръгвай!

– Но как ще успееш да...

– Давай! – прекъсна го грубо Царя. – Само при условие, че спасиш мангизите!

Питър Марлоу впери за секунда поглед в Царя, после се измъкна от канавката, хвърли се към оградата и се промуши отдолу. Всеки миг очакваше куршум в главата. В същия момент Царя хукна към пътеката, спъна се нарочно и с гневен стон се строполи в праха. Часовият мигом се загледа натам, изсмя се подигравателно и когато отново се обърна, мярна само една сянка, която можеше да бъде всичко. Но в никакъв случай човек.

Питър Марлоу впи нокти в пръстта, пропъзля като див звяр сред

усойния хресталак, затаи дъх и замря. Часовият идваше все по-близо и по-близо – ето кракът му стъпи на сантиметър-два от ръката на Питър Марлоу, после я прекрачи и бавно се отдалечи. Питър Марлоу събра сили и потъна дълбоко, дълбоко в хресталака, пет, десет, двадесет метра, все по-навътре в спасителния мрак. Най-сетне в безопасност! Тогава сърцето му сякаш отново заби и той трябваше да спре, за да си поеме дъх, да спре заради сърцето и болката в ръката. Ръката, която щеше да бъде спасена. Царя даде обещание – значи ще я спаси!

Остана да лежи прилепен до земята, отправил молитва за още живот, за още сили, за Царя.

Царя си отдъхна – Питър Марлоу бе успял. Стана и започна да се изтръсква от праха. В същия миг Грей и един полицай се озоваха до него.

– Не мърдай!

– Кой, аз ли? А, вие ли сте. Добър вечер... капитан Грей. – Царя се направи, че едва сега разпознава Грей в тъмнината. – Не ме пипай! – отместе той ръката на полицая, стиснала го за рамото.

– Арестуван си!

Грей бе целият потен и прашен.

– За какво... капитане?

– Претърсете го, сержант.

Царя спокойно се подчини. Сега вече парите не бяха у него и Грей нямаше за какво да се захване.

– Няма нищо, сър – докладва полицаят.

– Претърсете канавката! – нареди Грей и се обърна към Царя: – Къде е Марлоу?

– Моля? – вежливо попита Царя.

– Марлоу къде е, питам? – изрева Грей. „У тая свиня парите ги няма, Марлоу също го няма...“

– Ами може би се разхожда някъде из лагера... сър. Царя отговаряше любезно, но мисълта му нито за миг не се откъсваше от Грей и опасността, която дебнеше наоколо – усещаше, че тя не е отминала напълно. Недоброжелателни сенки се таяха край стената на затвора, хвърляха бърз поглед към тях и пак изчезваха.

– Къде са парите? – питаше Грей.

– Какви пари?

– Парите от продажбата на диаманта!

– Какъв диамант... сър?

Грей осъзна, че за момента губи играта. И ще я изгуби съвсем, ако

не намери Марлоу с парите. „Е, добре, копеле – помисли си той, бесен от яд. – Добре. Ще те пусна, но ще те следя по петите и ти сам ще ме заведеш при Марлоу.“

– Свободен си – каза Грей. – Този път се измъкна, но ще ми паднеш в ръчичките!

Царя тръгна по пътеката и през цялото време се подсмивваше вътрешно. „Мислиш, че ще те отведе при Питър, а, Грей? Е, ама ти си толкова хитър, та чак си наивен!“ В бараката намери Макс и Текс. Двамата трепереха от напрежение.

– Какво стана? – попита Макс.

– Нищо. Иди намери Тимсън. Кажи му да чака под прозореца. Искам да говоря с него. Вътре да не влиза, че Грей още дебне.

– Ясно.

Царя сложи кафе. Мозъкът му отново работеше усилено. Как да стане сега размяната? Какво да прави с Тимсън? Как да се изплъзне от Грей?

– Викал си ме, друже?

Царя не се извърна към прозореца, а само хвърли поглед към помещението. Американците разбраха намека и тръгнаха да излизат. Царя проследи с очи Дайно и се усмихна в отговор на киселата му усмивка.

– Ей, Тимсън – каза той, зает с кафето.

– Кажи, приятел.

– Заслужаваш да ти прережа гърлото.

– Не съм виновен аз, друже. Нещо се объркаха конците...

– Така де – искаше да пипнеш и парите, и диаманта.

– Не е престъпление да пробва човек, друже – ухили се Тимсън. – Друг път няма да се повтори.

– Ще видим!

Царя харесваше Тимсън. „Бързо чатка, проклетникът! Пък и вярно, не е престъпление да пробва човек, особено при такъв залог.“ А и Тимсън все още му трябваше.

– Ще направим замяната денем. Тогава е по-спокойно. Ще пратя да ти кажат кога.

– Добре, друже. Къде е англичанчето?

– Кое англичанче?

Тимсън се засмя.

– Ще се видим утре тогава.

Царя си изпи кафето и повика Макс да пази нещата. После предпазливо изскочи през прозореца и се отправи на прибежки към затвора,

като гледаше да не излиза от сенките. Внимаваше да не го забележи някой, но не много, и доволен се усмихна, като усети Грей по петите си. Все пак продължи да се преструва най-старателно, че отива някъде тайно – връщаше се през бараките, свиваше ту наляво, ту надясно. Грей го следваше като хрътка и малко по малко Царя го отведе до вратата на затвора, после в двора и накрая вътре в сградата. Запъти се към килията на четвъртия етаж, озърна се предпазливо, преди да влезе, и остави вратата леко открената. После на всеки четвърт час надничаше загрижено навън и това продължи, докато не пристигна Текс.

– Всичко е наред – съобщи той.

Значи Питър се е прибрал в лагера и играта може да се прекрати. Царя се върна в бараката и завари там приятеля си.

– Къде се губиш? – смигна му той.

– Ами ето, реших да намина малко към теб.

– Искаш ли кафе?

– Няма да ти откажа!

На прага се появи Грей, но не каза нищо, само надникна и огледа бараката. Питър Марлоу бе по саронг. Саронгът няма джобове. Офицерската лента си е на мястото...

Питър Марлоу отпи невъзмутимо от кафето и го погледна право в очите. След миг Грей се обърна и изчезна в тъмнината.

– Ще си тръгвам вече – надигна се Питър Марлоу, изтощен.

– Гордея се с теб, Питър.

– Държиш си на думата, нали?

– Естествено.

– Благодаря!

Тази нощ Царя имаше да решава нов проблем. Как да си изпълни обещанието, по дяволите?

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Докато вървеше към бараката на австралийците, Ларкин тръпнеше от безпокойство. Тревожеше се за Питър Марлоу – ръката май го мъчеше повече от нормално, болката беше прекалено силна, за да се обясни само с една обикновена рана, както казваха лекарите. Тревожеше се и за Мак – горкият, миналата нощ толкова бълнува. А и за Бети се тревожеше. Напоследък непрекъснато сънуваше ужасни кошмари – те двамата с Бети в леглото, после на негово място други мъже, той стои отстрани и

гледа, а Бети се залива от смях...

Стигна до бараката, влезе вътре и отиде до леглото на Таунзънд.

Очите на ефрейтора бяха подпухнали и затворени, драскотини покриваха лицето му, а ръцете и гърдите му бяха целите в рани. Като отвори уста, на мястото на зъбите зейна кървава дупка.

– Кой те нареди така, Таунзънд?

– Не знам – изохка австралиеца. – Нападнах ме.

– Защо?

По лицето на Таунзънд потекоха сълзи и размазаха кръвта от драскотините.

– Аз имах... имах... не, не, нищо. Не знам.

– Тук сме сами, ефрейтор. Кажете кой беше?

– Не знам. – От устните му се отрони ридание.

– Ох, така ме биха, така страшно ме биха...

– Защо те нападнах?

– Ами аз... аз... – Идеше му да изкрещи: „Диамантът, диамантът беше у мен.“ Искаше да помоли полковника за помощ, но не можеше, трябваше да мълчи, защото иначе полковникът ще пита откъде има диаманта, и той ще трябва да признае, че е от Гърбъл. Тогава ще поиска да разбере как така диамантът на Гърбъл е у него. Пък и самоубийството. Може да режи, че не е било самоубийство, а убийство. Ама не беше! Според него поне не беше убийство, но пък кой знае, може някой да е пречукал Гърбъл заради диаманта. „Онази нощ Гърбъл не си беше на леглото и аз случайно напипах пръстена в дюшека, измъкнах го и излязох навън. Никой нищо не можеше да докаже, пък и стана така, че Гърбъл се самоуби същата нощ и всичко се нареди идеално. Само дете може би аз убих Гърбъл, убих го, като откраднах пръстена. Може би това е била последната капка за него – нали същия ден го изхвърлиха от групата, задето открадна от ориза, а после и диамантът изчезна. Може точно затова да се е отчаял нещастникът и хайде в дупката. Но защо ще крадеш ориз, ако имаш диамант за продан? Няма логика, просто няма логика. Значи може би аз съм единствената причина за смъртта му и сега се проклинам, сто пъти се проклинам, че го откраднах този диамант. Откак-то станах крадец, мира нямам ни денем, ни нощем. Ей богу, направо се радвам, че ми го свиха и се отървах от него.“ – Не знам – изхлипа отново Таунзънд.

Ларкин разбра, че няма смисъл да настоява повече, и го остави насамо с болката му.

На вратата едва не събори отец Донован.

– А, извинявайте, отче!

Отец Донован имаше вид на призрак – невероятно съсухрен, с дълбоко хлътнали в орбитите благи очи.

– Здравей, стари приятелю! – каза той. – Как си? Как са Мак и младият Питър?

– Добре, благодаря! Ларкин кимна с глава към Таунзънд. – Знаете ли нещо за него?

Донован погледна натам и кротко отвърна:

– Знам, че той е един страдалец.

– Извинявайте, не биваше да питам. – Ларкин помисли за миг и каза с усмивка: – Не искате ли да изиграете един бридж с нас? Примерно след вечеря?

– Благодаря, с удоволствие.

– Добре значи, след вечеря.

Отец Донован изчака Ларкин да се отдалечи и отиде при Таунзънд. Ефрейторът не бе католик, но отец Донован не правеше разлика – та нали всички люде са чада божии. „Само че така ли е наистина? – задаваше си той вечния въпрос. – Божии чада ли са всички? Може ли божии чада да вършат такива неща?“ По обяд вятърът и дъждът налетяха в общ пристъп и скоро всичко прогизна от влага. Сетне дъждът спря, а вятърът продължи. Парчета от кокосовите рогозки се откъсваха от покривите, летяха из лагера и се оплитаха на земята с откършени клонаци, парцали и отнесени шапки. После вятърът спря и лагерът отново се върна към нормалното си състояние – измъчван от слънце, жега и мухи. Водата шуртя из канавките още известно време, после взе да попива в земята и да се вмирисва. Мухите сякаш се умножиха.

Питър Марлоу крачеше безцелно нагоре по хълма. Стъпалата и целите му крака бяха омазани с кал – оставил бе бурята да се излее върху му с надеждата, че вятърът и дъждът ще отмият непресекващата болка. Но те дори не я докоснаха. Той застана пред прозореца на Царя и надникна вътре.

– А, Питър, как си, моето момче? – Царя се надигна от леглото и затърси цигарите си.

– Ужасно – отвърна Питър Марлоу и седна на пейката под навеса. Повдигаше му се от болката. – Тая ръка ще ми види сметката. Шегувам се де! – засмя се насила той.

Царя изскочи през прозореца.

– Не си го слагай на сърцето... – рече той с изкуствена усмивка.

– Как да не си го слагам на сърцето, можеш ли да ми кажеш! –

избухна Питър и мигновено съжали: – Извинявай, нервен съм. Понякога направо не знам какво говоря.

– На, запали. – Царя му подаде огънче: „Ама и аз добре се подредих, няма що – помисли си той. – Англичанчето възприема бързо, прекалено бързо, мен ако питат. Я да проверим.“ – Сделката я приключваме утре. Парите можеш да вземеш още тая нощ. Аз ще те прикривам.

Но Питър бе глух за околния свят. Болката прегаряше в мозъка му една-единствена дума: „ампутация“. В ушите му сякаш звънтеше съсъкът на триона и той усещаше как зъбците режат кост, костта на неговата собствена ръка.

Разтърси го ужас.

– Ами... това? – промърмори той и с усилие откъсна поглед от ръката си. – Ще можеш ли да направиш нещо наистина?

Царя поклати глава. Ето на, прав беше. Пит единствен знае къде са парите, но няма да ги даде, докато не се уреди лекарството. Няма ли лекарство, няма да има мангизи. А без мангизи отиде продажбата. А значи и печалбата. „Познавам аз хорските душици – въздъхна той, – и слава богу. Важното е веднъж да прецениш всичко правилно, после нещата тръгват по вода – като снощи например. Ако не бях накарал Пит да, рискува, сега и двамата да са ни тикнали в затвора, голи като пушки. А Пит излезе късметлия, сделката би всички рекорди. Пък и е момче на място. Добро момче е. То като си помислиш, кой би искал да му отрежат ръката. Пит е прав да настоява. Много се радвам, че излезе добър ученик.“ – Остави това на Чичо Сам!

– На кого?

– На Чичо Сам – символ на Америка, не знаеш ли? Като Джон Бул. – обясни той с раздразнение.

– А, да, извинявай. Днес просто... просто... – Отново взе да му се повдига.

Питър Марлоу се надигна с мъка. Канеше се да се усмихне на Царя, да благодари и да му стисне ръката, но ужасната дума изплува отново, трионът отново застърга и той само кимна едва-едва и излезе от бараката.

„Гледай какво нещо – мислеше си Царя с горчивина. – Ето, той смята, че ще го излъжа, че нищо няма да направя, ако не ме притисне. За бога, Питър, ще помогна, разбира се. Никога не бих отказал такова нещо, дори да не ме държеше в ръцете си. Та ти си ми приятел, по дяволите!“ – Хей, Макс.

– Кажи?

– Докарай ми Тимсън по най-бързия начин.

– Веднага – отвърна Макс и излезе.

Царя отключи черния сандък и извади три яйца.

– Текс, искаш ли да си изпържиш едно яйце? И две за мен.

– Иска ли питане? – ухили се Текс и взе яйцата. – Ей, сутринта сяко да погледна Ева. Вече е издула корема, бога ми!

– Ами, не е възможно. Няма и два дни, откакто беше при Адам.

– Още двацет дни, и пак ставаме татковци!

– Текс изтанцува една-две стъпки, взе олиото и се запъти към кухнята.

Царя се изтегна на леглото, замислено се почеса и се загледа в гущерите, които ловяха мухи и се чифтосваха по гредите. После затвори очи и се опита да заспи. Ето, часът е само дванайсет, а той вече бе свършил сума ти работа. То всъщност цялата история стана още в шест сутринта. Тази мисъл го накара да се усмихне. Да, сър, доброто име и рекламата са голямо нещо...

Това се бе случило призори. Той все още спеше, когато нечий предпазлив, приглушен глас прекъсна сънищата му. Събуди се мигновено, погледна през прозореца и видя едно човече с вид на невестулка, вперило очи в него през мътната светлина на ранното утро. Никога преди не бе виждал това лице.

– Какво има?

– Нося ти нещо, което искаш да купиш. – Гласът беше безизразен и пресипнал.

– Кой си ти?

В отговор човечето разтвори мърляв юмрук със счупени, черни от мръсотия нокти. На дланта му лежеше диамантият пръстен.

– Продава се. На устата му се появи беззъба усмивка. – Истински е, не бой се.

– Ти ли си собственикът?

– Нали е у мен, какво искаш повече?

– Става. По кое време?

– Ти ще чакаш вътре. Аз ще се обадя, като се разкарат ония копои.

И мъжът изчезна така внезапно, както се бе появил. Тържествуващ, Царя си легна пак. „Горкият Тимсън – помисли си той. – Хубав номер му скроиха на проклетника – пръстенчето ще е мое на половин цена.“

– Добро утро, друже! Викал си ме. – Тимсън Дребния влезе в бараката.

Царя отвори очи и прикри с ръка една прозявка.

– Здравсти. – Той седна в леглото и с наслаждение се протегна. – Много вълнения днес, много нещо. Искаш ли яйце? Тъкмо ми приготвят две.

– Няма да ти откажа.

– Чувствай се като у дома си. – Сега можеше да си позволи да се прави на любезен. – Кажй, какво става със сделката? Да приключим работата след обяда, а?

– Не – поклати глава Тимсън. – Не днес. Утре.

Царя положи огромно усилие да скрие задоволството ри.

– Тъкмо да поутихне суматохата – обясняваше Тимсън. – Чувам, че Греј излязъл от лечебницата. Сигурно вече дебне наоколо. – Австралиецът си даде вид на дълбоко угрижен. – Трябва да внимаваме и двамата. Не искам да провалим всичко тъкмо накрая. А и теб трябва да те пазя – нали сме приятели.

– Защо чак утре? – направи се на разочарован Царя. – Давай да свършим днес следобед.

После известно време слуша обясненията на Тимсън колко важно било да се внимава. Собственикът страшно се бил наплашил. Снощи дори го нападнали и добре, че те го отървали, горкия. То, ако не били той и неговите момчета... И така, Царя вече със сигурност знаеше, че Тимсън е натясно, че диамантът му се е изплъзнал и затова се опитва да печели време. „Ех, ама австралийците сега си съдират задниците да! търсят крадеца – злорадствуваше той. – Хич не ми се ще да съм на негово място, ако го пипнат.“ Накрая се остави да бъде убеден. Просто за, в случай че Тимсън си върне диаманта и първоначалната сделка се състои.

– Ясно, добре – уж с нежелание се съгласи Царя. – Нека бъде твоего – отлагаме за утре. – Той запали нова цигара, дръпна, подаде я на Тимсън и рече кротко, все още в духа на играта: – В тия горещини моите хора почти не спят, нощем. Най-малко четирима будуват до сутринта.

Тимсън схвана заплахата, но сега си имаше други грижи. Кой нападна Таунзънд, това искаше да разбере той. Дано хората му час по-скоро намерят тоя мръсник. Непременно трябваше да го пипнат, преди да стигне с диаманта до Царя, защото инак работата става лоша.

– А, знам какво е. И с моите момчета е така... Добре, че поне са били близко до оня нещастник Таунзънд. – „Ама и той е едно тъпо копеле! Как може човек да е толкова загубен! Ще се оставиш да те нападнат и дори няма да се развикаш навреме!“ – То човек вече не знае откъде ще му дойде...

Текс донесе яйцата и тримата ги изядоха заедно с ориза от обета, после пиха по едно силно кафе. Когато Текс изнесе съдовете, Царя вече бе докарал разговора до другия важен въпрос.

Един мой познат търси да купи лекарства.

– Има да чака, нещастникът! – поклати глава Тимсън.

– Невъзможно е! – „Ясно – помисли си той, – лекарства значи! Това пък сега, за кого е? За Царя не са, сто процента. Като го гледам така, направо пращи от здраве. Надали е за препродажба, Царя не търгува с лекарства. И това е добре, защото пазарът остава изцяло мой. Сигурно са за някой, който му е близък, иначе не би се забъркал. Лекарствата на черно не са му по вкуса. Може да са за стария Мак, шотландец! Ами да, казват, че не бил добре напоследък. Или пък за полковника – и него не го бива нещо напоследък.“ – Чувал съм, че един от англичаните имал хинин. Но ще ти струва цяло състояние!

– Трябва ми антитоксин – едно шише. И сулфамид на прах.

– Ами, никакъв шанс!

Тимсън чак подсвирна от изненада. „Антитоксин и сулфамид! Значи гангрена! Англичанчето! Господи боже мой, гангрена! Сега вече всичко си идва на мястото. Явно е англичанчето.“ Не само с гола хитрост въртеше Тимсън тая търговия. Той разбираше от лекарства – преди войната бе работил като помощник-аптекаар, – но освен него самият никой не знаеше за това, защото инак щяха да го зачислят в санитарните части, проклетниците, и нямаше да му позволят да влиза в бой и да убива враговете. А кой уважаващ себе си австралиеца ще се остави да прекара войната като фелдшер, непомирисал барут мухльо, пиши го направо предател... – Няма шанс – поклати глава той.

– Слушай, ще ти кажа като на приятел – рече Царя. Никой освен Тимсън не можеше да намери лекарствата, значи трябваше да го придумаш на всяка цена. – За Питър са.

– Хм, лоша работа – изсумтя Тимсън. Дълбоко в себе си изпитваше състрадание. Горкият! Свястно момче, куражлия. Още го болеше челостта от удара, дето получи снощи, когато четиримата нападناха Царя и англичанчето.

Веднага щом Питър Марлоу се хвана с Царя, Тимсън поразпита тук-там за него – знае ли човек какво може да му влезе в работа? Така научи за четирите немски и за трите японски самолета, за селцето и как англичанчето се опитвало да избяга от Ява, не като другата пасмина, дето все си трае и кротува. Но пък, като си помислиш, глупаво е да бягаш толкова далеч. Прекалено е далеч! И все пак англичанчето си го биваше.

Тимсън реши, че ще прати човек да открадне лекарствата от японската болница. Опасно е, но няма да е за пръв път. Горкият Марлоу, сигурно умира от ужас. Разбира се, че ще намери лекарства, дори ще му ги даде безплатно или ще вземе само колкото да покрие разходите... Отвратителна е тая търговия с лекарства, но нали все някой трябва да върши и това, така че по-добре да е той, отколкото други. Пък и не дига много цените, гледа да са що-годе нормални. Ако продава на японците, състояние ще натрупа, но това – не, на японците лекарства – не. Само на военнопленниците, и то всъщност с нищожна печалба, като се има предвид какви са рисковете.

– Направо да се пукне от яд човек, като си помисли що пратки на Червения кръст изчезват в онуй скривалище – каза той.

– Ами, това са само слухове.

– Слухове, друг път. С очите си съм го виждал. Веднъж ни пратиха там да бачкаме. Тъкано е до тавана с разни кашони от Червения кръст – плазма, хинин, сулфамиди, какво ли не, ей така си стоят неразопаковани. Че то складът е най-малко стотина метра дълъг и двайсетина широк. И всичко отива за мръсните японци. Естествено, те приемат пратките. Чух, че пристигали през Чунцин. Червеният кръст ги дава на тайландците, а те ги препращат на японците – всичко е адресирано до „Чанги, за военнопленниците“. Със собствените си очи видях надписите. А японците лекуват с тях своите маймуни.

– Някой друг знае ли за това?

– Казах на полковника, той – на коменданта, а комендантът – на оня японец – как му беше името... той де, Йошима. Та значи комендантът поискал лекарствата. Но ония маймуни направо му се изсмели – слух било, и толкоз. Оттогава на работа там не пращат. Мръсни гадини. Не е справедливо – ние тука умираме без лекарства! Биха могли да дават поне част от пратките. Мой приятел си отиде преди половин година, защото не се намери мъничко инсулин. А там имаше инсулин със сандъци. Цели сандъци, казвам ти!

Тимсън сви цигара, закашля, иззрачи се и ритна стената от бяс. Знаеше, че няма смисъл да се ядосва. И няма начин да се стигне до скривалището. Но за англичанчето серум и сулфамид ще намери. Него ако питат, даром ще ги даде, ей богу!

Но той не беше толкова глупав, че да остави Царя да разбере слабо-то му място. Научеше ли го веднъж, няма начин някой ден да не натисне там. Даа, пък и имаше да му връща за сделката с диаманта. „А и той мръсен крадец... Ах, как ми излезе от ума!“ И тъй Тимсън назова една

огромна сума, а после позволи на Царя да отбие част от цената. Все пак парите си останаха много, защото американецът можеше да си го позволи, пък и ако му поискаше по-малко, той щеше да се усъмни.

– Добре – кисело се съгласи накрая Царя. – Става! Но всъщност не се ядосваше кой знае колко. Очаквал бе Тимсън да го поизнуди, пък и макар че не му се даваха толкова пари, цената бе разумна.

– Ще ги имаш след три дни – обеща Тимсън с ясното съзнание, че след три дни вече ще е късно.

– Не, трябват ми тая вечер.

– Тогава искам още пет стотака.

– Това на нищо не прилича! – На Царя наистина му досвидя. – Уж сме приятели, а ти ме изстискваш с още цели пет стотарки.

– Какво да се прави, друже – Тимсън го погледна с тъжни очи, – на ли знаеш как стават тия работи. От три дни по-рано не мога.

– Да те вземат дяволите! Добре, съгласен съм.

– И още петстотин за лечението.

– Как така за лечението?

За Тимсън бе истинско удоволствие да види как Царя подскочи като жилин.

– Ами аз хубаво, ще ти намеря лекарства, но ти какво ще ги правиш, а? Как ще лекуваш пациента? – каза той добродушно.

– Откъде да знам, по дяволите?

– Ето, за това са петте стотака. Ти как я мислиш тая? Ще ги дадеш на англичанчето да иде в лечебницата и да поръча на първия касапин: „На ти серум и сулфамид, оправи ми ръката“, та докторът да каже: „Ама ние серум нямаме, а ти, кучи сине, откъде си го намерил?“ И англичанчето няма да иска да обясни, и тогава ония копелета ще му го вземат и ще лекуват с него хемороидите на някой дебел английски полковник.

Тимсън сръчно измъкна пакета цигари от джоба на Царя и се почерпи.

– Трябва също да намериш къде да го лекувате на тайно – продължи той напълно сериозно. – Някъде, където ще може да лежи. Тия серуми не всички ги понасят. Едно от условията на сделката е, че ако лечението нещо се обърка, аз не поемам никаква отговорност.

– Какво ще се обърка, като има серум и сулфамид?

– Някои не го понасят – повръщат. Неприятно! А може и да не подействува. Зависи колко токсини има вече в организма. – Тимсън се надигна. – Добре, значи довечера по някое време. А, да, и още петстотин за инструментите.

– Какви инструменти, за бога?! – кипна Царя.

– Ами спринцовки... после превръзки, сапун. – Тимсън бе просто възмутен. – Да не мислиш, че серумът е хапче, дето си го навираш в задника!

Царя го изпрати с кисел поглед. Яд го беше. „Реши, че си много хитър, а, глупако? Разбра срещу една цигара с какво се лекува гангрена, а въобще не се сети да питаш какво се прави с лекарствата, като ги получиш, нали? Добре де, здраве да е. Парата, така или иначе, ще иде, но Пит ще се оправи. А и цената е разумна.“ После си спомни за дребното лукаво човече и се развесели. Да, добра работа свърши днес. Доволен беше.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Същата вечер Питър Марлоу отстъпи храната си. Не на двамата си другари, както би било редно, а на Юърт. Мак и Ларкин щяха да го разпитват за причината, но нямаше смисъл да им казва.

Късно следобед, отмаял от болка и тревога, бе отишъл при доктор Кенеди и отново едва не припадна, докато той му сваляше превръзката. После лекарят каза лаконично:

– Гангрената е стигнала до над лакътя. Мога да ампутирам и по-надолу, но така само ще си губим времето. По-добре да свършим всичко наведнъж. Ще остане хубав чукал – поне десетина сантиметра от рамото, напълно достатъчно за изкуствена ръка. Предостатъчно дори. – Кенеди спокойно събра пръстите на двете си ръце. Не губи повече време, Марлоу! – После се изсмя сухо и добави: – Утре ще е късно.

Питър Марлоу се домъкна някак до леглото си и се отдаде на вледеняващия страх. После дойде вечерята и той отстъпи дажбата си.

– Треска ли имаш? – весело попита Юърт, сит от неочакваната добавка.

– Не.

– Имаш ли нужда от нещо?

– Остави ме на мира, моля те! – каза Питър Марлоу и му обърна гръб.

Скоро след това обаче стана и излезе навън. Съжаляваше, че се бе съгласил да играе бридж с Мак, полковника и отец Донован. „Ама и ти си един глупак – ядосваше се той. – Трябваше да си стоиш в леглото и после направо да отидеш за парите.“ Но знаеше, че не би могъл да лежи

в бараката час подир час, докато дойде време да тръгне.

По-добре да се разсее с нещо.

– Здравей, друже!

Лицето на Ларкин се сбръчка в усмивка, но Питър Марлоу сякаш не я забеляза и седна навъсен на прага. Мак изгледа Ларкин, а той едва забележимо сви рамене.

– Е, какво, Питър, новините стават все по-добри, а? – опита се да поразведри духовете Мак. – Скоро ще се измъкнем отгук.

– Не остана вече! – подкрепи го Ларкин.

– Няма какво да се samozаблуждавате – троснато отвърна Питър Марлоу. – Никога няма да се измъкнем от Чанги!

Не искаше да е груб, но не можа да се сдържи. Усети, че обиди Мак и Ларкин, но нямаше сили да се извинява. Мисълта за десетсантиметровия чукан не му излизаше от главата. Леден хлад сграбчи сърцето му и го прободеше в слабините. Как би могъл да му помогне Царя? Как? „Не се залъгвай, Питър. Ако това се бе случило с него, какво можех да направя аз, колкото и добър приятел да ми е? Нищо! И той, какво може да направи той... преди да е станало късно? Нищо, абсолютно нищо. Примири се с тази мисъл, Питър – или ще ти отрежат ръката, или ще умреш. А щом въпросът стои така, не можеш да се оставиш да умреш. Щом си се родил веднъж, длъжен си да оцелееш. На всяка цена! Така е, хич не се залъгвай. Царя нищо не може да направи, нищо! Изобщо не трябваше да го намесваш. Това си е твоя грижа, не негова. Просто вземи парите, дай му ги и после хайде на масата в лечебницата да ти отрежат ръката.“ И така, тримата – той, Мак и Ларкин, седяха в задушната нощ, без да продумат. После дойде отец Донован и те го накараха да хапне малко ориз с блачанг. Настояха да го изяде пред тях, защото в противен случай щеше да го даде на някого, както си му беше обичаят.

– Много се грижете за мен – каза с благодарност Донован и добави закачливо: – Сега, ако осъзнаете заблудата си и влезете в правата вяра, моята вечер няма да е отишла напразно.

Всички се засмяха. Всички без Питър Марлоу.

– Какво ти става, Питър? – попита засегнат Ларкин. – Ключиш като посрано псе цяла вечер.

– Е, на човек не може все да му е весело – побърза да запълни настърхналата тишина Донован. – Ама какви новини, а?

Само Питър Марлоу оставаше извън приятелската атмосфера, изпълнила малката стая. Съзнаваше, че разваля настроението им, но не можеше да направи нищо, абсолютно нищо.

Раздадох картите и отец Донован откри с две пики.

– Пас – каза Мак кисело.

– Три кари – обяви Питър Марлоу и в същия момент съжали; не само, че беше надценил картите си, но всъщност трябваше да обяви купи.

– Пас – гневно се обади Ларкин. Вече се каеше, че изобщо им предложи да играят. Измъчена работа. Измъчена.

– Три пики – рече отец Донован.

– Пас.

– И аз – каза Питър Марлоу и всички го изгледаха изненадано.

– Трябва да имаш повече вяра... – усмихна се отец Донован.

– Аман от твоята вяра! – избухна внезапно и яростно Питър.

– Извинявай, аз просто...

– Виж какво, Питър – намеси се рязко Ларкин, – ти като си в лошо настроение, това не значи, че...

– И аз имам право на мнение, нали? Според мен това беше една глупава шега – прекъсна го Марлоу и се нахвърли върху Донован: – Да не мислиш, че като се правиш на мъченик и ходиш да си раздаваш храната и да спиш в бараките при войниците, каквото кажеш, все е светата истина? Вярата е най-голямата глупост на света. Какво ти носи тя? Нищо. Тия за вярата ги разправяй на децата... Както и приказките за бога. Какво, кажи какво е способен да направи бог? Ама наистина да го направи? Кажи де?

Мак и Ларкин не вярваха на ушите си.

– Способен е да лекува – отвърна отец Донован. Той знаеше за гангрената. Знаеше много неща, които предпочиташе да не знае.

Питър Марлоу хвърли картите на масата.

– Измишльотини – кресна той яростно. – Всичко това са измишльотини, и ти го знаеш. А за господ знаеш ли какво ще ти кажа? Според мен господ е маниак, садистичен, нечестив маниак и кръвопиец...

– Ти си се побъркал, Питър! – избухна Ларкин.

– Не, не съм! – Питър Марлоу бе побеснял, лицето му бе цялото разкривено. – Помислете само – господ е истинско олицетворение на злото. Ако въобще има господ! Помислете си само колко кръв е пролята в негово име. – Той приближи лице към Донован: – Инквизицията спомняш ли си? Хилядите изгаряни и мъчени до смърт от садистичните католици в името господне! А ацтеките и инките? За тях не се и сещаме дори, както и за милионите други нещастни индианци. А протестантите, дете са изгаряли и избивали католици? А католиците от своя страна – евреи и квакерите и тъй нататък. Убивай, измъчвай, изгаряй! Щом е в

името господне, всичко е за добро. Какво лицемерие! Хич не ми говорете за вяра. Тя е най-голямата глупост.

– Но въпреки това в Царя вярваш – кротко се обади отец Донован.

– Сега сигурно ще ми кажеш, че той е инструмент в ръцете на бога, а?

– Може би. Не знам.

– Трябва да му го кажа. – Питър Марлоу се изсмя истерично. – Той направо ще се пукне от смях.

– Виж какво, Марлоу... – надигна се Ларкин, разтреперан от гняв. – Извини се веднага или се махай оттук!

– Не се притеснявайте, господин полковник, отивам си – кресна Питър Марлоу, стана и ги изгледа поред. Мразеше ги, мразеше и себе си. – Чуй какво ще ти кажа, отче – ти си една нелепа шега. Расото ти, и то е нелепо. И двамата – и ти, и бог – сте една безбожна нелепа шега. Ти не си божи служител, защото бог е сатана. Ти си слуга на сатаната!

Той грабна няколко карти от масата, хвърли ги в лицето на отец Донован и потъна в мрака навън.

– Какво му става на Питър? – разкъса Мак с ужасен глас тишината.

– Господ да му е на помощ! Момчето има гангрена – каза със състрадание отец Донован. – Трябва да му ампутират ръката, иначе ще умре. Червените петна вече са избили над лакътя.

– Какво? – Вкаменен, Ларкин изгледа Мак. После и двамата скочи-ха да настигнат Питър, но отец Донован ги спря:

– Стойте, нищо не можете да направите.

– По дяволите, сигурно има начин... – замръзна на прага Ларкин. – Горкото момче... А аз си помислих... Ах, горкото момче!

– Сега ни трябва само търпение. И да имаме вяра и да се молим. Може би Царя ще помогне, може би той има начин да помогне. Той е единствената ни надежда – добави уморено отец Донован.

Питър Марлоу влезе в американската барака, олюлявайки се.

– Отивам за парите – промърмори той на Царя.

– Да не си луд? Толкоз народ има наоколо!

– Да вървят по дяволите – сопна се Питър Марлоу. – Искаш ли парите, или не?

– Седни сега. Седни ти казвам! – Царя му даде цигара и го накара да изпие едно кафе. „Колко ниско падам за някакви си мангизи“ – помисли си той с раздражение. Поговори спокойно с Питър Марлоу, убеди го да запази самообладание, успокои го, че всичко е наред – лекарствата вече да договорени, и след около час Питър Марлоу дойде на себе

си и се поотпусна. Но Царя усещаше, че думите не стигат до съзнанието на приятеля му. Питър кимаше от време на време, ала оставаше някъде далеч от него, а щом бе далеч от него, значи бе далеч от всичко.

– Време ли е вече? – прошепна Питър Марлоу, почти заслепен от болка. Чувстваше, че не отиде ли сега, няма да отиде никога.

Царя знаеше, че все още е твърде рано и крайно опасно да го пусне, но му беше ясно, че не може да го задържи повече в бараката. Затова разпрати постове във всички посоки и им заповяда да наблюдават целия район. Макс отговаряше за Грей – той лежеше на нара си. Байрън Джонс следеше Тимсън, който бе в северния край на лагера до портата и чакаше пратката с лекарствата. Хората му – още един източник на опасност – продължаваха да търсят крадеца под дърво и камък.

Царя и Текс наблюдаваха Питър Марлоу. Той излезе като насън от бараката, прекоси пътеката и се отправи към канавката пред оградата. Като стигна до нея, спря се за миг на ръба, после я прескочи и се заклатушка към телта.

– Сърцето ми се къса, като го гледам! – изохка Текс.

– И на мене – каза Царя.

Обгърнат от пелената на болката и отчаянието, Питър Марлоу напрегна последни сили, за да не сбърка посоката. Молеше се нечий куршум да сложи край на всичко! Не можеше да издържа повече тази агония! Но куршумът не долиташе и той продължаваше да върви напред, зловещо изправен. После залитна, но успя да сграбчи един от теловете и да се задържи на крака. Сетне се наведе, за да се промуши отдолу, но се строполи със стон. Болката го заля с изпепеляващо настървение.

Царя и Текс притичаха, вдигнаха го от земята и го отмъкнаха встрани.

– Какво му става? – попита някой от тъмното.

– Мръднал е нещо-отговори Царя. – Хайде, Текс, дай да го вкараме вътре!

Внесоха го в бараката и го сложиха на леглото на Царя. Сетне Текс изтича да освободи постовете и в лагера отново настъпи спокойствие. Само пред вратата остана един човек за охрана.

Питър Марлоу се мяташе на леглото, бълнуваше и стенеше. След известно време дойде на себе си.

– Ох, господи! – въздъхна той и се опита да стане, но тялото му не се подчини.

– Вземи! – Разтревожен, Царя му подаде четири аспирина. – Спокойно, ще се оправаш. – Докато държеше чашата пред устните на Питър

Марлоу, ръката му трепереше. „Дявол да го вземе – помисли си той с яд, – ако Тимсън не донесе ония работи още тая вечер, Питър няма да издържи, а не издържи ли, как ще взема мангизите, не знам. Дяволска работа!“

Когато най-сетне Тимсън пристигна, нервите на Царя бяха изопнати до скъсване.

– Здравсти, друже.

Тимсън също бе изтощен от напрежение. Цяла вечер беше стоял да пази до портала, докато най-добрият му приятел се промуши през оградата и се вмъкна в кабинета на японския лекар. Болницата бе само на петдесетина метра от щаба на Йошима и недалеч от караулното, а това наистина бе прекалено и за най-отчаяния смелчага. Но приятелят му успя да се промъкне незабелязано. Тимсън си знаеше, че за тия работи австралийците равни нямат – кой може да се мери с австралиеца, тръгнал за плячка, – но пак се препоти сто пъти, докато го чакаше да се върне здрав и читав.

– Къде ще го настаним? – попита той Царя.

– Тука.

– Добре. Не е зле да сложиш постове.

– Кой ще го лекува?

– Засега аз – с известна погнуса каза Тимсън. – В момента Стивън е зает, та ще ме смени по-нататък.

– На теб ясно ли ти е какво точно трябва да направиш, а?

– Я си мери думите!

Царя кимна на Текс и той сложи вода да се топли. Тимсън разтвори една хирургическа чанта и извади отвътре малък пешкир.

– Ей, никога не съм виждал толкова чисто нещо! – възкликна Текс.

– Бяло-бяло, та чак синьо.

Тимсън се изплю, после изми грижливо ръце с нов калъп сапун и сложи спринцовката и пинцетите да се изварят. Сетне се наведе над Питър Марлоу и го потупа леко по бузата.

– Хей, друже!

– Да – едва чуто отвърна Питър Марлоу.

– Сега ще поизчистя малко раната, ясно?

– Какво? – опита да се съсредоточи Питър Марлоу.

– Ще ти сложа антитоксин.

– Трябва... да ида в болницата! Време е вече... Режете, казвам ви... – несвързано промълви Питър Марлоу и пак изгуби съзнание.

– Още по-добре – рече Тимсън и когато спринцовката беше готова,

инжектира морфин.

– Помагай сега! – безцеремонно се обърна той към Царя. – Бърши тая идиотска пот, да не ми влиза в очите.

Царя послушно взе една кърпа.

Тимсън изчака, докато морфинът подействува, после свали превръзката и оголи раната.

– Божичко! – Плътта около раната бе подпухнала и мораво-зеленикава на цвят. Вече е късно май!

– Ужас! – възкликна Царя. – Нищо чудно, че почти беше превъртял, горкият.

Стиснал зъби, Тимсън внимателно изряза най-гноясалата част от полуразложената кожа, после бръкна по-надълбоко и старателно проми раната. Накрая посипа обилно сулфамид и грижливо превърза ръката. Като свърши, изпъшка и се протегна.

– Ох, заболя ме гърбът! – Той огледа блесналата от чистота превръзка и се обърна към Царя: – Имаш ли някакъв парцал?

Царя грабна една риза от окачалката и му я подаде. Тимсън отпра ръкава, откъсна едно неравно парче и го намота върху превръзката.

– Това пък защо е? – недоумяващо попита Царя.

– За камуфлаж – обясни Тимсън. – Да не си представяш, че Питър ще тръгне из лагера с нова беличка превръзка и няма да се намерят различни любопитни доктори и ченгета да попитат откъде я има?

– А, ясно!

– Е, браво, напредваш!

Царя не даде ухо на подигравката. Само като си представеше раната, миризмата, кръвта, едва се сдържаше да не повърне. Пък и тия съсиреци и слузта по превръзката, метната на пода...

– Хей, Текс, я махни тая гадост оттука!

– Кой, аз ли? Защо пък точно...

– Изхвърли я, казах!

Текс вдигна с два пръста превръзката и я изнесе навън. Едва успя да разбута с крак рохкавата земя и да я зарови, и повърна. Като се прибра отново в бараката, въздъхна с облекчение:

– Слава богу, че рядко ми се случва.

Тимсън с треперещи ръце напълни спринцовката и се наведе над Питър Марлоу.

– Гледай тук! Гледай, дяволите те взели – изръмжа той, като видя, че Царя извърща глава. – Ако не дойде Стивън, ще трябва ти да я слагаш. Инжекцията е венозна, ясно ли е? Намираш вената, после вкарваш

иглата и дръпваш лекичко да влезе малко кръв в спринцовката. Ето така. Тогава значи си улучил вената. После почваш да инжектираш антитоксина, но не бързо – трябва ти около три минути за кубически сантиметър.

– Глупости, къде ти ще мога да го правя това! – потръпна от отвращение Царя, едва изчакал Тимсън да измъкне иглата и да притисне мястото на убождането с малко памук.

– Ако искаш да го оставиш да умре, твоя си работа. – Тимсън целият бе плувнал в пот. На него също му се гадеше. – Като си помисля само, че баща ми искаше да ме прави лекар... – Той бутна Царя настрана, подаде глава през прозореца и повърна.

– Направи ми малко кафе, за бога!

Питър Марлоу се размърда в полусън.

– Хей, друже – надвеси се над него Тимсън. – Ще се справиш, ще видиш. Разбираш ли ме?

Питър Марлоу поклати леко глава и повдигна болната си ръка. Взря се за миг в нея, без да вярва на очите си, после прошепна:

– Какво стана? Та тя... тя още си стои!

– Естествено, че си стои – гордо се обади Царя. – Просто ти сложихме лекарствата – антитоксин и другите му там работи. Ние двамата с Тимсън.

Питър Марлоу го изгледа, устните му се раздвижиха, но звук не се чу. Накрая успя да прошепне:

– Още... стои. – След това вдигна дясната си ръка и опипа с нея другата – онази, която трябваше да отрежат, а не беше отрязана. Когато се увери, че не сънува, отпусна се на възглавницата, плувнал в пот, затвори очи и заплака. Сетне потъна в сън.

– Горкият – обади се Тимсън, – той си е мислел, че е на масата да го режат.

– Колко време му трябва, за да дойде на себе си?

– Час-два. Слушай сега, инжекция трябва да му се слага на всеки шест часа, докато отровата не излезе – обясни австралиеца. – Още поне четиридесет и осем часа, да речем. И превръзката да се сменя всеки ден. Ще ръсите и сулфамид, разбира се. Но запомни добре: инжекциите не бива да се спират. И не се чуди, ако почне да повръща. Антитоксинът сигурно ще даде реакция, и то доста силна, първата доза я сложих голяма.

– Мислиш ли, че ще се справи?

– Това мога да ти кажа едва след десетина дена. Тимсън взе

чантата, уви сапуна, спринцовката, серума и сулфамида в пешкира и ги пхна вътре.

– Сега да си оправим сметките, а?

Царя извади пакета цигари, подарък от Шагата.

– Ще запалиш ли една?

– Всякак.

– Дай да уредим и тия пари заедно със сметката за диаманта – деловито предложи Царя, след като дръпна от цигарата.

– А, не, приятел. Доставих ти стоката и си искам парите. Това няма нищо общо с другото – рязко възрази Тимсън.

– Какво толкова, ако почакаш ден-два?

– Пари имаш достатъчно, а и печалбата от... – Изведнъж се сети каква е работата и млъкна. – Ааа! – ухили се широко той и посочи с пръст Питър Марлоу. – Няма парички, докато приятелчето не отиде да ги вземе, така ли?

Царя изхлузи часовника от китката си.

– Искаш ли гаранция?

– А, не, друже, имам ти доверие. – Тимсън изгледа Питър Марлоу. – Е, май куп неща зависят сега от тебе, синко... – Той се извърна отново към Царя, присвил хитро очи, и добави: – Значи и аз ще имам повече време, нали така?

– За какво? – невинно попита Царя.

– Хайде, хайде! Много добре знаеш, че пръстена го задигнаха. А в лагера само ти можеш да уредиш тая сделка. Иначе да не мислиш, че щях да ти го оставя? – Усмивката му бе просто ангелска. – Значи дава ми се време да открия крадеца, нали така? Щото, ако той дойде първо при тебе, ти нямаш пари да му платиш. А без пари ще видиш пръстена на кукуво лято. Няма ли пари, няма да има и сделчица. – Тимсън замълча за миг, после дружелюбно продължи: – Разбира се, ти би могъл да ми кажеш, като дойде оня мръсник. В края на краищата пръстенът е моя собственост, нали така?

– Така – сговорчиво се съгласи Царя.

– Но ти няма да го направиш – въздъхна Тимсън, – Свършиха вече честните хора, свършиха... – Той се надвеси над Питър Марлоу, измери пулса му и каза: – Хм, доста е ускорен.

– Благодаря ти за помощта, Тим.

– Няма защо, друже. И аз имам капиталовложения в нещастника, нали така? И ще бдя над него като орлица, няма начин!

Той се изхили и си тръгна.

Царя направо умираше от умора. Изпи едно кафе да се посъвземе малко, отпусна се на стола и скоро се унесе в сън.

Събуди се внезапно и погледна към леглото. Питър Марлоу не спеше.

– Здравсти – немошно се обади той.

– Как се чувстваш? – Царя стана и се протегна.

– Отвратително. Страшно ми се гади. Знаеш ли... аз... просто не знам как да ти се...

Царя запали последната цигара от пакета и му даде да си дръпне.

– Заслужи си го, момчето ми.

Докато Питър Марлоу пушеше, Царя му разказа как са го лекували и какво трябва да правят отсега нататък.

– Това може да стане единствено при полковника – реши Питър Марлоу. – Мак ще ме буди и ще ме води дотам, а през останалото време ще си лежа в бараката.

Внезапно му се пригади и Царя с разтреперани ръце му подложи едно от канчетата си.

– Остави го тука да ми е подръка – поръча Питър Марлоу и изведнъж се сепна: – Ами парите! Какво стана с парите? Взех ли ги?

– Не, припадна преди да минеш оградата.

– Ох, не знам дали ще мога да отида още тая вечер.

– Спокойно, Питър. Ще идеш, щом се пооправиш. Сега не бива да рискуваш.

– Няма ли да пропадне сделката?

– Не. Не се тревожи за това.

Питър Марлоу отново взе да повръща. Когато пристъпът спря, видът му беше ужасен.

– Странно, много особено нещо сънувах – каза той и потисна още един напън. – Сънувах, че се карам страхотно с Мак, полковника и стария отец Донован. Добре, че не е било наистина. – Повдигна се с мъка на здравата си ръка, но се олюля и отново се отпусна в леглото. – Помогни ми да стана, моля те!

– Лежи си спокойно, има време. Още е посред нощ.

– Ей, приятел!

Царя отиде до прозореца и впери поглед в мрака навън. Едва различа силуета на дребничкия човечец клекнал до стената.

– Бързо – прошепна той. – Нося камъка.

– Ще трябва да почакаш – каза Царя. – Мога да ти дам парите най-рано след два дни.

– Долно копеле! Защо не ми...

– Виж какво, негоднико – ядоса се Царя, – ако искаш да изчакаш два дни, чакай! Ако не, пръждосвай се по дяволите!

– Добре, два дни.

Мъжът изпусва гневно и изчезна.

Царя чу стъпките му да заглъхват в далечината, а след още миг други стъпки, втурнали се подире му. Последва тишина, нарушавана само от напева на шурците.

– Какво искаше тоя? – попита Питър Марлоу.

– Нищо – отвърна Царя. Питаше се дали крадецът е успял да избяга, но знаеше, че каквото и да се случи, накрая диамантът пак ще дойде в неговите ръце. Стига само парите да са налице.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Цели два дни Питър Марлоу води битка със смъртта, но волята му за живот не го напусна нито за миг и той оцеля.

– Питър – побутна го леко Мак.

– Да, Мак?

– Време е.

Мак му помогна да стане и двамата заедно – младостта, опряна на старостта – слязоха по стъпалата и се отправиха в мрака към постройката, където спеше Ларкин.

Стивън бе вече там. Питър Марлоу легна и се остави отново на милостта на иглата. Едва се удържаше да не изкрещи – Стивън беше внимателен, но иглата бе ужасно тъпа.

– Готово – каза санитарят. – Чакай сега да ти премеря температурата.

Той му пъкна термометъра в устата, после махна превръзката и огледа раната. Отокът бе спаднал и мораво-зеленикавите петна бяха изчезнали. Чисти, твърди струпеи покриваха раната. Стивън сложи още сулфамид.

– Много добре! – Доволен беше от резултатите на лечението, но иначе денят му бе минал ужасно. „Ама че е мръсник тоя сержант Флехърти – мислеше си той. – Гаден човек! Знае, че не мога да понасям да ходя там, а все мен праща.“ – Лоша работа! – каза си Стивън на глас.

– Какво има? – разтревожиха се внезапно и тримата.

– Нещо не е наред ли? – попита Питър Марлоу.

– А, не, миличък. За друго си говорех. Я да видим сега температурата. – Той извади термометъра и се усмихна, като видя градусите.

– Нормална. Всъщност мъничко над нормалната, но това не е страшно. Късметлия си ти, голям късметлия! – Сетне вдигна празната бутилка от антитоксина: – Току-що сложих последната доза. – Измери пулса. – И това е добре. Имате ли един пешкир? – погледна той към Мак.

Мак намери кърпа, Стивън я намокри със студена вода и я сложи върху челото на Питър Марлоу.

– Вземи и това – подаде му той два аспирина. – Ще ти помогнат малко, миличък. Хайде, почивай си сега. Стивън стана, въздъхна и оправи саронга около бедрата си.

– Аз повече нищо не мога да направя – обърна се той към Мак. – Питър е много изтощен. Трябва да му давате бульон и колкото може повече яйца. Грижете се добре за него. – Той отново плъзна поглед по излиялото тяло на Питър Марлоу. – За тия два дни е свалил най-малко шест-седем килограма, а това е много за него. Като го гледам така, сега я тежи петдесет килограма, я не, горкият. При тоя ръст това е нищо.

– Е... благодаря, Стивън – неловко продума Ларкин. – Много... много сме ти задължени.

– Радвам се, че можах да помогна – бодро отвърна Стивън и вдигна една къдрица, паднала на челото му.

Мак хвърли поглед към Ларкин. – Ако има нещо, което..., ако можем да направим нещо за теб, обади се.

– Много сте любезни с мен. Вие и двамата сте толкова мили – кокетно рече Стивън, нагласи медальона, който висеше на врата му, и с възхищение изгледа полковника. Мак и Ларкин се притесниха още повече. – Дали може да отидете вместо мен за хлебарки утре? Вечно ще съм ви благодарен. Не мога да ги понесам тези вонящи гадини – отвратителни са! – потръпна от погнуса той. – Не знам, дали ще може?

– Разбира се, Стивън – кисело отвърна Ларкин.

– Е, до утре заран тогава – измърмори с половин уста Мак и се дръпна леко назад, за да избегне докосването на Стивън. Ларкин обаче не бе достатъчно бърз и санитарят обгърна с ръка кръста му и нежно го потупа.

– Лека нощ, мили мои. Толкова сте добри към мен! Когато той си отиде, Ларкин изгледа строго Мак.

– Само да кажеш на някого, и ще ти скъсам ушите.

– Е, е, успокой топката – изхили се Мак. – Ама на теб май ти

хареса, а? Така ми се видя. – Той се надвеси над Питър Марлоу, който бе наблюдавал цялата сцена от леглото: – Какво ще кажеш, а, Питър?

– Уредихте се и двамата, така мисля аз – усмихна се немощно Питър Марлоу. – На него му плащат за това, което прави, ама вие не, и двамата се надпреварвате да му благодарите и си предлагате услугите. Изкушавате горкия човек. Само че да пукна, ако мога да разбера какво толкова намира в дъртаци като вас!

– Ехе – ухили се Мак на Ларкин, – оправи се болникът. Сега остава да понапълнее малко, и готово.

– Колко дни минаха от първата инжекция – два или три? – попита Питър Марлоу.

– Два.

– Само два дни! – „Два дни, а сякаш бяха две години! Утре трябва вече да ида за парите.“ Същата вечер след проверката отец Донован дойде да поиграят бридж. Питър Марлоу им разказа как сънувал, че се кара с тях, и всички много се смяха.

– Ех, моето момче – рече Мак, – като има треска човек, какви ли ле номера може да му погоди мозъкът.

– Така е – подкрепи го отец Донован, после се усмихна на Питър: – Радвам се, че ръката ти се излекува.

– Има ли нещо, което да става тук, и ти да не го знаеш, отче? – усмихна се в отговор той.

– Има ли нещо, което да става тук, и бог да не го знае? – Донован бе изпълнен с вяра и благодат. – Господ се грижи за всички ни. Дори за вас тримата! – засмя се той.

– Иди да пазиш. Ще чуем новините и ще вървим да лягаме.

Ларкин наблюдаваше пътеката, а Питър Марлоу седна пред бараката и също се опита да бъде от помощ. Два дни! Някое и друго убождане с иглата, и ето го сега излекуван и ръката му – спасена. Един-два страни, преживени сякаш насън дни, и сега отново всичко е наред.

Вестите бяха изключително добри и те бързо се разотидоха да спят. Сънят им бе спокоен и лек.

Призори Мак влезе в кокошарника и намери в полога три яйца. Взе ги, отиде в кухнята, направи омлет с малко ориз, запазен от вечеря, и му сложи парченце чесън за аромат. После го занесе в бараката, събуди Питър и го изчака, докато изяде всичко.

– Ей, момчета! – извика той. – Пристигна поща!

Сърцето на Мак се сви: „Господи, дано има писмо и за мен!“

Но писмо за Мак нямаше.

Писмата бяха общо четиридесет и три за десетте хиляди пленници. За трите години, прекарани тук, японците бяха носили поща само два пъти – шепа писма за целия лагер. И три пъти им бяха разрешили да пратят по една картичка – не повече от двацет и пет думи: Но дали картичките действително са били изпратени, това никоой не знаеше.

Писмо получи Ларкин – първото, откакто бе в Чанги. Носеше дата втори април 1945 – значи отпреди четири месеца. Останалите писма бяха кое на три седмици, кое на повече от две години. Ларкин прочете писмото веднъж. След това излезе при Мак, Питър Марлоу и Царя, които седяха отвън пред вратата, и зачете на глас:

Мили, това е писмо номер 205 – започваше то. – Аз съм добре и Джини е добре, мама е при нас и ние живеем все там, където ни знаеш. Не сме получавали вести, от теб след онова, писмо от първи февруари 42-ра от Сингапур, но въпреки това сме сигурни, че си жив и здрав и всичко е наред. Молим се да се завърнеш при нас здрав и читав...

Така започва всяко мое писмо, затова извинявай, ако вече си чел тези неща, толкова е трудно да пиша, без да знам писмото ми ще стигне ли до теб и дали изобщо поне едно от всичките е стигнало. Обичам те, мили мой. Имам нужда от теб. Толкова ми липсваш, че понякога просто не мога да издържам.

Не знам защо, но днес ми е тъжно. Не искам да те тревожа. Мислех да ти разкажа все хубави неща. Може би ми е тъжно заради мисис Гърбъл. Тя вчера получи картичка, а за мен нямаше нищо. Сигурно просто и завиждам, но какво да правя, такава съм си. Все едно, не забравяй да предадеш на Вик Гърбъл, че жена му, Сара, получи картичка от шести януари 45-та. Тя е добре и синът му е голям сладур. Сара е много щастлива, че най-сетне са влезли във връзка. А, да, момичетата от полка също са добре. Майката на Тимсън е просто чудесна жена. Не забравяй да поздравиш и Том Мастърс – видях жена му снощи. Тя също е добре и изкарва сума ти пари – почнала е нова работа. А, да, видях също Елизабет Форд, Мери Викърс...

Ларкин вдигна поглед:

– Изрежда още десетина жени. Но мъжете им до един са мъртви. Всички освен Тимсън.

– Карай нататък, момчето ми – подкани го бързо Мак, усетил агонията, изписана в очите на полковника.

Днес е горещо – продължи Ларкин – и аз съм на верандата, а Джини играе в градината. Мисля тая събота и неделя да отидем до къщата в Блу Маунтинс.

Бих ти писала за новините, но не разрешават.

О, боже мой, как да пише човек е този вакуум, как? Къде си, моя любов, как да разбере къде си? Спирам да пиша вече. Ще довърша само това писмо, но няма да го пусна... О, скъпи мой, непрекъснато се моля за теб, моли се и ти за мен. Чуваш ли, моли се за мен, моли се за мен...

Ларкин замълча за миг, после каза:

– Няма подпис и е... почеркът на плика е на майка ми. Какво ли е станало, как мислите?

– Нали ги знаеш жените – обади се Мак. – Сигурно го е пхнала в някое чекмедже, а след време майка ти го е намерила случайно и го е пуснала, без да го чете и без да я пита. Нали ги знаеш майките какви са? Бети вероятно го е забравила и на следващия ден, като се е почувствала по-добре, е написала друго.

– И какво значи това: „Моли се за мен“? – каза Ларкин. – Знае, че се моля всеки ден. Какво става? Да не е болна?

– Няма защо да се безпокоиш, полковник – опита се да го успокои Питър Марлоу.

– Какво разбираш пък ти от тези работи? – неочаквано избухна Ларкин. – Как да не се безпокоя, я ми кажи?

– Е, ти поне знаеш, че жена ти е добре, и дъщеря ти също. Бъди благодарен и на това! – повиши глас и Мак, без да може да сдържа повече мъката си. – Ние пък въобще нямаме вести. Ти си направо щастливец! – Той стана и се отдалечи ядосан.

– Извинявай, Мак! – втурна се след него Ларкин и го хвана за ръката. – Извинявай! Нали знаеш... след толкова време...

– Ех, момчето ми, не си виновен ти. С нищо не си ме обидил. Аз трябва да се извиня. Направо умирам от завист. Мразя ги тия писма!

– Виж, тук си прав – обади се и Царя. – Просто да откачиш от тия истории. Който получи – полудява. Който не получи – и той. Само неприятности си имаме с тях.

Привечер, точно след кльопачка, всички американци се събраха в

бараката.

Накрая се появи и Курт, остави една тава на масата и се изплю на пода.

– Тук са девет, аз вече си взех моите десет процента. Той се изплю още веднъж и излезе.

Всички втренчиха погледи в тавата.

– Аз май ще повърна – каза Питър Марлоу.

– Няма да си единственият – успокои го Царя.

– Не знам. Ако питаш мене, съвсем като заешки бутчета са. Малки, вярно, ама иначе са съвсем като заешки – отбеляза Макс и се прокашля.

– Искаш ли да ги пробваш? – попита Царя.

– А, не! Казах само, че ми приличат на заешки. Не може ли и аз да имам мнение.

– Ей, богу, въобще не съм си представял, че ще дойде време да ги продаваме – обади се Тимсън.

– Такъв глад ме гони, че ако не знаех... – запъна се Текс. – Пък и толкоз месо закуп не съм виждал, откакто изядохме онова куче...

– Кое куче? – подозрително попита Макс.

– А, това беше... преди години – бързо съобрази Текс. – През... четирисет и трета.

– Ааа!

– Брей, да му се не види! – Царя не можеше да откъсне очи от тавата. – Съвсем наред изглежда. – Той се наведе да помирише месото, но все пак гледаше да не се доближи твърде много. – И мирише добре...

– Може да изглежда добре – прекъсна го кисело Байрън Джоунс, – ама си е от плъхове.

Царя дръпна бързо глава назад.

– Ти пък какво само натякваш, кучи сине! – скара се той всред общия смях.

– Ами плъхове са си, по дяволите. Както го бяхте подкарали, на човек лигите му да потекат!

Питър Марлоу взе с два пръста един бут и грижливо го уви в бананов лист.

– Аз си взимам моя дял – каза той и си тръгна. Като се прибра в бараката, отиде до Юърт и прошепна високо:

– Тая вечер ни чака угощение.

– Какво си намерил?

– Трай си. Нещо специално.

Знаеше, че Дринкуотър ги чува, затова сложи скришом банановия

лист на полицата и каза на Юърт:

– Ей, сега ще дойда.

Върна се след половин час. Банановият лист бе изчезнал, нямаше го и Дринкуотър.

– Юърт, ти излиза ли от бараката? – попита той.

– За малко само. Дринкуотър ме помоли да му донеса вода. Каза, че му било адски зле.

Тогавя Питър Марлоу прихна в луд смях и всички решиха, че нещо е превъртял. Успокои се едва когато Майк го разтърси.

– Извинявайте, просто ми стана смешно – каза той. След известно време Дринкуотър се върна, а Питър Марлоу се направи на страшно притеснен, че му е изчезнало нещо за ядене. Дринкуотър също взе да се тюхка и макар че още се облизваше, рече съчувствено:

– Ама че мръсен номер!

Питър Марлоу пак избухна в истеричен смях и се тръшна на леглото. Скоро обаче смехът го изтощи и умората му се сля с изтощението от последните дни. После заспа и в съня му Дринкуотър лакомо унищожаваше цели купища малки бутчета, а той го гледаше отстрани и чуваше как Дринкуотър непрекъснато повтаря: „Какво си ме зяпнал? Страшно са вкусни, страшно!...“

– Един американец те чака отвън, Питър – разтърси го Юърт. – Иска да говори с теб.

Питър Марлоу се чувствуваше много отпаднал и пак му се гадеше, но се надигна.

– Къде е Дринкуотър?

– Не знам. Измете се, като те прихванаха бесните.

– А, добре! – Питър Марлоу се засмя отново. – Страхувах се да не съм сънувал.

– Какво? – изгледа го изпитателно Юърт.

– Нищо, нищо.

– Какво ти става, Питър? Много си особен напоследък.

Под стрехата на бараката го чакаше Текс.

– Пит – прошепна той, – праща ме Царя. Закъсняваш.

– Дявол да го вземе! Съжалявам, заспал съм.

– Да, и той така си помисли. Поръча да ти кажа: „Време е вече.“ – Текс вдигна загрижено вежди. – Ти как си, добре ли си?

– Добре съм. Малко съм слаб още, но ще се оправя. Текс кимна за сбогом и изчезна. Питър Марлоу разтърка очи, слезе по стъпалата, пресече асфалтовата пътека и застана под един душ. От хладните струи

тялото му сякаш черпеше нови сили. Като се посъвзе, напълни манерката и се отправи към тоалетните. Избра си оградата. Лунният сърп бе тънък като косъмче. Изчака, докато наоколо не остана никой, после бързо притича през голата поляна, мушна се под телта и потъна в джунглата. Тичаше приведен на четири, защото по пътеката между дърветата и оградата винаги сновеше караул. Цял час търси мястото, където бе скрил парите. Намери го, седна, събра дебелите пачки, нареди ги около кръста си, вдигна долния край на саронга и го подпъхна нагоре. Вместо до земята, сега той стигаше до коленете му и сгънат на две, скриваше неестествената издуптина.

После цял час чака от външната страна на оградата, точно срещу тоалетните, докато намери сгоден момент да се промъкне обратно. Клекна над една дупка да си поеме дъх и да му се поуспокои малко сърцето. След това взе манерката и си тръгна.

– Здравсти, друже – изскочи насреща му от сенките Тимсън и се ухили. – Прекрасна нощ, а?

– Да – отвърна Питър Марлоу.

– Идеална е за разходки.

– Така ли мислиш?

– Имаш ли нещо против да те придружа?

– Не, напротив, Тим. Много ми е драго, че ще бъдеш с мен. Така ще съм сигурен, че няма да си имам разправии с разни разбойници.

– Прав си, друже. Бързо схващаш!

– И ти не падаш по-долу, мошенико. – Питър Марлоу го потупа дружески по рамото. – Знаеш ли, май още не съм ти благодарил за лекарствата.

– Дребна работа, друже. Ей, ама за малко не ме върза – изсмя се Тимсън. – Рекох, че наистина си тръгнал да клечиш там по нужда.

Царя обаче не се зарадва особено, като видя Тимсън. Но не се и ядоса много – нали парите най-сетне бяха в ръцете му. Преброи ги и ги заключи в черния сандък.

– Сега чакам да дойде камъчето.

– Слушай, друже – Тимсън прочисти гърлото си, – ако пипнем крадеца, преди да дойде при теб или след това, аз си получавам сумичката, за която се разбрахме, нали така? Ако пък ти купиш пръстена от него, а ние не го пипнем – тогава печелиш! Бива, нали?

– Добре, съгласен съм – отвърна Царя.

– Хубаво! Господ да му е на помощ на оня! – Тимсън кимна на Питър Марлоу за довиждане и излезе.

– Питър, я ти вземи да си легнеш – подкани го Царя, седнал на черния сандък. – Като те гледам, едва се държиш на крака.

– Мислех да се прибера в бараката.

– А, не, по-добре стой тук. Нищо чудно да ми потрябва човек, на когото мога да се доверя.

Царя бе плувнал в пот. Парите в сандъка сякаш го сгряваха през капака.

Питър Марлоу се изтегна на леглото, а сърцето все още го пробождаше от напрежението. Заспа, но мозъкът му стоеше нащрек.

– Ей, мой човек!

Царя се хвърли към прозореца.

– Сега ли?

– Бързо!

Дребното човече бе ужасно изплашено и докато шареше с поглед напред-назад, бялото на очите му проблясваше на светлината.

– Давай бързо!

Царя пхна ключа в сандъка, отвори капака, измъкна пачка от десет хиляди, вече преброени, и скочи обратно към прозореца.

– Ето! Десет бона. Броил съм ги. Къде е камъкът?

– Дай първо мангизите.

– Не, първо диаманта – отвърна Царя, стиснал здраво парите.

Мъжът го изгледа с недоверие и разтвори юмрук. Царя впери очи в пръстена – разгледа го внимателно, но не посегна с ръка. „Трябва да съм сигурен – мислеше си той напрегнато. – Трябва да съм сигурен! Да, същият е. Мисля, че е същият.“

– Хайде, мой човек – изръмжа дребният човечец. – Вземай!

Едва когато пръстенът се озова в ръката му, Царя пусна парите и мъжът хукна. Затаил дъх, Царя се обърна към светлината и най-обстойно огледа камъка.

– Успяхме, Питър! – възторжено прошепна той. – Успяхме! Диамантът е у нас, и паричките са у нас.

Напрежението от последните дни изведнъж се стовари върху плещите му с цялата си сила. Той разтвори едно пакетче кафе и се направи, че пуска пръстена вътре, но всъщност го скри в шепата. Дори Питър Марлоу, който беше най-близо до него, не забеляза измамата. Царя затвори сандъка и внезапно се закашля. Никой не видя как пръстенът попадна в устата му. Той се огледа, взе чашата студено кафе и глътна камъка. Сега диамантът бе на сигурно място. По-сигурно от това нямаше. Отпусна се на един стол и си пое дъх. Ето на, ето – ликуваше той. – Успя!

Сигналът за опасност прорязва тишината. Миг по-късно в бараката нахълта Макс.

– Ченгета – съобщи той и седна бързо при покерджиите.

– По дяволите!

Царя с мъка се вдигна на крака и извади купчината пари. Хвърли една пачка на Питър Марлоу, натъпка друга в джоба си, прибяга до покерджиите и даде на всички по няколко пачки, които те скриха из джобовете си. После разпредели останалите пари по масата, грабна един стол и седна при другите американци.

– Хайде, раздавайте по-бързо!

– Добре де, спокойно! Играем с пет карти – каза Макс и сложи една стодоларова банкнота. – Подът е стотачка.

– Нека бъде двеста! – разцъфна Текс. – Влизам!

Започнаха играта, възбудени и развеселени. Макс раздаде първите две карти и за себе си обърна асо.

– Четири стоака!

– Покривам ги и още четири – обади се Текс, който нямаше нито една сваятна карта.

– Плащам – каза Царя и когато вдигна поглед, на прага се появи Грей. От двете му страни стояха Бръф и Йошима, а зад тях Шагата и още един войник.

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

– Всички до леглата си! – заповяда Бръф със застинало лице.

Царя хвърли унищожителен поглед на Макс. Тази вечер беше негов ред да пази, а ето че се бе изложил. Предупреди за ченгетата, а японците не забеляза. Ако беше казал „Японци“, сяха да разиграят друг вариант.

Питър Марлоу се опита да стане на крака, но щом се изправи, започна да му се повдига, затова той се довлече до масата и се подпря на нея.

Йошима не откъсваше поглед от парите на масата. Бръф също ги беше забелязал и стоеше като втрещен. Видя ги и Грей и пулсът заби в слепоочията му.

– Какви са тези пари? – попита Йошима. Сърцето на Царя бе спряло. Той погледна Шагата и изтръпна. Разбра, че само крачка го дели от Утръм Роуд.

– Играем комар, сър.

Йошима прекоси бараката и се изправи пред Царя.

– Значи от комар, а не от черна борса, така ли? – попита той.

– Тъй вярно, сър – отвърна Царя и се опита да се усмихне.

Питър Марлоу усети, че ще повърне. Олюля се и едва не падна, а пред очите му всичко се завъртя.

– Може ли да седна? – попита той.

Йошима го изгледа и забеляза офицерската лента.

– Какво търси тук английски офицер? – Учуди се, защото осведомителите му твърдяха, че англичани и американци не са в добри отношения.

– Аз просто... се отбих да... – Питър Марлоу не можа да продължи.

– Извинете... – Той се надвеси през прозореца и повърна.

– Какво му е? – попита Йошима.

– Треска, сър.

– Ей, ти – Йошима посочи Текс, – сложи го да седне на она стол.

– Слушам, сър – отвърна Текс. Йошима отново се обърна към Царя.

– Та откъде имате толкова пари, ако не от черна борса? – попита той с копrien глас.

Царя усещаше погледите, впити в него, усещаше тревожната тишина, усещаше присъствието на Шагата. Прокашля се.

– Ами ние си събираме пари да играем комар. Ръката на Йошима се вдигна и плесницата отметна назад главата на Царя.

– Лъжец!

Това не бе удар, от който да боли много, но той предвещаваше смърт. „Отидох си! Дотук ми беше късметът!“ – помисли си Царя.

– Капитан Йошима – приближи Бръф от другия край на бараката. Знаеше, че няма смисъл да се намесва – можеше само да направи положението още по-лошо, но бе длъжен да опита.

– Млък! – изрева Йошима. – Този човек е лъжец. Всички го знаят. Мръсен лъжец!

Йошима обърна гръб на Бръф и вдигна очи към Царя.

– Дай си манерката!

Като насън Царя взе манерката от полицата и му я подаде. Японецът изля водата, разклати я и надникна вътре. После я хвърли на пода и пристъпи към Текс.

– Дай своята!

Стомахът на Питър Марлоу отново се преобърна. „А нашите манерки? – късаше се мозъкът му. – Мак и Ларкин претърсват ли ги? Ами ако Йошима поиска моята?“ Почувствува надигация се пристъп и се хвърли

пак към прозореца.

Йошима обходи цялата барака и огледа всички манерки. Накрая застана пред Питър Марлоу.

– Твоята къде е?

– Аз... – започна Питър Марлоу. Нова спазма го задави, коленете му отмаяха и думите заседнаха в гърлото му.

Йошима се обърна към Шагата и гневно изстреля нещо на японски.

– Хай – отвърна Шагата.

– Ти! – посочи Йошима към Грей. – Вземи войника и иди с този човек да я донесете.

– Слушам!

– Извинете, сър! – неочаквано се обади Царя. – Неговата манерка е тук.

Той бръкна под леглото и измъкна една манерка – негова, последен резерв за черни дни.

Йошима я взе. Тежка беше. Нищо чудно в нея да има радио или поне част от радио. Измъкна тапата и я обърна. Отвътре потече струйка сух ориз. Когато и последното зърно падна на пода, манерката остана лека и празна. Радио нямаше.

Йошима я захвърли.

– Къде е радиото? – изкрещя той.

– Тук няма никакво... – заекна Бръф, като се молеше Йошима да не попита защо англичанинът, дошъл на гости, държи манерката си под леглото.

– Млък!

Йошима и часовите претърсиха бараката за още манерки, после Йошима огледа повторно вече проверените.

– Къде е радиото? – крещеше той. – Знам, че е в някой от вас! Къде е?

– Тук радио няма – повтори Бръф. – Ако искате, проверете лично цялата барака.

Йошима разбра, че този път доносниците му са сбъркали. Не му бяха посочили скривалището, само съобщиха, че радиото се намира в една или няколко манерки и един от притежателите му в този момент е в американската барака. Очите му изгледаха поред мъжете. Кой ли е? Естествено, можеше да откара всички в караулното, но без радиото нямаше смисъл. Генералът провали не обичаше. А без радиото...

Й все пак този път се бе провалил. Той се обърна към Грей.

– Уведомете коменданта на лагера, че конфискуваме манерките.

Довечера до една да бъдат донесени в караулното.

– Слушам, сър – отвърна Грей. От лицето му сякаш не бе останало нищо освен очи.

Йошима много добре разбираше, че докато приберат манерките в караулното, притежателят на радиото ще го зарови или ще го скрие някъде. Но това нямаше значение. Все едно, търсенето ще се улесни, защото скривалището ще трябва да се сменя, а през това време някои хора ще си отворят очите. Кой би помислил, че радио може да се скрие в манерка?

– Свине сте вие янките! – изръмжа той. – Мислите се за много умни, нали? За много силни и много велики. Но дори ако войната продължи сто години, ние ще ви победим. Нищо, че германците се предадоха. Ние можем да се бием и сами. Вие никога няма да ни надвиете, никога! Може да избие хиляди от нас, но ние ще унищожим още повече. Никога няма да се оставим под ваша власт, защото търпението ни е безкрайно и не се страхуваме от смъртта. Дори двеста години да трае войната, в края на краищата ще ви унищожим.

И той излезе с гневни стъпки от бараката.

Бръф се нахвърли срещу Царя.

– На тебе уж ти сече пипето, а остави това японско копеле и часовите да влязат в бараката и да ви спипат с всичките тия мангизи отгоре. Нещо не си наред.

– Да, сър. И аз така мисля.

– И друго – къде е диамантът?

– Какъв диамант, сър? Бръф седна на едно легло.

– Полковник Смедли-Тейлър ме извика, защото капитан Грей получил сведения, че ти имаш пръстен с диамант, който не е включен в описа. Ти... и лейтенант Марлоу. Исаха да направят обиск и естествено, трябваше да присъствувам и аз. Нямам нищо против капитан Грей да прави обиск тук, но само в мое присъствие. Тъкмо се канехме да влезем, и пристигна Йошима с хората си да претърсват вашата барака, защото някой имал радио в манерка. Не разбирам как може да сте толкова откачени! Та той ни заповяда на нас с Грей да го придружим.

Слава богу, обискът бе приключил, без да се намери радиото, но Бръф отлично разбираше, че Царя и Питър Марлоу са забъркани в тая работа. Защо иначе Царя ще лъже, че американската манерка е на англичанина?

– Добре – обърна се той към Царя, – съблечи се. Ще те обискираме. Ще претърсим също леглото и сандъка ти. Вие, момчета, карайте по-

тихо с картите! – предупреди Бръф останалите американци, после изглежда пак Царя: – Освен ако не искаш да дадеш диаманта доброволно?

– Какъв диамант, сър?

Докато Царя се събличаше, Бръф отиде при Питър Марлоу.

– Имаш ли нужда от нещо, Пит?

– Искам малко вода, ако може.

– Текс, донеси вода – нареди Бръф. После попита: – Какво ти е, изглеждаш ужасно?

– Нищо... треска... Не ми е добре. – Питър Марлоу се отпусна върху леглото на Текс и с мъка се усмихна. – тоя мръсен японец ми изкара ангелите.

– И на мен.

Грей старателно претърси дрехите на Царя, после черния сандък и полиците, а накрая един по един прерови пакетите с храна, но за всеобщо изумление диамантът не се намери.

– Марлоу! – надвеси се той над леглото. Очите на Питър Марлоу бяха целите червени, едва гледаше.

– Какво?

– Искам да те претърся.

– Виж какво, Грей – намеси се Бръф, – когато съм тук, имаш право да обискараш американската барака, но никой не те е упълномощил да...

– Няма значение! – прекъсна го Питър Марлоу. – Нямам нищо против. Ако не се съглася, той само ще си помисли, че... Помогни ми да стана, ако обичаш.

Той свали саронга си и го хвърли заедно с парите на едно легло.

Грей внимателно опипа шевовете, после ядосан го метна настрана.

– Откъде имаш тия пари?

– Играхме комар – отговори Питър Марлоу и си взе дрехата.

– А ти? – изрева Грей на Царя. – Какво ще кажеш за това? – Той сграбчи шепа от парите на масата.

– Играхме комар, сър – невинно отвърна Царя, докато се обличаше, и Бръф скришом се подсмивва.

– Къде е диамантът?

– Какъв диамант... сър?

Бръф се надигна и отиде при картоигратите.

– Тук, струва ми се, диамант няма.

– Откъде са тогава тия пари?

– Човекът каза, че са от комар. Не е забранено да се играят карти. Е,

аз също не ги одобрявам... – добави той с тънка усмивка, като не сваляше очи от Царя.

– Знаете, че това не е възможно! – избухна Грей.

– Не е много вероятно, сигурно това искате да кажете – пресечете го Бръф. Жал му беше за Грей – с тоя трескав блясък в очите, с тиковете на лицето и треперещите ръце, – направо му беше жал. – Искате да претърсите бараката, е, добре, претърсвайте я. Тук диамант няма...

Той млькна посред изречението, защото Питър Марлоу се олюля и залитна към вратата. Царя го хвана в мига, преди да се строполи на пода.

– Чакай да ти помогна! Май ще е най-добре да го заведе до бараката му – каза той.

– Ти ще стоиш тук – нареди Бръф. – Грей, помогни му ти, а?

– Аз лично пет пари не давам, ако ще пред очите ми да пукне. – Погледът на Грей се плъзна към Царя: – Същото се отнася и за тебе! Ще те пипна аз, ей богу, ще те пипна!

– Пипнеш ли го, и аз ще си разчистя сметките с него. – Бръф вперил очи в Царя. – Имаш ли нещо против?

– Не... сър.

– Но дотогава – обърна се пак към Грей американецът – или докато не наруши някоя моя заповед, нищо не можем да направим.

– Тогава заповядайте му да спре с черната борса – каза Грей.

Бръф с мъка съдържа яда си.

– Ще заповядам, мир да има само! – съгласи се той и се усмихна вътрешно, като долови презрението на хората си. „Копелета!“ – Слушай – обърна се той към Царя, – заповядва ти се да престанеш да се занимаваш с черна борса, с други думи – да продаваш на своите хора храна, вещи или каквото и да било на по-висока цена. Продажбата с печалба се забранява.

– Да се продава контрабандна стока въобще – това разбирам аз под черна борса.

– Капитан Грей, да се продава с печалба на врага и дори да се краде от него, не е престъпление. Нищо лошо няма в това да върти човек малко търговийка.

– Забранено е!

– Забранено е от японците! А те са ни врагове. Аз на вражески заповеди не се подчинявам! – Бръф искаше да свършва вече. – Значи ясно – край на черната борса. Това е заповед!

– Вие, американците, се държите един друг, не може да се отрече.

– Хайде да не започваме пак. За тая вечер Йошима ми стига. Доколкото на мен ми е известно, никой тук не върти черна борса в истинския смисъл на думата, нито пък нарушава закони – наши закони. Пипна ли някого да краде или да продава било храна, било лекарства с печалба, аз лично ще му счупя ръцете. Аз съм офицер от американската армия, тези хора са под мое подчинение и вие чухте моята заповед. Това удовлетворява ли ви?

Грей изгледа гневно Бръф. И него ще трябва да следи. „Гадни хора, и офицерите им гадни!“ Обърна се и излезе.

– Помогни на Питър да се прибере, Текс – поръча Бръф.

– Разбира се, Дон.

Текс вдигна Питър на ръце.

– Като бебенце ще го нося, сър – ухили се той и излезе. Бръф спря поглед върху парите на масата.

– Дааа, не е хубаво да се играе комар, никак не е хубаво – промълви той и поклати глава, после се обърна към Царя и миролюбиво отбеляза: – Аз съм против да се играе комар, а ти?

„Внимавай! – настръхна Царя. – Виж му подлата офицерска мутричка. Само офицерите го имат тоя израз, ама аз винаги усещам, отдамеч надушвам опасността...“

– Ами... – започна той, предложи на Бръф цигара и му я запали – сигурно зависи от какъв ъгъл гледаш.

– Благодаря, това купешките цигари равни нямат! – Очите на Бръф отново се заковаха върху Царя. – А ти от какъв ъгъл гледаш, ефрейтор?

– Като печеля, не съм против. Като губя, виж, тогава е друга работа – отговори Царя и добави наум: „Ах, дяволите да те вземат, копеле! Какво си намислил?“

Бръф изсумтя и сведе поглед към парите, струпани пред Царя. Поклати замислено глава, разрови ги и ги взе в ръка. Всичките. Забеляза големите купчини банкноти пред останалите играчи.

– В тоя отбор май всички печелят – бавно каза той, неопределено на кого.

Царя не отговори.

– Като гледам така, можете да си позволите едно малко дарение.

– Моля?

– Така де! – Бръф кимна към парите в ръката си. – Само толкова – за общата каса. Офицери и редници – всички участвуват наравно.

Царя простена. Цели четиристотин долара.

– По дяволите, Дон...

– Да се играе на карти, е лош навик. И да се ругае също, майка му стара. Заиграеш се на комар, току-виж, изгубиш парите и после накъде? А едно дарение може да спаси душата ти – човек се отдава на по-добри дела.

„Бързо се спазари, глупако! – каза си Царя. – Предложи половината!“

– Виж, аз с удоволствие...

– Много се радвам да го чуя. А ти? – обърна се Бръф към Макс.

– Ама, сър... – опита да се намеси Царя.

Макс се постара да обтегне погледа на Царя и Бръф продължи:

– Така, така, Макс, вземи пример от него. Той вече даде своя дял.

Ти няма да останеш по-назад я!

Бръф взе горе-долу три-четвърти от всяка купчина и набързо преброи парите. Пред очите им. Царя седеше и не можеше да откъсне поглед от ръцете му.

– Значи ще има по десет долара на човек седмично за месец и половина напред – сметна Бръф. – Плащам в четвъртък. А, да! Макс, събери манерките и ги занеси в караулното. Още сега! той напъха банкнотите в джоба си и тръгна да излиза. На вратата внезапно се сети за нещо и спря. Извади парите и отдели пет долара.

– На, да ме поменувате – хвърли ги той на масата, вперил поглед в Царя с невинна усмивка.

Из целия лагер събирането на манерки продължаваше. Мак, Ларкин и Питър Марлоу бяха в стаята на полковника. На кревата лежаха манерките им.

– Да извадим радиото и да ги хвърлим в тоалетните – предложи Мак. – Сега вече няма да е лесно да ги скрием.

– Може да ги хвърлим и така – обади се Ларкин.

– Шегуваш се, нали, полковник? – каза Питър Марлоу.

– Да, друже. Но и това е изход. Тримата заедно ще решим какво да правим.

– Може би след ден-два ще ги върнат. – Мак взе едната манерка в ръцете си. – По-добро скривалище за радиото не можем да намерим.

– Кой мръсник е разбрал, това искам да знам – вдигна ядосан глава той.

Тримата не откъсваха очи от манерките.

– Не е ли време за новините? – попита Питър Марлоу.

– Време е, момчето ми – отвърна Мак и погледна въпросително Ларкин.

– Съгласен съм – рече той.

Царя още не бе заспал, когато през прозореца надникна Тимсън.

– Ей, друже?

– Какво има?

Тимсън размаха пачка банкноти.

– Нося десетте бона, дето си ги платил за камъчето. Царя въздъхна, отвори черния сандък и наброи остатъка.

– Благодаря, друже-захили се Тимсън. – Чух, че Грей и Йошима са ви били на гости.

– Е, и?

– А, нищо! Жалко само, дето Грей не е намерил камъка. Не бих искал да съм на твоє място сега, нито пък на мястото на Пит. Хич не бих искал. Крайно опасно, нали така?

– Я върви по дяволите!

– Само те предупреждавам по приятелски, друже. – Тимсън се изсмя. – А, и още нещо – първата партида мрежа е под бараката. За стоти-на клетки ще има. – Той отброи сто и двадесет долара. – Продадох бутчетата по трийсет парчето. Ето твоята половина.

– Кой ги взе?

– Приятели, друже, приятели! – Тимсън смигна. – Лека нощ.

Царя се мушна под завивките и отново провери дали мрежата против комари е подпъхната добре. Отвсякъде го заплашваха опасности. Чак след два дни можеше да отиде в селото, а отсега нататък безброй погледи щяха да дебнат в очакване. През нощта спа лошо, а на другия ден остана в бараката, заобиколен от телохранители.

Веднага след обяда направиха внезапен обиск на офицерските постройки. Три пъти преровиха стаичките, но не намериха нищо.

По здрач Мак се промъкна до тоалетните и извади трите манерки, пуснати на въженце в една от дупките. Изчисти ги, занесе ги в стаята и ги свърза. Тримата изслушаха новините и се постараха да ги запомнят. Мак не върна манерките обратно в скривалището, защото знаеше, че макар да бе внимавал, нечии зорки очи са го видели.

Тримата решиха да не крият повече радиото. Сигурни бяха, че не след дълго ще ги заловят.

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Царя бързаше през джунглата. Щом наближи лагера обаче, взе да

върви по-предпазливо, после зае позиция точно срещу американската барака, изтегна се на земята и доволно се прозя. Трябваше да изчака удобен момент, за да притича през пътеката, да мине под телта и да се озове отново в безопасност. Последната част от парите за диаманта издуваше джобовете му.

До селото отиде сам. Питър Марлоу още не се чувствуваше добре. Срещна се с Чен Сан и му връчи пръстена. Почерпиха се, а след това той отиде при Касе и тя го посрещна с радост.

Зората вече обагряше новия ден, когато най-сетне успя да се промъкне под оградата и да се върне в бараката. Легна си и едва тогава забеляза, че черният сандък липсва.

– Ах, копелета скапани! – разкрещя се той. – За нищо не може да разчита на вас човек.

– Бре, да му се не види! – затюхка се Макс. – Тук беше допреди един-два часа. Видях го, като ставах да ходя до клозета.

– А сега къде е?

Но никой нищо не бе видял, нищо не бе чул.

– Извикай Самсън и Брант – поръча Царя на Макс.

– Не е ли малко раничко за...

– Извикай ги, казах!

След половин час полковник Самсън пристигна, разтреперан от страх.

– Какво става? Нали знаеш, че не бива да ме виждат тук.

– Някой негодник ми е откраднал сандъка. Трябва да помогнеш да го открием.

– Как да ти помогна, като...

– Не ме интересува! – прекъсна го Царя. – Просто си дръж очите отворени и се навъртай около офицерите. Оттук нататък издръжка не плащам, докато не разбере кой е.

– Но, ефрейтор, аз нямам нищо общо с...

– Разбера ли кой е, ще си я получиш отново. Сега изчезвай.

След пет минути пристигна майор Брант и сцената се повтори. Когато той си отиде, Царя си приготви закуска. Останалите американци обикаляха лагера и слухтяха. Тъкмо се нахрани, и дойде Питър Марлоу. Царя му разправи за сандъка.

– Лоша работа – каза Питър Марлоу.

Царя кимна, а после му смигна.

– Това няма значение. Получих остатъка от мангизите от Чен Сан, така че имаме предостатъчно. Тъкмо си мислех, че е време да им стегна

юздите на моите тук. Разпуснали са се, а пък това е въпрос на принцип.
– Той му подаде шепа банкноти. – Твоят дял от сделката.

Питър Марлоу имаше огромна нужда от пари. Но отказа:

– Задръж ги. Вече ти дължа много повече, отколкото мога да върна.

А пък нали плати и за лекарствата.

– Добре, Питър. Но си оставаме съдружници, нали?

– Естествено – усмихна се Питър Марлоу. Капакът на пода се отвори и по стълбата се качи Курт.

– Досега седемдесет – обяви той.

– А? – не разбра Царя.

– Днес е ден Р.

– Вярно, съвсем бях забравил!

– Хубаво, че аз не забравям. Тия дни ще тегля ножа на още десет.

Няма защо да храним мъжки. Вече има пет-шест доста големи.

– Добре. – Царя почувствува, че му се повдига. – Ще обадя на Тимсън.

Когато Курт излезе, Питър Марлоу заяви:

– Тия дни няма да идвам повече тука.

– Защо?

– Така ще е най-добре. Вече не можем да крием радиото. Тримата решихме да не излизаме от стаята на Ларкин.

– Вие да не искате сами да си сложите примката на шията? Изхвърлете онова чудо, щом смятате, че са ви взели на мушка. После, ако ви разпитват, ще отричате.

– Мислихме по тоя въпрос, но нашето радио е единственото в лагера, затова искаме да работи колкото може по-дълго. Ако имаме малко късмет, току-виж, ни се разминало.

– Ти по-добре си пази кожата, приятелче.

– Именно – усмихна се Питър Марлоу. – Затова няма да се появявам тук известно време. Не искам да те замесвам и тебе.

– А какво ще правите, ако Йошима дойде да ви арестува?

– Ще си плуем на петите.

– И къде ще отидете, ако мога да попитам?

– Все по-добре, отколкото да седим със скръстени ръце.

Дайно, който беше на пост в момента, подаде глава през вратата.

– Извинявайте, че ви прекъсвам, но идва Тимсън.

– Хубаво, нека влезе – каза Царя и пак се обърна към Питър Марлоу: – Ти си знаеш, Питър, но аз те съветвам да го изхвърлите.

– Бих искал, но нямаме право.

Царя разбра, че е безсмислено да го убеждава.

– Здравсти, друже – появи се на прага Тимсън. Лицето му бе изопнато от гняв. – Чувам, че нещо май си загазил, а?

– Ще трябва да си търся нови копои, това поне е ясно.

– И не само ти – бесен каза Тимсън. – Тия мръсни гадове подхвърлили твоя сандък под моята барака, по дяволите. Можеш ли да си представиш!

– Какво?

– Ами да! Стои си под моята барака, изпразнен до шушка. Мръсни копелета, ей! От австралийците никой няма да го свие и да го подметне при мен, това е сигурно. Само са били ингилизите или твоите янки.

– Кой например?

– Нямам представа. Но кълна се, не са моите.

– Вярвам ти. Слушай сега – давам хиляда долара награда за сигурно доказателство кой е крадецът. Кажи там на когото трябва.

Царя пхна ръка под възглавницата и умишлено измъкна оттам всички пари, които бе получил от Чен Сан. Отброи триста долара и ги връчи на Тимсън, който бе зяпнал от изненада.

– Искам малко захар, кафе, олио, един-два кокосови ореха. Ще свършиш тая работа, нали?

Тимсън взе парите. Не можеше да откъсне очи от купчината долари.

– Приключил си сделката, както виждам. Ей, богу, не вярвах, че ще успееш. Ама успя, а?

– Естествено – небрежно отвърна Царя. – Ще изкарам месец-два с тия мангизи.

– Не месец-два, а цяла година, по дяволите! – не можа да се въздържа Тимсън, обърна се и бавно тръгна към вратата. После пак погледна назад и внезапно се засмя: – Хилядарка, а? Това ще даде резултати, така мисля аз!

– Аха! – каза Царя. – Въпрос на време.

Само за час новината обиколи лагера. Очите започнаха да се взират с ново усърдие, а ушите се наостриха да доловят и най-тихия шепот, понесен от вятъра.

Преравяха се и се вадеха на бял свят спомени. Нямахше да мине много време и някой щеше да дойде и да поиска наградата.

Същата нощ, тръгнал да се разходи из лагера, Царя усети както никога досега омразата, завистта и силата на дебнещите погледи. Почувствува се добре, дори повече от добре, защото сега явно всички знаеха, че

той има куп пари, а те нямат нищо, че от всички пленници единствено той бе излязъл победител.

Посети го Самсън, после Брант и още мнозина други и макар да се отращаваше от раболепието им, изпитваше огромно удоволствие, че за пръв път идват открито при него. Мина покрай полицейската барака и дори Грей, застанал на прага, само козирува в отговор на поздрава му и не го повика вътре за обиск. Той се усмихна в себе си, защото знаеше, че Грей също мисли за купчината пари и за наградата.

Сега вече бе неуязвим. Купчината банкноти му носеше сигурност, живот и власт. Купчината пари, неговите собствени пари!

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Този път Йошима удари изневиделица. Не по пътеката през лагера както обикновено, а през оградата, придружен от множество войници и когато Питър Марлоу ги забележа, постройката вече бе обградена и път за бягство нямаше. Йошима нахълта в стаята и завари Мак да лежи под мрежата против комари и да слуша новините.

Японците изблъскаха Питър Марлоу, Мак и Ларкин в единия ъгъл. После Йошима взе слушалката. Радиото продължаваше да работи и той успя да чуе края на новините.

– Твърде изобретателно – отбеляза Йошима и остави слушалката – имената ви, моля?

– Аз съм полковник Ларкин, а това са майор Маккой и лейтенант Марлоу.

Йошима се усмихна.

– Заповядайте по цигара – поднесе им той пакета. Тримата взеха по една. Йошима им даде огънче, сетне запали и своята. Известно време пушиха мълчаливо. След това Йошима нареди:

– Разглобете радиото и елате с мен...

Мак се наведе над радиото с треперещи пръсти. В този миг от мрака внезапно изникна друг японски офицер и Мак нервно извърна глава към вратата. Офицерът тревожно прошепна нещо на Йошима. За секунда капитанът го изгледа безмълвен, после кресна нещо на един войник. Той веднага се приближи и застана на прага, а Йошима бързо излезе навън с офицера и останалите японци.

– Какво става? – попита Ларкин, без да сваля очи от часовия, насочил към тях щика.

Мак все още стоеше до леглото, точно над радиото. Коленете му трепереха и той едва си поемаше дъх. Когато най-сетне успя да проговори, гласът му звучеше пресипнало.

– Сигурно е заради новините... Нямах време да ви кажа. Нашите са направили... нова бомба. Атомна. Вчера в осем и петнайсет сутринта са пуснали само една над Хиросима и целият град е изчезнал. Казват, че жертвите са от порядъка на стотици хиляди – мъже, жени, деца!

– Боже господи! – каза Ларкин и внезапно се отпусна на леглото.

Войникът нервно вдигна пушка и едва не натисна спусъка.

– Чакай – изкрещя Мак на малайски, – той иска само да седне!

– Седнете всички! – изрева войникът в отговор и се разпусва.

Когато изпълниха заповедта, той заговори на малайски:

– Вие сте глупави хора! Гледайте да не мърдате много-много – отговарям с главата си да не избягате. Не ставайте от местата си и не се движете! Ще стрелям, без да се замисля.

И така, те продължиха да седят и никой не отронваше ни дума. След време се унесоха в неспокойна дрямка под острата светлина на електрическата крушка. Комарите не ги оставиха на мира, докато накрая зората ги прогони.

След разсъмване смениха поста. Тримата приятели не бяха мръднали от местата си. Отвън пленниците нервно крачеха по пътеката, но всеки път извъръщаха глава, докато стаята на обречените не останеше далеч от тях. Палещото слънце правеше деня още по-тягостен. Той се проточи дълго, много по-дълго от обикновено.

Късно следобед Грей приближи към поста с две войнишки канчета в ръка и козирува. Тримата вдигнаха глави.

– Може ли да им дам това? – Той отвори канчетата и показа храната на войника.

Японецът сви рамене и кимна.

Грей прекоси площадката пред вратата и сложи храната на прага. Очите му бяха зачервени, но погледът му пронизваше.

– За съжаление яденето изстина – каза той.

– Да се порадваш ли дойде, Грей, приятелю? – обади се Питър Марлоу с мрачна усмивка.

– Страшно ме е яд, че японците те арестуваха. Исках аз да те пипна, защото си престъпник, а не да те затворят те, след като си рискувал живота си за общото благо. Ама на, пак извади късмет – герой ще станеш накрая.

– Питър – прошепна Мак, – отвлечи вниманието на поста!

Питър Марлоу стана и бързо отиде до вратата, козирува на войника и помоли за разрешение да излезе по нужда. Войникът му посочи земята пред площадката. Питър Марлоу клекна в праха. Неприятно му бе да се облекчава на открито, но нали все пак го пуснаха отвън. И на това трябваше да бъде благодарен. Докато часовият наблюдаваше Питър Марлоу, Мак съобщи шепнешком новината на Грей. Той побеля като платно, надигна се, кимна на Питър Марлоу, който също му кимна в отговор и козирува на войника. Онзи посочи покритата с мухи мръсотия и нареди на Грей да вземе кофа с вода и да почисти.

Грей предаде новината на Смедли-Тейлър. Той от своя страна я прошепна на други и много преди Грей да изпълни заповедта на японеца и да сложи чиста кофа пред вратата на стаята, целият лагер бе научил за бомбата.

Първият голям страх заля Чанги – страхът от отмъщението.

По залез слънце отново смениха часовия и този път на пост застъпи Шагата. Питър Марлоу се опита да го заговори, но Шагата само го побутна с щика да се върне обратно в стаичката.

– Не ми е разрешено да разговарям. Теб са те хванали с радио, а това е забранено. Ще застрелям всеки, който се опита да избяга – дори теб, въпреки че нямам желание за това. – И той отново застана пред вратата.

– Най-добре направо да ни теглят куршума, и толкоз – обади се Ларкин.

Мак хвърли поглед към Шагата.

– Сър, искам да помоля за една услуга. Разрешете ми да си легна – рече той и посочи кревата. – Малко спях тази нощ.

– Разбира се. Почини си, докато все още имаш възможност, стари човече.

– Благодаря ти. Господ да бди над теб!

– И над теб.

Мак легна и отпусна глава на възглавницата.

– Още работи – съобщи той, като едва скриваше вълнението в гласа си. – Върви някаква музикална програма. Съвсем ясно я чувам.

Ларкин съзря слушалката близо до ухото му и изведнъж избухна в смях. Разсмяха се и тримата. Шагата насочи пушка към тях.

– Спрете! – изкрещя той, изплашен от смяха.

– Моля те да ни извиниш – каза Питър Марлоу. – Просто на нас, пътниците към вечността, дори най-дребните неща ни се виждат много смешни.

– Ти наистина си пътник към безкрая, и то глупав, щом си нарушил разпоредбите, а после си се оставил да те хванат. Но искрено се надявам и аз да намеря сили да се смея, когато удари моят час. – Той хвърли пакет цигари на пода. – Вземи. Съжалявам, че са те хванали.

– Аз още повече – отвърна Питър Марлоу, раздели цигарите на три и погледна към Мак.

– Какво свирят?

– Бах, момчето ми – отговори Мак и едва се сдържа да не избухне пак в истеричен смях. – Сега млъкнете, ако обичате – доближи той глава до слушалката. – Искам да послушам малко музика.

– Може да се редуваме – предложи Ларкин. – Но мен ако питат, всеки, който обича да слуша Бах, е направо ако питат, откачен.

Питър Марлоу допуши цигарата и любезно благодари на Шагата.

По очукания капак на кофата се рояха мухи. Следобедният дъжд подрани и отми вонята, после слънцето отново се показа и изсуши прогизналия лагер.

Царя крачеше покрай офицерските постройки и усещаше тежестта на безброй погледи. Той спря предпазливо близо до стаята, в която стояха обречените.

– Табе, Шагата-сан. Може ли да поговоря с моя приятел?

Шагата го изгледа неразбиращо.

– Моли за твоето разрешение да говори с мен – обясни Питър Марлоу.

Шагата помисли за миг, после кимна.

– Ще ти разреша заради парите, които изкарах от продажбата – каза той и се обърна към Питър Марлоу: – Но ми дайте дума, че няма да се опиташ да избягаш.

– Имаш нашата дума.

– Бързо. Аз ще пазя. – Шагата се дръпна по-настрана, така че да вижда и пътя.

– Носи се слух, че караулното било тъпкано с войници – нервно започна Царя. – Да пукна, ако легна да спя нощес. Тия са такива мръсници, че като нищо ще ни изтрепят точно през нощта. – Устните му бяха пресъхнали. Цял ден бе наблюдавал телената ограда за някакъв знак от партизаните Но знак нямаше. – Слушайте. – Той сниши глас и им съобщи плана си: – Започне ли стрелбата, обезвредете часовия и се измъкнете през оградата. И гледайте да е по-близо до нашата барака. Ще се опитам да ви прикрия, но не разчитайте на кой знае какво.

Царя стана, кимна на Шагата и се отдалечи. Веднага щом се прибра

в бараката, събра мъжете на военен съвет. Разказа им за плана си, но не обясни, че могат да избягат само десет души. Американците обсъдиха всичко и решиха да изчакат. – Какво друго ни остава? – изрази страховете им Бръф. – Тръгнем ли да бягаме още сега, ще ни застрелят като кучета.

Само тежко болните затвориха очи тази нощ. И онези – една шепа мъже, които без страх можеха да се оставят в ръцете на бога... или на съдбата. Спеше непробудно Дейв Дейвън.

– Днес следобед са докарали Дейв от Утръм Роуд – беше им прошепнал Грей, когато донесе вечерята.

– Как е той? – поинтересува се Питър Марлоу.

– Тежи по-малко от трийсет и пет килограма.

Дейвън спа през цялата нощ и през целия следващ, изпълнен с ужас ден. Привечер умря в съня си. По това време Мак слушаше коментатора по радиото:

„Втората атомна бомба е разрушила Нагасаки. Президентът Труман постави на Япония последен ултиматум – безусловна капитулация или пълно унищожение.“ На следващия ден мъжете излязоха на работа извън лагера и колкото и да бе невероятно, се върнаха. В лагера продължаваха да пристигат казаните с храна и Самсън все така отмерваше дажбите пред всички и отделяше по нещичко за онези, които го бяха сложили да отговаря за продоволствията. Складът и кухните имаха припаси за още два дни, оризът вреше, мухите налитаха и всичко си беше постарому. Дървениците пак хапеха безмилостно, комарите също, а плъховете все така отглеждаха поколението си. Неколцина мъже умряха. Трина нови пациенти постъпиха в шесто отделение.

После мина още един ден и още една нощ, и още един ден. Накрая Мак чу свещените думи:

„Говори Радио Калкута. Току-що Радио Токио съобщи, че Япония обявява безусловна капитулация. Три години двеста и петдесет дни след японското нападение над Пърл Харбър войната приключи. Бог да пази краля!“ Скоро новината се разнесе из целия лагер и думите се вписаха в земята и небето, по стените и килиите на Чанги.

И все пак още цели два дни и две нощи всичко си остана постарому. На третия ден комендантът на лагера се зададе по пътеката край офицерските постройки, придружен от Авата, японския сержант. Питър Марлоу, Мак и Ларкин ги забелязаха и всяка крачка на двамата разкъсваше умовете им с агонията на смъртта. Часът им бе ударил.

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

– Жалко! – рече Мак.

– Жалко наистина – отвърна Ларкин.

Питър Марлоу не каза нищо, просто стоеше като вкаменен, впил поглед в Авата.

Умората бе издълбала лицето на коменданта на лагера, но дори в този миг раменете му оставаха изпънати, а крачката – твърда. Както винаги дрехите му бяха безупречно чисти, а левият ръкав на ризата беше грижливо втъкнат в колана. На краката си имаше дървени нальми, сложен бе и фуражката – зеления сала от вечната пот. Изкачи се по стъпалата и спря на прага.

– Добро утро – дрезгаво поздрави той, когато тримата станаха на крака.

Авата нареди с нисък бас нещо на часовия. Войникът се поклони и застана зад него. Още една къса заповед и двамата метнаха пушките си през рамо и се отдалечиха.

– Войната свърши – задавено рече комендантът. – Вземете радиото и ме последвайте.

Като в някакъв сън тримата изпълниха нареждането му и излязоха навън. Заля ги слънцето, обгърна ги въздухът и те се почувстваха прекрасно. Поеха след коменданта нагоре по пътеката, следвани от изумените погледи на военнопленниците.

Шестимата полковници чакаха в кабинета на коменданта. Там бе и Бръф. Всички козируваха.

– Свободно – каза комендантът, след като козирува. После се обърна към тримата. – Седнете, моля. Ние всички ви дължим огромна благодарност.

– Наистина ли всичко свърши? – попита след миг Ларкин.

– Да. Току-що идвам от генерала. – Комендантът на лагера се замисли и огледа безмълвните лица. – На мен поне ми се струва, че свърши – добави той. – При генерала беше Йошима. Аз казах... Казах: „Войната свърши.“ Йошима преведе и генералът ме погледна. Почаках, но той нищо не отговори и аз повторих: „Войната свърши. Настоявам... настоявам да се предадете!“ – Комендантът потърка голото си теме. – Не знаех какво друго да кажа. Известно време генералът само ме гледаше. Йошима също мълчеше като ням.

Най-сетне генералът проговори и Йошима преведе: „Така е,

войната свърши. Върнете се и поемете поста си. Наредил съм на моите войници да се обърнат с гръб към лагера и да ви охраняват от всеки, който се опита да влезе насила и да ви навреди. От този момент нататък те ще ви пазят вас. До нова заповед. За дисциплината в лагера продължавате да отговаряте вие.“ Бях съвсем объркан, затова само поисках да удвоят дажбите и да ни дадат лекарства, и той заяви: „От утре дажбите ще бъдат удвоени. Ще получите и лекарства. За съжаление не разполагаме с кой знае какво. Но за дисциплината отговаряте вие. Моите войници ще ви охраняват от всички, които биха искали да ви убият.“ – „Кои са те?“ – попитах аз. „Ваши врагове“ – сви рамене генералът и ме отпрати.

– Виж ти! – обади се Бръф. – Сигурно искат да излезем от лагера, за да имат претекст да ни изпозастрелят.

– Не можем да пуснем хората – каза с ужас в гласа полковник Смедли-Тейлър. – Кой знае какви безредици ще настъпят. Но нещо трябва да се направи. Дали да не поискаме да ни предадат оръжието си?

Комендантът на лагера вдигна ръка.

– Мисля, че е най-разумно просто да изчакаме. Смятам... Все ми се струва, че някой ще дойде. А дотогава вероятно ще е най-добре да караме както преди. А, и още нещо – позволяват ни да изпращаме организирано групи до плажа, по петима от всяка барака. Ох, господи, боже мой! – изрече той и думите прозвучаха като молитва. – Дано някой от нашите не предизвика размирици. Нищо не ни гарантира, че японците в Сингапур ще се предадат доброволно. Представете си, че решат да се съпротивляват? Не ни остава нищо друго, освен да се надяваме на най-доброто и да се готвим за най-лошото.

Той замълча и погледна Ларкин:

– Най-добре е да оставите радиото тук. Вие се погрижете да има постоянна охрана – кимна той към Смедли-Тейлър.

– Слушам, сър.

– Естествено, правото да работите с него си остава изцяло ваше – обърна се комендантът към Ларкин и двамата му приятели.

– Ако нямате нищо против, сър, нека с това се заеме някой друг – помоли Мак. – Аз ще го поправам, ако нещо се развали, но вие сигурно ще искате радиото да работи денонощно. На нас няма да ни стигнат силите, пък и сега... щом не трябва да се крием, другите сигурно също ще искат да слушат.

– Погрижете се за това, полковник – нареди комендантът.

– Слушам, сър.

– Сега да обсъдим какво ще правим по-нататък.

Група любопитни зяпачи, между които и Макс, се бяха струпали пред бараката на коменданта, нетърпеливи да разберат за какво говорят вътре, какво става, защо японците бяха махнали охраната от радиото. Макс обаче не издържа дълго и изтича до американската барака.

– Ей, момчета! – едва намери сили да извика той.

– Да не идват японците! – Царя бе готов да хукне към оградата.

– Не ами... – останал без дъх, Макс не можа да продължи.

– Хайде де, казвай най-сетне какво става – ядоса се Царя.

– Японците махнаха охраната от Пит и радиото! – успя да изрече Макс. – Комендантът отведе Пит, Ларкин и шотландеца в щабната барака. Взе и радиото. Сега там става страхотно съвещание – всички шефове са се събрали. Бръф, и той е там.

– Сигурен ли си? – попита Царя.

– Със собствените си очи видях, ама ако питаш, на мен не ми се вярва.

В напрегнатата тишина Царя извади пакета и взе една цигара. Едва тогава чу Текс да изрича на глас онова, което той вече бе проумял.

– Значи свърши се. Свърши се най-сетне. Щом са дигнали охраната от радиото, друго не може да бъде! – Текс се огледа наоколо: – Не съм ли прав?

– И аз така го разбирам – тръшна се на леглото Макс и изтри потта от лицето си. – Щом са махнали охраната, значи вдигат ръце – няма да се бият повече! Не е ли така? – вгледа се той въпросително в Текс. Но Текс бе потънал в собствените си мисли и само повтори безучастно:

– Свърши се.

Царя невъзмутимо пушеше.

– Ще повярвам, като го видя с очите си.

Сетне, в странната тишина, изведнъж го обзе страх. Дайно машинално трепеше мухи. Байрън Джоунс разсеяно премести един офицер. Милър го взе и царицата му остана незащитена. Макс зяпаше в краката си. Текс се почеса.

– Може и така да е, ама аз не виждам никаква разлика – изправи се Дайно. – Отивам до кенефа.

– Не знам смее ли ми се, плаче ли ми се – обади се Макс. – Май само ми се драйфа.

– Колко е нелепо – замислено промълви Текс, без да съзнава, че говори. – Всичко е толкова нелепо.

– Хей, Макс, я направи малко кафе – каза Царя.

По навик Макс стана и отиде да напълни канчето. Върна се, включи котлона и сложи водата да заври. После тръгна да си легне пак, но изведнъж спря, обърна се и впи поглед в Царя.

– Какво има, Макс? – неловко попита Царя. Макс не откъсваше очи от него, а устните му се разкривиха в безмълвен тик.

– Какво ме зяпаш, да те вземат дяволите?

Внезапно Макс сграбчи канчето и го захвърли през прозореца.

– Ти да не си откачил? – избухна Царя. – Целия ме измокри!

– Ах, измокрих те, а! – викна Макс и очите му изхвъркнаха от орбитите.

– Ще ти скъсам главата, да знаеш! Какво те прихвана изведнъж?

– Войната свърши, ясно ли ти е! Прави си кафето сам! – изкрещя Макс и в ъгълчетата на устата му се появи пяна.

Побеснял, Царя скочи насреща му.

– Изчезвай, преди да съм ти смачкал мутрата!

– Направи го де, хайде, направи го! Само не забравяй, че аз съм по-старши. Ще отговаряш пред военен съд!

Макс се разсмя истерично, после смехът му внезапно премина в плач, разтърсващ плач, и той излезе навън. Мъжете в бараката останаха стъписани и безмълвни.

– Побъркал се е, идиотът му с идиот! Сложи малко вода, а, Текс? – измърмори Царя и седна в ъгъла си. Текс стоеше на прага, загледан след Макс. Той бавно извърна глава и след като надви с усилие нерешителността си, каза:

– Зает съм.

Царя изтръпна, но успя да се овладее.

– Виждам – каза той с мрачна усмивка. – Дори отгук се вижда, че си зает.

Прекрасно разбираше какво се крие зад мълчанието на мъжете в бараката. Той отвори портфейла и извади една банкнота. – Ето ти десет долара – освободи се и иди донеси малко вода, ако обичаш.

Успя да сподави страха, надигнал се в него, и не отмести очи от Текс. Но той само сви нервно рамене и отвърна поглед:

– Все пак ще трябва да ядеш, докато тая история свърши наистина – каза презрително Царя, после огледа бараката: – Кой иска кафе?

– Аз. – Дайно не изпитваше угризения. Той взе канчето, напълни го и го сложи на котлона.

Царя пусна десетачката на масата. За миг Дайно впери поглед в нея.

– Не, благодаря, исках само малко кафе – отказа с дрезгав глас той и поклати глава. После с несигурна крачка прекоси бараката и седна на леглото си.

Мъжете гузно отвърнаха очи от унищожителното презрение в погледа на Царя.

– Ех, вие, кучи синове, дано войната наистина да е свършила, иначе...

Питър Марлоу излезе от канцеларията на коменданта и забърза към американската барака. Отвърщаше машинално на поздравите на познатите си и усещаше изумените погледи, които го сподиряха. „Да, на мен също не ми се вярва – мислеше си той. – Още малко и ще си бъда у дома, още малко и пак ще летя със самолета, пак ще сме заедно с баща ми и с нашите, ще пийнем както едно време, ще се посмеем... Просто невероятно е – останах жив. Ето ме – здрав и читав. Оцелях!“

– Здравейте, момчета! – поздрави той, целият светнал от радост.

– Здравсти, Питър. – Текс скочи и сърдечно раздруска ръката му. – Ей, страшно се радваме, че те пуснаха, момче!

– И за нищо друго ли? – засмя се Питър Марлоу. Всички в бараката го наобиколиха и сърдечността им стопли сърцето му.

– Какво става при шефовете? – попита Дайно.

Питър Марлоу им разказа и неизвестността ги накара да се оклюмат. Само Текс правеше изключение.

– Ами, какво ще се готвим за най-лошото – войната вече свърши! – уверено каза той.

– Свърши и още как! – навъсено потвърди Макс, влизайки в бараката.

– Здравсти, Макс! Тъкмо... – Странното изражение в очите на Макс накара Питър Марлоу да спре. – Добре ли си? – загрижено попита той.

– Добре съм ами, как да съм! – избухна Макс, промъкна се покрай тях и се хвърли на леглото си. – Какво сте ме зяпнали? Кипнат му веднъж нервите на човек и вие като го зяпнете...

– Не се впрягай – опита се да го успокои Текс.

– Слава богу, че скоро ще се махна оттук. – Лицето на Макс бе пепеляво и устните му трепереха. – Не мога да ви гледам повече мръсните мутри.

– Затваряй си устата, Макс!

– Я върви по дяволите!

Макс изтри слюнката от брадата си, измъкна шепа десет доларови банкноти от джоба си, скъса ги нервно и ги хвърли на пода.

– Какво те прихваща, Макс? – попита Текс.

– Нищо, глупако! Тия пари не важат.

– Как така?

– Ами ей така. Току-що бях на лавката, исках да си купя кокосов орех. Но оня мръсен китаец не ми взе парите. Не ги ще! Казва, че продал цялата стока на онова копеле, коменданта, и то срещу една разписка: „Английското правителство обещава да плати не знам си колко лири.“ А с японските мангизи можеш да си изтриеш задника – само за това стават!

– Ето, това е то! – възкликна Текс. – Щом китайците не приемат мангизите, значи войната наистина е свършила, а, Питър?

– Така изглежда! – Дружелюбието им го стопляше. Дори злобният поглед на Макс не бе в състояние да развали настроението му. – Не мога да ви опиша колко ми помогнахте, момчета, с веселието си и с всичко останало...

– Наш човек си ти, спор няма! – закачливо го смушка в ребрата Дайно. – Като за англичанин си те бива!

– Като излезеш оттука, най-добре вземи да дойдеш с нас. Може пък да те направим американец – намеси се и Байрън Джоунс.

– Ела в Тексас, момчето ми. Дойдеш ли в Щатите, трябва да видиш най-великия щат.

– Виж, това не знам – каза Питър Марлоу сред шумните възгласи и подвиквания. – Но ще имам предвид поканата ви. – Той погледна към тъгъла на Царя: – А къде е нашият безстрашен вожд?

– Умря! – разтърси се от зловец смях Макс.

– Какво? – стресна се не на шега Питър Марлоу.

– А, жив е още – обясни Текс, – ама все едно, че е умрял. – Питър Марлоу го изгледа изпитателно. После видя и лицата на останалите. Внезапно го обзе чувство на жал.

– Не мислите ли, че е малко жестоко?

– Нищо жестоко няма тука – изплю се Макс. – Умря Царя! Съдрахме си задниците да работим за този мръсник, ама неговата свърши вече!

– Да, но когато ножът беше опрял до кокал, той ви даваше пари и храна, нали? – нахвърли се върху него с внезапна омраза Питър.

– Ние си ги изкарвахме тия пари! – изкрещя Макс и жилите на врата му се издуха. – Ама сега вече няма да търпя гадостите на този мръсник! – Погледът му падна върху офицерската лента на Марлоу. – Нито път твоите, копеле английско! Искаш ли да ми целунеш задника а, както целуваше неговия?

– Затваряй си устата, Макс! – предупреди го Текс.

– Я се разкарай, надутото тексаско чучело такова! – Макс се изплю по посока на Текс и хрчката се лепна на грубия дървен под. Текс кипна, хвърли се към Макс и с един плесник хласна главата му в стената. Макс се превъртя и падна от леглото, но бързо скочи на крака, грабна един нож от полицата и се хвърли към Питър Марлоу. В последния миг Текс успя да отбие удара и острието само одраска Питър Марлоу по корема. Дайно сграбчи Макс за гушата и го блъсна обратно на леглото.

– Да не си полудял? – изкрещя той.

Макс не сваляше поглед от Питър Марлоу, а лицето му се гърчеше в гримаси. Внезапно той нададе див крясък, скочи на пода и се нахвърли върху него с яростта на побесняло животно – размахал ръце, оголил зъби. Питър Марлоу го сграбчи за едната ръка, а другите се хвърлиха отгоре му и го изблъскаха обратно за леглото. Той риташе, крещеше, удряше, опитваше се да хапе и трима души едва го удържаха.

– Тоя откачи! – извика Текс. – Я някой да го цапардоса.

– Дайте въже! – изкрещя Питър Марлоу, пхнал ръка под брадичката му, на безопасно разстояние от готовите да захаят зъби.

Дайно разхлаби малко хватката си, вдигна ръка и стовари юмрук върху челюстта му. Макс се просна в безсъзнание.

– Ей, едва не те уби тоя! – въздъхна Дайно, докато се изправяха.

– Бързо, сложете нещо между зъбите му, иначе ще си отхапе езика! – разпореи се Питър.

Дайно намери парче дърво и го пхна в устата на Макс.

– Благодаря, Текс – въздъхна с облекчение Питър Марлоу, после помогна да му вържат ръцете. – Ако не беше ти, зле щях да си изпатя.

– А, какво ще ми благодариш, то ми е рефлекс. Ама с него какво да правим?

– Извикайте лекар. Кажете само, че са го хванали бесните. За ножа ни дума. – Питър Марлоу опипа драскотината на корема си и се загледа в Макс, който се гърчеше в спазми. – Горкият!

– Добре, че го спря, Текс! – обади се Дайно. – Като си помисля само какво можеше да стане...

Питър Марлоу хвърли поглед към ъгъла на Царя. Всичко там имаше много самотен вид. Той несъзнателно размърда китка и с наслада усети силата и.

– Как е ръката? – попита Текс.

– Жива е, Текс... – дълго търси той точната дума – жива е..., а не мъртва. – После се обърна и излезе навън.

Намери Царя едва по здрач. Той седеше на един пън от кокосова палма, скрит сред лозите в зеленчуковата градина и гледаше мрачно отвъд оградата. С нищо не издаде, че го е чул да идва.

– Здравей, приятелю – весело каза Питър Марлоу, но когато видя очите на Царя, радостта му се изпари.

– Какво искате... сър? – преднамерено грубо попита Царя.

– Исках да те видя, просто да те видя. – „Нещастникът!“ – помисли си Питър Марлоу и сърцето му се сви от жалост, защото усети какво става в душата на приятеля му.

– Е, нали ме видя! Сега се разкарай. – Царя му обърна гръб.

– Аз съм ти приятел, забрави ли?

– Аз нямам приятели. Разкарай се!

Питър Марлоу клекна до пъна и измъкна от джоба си две цигари.

– Запали! Шагата ми ги даде.

– Пуши си ги сам... сър!

За миг на Питър Марлоу му се прииска да не беше идвал. Но не си тръгна. Запали внимателно цигарите и подаде едната на Царя. Той не я пое.

– Вземи, моля те.

– Измитай се с мръсната си цигара! Или искаш да стоиш тук? Добре тогава! – Царя блъсна цигарата от ръката му и се изправи.

Питър Марлоу го дръпна за ръкава.

– Почакай! Та това е най-великият ден в живота ни. Не го разваляй само защото твоите хора не са помислили какво говорят.

– Махай си ръката или ще я счупя! – процеди през зъби Царя.

– Не им обръщай внимание! – продължаваше Питър Марлоу и думите сякаш идваха сами. – Войната свърши, това е най-важното. Войната свърши и ние оцеляхме. Помниш ли какво ми повтаряше непрекъснато – че най-важното е човек да опази кожата. Ето, ти успя – оцеля. Какво значение имат техните приказки?

– Въобще не ми пука от тях! И изобщо не е там работата. Разкарай се оттука, ти казах! – Царя рязко дръпна ръката си.

– Аз съм ти приятел, дявол те взел! – безпомощно го изгледа Питър Марлоу. – Защо не искаш да ти помогна!

– Нямам нужда от помощ!

– Знам. Но искам да останем приятели. Ето – продължи не много уверено той, – скоро ще си бъдеш у дома и...

– У дома, нали! – изкрещя Царя. Кръвта бучеше в ушите му. – Аз дом нямам!

В листата шумолеше вятърът. Монотонно просвирваха шурци. Области комари кръжаха над главите им. Лампите в бараките започнаха да изрязват тъмни силуети сред мрака и в кадифеното небе изплува луната.

– Не се тревожи, човече! Всичко ще бъде наред! – каза топло Питър Марлоу и с ужас забеляза страха, изпълнил очите на приятеля му.

– Кой знае – измъчено проговори Царя.

– Разбира се, че ще бъде наред. Ти... – Питър се поколеба за миг – ти съжаляваш, че войната свърши, нали?

– Остави ме на мира, по дяволите – викна Царя, обърна му гръб и пак седна на пъна.

– Всичко ще бъде наред. И не забравяй – аз съм ти приятел! – Питър Марлоу се пресегна, докосна с ръка рамото му и усети как то трепна от допира.

– Лека нощ, приятелю – тихо каза той. – Ще се видим утре.

И се отдалечи, обзет от отчаяние. „Утре – обеща си той, – утре на всяка цена ще намеря начин да му помогна!“ Доволен, че отново е сам, ужасен от самотата си, Царя остана да седи на пъна в градината.

Смедли-Тейлър, Джоунс и Селърс довършваха вечерята си.

– Идеално беше! – обади се Селърс и облиза пръсти.

Смедли-Тейлър смучеше един оглозган до бяло кокал.

– Джоунс, момчето ми, браво! – Той се оригна. – Този хубав ден завърши великолепно. Просто изключително! Че това си е направо заешко. Месото стои малко жилаво и има лек дъх, но въпреки всичко е великолепно!

– Нищо не ми се е услаждало така от години! – изгъркори Селърс. – Месцето е мазничко, но иначе е превъзходно! Можеш ли да намериш още? – попита той Джоунс. – Едно бутче на човек не е кой знае какво.

– Ще се опитам. – Джоунс внимателно обра и последните зрънца ориз, въпреки че се бе наял до насита. – Тоя път извадихме късмет, а!

– Откъде ги намери?

– Блейкли ми каза. Продаваше ги някакъв австралиеца. – Джоунс се оригна. – Купих ги всичките. Добре, че ти имаше пари – хвърли той поглед към Смедли-Тейлър.

– Аха – изсумтя полковникът, отвори портфейла си и сложи на масата триста и шестдесет долара. – Ето за още шест. Няма защо да се ограничаваме, нали, господа?

– Щом си имал толкова пари, защо не ги извади по-рано? – учуди се Селърс, като видя банкнотите.

– Ами знам ли и аз? – Смедли-Тейлър стана и се протегна. – Пазех

ги за ден като днешния! Но свършиха вече. И стига си ме разпитвал! – добави той и впери леден поглед в Селърс.

– Спокойно, човече, спокойно! Не искам никакви обяснения. Просто се чужда как успя да го направиш, това е всичко.

– Трябва да е помогнал някой вътрешен – засмя се Джоунс. – Виж, че Царя едва не получил удар!

– Какво общо има Царя с моите пари? – попита Смедли-Тейлър.

– Нищо, нищо.

Джоунс взе да брои доларите. Толкова бяха, триста и шейсет, точно за дванайсет сърнешки бутчета по трийсет долара едното, както вървяха, а не по шейсет, както си мислеше Смедли-Тейлър. „Щом има толкова пари, нека плаща двойно“ – усмихна се вътрешно той. Любопитен беше да разбере как Смедли-Тейлър е успял да отмъкне сандъка, но полковникът бе прав да си държи езика зад зъбите. Ето, той също си трае за другите три бутчета, дето ги изядоха тайно днес следобед двамата с Блейкли. Блейкли едно, той – две. Затова сега бе така сит.

– Оох – поглади се Джоунс по корема. – Май много ми дойде за тая вечер.

– Ще ти мине, не се безпокой – каза Селърс. – Аз пък си останах гладен. Гледай, моля те, утре да намериш още.

– Какво ще кажете за една партия бридж? – предложи Смедли-Тейлър.

– Чудесна идея – съгласи се Селърс. – Кого да извикам за четвърти?

– Може би Самсън?

– Той ще умре от яд, ако научи за угощението – изсмя се Джоунс.

– Колко ли време ще им трябва на нашите да стигнат до Сингапур, а? – попита Селърс със зле прикрито безпокойство.

Смедли-Тейлър изгледа Джоунс.

– Няколко дни... най-много седмица... Ако японците наистина капитулират.

– Щом ни оставиха радиото, значи ще се предадат.

– Дано! Боже мой, дано се предадат! Спогледаха се, забравили насладата от обилната храна, погълнати от страхове за бъдещето.

– Няма причини за безпокойство. Всичко... всичко ще бъде наред – външно Смедли-Тейлър изглеждаше уверен, но отвътре го разяждаше паника. Ами Мейзи? Синовете? Дъщерята? Какво ли става с тях? Живи ли са?

Точно на развиделяване един четиримоторен самолет забуча над

лагера. Съюзнически или японски, това никой не разбира, но още щом се чу боботенето на двигателите, страхът, че ще бъдат бомбардирани, парализира пленниците. А когато бомби не паднаха и ревят на самолетите заглъхна, паниката взе друга посока: „Ами ако са ни забравили? Ако никога не дойдат?“ Юърт се добра пипнешком до леглото на Питър Марлоу и го разтърси.

– Питър, разправят, че самолетът минал над летището и от него скочил един парашутист.

– Ти видя ли го?

– Не.

– Някой да го е видял лично?

– Не, само така разправят. Ако нашата флота акостира в пристанището, японците ще побеснеят. – Юърт се помъчи да скрие уплахата си.

– Няма страшно!

– Ходих до бараката на коменданта. Сума ти хора са се събрали там и непрекъснато съобщават новините. Та последно казаха... – Юърт се запъна и с мъка повтори ужасната вест – казаха, че жертвите в Хирошима и Нагасаки са над триста хиляди. Хората там продължавали да мрат като мухи. Оная адска бомба правела нещо на въздуха и продължавала да убива. Боже, та ако това стане в Лондон и аз съм началник на лагер като нашия, направо... направо ще изтрепя всичко до крак. Без да ми мигне окото.

Питър Марлоу го успокои, излезе навън и се запъти към портала. Страхът бе свил душата му. Това с бомбата вече беше прекалено.

Неусетно се озова до загражденията. Часовите както винаги бяха там – сега вече с гръб към лагера, но както винаги – въоръжени. Разгледа ги с любопитство. Знаеше, че те всеки момент биха се хвърлили сляпо под куршумите, за да защитят онези, които до вчера им бяха смъртни врагове.

„Колко са странни хората – помисли си той. – Надали ще мога да ги разбира някога.“ В този миг от просветляващата утрин внезапно изникна едно привидение – жив човек от плът и кръв, създание, което имаше вид на истински човек. Бял. Облечен в някакво непозната зелена униформа, с лъснати парашутистки ботуши, с блеснал като пламък вензел на баретата, с револвер на широкия колан и стегната войнишка раница на гръб.

Мъжът крачеше по средата на пътя и налчетата му чаткаха по чакъла. Най-сетне той стигна до караулното.

Капитанът – от това разстояние вече се виждаше чинът му, –

капитанът спря, изгледа охраната и ревна:

– Отдайте чест, копелдаци!

Войниците го изгледаха глупаво. Той отиде до най-близкия, измъкна пушката от ръцете му, заби яростно щика в земята и нареди отново:

– Отдайте чест, копелдаци!

Войниците уплашено го изгледаха. Капитанът измъкна револвера си, изстреля един пълнител в краката им и потрети.

– Отдайте чест, копелдаци!

Облян в пот, Авата – японският сержант, страховитият Авата – пристъпи напред и разтреперан се поклони. След него се поклониха и останалите.

– Това е друго нещо! – каза капитанът, измъкна една по една пушките от ръцете им и ги хвърли на земята. – Марш сега в караулното!

Авата разора жеста и заповяда на войниците да се строят. После под негова команда те се поклониха за втори път.

Капитанът не свалеше поглед от тях. Сетне козирува и отново заповяда:

– Отдайте чест, копелдаци! Войниците се поклониха.

– Добре – остана доволен капитанът. – И друг път, като ви кажа „Отдайте чест!“, ще изпълнявате!

Авата и хората му се поклониха отново, капитанът им обърна гръб и закричи към загражденията.

Питър Марлоу усети как погледът на парашутиста се плъзна по мъжете наоколо и се спря върху него. Той трепна от страх и отстъпи крачка назад, съзрял в очите на капитана отвращение, а после и състрадание.

– Отворете тая врата, копелдаци! – кресна капитанът на охраната.

Авата се досети какво сочи ръката му, изтича бързо с трима войници, дръпна настрана загражденията и отвори портала.

Капитанът влезе и когато японците понечиха да го затворят отново, той ревна:

– Оставете го така, по дяволите!

И те го оставиха отворен и се поклониха. Питър Марлоу се опита да дойде на себе си. Това не беше възможно, просто не беше възможно. Сигурно сънуваше.

После изведнъж капитанът се озова пред него.

– Здравейте! – каза той. – Казвам се капитан Форсайт. Кой е началникът тук? – Думите бяха изречени спокойно и тихо, ала Питър Марлоу виждаше единствено очите, които го оглеждаха от глава до пети.

„Какво има? Какво чак толкова ми има? – отчаяно се луташе

мисълта му. – Какво ми е?“ Той отстъпи още крачка назад в уплаха.

– Не се бойте от мен – гласът на капитана бе дълбок и доброжелателен. – Войната свърши. Пратен съм тук, за да следя да не ви се случи нещо лошо. Той направи крачка напред и Питър Марлоу отскочи. Капитанът спря и бавно измъкна от джоба си кутия „Плейърс“ – истински английски цигари!

– Ще запалите ли?

Той направи още крачка напред и Питър Марлоу хукна ужасен към бараката.

– Ей, почакайте! – извика след него капитанът, после понечи да се приближи към друг пленник, но той също се врътна и изчезна. Така един по един всички избягаха от капитана.

Вторият голям страх погълна Чанги – страхът от самия себе си.

„Какво става с мен? Наред ли съм? Толкова време мина! С всичкия си ли съм? Та това са цели три години и половина! Нали помниш какво казват за импотентността? Ще ме бива ли въобще? Ще мога ли отново да се любя? Всичко наред ли ми е? Капитанът ме гледеше така? Какво ми има? Как... как да го попитам дали аз... дали съм наред?“

Когато вестта за офицера стигна до Царя, той лежеше и мислеше. Вярно все още държеше най-доброто място до прозореца, но сега между всички легла имаше еднакво разстояние – метър и двадесет на метър и деветдесет. Като се върна от зеленчуковата градина, вещите му бяха разместени и на мястото, което му се полагаше по право, се мъдреха чужди легла. Той си бе замълчал. Само изгледа американците, а те извърнаха очи. И вечерята – не я бяха взели, нито му я бяха запазили. Някой я беше изял. Само Текс гузно отбеляза:

– Ей, ние май те забравихме. Друг път гледай да си тук – всеки сам си отговаря за кльопачката.

Тогава той сготви една от кокошките си – изчисти я, опържи я и я изяде. Всъщност изяде половината, а останалото запази за закуска. Сега имаше само още две кокошки. Другите ги бяха изяли през последните няколко дни – разделил ги бе с тези, които ги приготвиха.

Вчера се бе опитал да купи стоката от лагерната лавка, но парите, които спечели от диаманта, вече не вървяха. В портфейла си имаше единайсет американски долара – те поне си пазеха цената, – но с единайсет долара и две кокошки дълго нямаше да изкара. Целият изтръпваше от ужас при тази мисъл.

Миналата нощ почти не спа, и в мрачните часове на безсъницата се

ядоса на себе си – толкова мекушаво, толкова глупашки се държеше, съвсем недостойно за един Цар. Голяма работа, че като тръгне из лагера, всички – Брант, Праути, Самсън, всички го подминават. Всички до един – Тинкър Бел, Тимсън, полицаите, доносниците, всички, на които плащаше издръжка, хора, на които бе помагал или просто бе познавал, на които бе давал храна, цигари и пари или бе посредничил в продажбите – всички го подминаваха така, сякаш въобще не съществуваше. Там, където винаги го бяха следвали погледи и го бе ограждала омраза, сега оставаше само пустота – нямаше погледи, нямаше омраза, нямаше дори поздрав.

Тръпка го полази, докато обикаляше лагера така – все едно, че бе призрак. Върна се в бараката, но си остана призрак. Легна си – призрак. Сякаш изобщо не съществуваше.

В момента Текс разправяше невероятната вест за капитана и Царя долови новия страх, свил сърцата им.

– Е, какво толкова? – обади се той. – Какво сте се умълчали? Присигнал някои си отвън, голяма работа!

Никой не отговори нищо.

Царя се надигна – тая тишина го смазваше, не можеше да я понася. Облече си най-хубавата риза и чисти панталони, избърса праха от лъснатите си обувки, килна небрежно кепето и на излизане спря за миг на прага.

– Днес съм решил да си направя голямо угощение – каза той неопределено. Огледа се – по лицата на американците бе изписан глад, а в очите им гореше зле прикрита надежда. Това го успокои – значи всичко си беше постарому. Изглежда мъжете изпитателно. – Имаш ли работа днес, Дайно? – попита той накрая.

– Ами... не, нямам – отговори Дайно.

– Леглото ми е за оправяне и имам малко пране...

– Искаш да го оправя ли? – притеснено попита Дайно.

– Ако ти искаш.

Дайно изруга под носа си, но споменът за аромата на снощното пиле разколеба решителността му.

– Може – каза той.

– Благодаря, приятелю... иронично отговоря Царя, развеселен от явната борба, която Дайно водеше със съвестта си. После се обърна и закричи надолу по стълбите.

– А коя... коя кокошка ще искаш? провикна се подире му Дайно.

– Ще си помисля – отговори Царя, без да спира. – Ти свърши сега с

леглото и прането.

Дайно се подпря на вратата и го проследи с поглед, докато накрая Царя подмина близката стена на затвора и се скри зад ъгъла.

– Мръсно копеле! – изруга той.

– Иди, иди вземи прането! – обади се Текс.

– Я млъкни! Гладен съм.

– Изработи те да му свършиш работата без пиленце, а?

– Той пиле ще сготви – тросна се Дайно. – И за мен ще има. Винаги дава, като му свършиш работа.

– А снощи?

– Е, снощи беше вкиснат, защото разместихме леглата – отговори Дайно. Но мисълта му се въртеше все около английския капитан и дома, момичето му. Дали го чака? Дали не се е омъжила? „Ще се омъжи, естествено – горчиво си каза той. Няма мен да чака. Мен няма кой да ме чака. И как ще си намеря работа просто не знам!“

– Това беше преди – говореше Байрн Джоунс. – Басирам се, че сега ще си я сготви и ще я изяде пред очите ни, копелето. Но и той си мислеше за вкъщи. „Да пукна, ако остана там! Ще си взема апартамент. Така де. Но откъде, по дяволите, откъде да взема мангизи?“

– Е, голяма работа – обади се Текс. – Все ще изкараме, някак още ден-два. – „А после у дома, в Тексас. Дали ще ми дадат старата служба? И къде ще живея? Как ще се оправям с мангизите?... Ами в оная работа ще ме бива ли, не ли?“

– Ами английският офицер, Текс? Не трябва ли да идем да поговорим с него?

– Да... сигурно трябва. Ще идем. Днес следобед. Или пък утре. Нека свикнем с мисълта... – Текс едва се овладя да не потрепери. – Как ме гледаше само... Като че ли... като че ли съм... прокажен. Какво чак толкоз ми има? Съвсем съм си нормален, нали?

Огледаха го внимателно и всеки се опита да разбере какво толкова бе видял офицерът. Но насреща им стоеше просто Текс – същият Текс, какъвто си го знаеха вече три години и половина.

– Съвсем нормално ми изглеждаш, на мен поне – обади се накрая Дайно. – На она му има нещо, не на теб. Що мен не ме накара някой да скоча сам с парашут в Сингапур, с всички тия откачени японци наоколо. Не, не, она изобщо не е наред!

Царя крачеше покрай стената на затвора. „Глукак с глукак – каза си той, – какво толкова се разкисна. Всичко си е постарому. Ами да! И ти

както винаги си на върха. Само ти знаеш как да се справиш в новото положение.“ Килна наперено кепето си и се подсмивва при мисълта за Дайно. Има да ругае копелето и да се тормози ще го огрее ли от пилето, или се е прекарал да свърши работата даром. „Много му здраве, нека се поизпоти!“ – реши развеселен Царя.

Пресече пътеката между две бараки. Наоколо се бяха струпали пленници – безмълвни, неподвижни, де един обърна поглед на север, към портала. Заобиколи още една барака и се озова недалеч от офицера, който се озърташе озадачен наоколо си, останал изведнъж съвсем сам. Англичанинът беше обърнат с гръб към него. Царя видя как той пристъпи към неколцина пленници, но мъжете уплашено се дръпнаха.

„Тия са луди – изсмя се язвително наум Царя, – направо са луди. Какво чак толкоз страшно има – един прост капитан. Ясно, ще трябва да му се помогне. Ама и той пък, защо гледа наоколо си като треснат? Нищо не разбирам!“ Царя ускори крачка, но стъпките му бяха съвсем безшумни.

– Добро утро, сър – уверено поздрави той и козирува.

Стреснат, капитан Форсайт се извърна към него.

– Здравейте! Добре, че поне един нормален човек има тук – въздъхна с облекчение той и в същия миг осъзна какво каза. – Извинявайте, не исках да...

– Нищо, нищо – добродушно отвърна Царя. – В тая воняща дупка всеки ще излезе от релси. Много ни е драго да ви видим тук. Добре дошли в Чанги!

Капитанът се усмихна. Беше много по-нисък от Царя, масивен и як като бик.

– Благодаря! Казвам се Форсайт. Изпратиха ме да се погрижа за лагера, докато пристигне флотът.

– А кога ще стане това?

– След шест дни.

– Не може ли да побързат малко?

– Но е толкова лесно. Какво им става на всички тук? – кимна Форсайт по посока на бараките. – Бягат от мен като от дявола!

– Сигурно са изпаднали в шок – сви рамене Царя. – Не вярват на очите си. Нали знаете, хора всякакви. Много време мина.

– Да, много време мина – повтори бавно Форсайт.

– Нещо не са с всичкия си – какво ще се плашат от вас! Ама тяхна си работа – отново сви рамене Царя.

– Вие американец ли сте?

– Да, Тук сме двайсет и пет американци с командващ офицер капитан Бръф. Него са го свалили над камилата през четирийсет и трета. Сигурно ще искате да го видите?

– Естествено.

Форсайт бе смъртно уморен. Бяха му връчили заповедта преди четири дни в Бирма. После чакането, полетът, сокакът, пътят до караулното, тревогата какво го чака в лагера, как ще реагират японците, как въобще ще се справи – всичко това прогони съня му и изпълни с ужас нощите му. „Е, момчето ми, ти сам се натискаше, – сега се оправяй какво можеш! Поне първият изпит – при портала – мина. Ама и ти си един глупак – мислеше си той – ангелите си беше изкарал. Само крещеше на ония копелдаци да отдадат чест и толкоз.“

Но където и да се извърнеше, погледът му срещаше безмълвни пленници, скупчени в бараките, по прозорците, на праговете и в сенките, впили очи в него. Видя пътеката, която пресичаше лагера, и тоалетните отвъд нея. Забеляза ужасното състояние, в което се намираха бараките. Воня на пот, мухъл и урина изпълни ноздрите му. Из целия лагер крачеха призраци – призраци в дрипи, призраци с препаски на кръста, призраци в саронги, призраци от кожа и кости.

– Добре ли се чувствате? – загрижено го попита Царя. – Нещо сте доста блед.

– Нищо ми няма. Какви са тия нещастници?

– Ами пленници, от лагера – обясни Царя. – Офицери.

– Какво?

– Ами да. Защо, какво има?

– Значи това там са офицери?

– Да. Всички бараки наоколо са офицерски, Малките постройки са за по-старшите – майори и нагоре: В бараките южно от затвора има горе-долу хиляда австралийци и англичани, а в самия затвор – седемосем хиляди войници и сержанта.

– И всичките ли са такива?

– Моля?

– Всички ли изглеждат така? Така ли са облечени?

– Ами да! Вярно, отстрани сигурно на нищо не приличат – изсмя се Царя. – Хич не съм и обърнал внимание. – Изведнъж долови изпитателния поглед на Форсайт. – Какво има? – попита Царя и усмивката му угасна.

Всички очи бяха вперени в тях. Питър Марлоу също бе наблизко. Но никой не смееше да се приближи. Не можеха да повярват, че наистина

това там е човек – истински, жив човек с револвер на колана, и Царя разговаря с него.

– А вие защо правите изключение? – попита Форсайт.

– Моля?

– Вие защо сте прилично облечен, а те целите са в дрипи?

Усмивката на Царя се появи отново:

– Ами аз си пазех дрехите, а те сигурно не са.

– Доста добре изглеждате.

– Е, не съм в цветущо състояние, но не мога да се оплача. Искате ли да ви разведа наоколо. Като ви видях, рекох си: тук ще трябва да се помага! Ще накарам момчетата да се поразгичат, ще съберем доброволци. В лагера няма кой знае какви припаси, но в гаража стои един камион. Може да отидем до града и да...

– Вие защо се отличавате в такава огромна степен от всички? – Въпросът иззвистя като куршум.

– Моля?

– Тук виждам най-малко двеста, дори триста души – дебелият пръст на Форсайт посочи бараките, – а единствено вие сте облечен. Всички са слаби като вейки, а вие – не. – Той се обърна и впи леден поглед в Царя. – Вие „не можете да се оплачете“.

– И аз съм като всички. Само дето повече ми сече умът и излязох късметлия.

– В ад като този късметлии няма.

– Има, как да няма – каза Царя. – Пък и не е престъпление да си пазиш дрехите и да се поддържаш във форма, доколкото е възможно. Човек трябва да се грижи за себе си, нали? Какво лошо има в това?

– Нищо лошо, стига да не е за сметка на другите! – отговори Форсайт, после рязко попита: – Къде е щабът на коменданта?

– Ей, там – посочи Царя първия ред бараки. – Но не разбирам, какво ви става? Аз идвам с най-доброто желание да ви бъда в помощ. Все някой трябва да ви обясни...

– Нямам нужда от вашата помощ, ефрейтор! Как се казвате?

Царя съжали, че си изгуби времето да се разправя с тоя. „Кучият му син! – ядоса се той. – Ето какво става, като се опиташ да послужиш!“

– Царя... сър.

– Свободен сте, ефрейтор. Но няма да пропусна да поговоря с капитан Бръф при първа възможност.

– Какво искате да кажете, по дяволите?

– Искам да кажа, че ми се виждате крайно подозрителен – рязко

отсече Форсайт. – Искам също да знам защо изглеждате толкова добре, когато останалите са толкова зле. За да има човек вашия вид на такова място, значи пари са играли. А пари тук се печелят по много малко начини. Съвсем малко! Доносничество като начало! Или черна борса с лекарства и храна...

– Няма да позволя да ме обиждат така...

– Свободен сте, ефрейтор! И помнете, че ще се занимая с вас!

С върховно усилие Царя се овладя да не смаже с юмрук физиономията на капитана.

– Свободен сте! – повтори Форсайт, после злобно процеди през зъби: – Махайте се от очите ми!

Царя козирува и се отдалечи с кръвясали от гняв очи.

– Здравсти! – пресече му пътя Питър Марлоу. – Де да имах твоята смелост!

Погледът на Царя се избистри и той изхриптя:

– Здравейте, сър. Козирова и понечи да отминете.

– Чакай, Раджа, какво ти става?

– Нищо. Просто... просто не ми се разговаря.

– Защо? Ако съм те обидил с нещо или ако ти се натрапвам, моля те, кажи.

– Не, ти нямаш нищо общо с това. – Царя се усмихна пряко сили, а цялото му същество крещеше: „Боже мой, какво толкова лошо сторих? Та аз хранех тия проклетници, аз им помагах, а сега всички отвръщат очи от мен, сякаш съм някакъв звяр.“ Той хвърли поглед назад към Форсайт и го видя да изчезва между две бараки. Прерязва го остра болка: „Ето го и тоя – той пък мисли, че съм доносник.“

– Какво ти каза капитанът? – поинтересува се Питър Марлоу.

– Нищо. Той... аз... трябва да му свърша една работа.

– Кажи ми, ако мога да ти помогна с нещо. Нали сме приятели. Ето, виждаш, аз няма да те изоставя.

Но единственото желание на Царя бе да се скрие вдън земя. Форсайт и мъжете в лагера го бяха унищожили, смазали бяха гордостта му и сега в него живееше само ужасът.

– Хайде, довиждане – измърмори той, козирува и бързешком се отдалечи. – „О, господи боже мой! – В гърдите му напираше плач. – Нека бъде пак това, което бях, моля те, моля те!“

На следващия ден над лагера прелетя самолет и от търбуха му се изсипаха провизии. Част от пратките паднаха в лагера, други потънаха в джунглата. Тях така и не ги потърсиха. Никой не смееше да излезе

извън оградата – можеше да им кроят номер. Въздухът както винаги гъмжеше от мухи, няколко души умряха. Мина още един ден. Над пистата закръжиха самолети. В лагера пристигна истински полковник. С него дойдоха лекари и санитарни, донесоха медикаменти. После и други самолети направиха по няколко кръга над пистата и се приземиха.

Внезапно из лагера забръмчаха джипове, появили се огромни мъжаги с пури в уста и четирима лекари, все американци. Нахлуха в бараката на американците, започнаха да им слагат разни инжекции, наливаха ги с пресен портокалов сок, тъпчеха ги с храна, даваха им цигари, прегръщаха ги – „нашите момчета“, „нашите герои“. После ги качиха на джиповете и ги откараха до главния портал на Чанги, където ги чакаше камион. Питър Марлоу наблюдаваше смаян. „Та те не са герои – мислеше си той в недоумение. – Нито пък ние. Ние изгубихме, нашата война ние я изгубихме, не е ли така? Ние не сме герои, не сме никакви герои.“ През мъглата, обгърнала мозъка му, видя Царя. Неговият приятел! Колко пъти бе дебнал случай да си поговорят, но Царя все го отпращаше.

– По-късно – казваше той. – Сега нямам време. Когато дойдоха американците, пак нямаше време. И Питър Марлоу, заедно с мнозина други, отиде до портала да изпрати, американците, да каже последно „сбогом“ на приятеля си, да се опита да му благодари – за спасената ръка, за веселите часове, прекарани заедно.

Сред изпращачите беше и Грей.

До камиона уморено стоеше Форсайт.

– Нека оригиналът да стои у вас, сър – подаде той един списък на най-старшия американски офицер. – Хората ви са подредени по звание, длъжност и личен номер.

– Благодаря – отвърна майорът, набит десантчик с масивна долна челюст, подписа се и върна останалите пет копия. – Кога пристигат вашите хора?

– След ден-два.

Майорът се огледа наоколо и потръпна.

– Доста работа ви чака тук.

– Дали нямате случайно някакви медикаменти в повече?

– Разбира се, че имаме – цял самолет, претъпкан! Знаете ли какво?

Щом нашите момчета отлетят, ще докарам лекарствата с джиповете и ще ви оставя един доктор и двама санитарни, докато дойдат вашите.

– Благодаря. – Форсайт прокара ръка по лицето си, сякаш, за да изтрие умората от него. – Ще ни свършат добра работа. Аз ще се разпиша където трябва. Генералният щаб ще признае подписа ми.

– Ами, никакви подписи. Щом лекарствата ви трябва, значи остават тук при вас – нали затова са пратени. Той се обърна и подкани санитаря: – Хайде, сержант, качвайте хората в камиона. – После отиде до джипа, където внимателно привързваха една носилка.

– Как, е той, докторе?

– Ще издържи до Щатите. – Лекарят вдигна поглед от безпамятното тяло, грижливо стегнато в усмирителна риза. Но ума му няма да го бъде.

– Горкият! – уморено продума майорът и отбеляза нещо в списъка срещу името Макс. – Не е справедливо някак си. А другите? – шепнешком попита той.

– Не са добре. Симптоми на депресия при всички. Страх от бъдещето. Само един е горе-долу във форма – физически. Въобще нямам представа как са оцелели.

– Бяхте ли в затвора?

– Да. Обиколих набързо, но и това ми беше достатъчно.

Питър Марлоу мрачно наблюдаваше сцената. Съзнаваше, че лошото му настроение не се дължи единствено на заминаването на приятеля му. Съвсем не. Мъчно му беше, че се разделя с американците. Имаше странното чувство, че неговото място е там, при тях, а това не бе редно – чужденци са в края на краищата. И все пак – сред тях не се чувствуваше чужденец. „Дали не е от завист? – питаше се той. – Или от ревност? Не, мисля, че не. Просто, кой знае защо, имам чувството, че те си отиват у дома, а аз оставам завинаги тук.“ Когато най-сетне започнаха да се чуват команди и американците взеха да се качват на камиона, той пристъпи малко по-напред. Издокарани в новите си колосани униформи Бръф, Текс, Дайно, Байрн Джоунс и всички останали изглеждаха някак неестествено. Те разговаряха възбудени, викаха, смееха се. Единствено Царя бе изключен от общото оживление. Той стоеше малко настрана, съвсем сам.

Питър Марлоу истински се радваше, че приятелят му отново е сред своите, и от все сърце се молеше всичко да се оправи, щом се прибере у дома.

– Хайде, момчета, качвайте се.

– Скачайте в камиона, дявол ви взел!

– Следваща спирка – Щатите!

Без да усети, Грей бе застанал до Питър Марлоу.

– Разправят, че пратили самолет да ги откара чак до Америка – специално за тях. Как е възможно! Шепя редници и един-двама младши

офицери – каза той, без да сваля очи от камиона.

Питър Марлоу също не бе забелязал Грей.

– Ти наистина си бил ужасен сноб – измери го с презрителен поглед той.

– Аа, това си ти – рязко се извърна Грей.

– Аз съм.

– Няма ли да престанеш с високомерните си...

– О, я си затваряй устата! – прекъсна го жлъчно Питър Марлоу и се дръпна настрана.

До камиона, с незапалена пура в уста, стоеше един сержант – огромен мъжага с много нашивки на ръкава.

– Хайде, качвайте се – отегчено повтаряше той.

Царя остана последен.

– Какво чакаш, качвай се де! – изръмжа сержантът.

Царя не помръдна. Тогава сержантът нервно захвърли пурата и го мушка:

– Ей, ти, ефрейторът! Хайде, размърдай си мръсния задник!

Царя излезе от вцепенението си.

– Слушам, сержант! Извинявайте, сержант!

Той покорно се качи в камиона и единствен остана прав. Около него развълнуваните мъже оживено разговаряха, но никой не му обръщаше внимание. Никой не го забелязваше. Двигателят изрева, Царя се хвана за задния капак и камионът потегли сред облак прах – праха на Чанги.

Питър Марлоу се втурна след него и вдигна ръка да помахна на приятеля си, но Царя не се обърна назад. Той никога не се обръщаше назад.

Питър Марлоу остана там, пред главния портал на Чанги, и самотата го задави.

– Струваше си да види човек тая гледчица – злорадо отбеляза Грей.

– Изчезвай, докато не ти се е случило нещо! – кресна Питър Марлоу.

– Мед ми капна на сърцето! „Хайде, ефрейтор, размърдай си мръсния задник!“ – Очите на Грей блеснаха злобно. – Получи си заслуженото, мръсникът.

Но Питър Марлоу искаше да помни Царя такъв, какъвто беше в действителност. Не Царя бе казал покорно: „Слушам, сержант!“ Не! Това бе друг човек – изтръгнат от утробата на Чанги, откъснат от люлката, която толкова време му бе давала подслон.

– Получи си заслуженото, крадецът му с крадец – умишлено

натърти Грей.

Питър Марлоу сви лявата си ръка, оздравялата, в юмрук и го стова-
ри върху лицето му.

– Аз те предупредих!

Грей политна назад, но се задържа на крака и се нахвърли върху не-
го. Двамата се вкопчиха един в друг и в този миг до тях изникна
Форсайт.

– Прекратете веднага! – нареди той, – Защо се биете?

– Ей, така – отвърна Питър Марлоу.

– Не ме пипай! – рязко издърпа Грей ръката си от пръстите на Фор-
сайт. – Разкарай се!

– Само да се повтори подобно нещо, и ще ви затворя в карцера! –
Форсайт с възмущение забеляза, че единият „от мъжете е капитан, а
другият – лейтенант. – Не ви ли е срам да се разправяте като прости
войници! Хайде, махайте се и двамата! Войната свърши, не разбрахте
ли?

– Не за всички! – Грей стрелна с поглед Питър Марлоу и се
отдалечи.

– Какво делите толкова? – попита Форсайт. Питър Марлоу се взря в
далечината, но камионът вече не се виждаше.

– Няма да разберете – отвърна той и му обърна гръб.

Форсайт го изпрати с поглед. «Ти дори не знаеш, колко си прав,
приятелче – помисли си той, уморен до смърт. – Нищо не разбирам тук,
абсолютно нищо.» Капитанът се обърна към портала. Както винаги там
се тълпяха мъже, безмълвно вперили поглед навън, И както обикновено
пред вратата имаше охрана, но сега вече не от японски или корейски
войници, а от английски офицери. Още в деня на пристигането си бе из-
гонил японците и сложи на тяхно място офицери, за да осигуряват безо-
пасността на лагера и да не пускат хората навън. Но мерките му се ока-
заха съвършено ненужни, защото никой не се опитваше да излезе от
Чанги. «Не разбирам – уморено мислеше Форсайт, – нищо не разбирам.
Въобще не разбирам какво става тук.» Изведнъж се сети, че забрави да
доложи за подозрителния американец, ефрейтора. Толкоз неща му се бя-
ха струпали на главата през последните дни, че напълно му бе изскочи-
ло от ума. «Ама и аз съм един глупак! Сега вече е късно.» После си
спомни, че майорът ще се върне, и се успокои. «А, добре, ще му кажа на
него. Той ще се погрижи за останалото.» “ Два дни по-късно в лагера от-
ново пристигнаха американци. Между тях имаше и един истински гене-
рал. Около него като край пчела-майка жужаха фотографии, репортери,

адютанти. Отведоха генерала при коменданта на лагера и наредиха на Питър Марлоу, Мак и Ларкин също да се явят там. Генералът пхна слушалката на радиото в ухото си и се направи на заинтригуван от новините.

– Така е добре, генерале!

– Само още една снимка, Генерале!

Изтикаха напред Питър Марлоу и го накараха да се наведе над радиото, все едно, че го показва на генерала.

– Не, не, не – да се вижда лицето. Така, така, да се вижда и колко си слаб, момчето ми. Мини на светлото. Да, така с добре...

Същата нощ третият, последният, най-големият страх разтърси Чанги – страхът от утрото.

Вече всички се бяха уверили, че войната наистина е свършила. Сега ги чакаше бъдещето – утрото извън лагера. Бъдещето, което вече бе настояще. Днес. И мъжете от Чанги се затвориха в себе си. Нямахме къде другаде да се скрият. Нямахме къде да се потулят освен в себе си. А там, вътре, цареше ужас. Флотът на съюзниците акостира в Сингапур. И в Чанги нахълтаха още непознати. Тогава започнаха въпросите:

– Име, звание, личен номер, подразделение?

– Къде се сражавате?

– Кой умряха?

– Кой бе убит?

– Имаше ли издевателства? Колко пъти ви биха? Видели ли сте да намущкват някого на щик?

– Никого? Невъзможно! Мисли, човече! Размърдай си мозъка! Спомни си! Колко души умряха? А на кораба? Трима, четирима, петима? От какво? Кой други бяха там?

– От вашата част кои останаха? Десет души? От цял полк? Я помисли! Добре, така е по-добре! Сега, как загинаха останалите? Да, да, подробностите!

– А, значи сте видели намущкани с щик!

– Проходът „Трите пагоди“? А, да, жп линията! Да, знаем за случая. Какво можете да добавите? Колко храна получавате? Медикаменти? Извинявайте, да, разбира се, излезе ми от ума. А холера?

– Да, за лагер номер три знаем. А за лагер номер четиринадесет? Онзи на границата между Бирма и Тайланд? Там загинаха хиляди, нали?

Заедно с въпросите пришълците донесоха и мнения. Мъжете от Чанги ги чуваха, прошепнати крадешком:

– Видя ли го онзи? Боже мой, не мога да повярвам! Разхождаше се

гол! На публично място!

– Я погледни там! Оня си върши работата ей тъй, пред всички. За хартия не се и сеща дори, а направо с вода! Боже мой, та те до един така правят!

– Виж какво мърляво легло! Ужас! И гъмжи от гадини!

– Докъде са паднали горките – по-зле и от животни! – Тоя трябва да го пратят в лудница! Вярно, че японците са ги докарали дотук, но все едно – по-добре да ги държат под ключ. Те са изгубили всякаква представа за приличие.

– Виж ги само как лапат тая гнусотия! Божичко, ти им даваш хляб и картофи, а те искат ориз!

– Трябва да ида на кораба, нямам търпение да доведа момчетата. Къде ще видят друг път такова нещо?

– Тия медицински сестри направо си търсят белята, дето се мотаят наоколо.

– Ами, ами какво могат да им направят ония. Сума ти момичета идваха да ги зяпат. Ей, ама оная си я бива!

– Виж само как ги гледат пленниците, а! Отвратително!

Заедно с въпросите и мненията пришълците донесоха и отговори.

– А, лейтенант Марлоу? Да, имаме телеграма от адмиралтейството. Капитан Марлоу е... да, за съжаление баща ви е мъртъв, загинал при акция в Северно море. На десети септември четиридесет и трета. Нашите съболезнования! Следващият!

– Капитан Спенс? Да, има много писма за вас, можете да си ги получите в караулното. О, да, за съжаление жена ви... жена ви и детето са убити в Лондон при бомбардировка. Тази година, през януари. Нашите съболезнования. Моля? Да, „Фау 2“. Просто ужасно! Следващият!

– Подполковник Джоунс? Да, сър, вие сте в първата група, тръгвате утре. Всички старши офицери заминават. Приятно пътуване! Следващият!

– Майор Маккой? А, да, вие питахте за жена си и сина си. Чакайте да видя, те са били на борда на „Императрицата на Шропшир“, нали така? Корабът, който е отплувал от Сингапур на девети февруари хиляда деветстотин четиридесет и втора... Съжالياваме, нямаме вести, освен, че е бил потопен някъде край Борнео. Говори се, че има и оцелели, но дали е така и къде са, никой не знае. Имайте търпение! Както разбираме, военнопленнически лагери имало навсякъде – на Целебес, на Борнео... Бъдете търпеливи! Следващият!

– А, полковник Смедли-Тейлър? Съжالياваме, вестите са лоши, сър.

Жена ви е убита при бомбардировка преди две години. Малкият ви син, майор от авиацията П. Р. Смедли-Тейлър, е изчезнал при полет над Германия през четиридесет и четвърта. Синът ви Джон в момента е в Берлин с окупационните войски. Ето адреса му. Какъв чин ли? Подполковник. Следващият!

– Полковник Ларкин? Не, за австралийците отговаря друг. Следващият!

– Капитан Грей? А, да, при вас е малко по-сложно. Ами вижте, в архива се водите като загинал в бой през четиридесет и втора. Жена ви се е омъжила повторно. Тя... ето сегашния и адрес. Не зная, сър. Ще трябва да попитате в Министерството на правосъдието. Съжалявам, юридическите въпроси не са в моята компетентност. Следващият!

– Капитан Юърг? О, да, Малайският полк! Драго ми е да ви съобщя, че жена ви и трите ви деца са живи и здрави, намират се в лагера Ча Сон в Сингапур. Да, да, днес следобед ще заминете. Моля? А, не зная. В съобщението се казва три, не две деца. Може би е грешка. Следващият!

Все повече мъже се осмеляваха да отидат на плажа. Но външният свят продължаваше да ги плаши и те с радост се връщаха в лагера. Един ден Шон също тръгна към морето. Слезе до брега с другите, понесъл в ръце някакъв вързоп. На плажа той се дръпна настрана и мъжете – до един почти, започнаха да се хият и да подмятат закачки на сбъркания тип, който не искаше да си свали дрехите като всички останали.

– Ей, маце!

– Педи!

– Мръсноко!

– Хомо!

Шон се отдалечи по брега и си намери едно по-закътано място далеч от подвикванията им. Смъкна късите панталони и ризата, сложи сутиен с подплънки, корсет и чорапи, облече най-хубавия си саронг, разреса си косата и грижливо, безкрайно грижливо се гримира. И тогава на плажа се изправи една млада жена, уверена в себе си и много щастлива. Тя сложи обувки с високи токове и пое навътре в морето.

То я посрещна с нежност и дари покой на измъчената и душа. После, малко по малко, погълна дрехите и, тялото и, спомена за нея.

На прага на шестнадесета барака стоеше един майор. Куртката му бе натежала от медали, но лицето му имаше младежки черти. Той наблюдаваше с любопитство вътрешността на помещението и отблъскващите фигури, които лежаха проснати на креватите, преобличаха се,

пушеха или се готвеха да вземат душ. Погледът му се задържа на Питър Марлоу.

– Какво зяпаш, да те вземат дяволите? – изкрещя англичанинът.

– Я не ми дръжте такъв тон! Аз съм майор и...

– Хич не ми пука, ако ще да си господ-бог! Изчезвай оттук! Изчезвай, чуваш ли?

– Я застанете мирно! Ще ви дам на военен съд! – кресна майорът. Очите му изскочиха от орбитите си, а по челото му изби пот. – Как не ви е срам, с тая пола...

– Това не е пола, а саронг...

– Саронг! Я се вижте – офицер, а стоите полугол, само с една пола! Мислите, че като сте военнопленници, всичко ви е разрешено, а! Е, да, ама слава богу, не е така и аз ще ви науча да уважавате...

Питър Марлоу сграбчи войнишкия си нож, скочи и го тикна пред лицето на майора.

– Махай се оттука или ще те изкормя като пиле, ясно ли ти е!

Майорът начаса изчезна.

– Спокойно, Питър – промърмори Фил. – Ще ни докараш някоя беля.

– А те защо ни зяпат така, а защо? Можеш ли да ми кажеш? – изкрещя Питър Марлоу.

Никой не му отговори.

След малко в бараката влезе лекар с червен кръст на ръкава и се усмихна на Питър Марлоу. Явно беше бързал, но се стараеше да не издаде тежкото си дишане.

– Не му обръщайте внимание – каза той и посочи майора, който продължаваше да обикаля из лагера.

– Защо всички вие ни зяпате така, а?

– Заповядайте, запалете една цигара и се успокойте. Лекарят изглеждаше доста симпатичен и дружелюбен, но и той беше пришълец, значи не биваше да му се вярва.

– „Запалете една цигара и се успокойте“, само това повтаряте! – беснееше Питър Марлоу. – Попитах защо ни зяпате така.

Лекарят запуши, приседна на едно от леглата и тутакси съжали, защото по леглата се въдела една зарази, не ти е работа. И все пак искрено желяеше да бъде полезен с нещо на мъжете тук.

– Ще се опитам да ви обясня – започна той спокойно. – Вие, всички вие тук сте понесли неща, които не могат да се понесат, и сте изтърпели страдания, които не могат да се изтърпят. Всички приличате на вървящи

скелети. От лицата ви са останали само очите, а в тях има един такъв израз на... – Той спря за миг да потърси подходящата дума, защото знаеше, че те имат нужда от помощ, от грижи, от топлота. – Не знам как точно да ви обясня – уплаха може би... Не, не е уплаха! Страх също не е... Просто в погледите на всички вас гори едно и също особено изражение. И сте живи, когато по всички закони на природата би трябвало да сте мъртви. Ние не можем да проумеем как сте оцелели и защо точно той е оцелял, а не някой друг. Ние, които идваме отвън, ви гледаме, защото не можем да ви се начудим...

– Като на уродите по панаирите, така ли?

– Да – спокойно отвърна лекарят. – Би могло и така да се каже но...

– Ей, богу, ще светя маслото на всеки, който ме зяпне като че ли съм маймуна.

– Ето, вземи – опитваше се да го усмири лекарят, – вземи тези хапчета. Ще ти помогнат да се успо...

– Не искам никакви хапчета! Искам да ме оставите на мира! – изкрещя Питър Марлоу, блъсна ръката му и изскочи навън.

Американската барака бе пуста.

Той се хвърли на леглото на Царя и заплака.

– Довиждане, Питър – каза Ларкин.

– Довиждане, полковник.

– Довиждане, Мак.

– Всичко хубаво, момчето ми.

– Хайде, пък обаждай се!

Ларкин раздруса ръцете им за сбогом и се отправи към портала, където камионите чакаха да открат последната група австралийци до кораба. И после у дома.

– Ти кога заминаваш, Питър? – попита Мак, след като Ларкин се изгуби от погледа им.

– Утре. А ти?

– Аз още днес, но ще остана в Сингапур. Няма смисъл да тръгвам, докато не разбере къде да ги търся.

– Още ли нямаш новини?

– Не. Но трябва да са някъде из Индонезия. Не са мъртви, иначе щях да го усетя, със сърцето си щях да го усетя. – Мак вдигна раницата си и по навик провери дали скритата консерва сардина е все още вътре. – Чух, че в един от лагерите на Сингапур имало няколко жени от същия кораб. Може някоя от тях да знае нещо или да ме насочи... Ако ги

намеря де. – Той протегна ръка. – Salamat!

– Salamat!

– Puki mahlu!

– Senderis – отвърна Питър Марлоу.

По лицето му потекоха сълзи, но той не се срамуваше от тях. Нито пък Мак от своите.

– Винаги можеш да ми пишеш „до поискване“ в Сингапурската банка, момчето ми.

– Непременно. Наслука, Мак!

– Salamat!

Питър Марлоу остана на пътеката, разполовяваща лагера, и го изпрати с поглед. Като стигна върха на възвишението, Мак спря, обърна се и му махна. Питър Марлоу помахна в отговор и Мак се изгуби в тълпата. Сега вече Питър Марлоу наистина бе сам.

Последно утро в Чанги. Изнесоха последния мъртвец. Най-тежко болните офицери вече бяха напуснали шестнадесета барака. Питър Марлоу дремеше на леглото си под мрежата против комари. Около него мъжете се събуждаха, ставаха, точеха се до тоалетната. Карстеърс вече правеше сутрешните си йогистки упражнения, Фил Минт както винаги си чоплеше носа с едната ръка и трепеше мухи с другата, партията бридж вече бе започнала, Майнър пак свиреше гамите на дървения си ксилофон, а Томас по навик ругаеше, че закуската закъснява.

– Я виж, Питър, какво ще кажеш? – попита Майк.

Питър Марлоу отвори очи и го изгледа.

– О, много си се променил!

Майк потърка с опакото на ръката току-що избръснатата си горна устна.

– Все едно, че съм гол. – Той се взря в огледалото, после сви рамене. – Е, това е, нямам вече мустаци и толкоз.

– Хайде, манджата дойде – провикна се Спенс.

– Какво има тая сутрин?

– Овесена каша, препечен хляб, сладко, пържени яйца, бекон и чай.

Някои се оплакаха, че порциите са малки, други – че са големи.

Питър Марлоу си взе само яйца и чай. Смеси яйцата с ориза който бе запазил от предния ден, и ги изяде с наслаждение.

В бараката влезе Дринкуотър. Питър Марлоу вдигна поглед и го повика:

– Дринкуотър, може ли за момент!

– Да, разбира се.

Дринкуотър се изненада от внезапната му дружелюбност. Не смееше да вдигне воднистите си очи, защото се страхуваше да не издаде неистовата омраза, която хранеше към Питър Марлоу. „Дръж се, Тео – казва си той, – дръж се! Толкоз време удържа, не се изпускай сега. Още час-два, и ще ти се махнат от главата – и той, и всички останали гадове. Лайънс и Блодждър не биваше да те изкушават така. Грешката беше изцяло тяхна. Но те си получиха заслуженото.“

– Помниш ли оня заешки бут, дето го открадна? – каза Питър Марлоу.

Очите на Дринкуотър проблеснаха.

– Не... разбирам за какво говориш.

Седнал на едно от леглата насреща, Фил спря да се чеше и ги загледа.

– Хайде, хайде, Дринкуотър, признай си! На мен вече ми е все едно – войната свърши, ние се отървахме, какво повече! Но заешкия бут си го спомняш, нали?

Очите на Дринкуотър отново проблеснаха.

– Какво, какво? Не, не, не си спомням – навъсено отговори той. Струваше му огромни усилия да не възкликне: „Да, вкусен беше, страшно вкусен!“

– Това не беше заек за сведение!

– А? Извинявай, Марлоу, но не разбирам за какво говориш. Нямам представа кой го е взел, нито какво е било!

– Аз ще ти кажа какво беше. – Питър Марлоу се опиваше от удоволствие. – Беше плъх. Бутче от плъх!

– Много смешно! – саркастично се изхили Дринкуотър.

– Да, наистина беше плъх – огромен космат плъх, целият в струпеи. Може да беше и чумав.

Брадикката на Дринкуотър потрепери, Фил смигна на Питър Марлоу и подхвърли развеселен:

– Вярно е, преподобни отче, целият беше в струпеи. Видях Питър, като го дереше...

Тогава Дринкуотър повърна върху хубавата си чистичка униформа, после хукна навън и пак повърна, а Питър Марлоу избухна в смях и скоро всички в бараката се кикотеха като откачени.

– Ох, браво, Питър, добре го нареди! – успя да промълви най-накрая Фил. – Страхотно го измисли! Как се сети да го метнеш, че е било плъх. Ох, върна му го тъпкано на мръсника!

– Ама то наистина беше плъх – обясни Питър Марлоу. – Аз нарочно го оставих така, че да може да го открадне...

– Е, е – прекъсна го Фил и утрепа една муха, – недей да разваляш хубавата шега. И така си я бива!

Питър Марлоу разбра, че няма да му повярват, и се отказа да ги убеждава повече. Никоой не би му повярвал, освен ако не покаже фермата, фермата! Стомахът му отново се сви на топка. Стана и си облече новата униформа. На пагоните се виждаше чинът му – лейтенант от авиацията, а на лявата му гърд блестяха двете крилца – вензелът на военновъздушните сили. Огледа вещите си – мрежата против комари, дюшека, одеялото, саронга, дрипавата риза, чифт скъсани панталони, два чифта нальми, нож, лъжица и три алуминиеви канчета. Събра всичко в одеялото, изнесе го навън и го подпали.

– Ей, ти! О, извинете, сър – приближи до него един сержант. – Тук не бива да се пали огън.

Сержантът беше пришълец, но Питър Марлоу вече не се страхуваше от пришълци.

– Изчезвай! – срыза го той.

– Но, сър...

– Казах, изчезвай, да те вземат дяволите!

– Слушам, сър!

Сержантът козирува и Питър Марлоу остана много доволен, че страхът му от пришълци се е изпарил. Козирова и той в отговор и веднага съжали, защото беше без фуражка. „Къде ми е фуражката, по дяволите!“ – изруга той, за да прикрие някак грешката си, и се прибра в бараката, но там усети как страхът от пришълците отново го задушаваше. С върховно усилие на волята успя да прогони ужасното чувство. „Никога, никога вече няма да се страхувам – закле се той във всичко свято. – Никога!“ Взе фуражката и измъкна скритата консерва сардини. Пъкна кутията в джоба си, слезе по стъпалата и се запъти нагоре по пътеката край оградата. Лагерът бе почти опустял. Последните английски части щяха да отпътуват днес, с неговия конвой. Отиваша си завинаги – доста покъсно от австралийците и цяла вечност след янките. Но това можеше да се очаква: англичаните са си такива – действуват бавно, но сигурно.

Той спря пред американската барака. Вятърът, повял сякаш от миналото, тъжно полюшваше брезентовия навес.

Питър Марлоу прекрачи прага и за последен път. Вътре имаше някой. Беше Грей, лъснат от глава до пети, в стегната униформа.

– Дойде да хвърлиш последен поглед на мястото, където пожъна

великите си успехи, а? – злобно процеди той.

– И така може да се каже. – Питър Марлоу сви цигара и върна остагъка от тютюна в табакерата. – Ето, войната свърши и сега ти и аз сме равни.

– Свърши! – Лицето на Грей бе изопнато, а от очите му лъхаше змийска студенина. – Ненавиждам те!

– Спомняш ли си Дайно?

– Какво се сети пък за Дайно?

– Той ти беше доносник, нали?

– Вече не виждам смисъл да отричам.

– Царя знаеше за Дайно.

– Не ти вярвам!

– Дайно ти даваше сведения по нареждане на Царя – засмя се Питър Марлоу.

– Долен лъжец!

– Защо ще те лъжа? – Смахът му замря отведнъж. – Свърши времето за лъжи, край! Но Дайно наистина работеше по нареждане. Припомни си, че винаги закъсняваше. Съвсем малко, но винаги закъсняваше.

„Да, така беше, сега като си помисля, вярно, че беше така.“ Прозрението разкъса Грей.

Питър Марлоу дръпна от цигарата.

– Царя прецени, че ако не получаваш достоверни сведения, ще си намериш истински доносник. Затова се погрижи той да ти го осигури.

Внезапно Грей усети умора, смъртна умора. Толкова много неща не можеше да проумее. Толкова много, толкова странни неща! В този миг съзря подигравателната усмивка на Питър Марлоу и цялата му трупана с години мъка изригна. Той се хвърли към ъгъла, обърна с ритник леглото на Царя, разпиля вещите му и кресна на Питър Марлоу:

– Много умно измислено, няма що! Но Царя си получи заслуженото. На теб обаче също няма да ти се разминие!

– Я виж ти!

– Бъди сигурен! Ще намеря начин да те поставя на място, ако ще целия си живот да загробя. И твоят късмет все някога ще свърши.

– То не е въпрос на късмет.

– Ти имаш късмет по рождение – завря пръст в лицето му Грей. – Само с късмет изкара в Чанги. Успя дори да отгървеш малкото съвест, която имаш!

– Какво, какво? – Питър Марлоу отмахна пръста му.

– За покварата говоря, за моралната ти поквара! Ти се спаси от нея

точно навреме. Още месец-два в обкръжението на Царя, и щеше да паднеш до неговото равнище. Вече беше почнал да лъжеш на едро и да мошеничестваш – също като него.

– Той не беше мошеник и никога не е лъгал. Просто се приспособяваше към условията.

– Ако всеки се оправдаваше с това, кой знае докъде щяхме да стигнем. На тоя свят съществува и морал, ако не ти е известно.

Питър Марлоу хвърли угарката на пода и я размаза с крак.

– Само не ме убеждавай, че си готов по-скоро да умреш, но да не отстъпиш от идиотските си принципи, отколкото да направиш малки компромиси и да останеш жив.

– Малки компромиси ли? – дрезгаво се засмя Грей. – Та ти предаде всичко – чест, принципи, гордост, – размени всичко за дребните подаяния на най-долното копеле в тая воняща дупка!

– Ако се замислиш, ще разбереш, че Царя имаше доста силно развито чувство за чест. Но ти си прав в едно – той наистина ме промени. Показа ми, че човекът си е човек, без разлика от какъв произход е. Противно на всичко, което ме бяха учили. Сега знам, че не бях прав да ти се подигравам за нещо, което не зависи от теб, и съжалявам за това. Но не съжалявам, че те презирам като човек.

– Аз поне душата си не съм продавал! Униформата на Грей лепнеше от пот. Той не откъсваше поглед от Питър Марлоу, но всъщност ненавиждаше себе си. „Ами Смедли-Тейлър? – запита се Грей, – Той е прав, вярно, че и аз се продадох. Но аз поне съзнавам, че постъпката ми е унижителна. Съзнавам го и съм наясно защо го направих – защото се срамувах от произхода си; защото исках да бъда от благородниците. От твоята мръсна класа, Марлоу – «хората на честта». Но сега вече ми е все едно!“

– Вие гадове, държите света в ръцете си – каза той, – но ей богу, това няма да е за дълго. Ние ще си разчистим сметките с вас! Не сме проливали кръвта си в тая война, за да ни тъпчете след това. Скоро ще си разчистим сметките!

– Пожелавам ти успех!

Грей се опита да успокои насеченото си дишане. Разтвори с усилие стиснатите си юмруци и изтри потта от челото си.

– Само дето против вас просто не си струва да се бори човек – вие сте мъртъвци.

– Въпросът е там, че и аз, и ти сме съвсем живи.

Грей се врътна рязко и тръгна към вратата. Когато стигна до прага

обаче, той се спря и каза злобно:

– Всъщност би трябвало да съм ви благодарен на теб и на Царя. Омразата ми към вас двамата ми даде сили да оцелея.

После излезе и повече не се обърна. Питър Марлоу погледна навън, сетне отново се взря в бараката и забеляза разпилените вещи на Царя. Вдигна чинията, в която бяха приготвяли яйцата, и видя, че по нея вече се е натрупал прах. Почти несъзнателно изправи масата и постави чинията отгоре; мислеше за Грей и за Царя, за Самсън и Шон, за Макс и Текс, за жената на Мак – кой знае къде е тя, и за Няй – не беше ли тя само сън, за американския генерал, за пришълците, за дома си, за Чанги. „Не мога да разбера, просто не мога да разбера – безпомощно се луташе мисълта му, – грях ли е да се приспособява човек? Грях ли е да оцелее? Какво бих направил аз, ако бях на мястото на Грей? А той, ако беше на мое място? Що е добро на този свят? А зло що е?“ И разкъсан от мъка осъзна, че единственият човек, който навярно би могъл да му даде отговор, бе загинал в ледените води на Северно море.

Погледът му се спря на вещите от миналото – масата, върху която бе лежала ръката му, леглото, в което бе оздравявал, пейката, на която бяха седели двамата с Царя, навеса, където толкова се бяха смели – всичко вече бе започнало да овехтява и да се покрива с плесен.

В ъгъла лежах захвърлени купчина японски долари. Той ги вдигна и се загледа в тях. После ги пусна да падат един по един. Те се пръснаха по пода и мухите веднага се скупчиха върху им, сетне литнаха и пак накацаха.

Преди да си тръгне, Питър Марлоу спря на прага.

– Довиждане! – решително си взе той сбогом с онова, което бе останало от приятеля му. – Довиждане и благодаря!

После излезе навън и пое покрай стената на затвора към редицата камиони, които търпеливо чакаха пред портала на Чанги.

Зад последния камион, изморен до смърт, стоеше Форсайт. Нямаше думи да изкаже колко се радва, че работата му тук бе приключила. Печатът на Чанги беше белязал и неговия поглед. Той даде заповед за тръгване.

Първият камион потегли. След него вторият, после третият и скоро всички се източиха вън от лагера. Питър Марлоу обърна глава назад един-единствен път.

Когато бе вече много далеч.

Чанги лежеше като перла сред смарагдовата прегръдка на палмите, изскрящ под необятния похлупак и заобиколен от пояс зеленина. В

далечината джунглата преливаше в синьозелената морска шир, а тя на свой ред се стопяваше в безкрайността на хоризонта.

И той никога вече не погледна назад.

Тази нощ Чанги опустя. Отидоха си хората, но насекомите останаха.

Останаха и плъховете.

Те си бяха все там, под бараката. И много от тях отдавна лежаха мъртви, защото господарите им ги бяха забравили. Но най-силните още живееха.

Адам все така късаше със зъби мрежата, за да се добере до храната отвън, бореше се със същото настървение, с което се бе борил от първия миг, когато го затвориха в клетката. И търпението му бе възнаградено. Страничната преграда се раздра, той се изтърколи върху живата храна и скоро от нея не остана нищо. После си почина, събра сили за следващата клетка и не след дълго получи и нейното живо месо.

Ева дойде при него, той и се насити, тя също, а сетне двамата заедно поведоха битката за оцеляване. След време външната стена на един от изкопите се подрони, множество клетки се отвориха и мъртвите нахраниха живите, после слабите нахраниха силните – и така, докато накрая останаха само равните по сила. Тогава те започнаха да върлуват из лагера и да водят борба помежду си.

И настана времето на Адам, защото той беше Царя. И властва до деня, в който волята му да бъде цар го напусна. Тогава той умря и нахрани по-силните от него. Защото цар винаги е най-силният – непобедим не само заради силата си, а заради хитростта, късмета и силата, взети заедно.

Цар сред плъховете.

КРАЙ

© 1962 Джеймс Клавел
© 1992 Станислава Вергилова, превод от английски

James Clavell
King Rat, 1962

Сканиране разпознаване и редакция: nqgolova, 2007

Публикация:

King Rat

Copyright © 1962 by James and April Clavell

Художник © Петьо Петьо

HIPNOS BOOKS 1992 второ издание

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3135>]